การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมือง
เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน

โดย

นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25615716300024JDM

การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมือง
เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน

โดย

นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25615716300024JDM

AN APPROACH TO CREATE URBAN PUBLIC SPACE FOR SUSTAINING SOCIAL IDENTITY

BY

MISS CHOMPOONUT KONGPHUNPHIN

A DISSERTATION SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
INTEGRATED SCIENCE OF BUILT ENVIRONMENT
FACULTY OF ARCHITECTURE AND PLANNING
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2018
COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25615716300024JDM

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

ดุษฎีนิพนธ์

ของ

นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน

เรื่อง

การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง)
เมื่อ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2562

ประธานกรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ ____________________
(ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ____________________
(รองศาสตราจารย์ ดร. ภาวิณี เอี่ยมตระกูล)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ร่วม ____________________
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานัส ศรีวณิช)

กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ ____________________
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล)

กรรมการสอบดุษฎีนิพนธ์ ____________________
(อาจารย์ ดร. วิญญู อาจรักษา)

คณบดี ____________________
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาสาฬห์ สุวรรณฤทธิ์)

หัวข้อดุษฎีนิพนธ์	การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมือง เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง สถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ภาวิณี เอี่ยมตระกูล
อาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานัส ศรีวณิช
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาพื้นที่สาธารณะในทุกระดับอันประกอบด้วยระดับกว้าง (Macro level) คือ มิติการวางผังหรือระดับเมือง ระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) คือ มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล ด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ในด้านการออกแบบและวางผัง สถาปัตยกรรม และจิตวิทยาในสภาพแวดล้อม เพื่อเข้าใจบริบทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย โดยใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นตัวแทนในการศึกษา ทั้งนี้ การศึกษาพื้นที่สาธารณะในมิติการวางผังเป็นการระบุตำแหน่งพื้นที่อันมีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยโดยการให้ค่าน้ำหนักปัจจัยการคัดกรอง 4 ปัจจัยหลัก คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน โดยตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและวางผังเมือง และทำการจำแนกกลุ่มพื้นที่ (Cluster analysis) โดยการวิเคราะห์พื้นที่ผ่านเครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) โดยผลการวิจัยพบว่าพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มประเภทที่มีบริบทที่ตั้งแตกต่างกันซึ่งส่งผลต่อบทบาทและการใช้งานของพื้นที่ คือ 1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง มีลักษณะที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองซึ่งมีลักษณะเด่นในด้านการเข้าถึงและความสะดวกสบาย สามารถรองรับกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลาย 2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน มีลักษณะที่ตั้งเป็นชุมชนที่เกิดจากการกระจุกรวมกันขององค์ประกอบย่อยทางสังคมของไทย อันได้แก่ ที่อยู่อาศัย สถานศึกษา และศาสนสถาน มีบทบาทเป็นพื้นที่ศูนย์กลางในการรองรับกิจกรรมและส่งเสริมการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน 3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า มีที่ตั้งอยู่ในย่านเมืองเก่าอันเป็นพื้นที่ริเริ่มการตั้งถิ่นฐานของชุมชนและเป็นศูนย์กลางเมืองในอดีต โดยมีสิ่งอำนวย

Ref. code: 25615716300024JDM

ความสะดวกสบายที่หลากหลาย มีอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และสถานที่ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทัศนียภาพเมือง 4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง เป็นพื้นที่ของรัฐที่มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่กระจายอยู่ในชุมชน มีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และละแวกใกล้เคียง ส่งเสริมการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน รวมทั้งสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง 5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง มีที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีลักษณะเด่นในด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนที่อยู่อาศัยโดยรอบ

อนึ่ง การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกลาง (Meso level) โดยการสำรวจลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สาธารณะตัวแทนจากแต่ละกลุ่มประเภทพื้นที่พบว่า พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยแต่ละประเภทมีบริบทภายในและโดยรอบพื้นที่แตกต่างกันจากสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง อันประกอบด้วย 1) การเข้าถึง (Permeability) 2) ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) 3) ความไม่ซับซ้อนของพื้นที่ (Legibility) 4) ความยืดหยุ่นของการใช้งาน (Robustness) 5) การตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) 6) การต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ (Richness) และ 7) การสะท้อนการมีส่วนร่วมหรือตัวตนของผู้ใช้งาน (Personalisation) โดยสามารถเปรียบเทียบได้จากการซ้อนทับ (Mapping overlay) ผลการสำรวจทางกายภาพพื้นที่ในแต่ละด้าน ซึ่งพบว่าพื้นที่สาธารณะแต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะทางด้านสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบภายในพื้นที่ต่างกัน ทั้งการเข้าถึง กิจกรรมในพื้นที่ องค์ประกอบ การเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธ์ และมุมมองและจุดหมายตา ส่งผลให้พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยแต่ละประเภทมีเอกลักษณ์ที่ส่งผลต่อความเป็นพื้นที่ (Sense of place) ที่ต่างกัน

ท้ายนี้ ยังมีข้อค้นพบจากการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับย่อย (Micro level) โดยการสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะตัวแทนของแต่ละกลุ่มประเภทพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการใช้พื้นที่ รวมทั้งทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ โดยพบว่า การใช้พื้นที่สาธารณะของคนไทยสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในการใช้งาน 2 รูปแบบ คือ 1) การใช้พื้นที่สาธารณะตามวิถีการดำเนินชีวิตที่สืบมาแต่อดีต โดยเฉพาะการสะท้อนความสำคัญของพื้นที่ทางความเชื่อและความศรัทธาในศาสนาและความผูกพันกับพื้นที่ริมน้ำ และ 2) การใช้พื้นที่สาธารณะตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและพลวัตเมือง ดังเช่นการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ซึ่งสะท้อนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของพื้นที่ (Sense of belonging) ของผู้ใช้งานต่างกัน

Ref. code: 25615716300024JDM

การพัฒนาพื้นที่สาธารณะทั้ง 3 ระดับเชื่อมโยงกันจึงเป็นวิธีการพัฒนาพื้นที่โดยเคารพบริบทของประเทศไทยและตอบสนองกลุ่มผู้ใช้พื้นที่จริง ทั้งนี้ ผู้ใช้งาน พื้นที่ และบริบทโดยรอบ ล้วนมีการปรับตัวหรือมีพลวัต ทั้งจากการกระทำโดยธรรมชาติและมนุษย์สรรค์สร้าง เพื่อการใช้งานและถูกใช้งานอย่างเหมาะสมในทุกระดับ ทั้งนี้ การวางผังพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบทบาทของพื้นที่ บริบทโดยรอบ วิถีชีวิต และความต้องการของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เป็นวิธีการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน เนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยช่วยเสริมสร้างสิทธิการใช้พื้นที่ให้กับทุกคนอย่างเท่าเทียม สร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับผู้ใช้พื้นที่ทั้งทางด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ อำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มมูลค่าของพื้นที่ให้สูงขึ้นโดยการเน้นย้ำคุณค่าและความสำคัญของแต่ละพื้นที่ให้เด่นชัดขึ้น รวมทั้งช่วยยกระดับสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพที่ดีให้กับเมือง

การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทเมืองของไทยช่วยกระตุ้นการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับคนในพื้นที่และผู้มาเยือน ทั้งยังช่วยให้ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นเจ้าของพื้นที่ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์เชิงสังคมของไทยให้ชัดเจนและเกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ: พื้นที่สาธารณะชุมชนเมือง, อัตลักษณ์เชิงสังคม, ความยั่งยืน

Dissertation Title	AN APPROACH TO CREATE URBAN PUBLIC SPACE FOR SUSTAINING SOCIAL IDENTITY
Author	Miss Chompoonut Kongphunphin
Degree	Doctor of Philosophy (Integrated Science of Built Environment)
Major Field/Faculty/University	Integrated Science of Built Environment Architecture and Planning Thammasat University
Dissertation Advisor	Associate Professor Pawinee Iamtrakul, Ph.D.
Dissertation Co-Advisor	Assistant Professor Manat Srivanit Ph.D.
Academic Years	2018

ABSTRACT

This research aimed to explore public spaces at all levels which comprise macro level referring to urban planning dimension or urban scale, meso level issuing spatial dimension or district scale and micro level addressing operational dimension or individual scale. It proposed an integration of urban design and planning, architecture and environmental psychology disciplines to comprehend the public spaces in Thai context by using Bangkok as a study area. In macro level, the study method encompassed potential area identification for Thai public spaces. This process was performed through weighting of four main selected factors including urbanity, creativity, identity and sustainability via urban design and planning experts and then applying Geographic Information System (GIS) technique for Cluster analysis. The results revealed that Thai urban public spaces can be classified into five types according to different contexts influencing roles and pattern of space utilization including 1) Urban public space located in the city center with main characteristics of access and convenience that can serve various activities and user groups; 2) Community public space representing community location features originated by clustering sub-components of Thai society such as residence, institution and religious

Ref. code: 25615716300024JDM

place. This zone exhibited a crucial role of the center serving activities and enhancing social interaction of community; 3) Public spaces in the old town district positioned in the traditional district as the first community settlement area or city center in the past. It was surrounded by a variety of amenities together with buildings and valuable historical sites; 4) Open public space concerned as urban infrastructure with characteristics of large-scale open area spreading across the community. Its role is to serve activities enhancing people's quality of life in the area and its vicinity. Its function also promotes social interaction within community as well as decent environment in the city; 5) Public space in the sub-center located outside the city with outstanding characteristics of providing convenient lifestyles for residents in the surrounding areas.

Furthermore, the study of meso-level public spaces through survey of physical characteristics of the selected areas of different group of public space found that each type of urban public space in Thailand represented different contextuality in built environment of both inside and surrounding areas including permeability, variety, legibility, robustness, visual appropriateness, richness and personalization. The comparative study based on mapping overlay illustrated that the physical feature results of each perspective in that each public space type has its own specific characteristics of environmental conditions and area components in terms of accessibility, activity, element, settlement district of ethnic group and landmark. These aspects have an influence on identity of insimilar type of urban public space in Thailand affecting sense of place in different ways.

Finally, the findings also exemplified micro-level public spaces based on interviewing a sample of users of each public space type that revealed different characteristics with regard to social and economic information, behavior on space utilization and attitudes related to public space. The results found the utilization of public space of Thai people reflected relations on social, economic and environmental factors in two patterns of utilization comprising; 1) The use of public space along with the way of life descended from the past, especially reflection of the importance of area with reference to religious belief and faith and riverside bonding; and 2) The use of public space depending on social change and urban dynamics such as public space

utilization for providing lifestyle convenience that reflects different recognitions of users' sense of belonging.

With an integrating of analysis through three levels of public spaces can be considered as an area development method respecting to Thai contexts and actual user groups. Likewise, users, spaces, and its enclosed context are dynamics in consequence of natural occurrence and man-made for properly using and being used at all level. Moreover, planning of suitable public spaces with roles, enclosed contexts, lifestyles and users' needs can be regarded as area development sustainability. Since public spaces represent as the center of relationship between society, economy and environment, thus strengthening equal right to access the area for all can help in supporting users' quality of life in terms of physical and mental health and facilitating lifestyle convenience. As well, simultaneously creating higher value of areas is a perfectly evidence by clearly emphasizing the importance and meaning of each place as well as upgrading environmental conditions and scenery of city.

The development of public spaces consistent with Thai lifestyles and urban contexts enhances perception of space for residents and visitors. It enables people living in the area to recognize place value and importance, pride on area possession as key mechanism for prominently building Thai social identity and providing sustainability.

Keywords: Urban public space, Social identity, Sustainability

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยการสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยเกิดจากการสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัยจากคณะที่ปรึกษา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาหลักคือรองศาสตราจารย์ ดร. ภาวิณี เอี่ยมตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมคือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานัส ศรีวณิช คณะกรรมการสอบทุกท่านทั้งศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล และอาจารย์ ดร. วิญญู อาจรักษา ผู้เขียนขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) ที่ให้ข้อมูลและความช่วยเหลือต่าง ๆ

ขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามทุกกลุ่มเป้าหมายที่ได้ใช้ประกอบการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณบิดามารดา และครอบครัว ที่เปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาต่อ ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ ขอบคุณทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (Royal Golden Jubilee PhD.: RGJPHD) สาขามนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ที่ให้ทุนการสนับสนุนในการทำวิจัยตลอดการศึกษา

ชมพูนุท คงพุนพิน

Ref. code: 25615716300024JDM

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญตาราง	(27)
สารบัญภาพ	(29)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา	4
1.3.1.1 ระดับผัง	4
1.3.1.2 ระดับพื้นที่	6
1.3.1.3 ระดับบุคคล	6
1.3.2 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	7
1.3.2.1 พื้นที่ศึกษา	7
1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง	7
(1) กลุ่มตัวอย่างในระดับผัง	7
(2) กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล	7
1.4 ขั้นตอนการศึกษา	7
1.4.1 การทบทวนวรรณกรรม	7
1.4.1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7

Ref. code: 25615716300024JDM

(1) แนวคิดพื้นที่สาธารณะ 7
(2) แนวคิดเรื่องเมือง 8
1.4.1.2 การทบทวนแผนนโยบายที่เกี่ยวข้อง 8
(1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 9
(2) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร 9
(3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 9
(4) ดัชนีชี้วัดความเจริญของประเทศ 9
1.4.2 การสำรวจและเก็บข้อมูล 8
1.4.2.1 ระดับผัง 9
1.4.2.2 ระดับพื้นที่ 9
1.4.2.3 ระดับบุคคล 9
1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล 9
1.4.3.1 ระดับผัง 9
(1) การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย 9
(2) การจัดกลุ่มตัวแปร 9
(3) การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่ 9
1.4.3.2 ระดับพื้นที่ 10
(1) การแปลงผลการสำรวจ 10
(2) การวิเคราะห์และแสดงผล 10
1.4.3.3 ระดับบุคคล 10
(1) การแปลงผลการสอบถาม 10
(2) การวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ 10
1.4.4 การสรุปผลการวิจัย 11
1.4.4.1 ระดับผัง 11
1.4.4.2 ระดับพื้นที่ 11
1.4.4.3 ระดับบุคคล 11
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ 12
1.6 นิยามศัพท์ 12

Ref. code: 25615716300024JDM

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

2.1 แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ 14

2.1.1 ขอบเขตและการจำกัดความของพื้นที่สาธารณะ 15

2.1.2 วิวัฒนาการพื้นที่สาธารณะ 16

2.1.2.1 พื้นที่สาธารณะสากล 16

(1) ยุคก่อนประวัติศาสตร์ 16

(2) ยุคประวัติศาสตร์สมัยโบราณ 17

(3) ยุคกลางหรือยุคมืด 17

(4) ยุคใหม่หรือสมัยปัจจุบัน 17

2.1.2.2 พื้นที่สาธารณะของไทย 19

(1) สมัยสุโขทัย 19

(2) สมัยอยุธยา 19

(3) สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 - 4 19

(4) สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5 – ปัจจุบัน 19

2.1.3 ลักษณะ บทบาทและประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะ 22

2.1.4 ปัจจัยความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ 22

2.1.5 องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี 29

2.2 แนวคิดเรื่องเมืองและอัตลักษณ์เชิงสังคม 33

2.2.1 พัฒนาการความเป็นเมือง 33

2.2.2 อัตลักษณ์เชิงสังคมของเมือง 38

2.2.2.1 อัตลักษณ์ 38

2.2.2.2 ภูมิทัศน์วัฒนธรรม 40

2.2.2.3 ความสร้างสรรค์ 41

2.2.3 ความยั่งยืนของเมือง 43

2.2.3.1 สังคม 44

2.2.3.2 เศรษฐกิจ 44

2.2.3.3 สิ่งแวดล้อม 45

2.3 เครื่องมือสำหรับการวิจัย 47

2.3.1 เครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์ 47

Ref. code: 25615716300024JDM

2.3.1.1 ข้อมูลเชิงพื้นที่ 48
2.3.1.2 การนำเข้าและวิเคราะห์ข้อมูล 48
(1) การกำหนดจุดคู่ควบ 49
(2) การคำนวณหรือการวิเคราะห์การซ้อนทับ 49
2.3.2 เครื่องมือทางสถิติ 50
2.3.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัย 50
2.3.2.2 การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่ 51

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 52

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล 53
3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ 55
3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ 55
3.2 กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 55
3.2.1 กลุ่มตัวอย่างในระดับผัง 55
3.2.1.1 ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษา 55
3.2.1.2 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ 56
3.2.1.3 ตัวแทนจากบริษัทที่ปรึกษาและหน่วยงานเอกชน 56
3.2.1.4 ตัวแทนนักออกแบบสร้างสรรค์ 56
3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล 56
3.3 ขั้นตอนการศึกษา 57
3.3.1 การกำหนดปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ 57
3.3.1.1 ปัจจัยหลักด้านความเป็นเมือง 64
3.3.1.2 ปัจจัยหลักด้านความสร้างสรรค์ 64
3.3.1.3 ปัจจัยหลักด้านอัตลักษณ์ 64
3.3.1.4 ปัจจัยหลักด้านความยั่งยืน 65
3.3.2 การคัดกรองพื้นที่สาธารณะ 65
3.3.2.1 การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย 66
3.3.2.2 การระบุพื้นที่สาธารณะของไทย 67
3.3.3 การจำแนกประเภทและจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ 67

Ref. code: 25615716300024JDM

3.3.3.1 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่สาธารณะ ในระดับผัง 67
3.3.3.2 การวิเคราะห์และจัดกลุ่มตัวปัจจัย 67
3.3.3.3 การจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย 68
3.3.4 การสำรวจพื้นที่สาธารณะ 68
3.3.4.1 การสำรวจกายภาพพื้นที่ 68
(1) การสำรวจบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะ 68
(2) การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ 68
3.3.4.2 การสำรวจกายภาพพื้นที่ 69
3.3.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่ 70
3.3.5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในระดับ 71
(1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับผัง 71
(2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับพื้นที่ 71
(3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับบุคคล 71
3.3.5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทั้ง 3 ระดับ 71
3.3.6 การสรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ 71
3.3.6.1 ระดับผัง 71
3.3.6.2 ระดับพื้นที่ 72
3.3.6.3 ระดับบุคคล 72

บทที่ 4 พื้นที่สาธารณะในระดับผัง 73

4.1 กระบวนการคัดกรองพื้นที่ 73
4.1.1 การระบุตำแหน่งพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะโดย ผู้เชี่ยวชาญ 78
4.1.2 การคำนวนค่าน้ำหนักของปัจจัย 78
4.1.3 การซ้อนทับพื้นที่ 75
4.2 การจำแนกและจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะ 84
4.2.1 การวิเคราะห์และจัดกลุ่มปัจจัย 84
4.2.1.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร 85

Ref. code: 25615716300024JDM

4.2.1.2 ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน 85
4.2.1.3 การอำนวยความสะดวกสบาย 85
4.2.1.4 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต 85
4.2.1.5 ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ 86
4.2.1.6 โครงข่ายพื้นที่สีเขียว 86
4.2.1.7 มูลค่าที่ดิน 86
4.2.1.8 พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม 86
4.2.1.9 บริบทด้านการค้าและบริการ 86
4.2.1.10 ความเหลื่อมล้ำทางสังคม 86
4.2.1.11 การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน 86
4.2.1.12 ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ 86
4.2.1.13 องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง 86
4.2.2 การจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะ 87
4.2.2.1 กลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะ 87
4.2.2.2 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม 88
(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 90
(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 91
(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 91
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 92
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 93
4.3 ตัวแทนพื้นที่ศึกษาในแต่ละกลุ่ม 96

บทที่ 5 พื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่ 97

5.1 การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่ 98
5.1.1 การสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ 98
5.1.2 การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ 98
5.1.3 การวิเคราะห์บริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ 105
5.1.3.1 การวิเคราะห์ผลทางสถิติ 105
5.1.3.2 การวิเคราะห์ผลเชิงพื้นที่ 105

Ref. code: 25615716300024JDM

5.1.4 การประมวลผลลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม 105
5.1.4.1 การรวมปัจจัยภายนอก 105
5.1.4.2 การรวมปัจจัยภายใน 105
5.1.4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ 105
5.2 บริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะ 107
5.2.1 การเข้าถึง 107
5.2.1.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 108
5.2.1.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 108
5.2.1.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 110
5.2.1.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 110
5.2.1.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 111
5.2.2 การใช้ประโยชน์อาคาร 112
5.2.2.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 113
5.2.2.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 113
5.2.2.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 114
5.2.2.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 115
5.2.2.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 115
5.2.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน 117
5.2.3.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 118
5.2.3.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 118
5.2.3.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 120
5.2.3.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 120
5.2.3.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 121
5.2.4 มุมมองและจุดหมายตา 123
5.2.4.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 123
5.2.4.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 124
5.2.4.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 124
5.2.4.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 125
5.2.4.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 126

Ref. code: 25615716300024JDM

5.2.5 ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ 127
5.2.5.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 128
5.2.5.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 128
5.2.5.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 129
5.2.5.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 129
5.2.5.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 130
5.2.6 การแบ่งขอบเขตพื้นที่ 131
5.2.6.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 131
5.2.6.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 133
5.2.6.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 133
5.2.6.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 133
5.2.6.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 135
5.2.7 พื้นที่โล่ง 136
5.2.7.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 136
5.2.7.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 136
5.2.7.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 136
5.2.7.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 136
5.2.7.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 137
5.2.8 ผลการรวมปัจจัยทางกายภาพโดยรอบพื้นที่สาธารณะ 138
5.2.8.1 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการเข้าถึง 138
5.2.8.2 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการใช้ประโยชน์อาคาร 139
5.2.8.3 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน 139
5.2.8.4 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านมุมมองและจุดหมายตา 139
5.2.8.5 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการเข้าถึง 139
5.2.8.6 การแบ่งเขตพื้นที่ 139
5.2.8.7 พื้นที่โล่ง 140
5.3 บริบทภายในพื้นที่สาธารณะ 140
5.3.1 การเข้าถึง 140
5.3.1.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 141
5.3.1.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 141

Ref. code: 25615716300024JDM

5.3.1.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 142
5.3.1.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 142
5.3.1.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 142
5.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวก 144
5.3.3 การรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ 144
5.3.4 ผลการรวมปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะ 148
5.4 ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ 150
5.4.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 150
5.4.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 151
5.4.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 152
5.4.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 153
5.4.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 154
5.5 อัตลักษณ์ของพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย 156
5.5.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 157
5.5.1.1 องค์ประกอบทางกายภาพที่โดดเด่น 157
5.5.1.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่ 157
5.5.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 157
5.5.2.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 157
5.5.2.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่ 158
5.5.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 158
5.5.3.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 158
5.5.3.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่ 158
5.5.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 159
5.5.4.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 159
5.5.4.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่ 159
5.5.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 159

Ref. code: 25615716300024JDM

5.5.5.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 159
5.5.5.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่ 160

บทที่ 6 การใช้พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล 161

6.1 การใช้พื้นที่พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล 162
6.1.1 การสำรวจการใช้งานพื้นที่สาธารณะ 162
6.1.1.1 ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม 162
6.1.1.2 พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ 163
6.1.1.3 ทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ 163
6.1.2 การวิเคราะห์พื้นที่ที่สาธารณะในระดับบุคคล 163
6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้านการใช้พื้นที่สาธารณะ 167
6.2.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ 167
6.2.1.1 เพศสภาพ 167
6.2.1.2 สถานภาพ 167
6.2.1.3 อายุ 167
6.2.1.4 การนับถือศาสนา 167
6.2.1.5 ระดับการศึกษา 167
6.2.1.6 อาชีพ 168
6.2.1.7 รายได้ต่อเดือน 168
6.2.1.8 ที่อยูปัจจุบัน 168
6.2.2 พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ 168
6.2.2.1 จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ 169
6.2.2.2 ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ 169
6.2.2.3 วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ 169
6.2.2.4 ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ 170
6.2.2.5 ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่ 171
6.2.2.6 ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ 171
6.2.2.7 วิธีการเข้าถึงพื้นที่ 171

Ref. code: 25615716300024JDM

6.2.3 ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ 172

6.2.3.1 ความรู้จักสถานที่ 172

6.2.3.2 ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของพื้นที่ 173

6.2.3.3 ความผูกพันกับพื้นที่ 173

6.2.3.4 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 174

6.2.3.5 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ 174

6.2.2.6 บรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 175

6.2.2.7 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ 175

6.2.2.8 การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง 175

6.2.2.9 การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้ผู้อื่นรู้จัก 176

6.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่สาธารณะ 176

6.3.1 บทบาทและการใช้งานพื้นที่สาธารณะ 176

6.3.2 ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะ (Sense of place) 180

6.3.2.1 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะและบริบทโดยรอบ 180

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 180

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 180

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 181

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 181

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 181

6.3.2.2 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 183

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 183

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 183

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 183

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 183

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 183

6.3.2.3 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 185

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 185

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 185

Ref. code: 25615716300024JDM

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 185
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 185
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 185
6.3.2.4 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 186
(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 186
(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 186
(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 187
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 187
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 187
6.3.3 ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) 188
6.3.3.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 188
6.3.3.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 188
6.3.3.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 188
6.3.3.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมี 189
6.3.3.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 189
6.4 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย 195
6.4.1 ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย 196
6.4.1.1 สถานภาพ 197
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 197
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 197
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 197
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 197
6.4.1.2 อายุ 197
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 197
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 197
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 197
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 198

Ref. code: 25615716300024JDM

6.4.1.3 อาชีพ 198
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 198
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 198
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 198
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 198
6.4.1.4 ที่อยูปัจจุบัน 198
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 198
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 199
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 199
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 199
6.4.1.5 จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่สาธารณะ 199
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 199
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 199
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 199
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 200
6.4.1.6 ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ 200
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 200
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 200
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 200
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 200
6.4.1.7 วัตุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ 201
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 201
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 201
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 201
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 201
6.4.1.8 ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ 201
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 201
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 202
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 202
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 202

Ref. code: 25615716300024JDM

6.4.1.9 ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ 202
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 202
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 202
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 202
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 203
6.4.1.10 การเข้าถึงพื้นที่ 203
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 203
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 203
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 203
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 203
6.4.1.11 ความรู้จักสถานที่ 203
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 203
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 204
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 202
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 204
6.4.1.12 ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่ 204
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 204
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 204
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 204
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 205
6.4.1.13 ความผูกพันกับพื้นที่ 205
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 205
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 205
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 205
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 205
6.4.1.14 ภาพจำของพื้นที่ 205
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 205
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 206
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 206
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 206

Ref. code: 25615716300024JDM

6.4.1.15 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ 206
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 206
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 206
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 207
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 207
6.4.1.16 บรรยากาศของพื้นที่ 207
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 207
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 207
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 207
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 207
6.4.1.17 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ 208
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 208
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 208
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 208
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 208
6.4.1.18 การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง 208
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 208
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 209
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 209
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 209
6.4.1.19 การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ 209
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 209
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 209
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 209
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 210
6.4.2 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย 212
6.4.2.1 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน 213
6.4.2.2 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการสร้างสรรค์ 213
6.4.2.3 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 213

6.4.2.4 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพเมือง 213

บทที่ 7 สรุปผลการวิจัย 215

7.1 สรุปผลการวิจัย 216
7.1.1 รูปแบบและบทบาทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย 216
7.1.1.1 พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 216
7.1.1.2 พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 217
7.1.1.3 พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 217
7.1.1.4 พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมี 217
7.1.1.5 พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 218
7.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผัง บริบท-โดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ 218
7.1.2.1 พื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ 219
(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 219
(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 219
(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 220
(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 220
(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 220
7.1.2.2 พื้นที่สาธารณะกับผู้ใช้พื้นที่ 220
(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย 221
ในชีวิตประจำวัน 221
(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการสร้างสรรค์ 221
(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 221
(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพเมือง 221
7.1.3 การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้ยั่งยืน 222
7.1.3.1 พื้นที่สาธารณะกับบทบาทด้านสังคม 222
(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 222
(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 223

Ref. code: 25615716300024JDM

(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 223
(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 223
(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 223
7.1.3.2 พื้นที่สาธารณะกับบทบาทด้านเศรษฐกิจ 223
(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 224
(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 224
(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 224
(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 224
(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 225
7.1.3.3 พื้นที่สาธารณะกับบทบาทด้านสิ่งแวดล้อม 225
(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 225
(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 225
(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 225
(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 226
(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 226
7.2 อภิปรายผลการวิจัย 227
7.2.1 พื้นที่สาธารณะกับพัฒนาการความเป็นเมืองของไทย 227
7.2.1.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 228
(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง 228
(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน 228
(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล 229
7.2.1.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 229
(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง 229
(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน 229
(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล 229
7.2.1.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 230
(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง 230
(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน 230
(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล 230
7.2.1.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 231

Ref. code: 25615716300024JDM

(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง 231
(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน 231
(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล 231
7.2.1.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 232
(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง 232
(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน 232
(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล 233
7.2.2 พื้นที่สาธารณะกับอัตลักษณ์ทางสังคมไทย 233
7.2.2.1 กิจกรรมและบทบาท 234
(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 235
(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 235
(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 235
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 235
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 236
7.2.2.2 ความหมายและสัญลักษณ์ 236
(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 236
(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 236
(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 237
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 237
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 237
7.2.2.3 จินตภาพเมือง 237
(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 238
(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 238
(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 238
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 239
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 239
7.2.2.4 วัฒนธรรม 239

Ref. code: 25615716300024JDM

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 239
(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 240
(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 240
(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 240
(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลาง-ชานเมือง 240
7.2.3 กรุงเทพมหานครกับบทบาทการเป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย 240
7.2.4 การบูรณาการองค์ความรู้ในการศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย 241
7.3 ข้อเสนอแนะ 241

รายการอ้างอิง 244

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก 255
ภาคผนวก ข 260
ภาคผนวก ค 270
ภาคผนวก ง 282
ภาคผนวก จ 287

ประวัติผู้เขียน 313

Ref. code: 25615716300024JDM

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การนิยามพื้นที่สาธารณะในมุมมองที่หลากหลาย	15
2.2 วิวัฒนาการของพื้นที่สาธารณะเทียบเคียงกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์สากล	18
2.3 วิวัฒนาการของพื้นที่สาธารณะเทียบเคียงกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ไทย	21
2.4 วิวัฒนาการพื้นที่สาธารณะ	23
2.5 การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย	26
2.6 องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี	30
2.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบทางกายภาพของเมืองของสากล	33
2.8 เกณฑ์การพิจารณาความเป็นเมืองของไทย	34
2.9 ผลกระทบด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ต่อบุคคล พื้นที่ และเมือง	37
2.10 องค์ประกอบของอัตลักษณ์	39
2.11 องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรม	41
2.12 ความหลากหลายของพื้นที่และผู้ใช้พื้นที่ในเมือง	42
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล	54
3.2 ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ	58
4.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับแต่ละกลุ่มพื้นที่แยกรายปัจจัย	89
4.2 ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมือง	94
5.1 การสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ	99
5.2 การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ	102
5.3 ค่าคะแนนด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม	143
5.4 สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะ	146
5.5 การรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ	147
5.6 ผลรวมปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะ	148
6.1 การสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ	164
6.2 การใช้พื้นที่สาธารณะ	177

Ref. code: 25615716300024JDM

6.3 ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging)	190
6.4 ปัจจัยในการวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย	195
6.5 การวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย	210

Ref. code: 25615716300024JDM

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1.1 ขอบเขตการศึกษาระดับผัง 5

1.2 ขอบเขตการศึกษาระดับพื้นที่ 5

1.3 ขอบเขตการศึกษาระดับบุคคล 6

1.4 ขั้นตอนการวิจัย 13

2.1 กรอบการทบทวนวรรณกรรม 14

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพพื้นที่กับกิจกรรม 29

2.3 แนวโน้มการเข้าสู่สังคมเมืองที่เพิ่มขึ้นของโลก 36

2.4 ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมกับคน ชุมชน และเมือง 47

3.1 กรอบการวิจัย 53

3.2 ประเด็นการสำรวจพื้นที่สาธารณะ 69

3.3 ประเด็นการสำรวจการใช้งานพื้นที่สาธารณะ 70

4.1 การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับผัง 74

4.2 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยหลัก 75

4.3 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยรอง 77

4.4 พื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยของแต่ละกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 79

4.5 ค่าระดับความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะ ของกรุงเทพมหานคร 79

4.6 ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะของไทย (ปัจจัยความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์) 80

4.7 ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะของไทย (ปัจจัยความยั่งยืน) 81

4.8 องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยย่อยด้านอัตลักษณ์ 82

4.9 องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยย่อยด้านความยั่งยืน 83

4.10 องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยย่อยด้านความยั่งยืน (ต่อ) 84

4.11 กลุ่มพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย 88

5.1 กระบวนการการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่ 97

5.2 การซ้อนทับกันของชั้นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์บริบทโดยรอบของพื้นที่ สาธารณะ 106

Ref. code: 25615716300024JDM

5.3 การซ้อนทับกันของชั้นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของพื้นที่สาธารณะ 107
5.4 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 108
5.5 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 109
5.6 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 109
5.7 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 110
5.8 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 111
5.9 ศักยภาพด้านการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม 112
5.10 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 113
5.11 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 114
5.12 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 114
5.13 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 115
5.14 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 116
5.15 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม 117
5.16 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 118
5.17 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 119
5.18 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 119
5.19 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 120
5.20 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 121
5.21 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม 122
5.22 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 123
5.23 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 124
5.24 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 125
5.25 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 125
5.26 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 126
5.27 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม 127
5.28 ศักยภาพด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 128
5.29 ศักยภาพด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 129
5.30 ศักยภาพด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 130

Ref. code: 25615716300024JDM

5.31 ศักยภาพด้านความหลากหลายของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม 131
5.32 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 132
5.33 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 132
5.34 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 133
5.35 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 134
5.36 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 134
5.37 ศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตของพื้นที่ของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม 135
5.38 ค่าระดับศักยภาพด้านพื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม 137
5.39 ศักยภาพด้านพื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม 138
5.40 การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 (ซ้าย) และกลุ่มที่ 2 (ขวา) 141
5.41 การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 (ซ้าย) และกลุ่มที่ 4 (ขวา) 142
5.42 การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 143
5.43 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 และบริบทโดยรอบ 151
5.44 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 และบริบทโดยรอบ 152
5.45 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 และบริบทโดยรอบ 153
5.46 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 และบริบทโดยรอบ 154
5.47 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 และบริบทโดยรอบ 155
6.1 การศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล 162
6.2 ความหลากหลายด้านบทบาทและการใช้งานพื้นที่สาธารณะของไทย 179
6.3 ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่สาธารณะของไทย 182
6.4 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 184
6.5 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ 186
6.6 บรรยากาศของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 187

Ref. code: 25615716300024JDM

6.7 ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) ของแต่ละพื้นที่สาธารณะ 194
7.1 การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน 243

Ref. code: 25615716300024JDM

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาพื้นที่สาธารณะเป็นหนึ่งในองค์ประกอบทางสังคมที่สำคัญที่สุดของเมือง โดยถูกใช้งานเพื่อดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตในฐานะ ที่เป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมสาธารณะสำหรับทุกคน (Kaplan and Kaplan, 1982; Benn and Gaus 1983; Blackmar 2006) เป็นพื้นที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างการออกแบบวางผัง ความสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อมของแต่ละพื้นที่และปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้งาน ทั้งยังสะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนที่ใช้พื้นที่ร่วมกัน โดยพื้นที่สาธารณะในแต่ละยุคสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทที่สะท้อนถึงพัฒนาการของเมืองที่ต่างกัน ซึ่งในยุคก่อนประวัติศาสตร์เป็นยุคที่มนุษย์ดำรงชีวิตเพื่อการอยู่รอดเป็นหลัก ทุกพื้นที่เป็นพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าไปแสวงหาปัจจัยสี่เพื่อการดำรงชีวิต ต่อมาในยุคประวัติศาสตร์เป็นยุคที่คนเริ่มดำรงชีวิตอยู่เป็นกลุ่ม มีสังคม มีความเชื่อ และมีผู้นำ จึงเริ่มใช้พื้นที่กลางเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมของกลุ่ม รวมทั้งใช้รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกลุ่ม ใช้เพื่อการแลกเปลี่ยนสินค้า และการรวมตัวกันเพื่อแจ้งข่าวสารบ้านเมือง (Tonnelat, 2010) นอกจากนี้ยังมีลักษณะการจำกัดสิทธิการเข้าใช้พื้นที่ให้กับบางกลุ่ม มีความซับซ้อนของรูปแบบและบทบาทของพื้นที่มากขึ้นเช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะในยุคกลางมาจนถึงยุคปัจจุบันซึ่งได้มีการพัฒนาทางด้านศิลปวิทยาอย่างกว้างขวาง ได้รับการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ใช้งานและเปลี่ยนแปลงไปตามพลวัตของเมือง ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะมีความสัมพันธ์ต่อเมืองในทุกมิติ โดยพื้นที่สาธารณะแต่ละประเภททำหน้าที่เป็นองค์ประกอบย่อยของเมืองที่แตกต่างกันไปตามจินตภาพของเมือง (Lynch, 1960) ในระดับผัง อันเป็นโครงข่ายพื้นที่ศูนย์กลางการผสมผสานของวิถีชีวิตและกิจกรรมของแต่ละย่านพื้นที่ (Madanipour, 2010; Blackmar, 2006; Carmona, Tiesdell, Heath and Oc, 2010; Shafto, 2008) ในขณะที่พื้นที่สาธารณะในระดับย่านหรือระดับพื้นที่มีความสัมพันธ์กับที่ตั้งและย่านพื้นที่โดยรอบ ทั้งสถานที่ สถาปัตยกรรม รวมถึงกลุ่มผู้ที่อยู่อาศัยในละแวกพื้นที่ ทั้งยังเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้แต่ละย่านมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ (Sorkin, 1992; Lewis, 1970) มีความโดดเด่นในด้านการรับรู้เชิงสภาพแวดล้อมอันเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้ผู้คนเข้าใช้พื้นที่ (Bently, 1998) นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตชุมชนและวัฒนธรรมของย่าน รวมทั้งการเชื่อมต่อกายภาพพื้นที่กับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนถึงอัตลักษณ์เชิงสังคม (Sorkin, 1992) อีกทั้งพื้นที่สาธารณะยังส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ และ

Ref. code: 25615716300024JDM

ระหว่างคนด้วยกันเองซึ่งเป็นผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ โดยช่วยเสริมสร้างต้นทุนทางสังคมให้กับเมืองช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนเมืองให้ดีขึ้น โดยเฉพาะจากการออกแบบและดูแลพื้นที่ให้ปลอดภัย เป็นการช่วยลดอาชญากรรมและความน่ากลัวในพื้นที่ (Bentley, 1998; Rogers, 1997)

ทั้งนี้ การพัฒนาของเมืองได้แผ่ขยายเป็นพื้นที่กว้างอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเมืองที่สูงขึ้นได้ส่งผลกระทบในด้านดีต่อคนและเมือง แต่ในขณะเดียวกันการเจริญเติบโตของเมืองอย่างรวดเร็วกลับเป็นปัจจัยท้าทายต่อการวางแผนเมืองให้มีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน ซึ่งหากการเจริญเติบโตของเมืองและการเป็นสังคมเมืองเป็นไปอย่างไม่มีแบบแผนที่ดีจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ รวมทั้งส่งผลให้สภาพแวดล้อมของเมืองเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง (Health Effects Institute, 2018) นอกจากนี้ยังมีความเสี่ยงสูงในความไม่มั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งปัญหาความขัดแย้งในสังคมอันเกิดจากความไม่เท่าเทียม ซึ่งล้วนทำให้คนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันน้อยลงและมีต้นทุนทางสังคมที่ต่ำ (Adler and Kwon, 2002; Choi and Kim, 2011) ทั้งนี้ เมื่อวิถีชีวิตและกิจกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไป สภาพสังคมและวัฒนธรรมจึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย ส่งผลให้อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของพื้นที่เริ่มเลือนลางหายไปจนไม่เหลือซึ่งความรู้สึกถึงการเป็นพื้นที่ รวมทั้งขาดความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมหรือการเป็นเจ้าของพื้นที่ของผู้อาศัย การขาดการตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ ชุมชน และเมือง อันเป็นโครงข่ายความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงทุกระดับเข้าด้วยกัน

การศึกษาพื้นที่สาธารณะอย่างถ่องแท้จะเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้ทราบถึงอัตลักษณ์ทางสังคมของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งทำให้เกิดความเข้าใจปัญหาของเมืองตั้งแต่หน่วยย่อยของสังคม อันได้แก่ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของพื้นที่ อันเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยให้เกิดแนวทางการพัฒนาสังคมไปสู่ความยั่งยืน โดยใช้พื้นที่สาธารณะเป็นส่วนประกอบในการบ่งบอกถึงความรุ่งเรืองของเมือง (UN-Habitat, 2015) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เมืองมีชีวิตและเป็นประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาเมือง อีกทั้งยังช่วยกำหนดรูปแบบทางวัฒนธรรม ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ซึ่งเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะและความรู้สึกร่วมในพื้นที่ (Jacobs, 1961; Habermas, 1989) ซึ่งมีความสำคัญทั้งในระดับบุคคลไปถึงระดับเมือง งานวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาพื้นที่สาธารณะในทุกมิติด้วยการบูรณาการองค์ความรู้ในด้านการออกแบบและวางผัง สถาปัตยกรรม และด้านจิตวิทยาในสภาพแวดล้อม เพื่อเข้าใจบริบทพื้นที่สาธารณะที่แท้จริงของไทยและนำไปสู่การให้แนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทย อันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและช่วยส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้เด่นชัดขึ้น โดยใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ตัวแทนของประเทศไทยในการศึกษา เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ซึ่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วจนเป็นพื้นที่เมืองทั้ง 50 เขตการปกครอง มีความหลากหลายของกลุ่มประชากรในพื้นที่ที่ย้ายถิ่นฐานมาจากต่างถิ่นทั้งในประเทศ

และต่างประเทศอันมีพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกัน ในขณะเดียวกันก็มีความเป็นย่านพื้นที่เฉพาะที่มีเอกลักษณ์ ด้วยเป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมายาวนานกว่า 200 ปี

การศึกษาพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาพื้นที่สาธารณะในเชิงลึก ครอบคลุมทุกมิติตั้งแต่ภาพกว้างคือระดับผังโดยการศึกษาตำแหน่งที่ตั้งและการเชื่อมต่อในระดับผังกับพื้นที่โดยรอบ ระดับกลางคือพื้นที่สาธารณะกับความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบพื้นที่ และระดับเล็กที่สุดคือการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของคน อันเป็นการสะท้อนความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะในระดับต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ ทั้งในด้านความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ (Sense of place) และความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) เพื่อสามารถใช้เป็นการให้แนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเมืองครอบคลุมทั้งด้านการออกแบบวางผัง และการออกแบบสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกันระหว่างพื้นที่และการใช้งาน เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ทางสังคมได้อย่างยั่งยืน โดยผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้จะถูกเสนอแนะเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมไทยให้เกิดความยั่งยืน โดยพิจารณาตั้งแต่วิถีชีวิตและการใช้พื้นที่ของประชากรเมือง รวมถึงความสอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมเมือง และความเหมาะสมกับการออกแบบและวางผังเมืองของไทย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อระบุรูปแบบและบทบาทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผังบริบทโดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้ยั่งยืน

Ref. code: 25615716300024JDM

1.3 ขอบเขตการวิจัย

กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้เริ่มจากการการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบปัญหา สถานการณ์พื้นที่สาธารณะในปัจจุบันและแนวทางการศึกษา โดยเทียบเคียงกับพื้นที่ศึกษาของงานวิจัยซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะในย่านพื้นที่เมืองของไทย และด้วยการศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบสหวิทยาการ จึงได้วางแผนการศึกษาพื้นที่สาธารณะทุกมิติเพื่อหาความสอดคล้องกันของพื้นที่สาธารณะเมืองครอบคลุมทั้งความกว้างและความลึก เพื่อทราบความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบในด้านที่ตั้งและโครงข่ายการเชื่อมต่อในระดับการออกแบบวางผัง เพื่อทราบคุณลักษณะเฉพาะและคุณภาพของพื้นที่ในระดับพื้นที่ และเพื่อทราบบทบาทและการใช้งานจริงของพื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล จากนั้นจึงนำผลของการศึกษาทั้ง 3 ระดับมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกันของพื้นที่สาธารณะ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาในเหมาะสมกับแต่ละบริบทเมือง และวิถีการใช้พื้นที่ในประเทศไทย โดยใช้การทบทวนวรรณกรรมและแนวทางการพัฒนาพื้นที่จากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางการให้กำหนดแนวทางการให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาพื้นที่

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาสถานการณ์พื้นที่สาธารณะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผัง บริบทโดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะได้ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) พื้นที่สาธารณะในระดับผังหรือระดับเมือง (Macro level) 2) พื้นที่สาธารณะในระดับย่านหรือระดับพื้นที่ (Meso level) และ 3) พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล (Micro level) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1.1 ระดับผัง

ศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบและวางผังในระบบเมือง และคัดกรองพื้นที่สาธารณะที่มีคุณสมบัติทั้ง 4 ด้าน (ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน) รวมถึงจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ โดยการวิเคราะห์พื้นที่ผ่านเครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ดังแสดงในภาพที่ 1.1

Ref. code: 25615716300024JDM

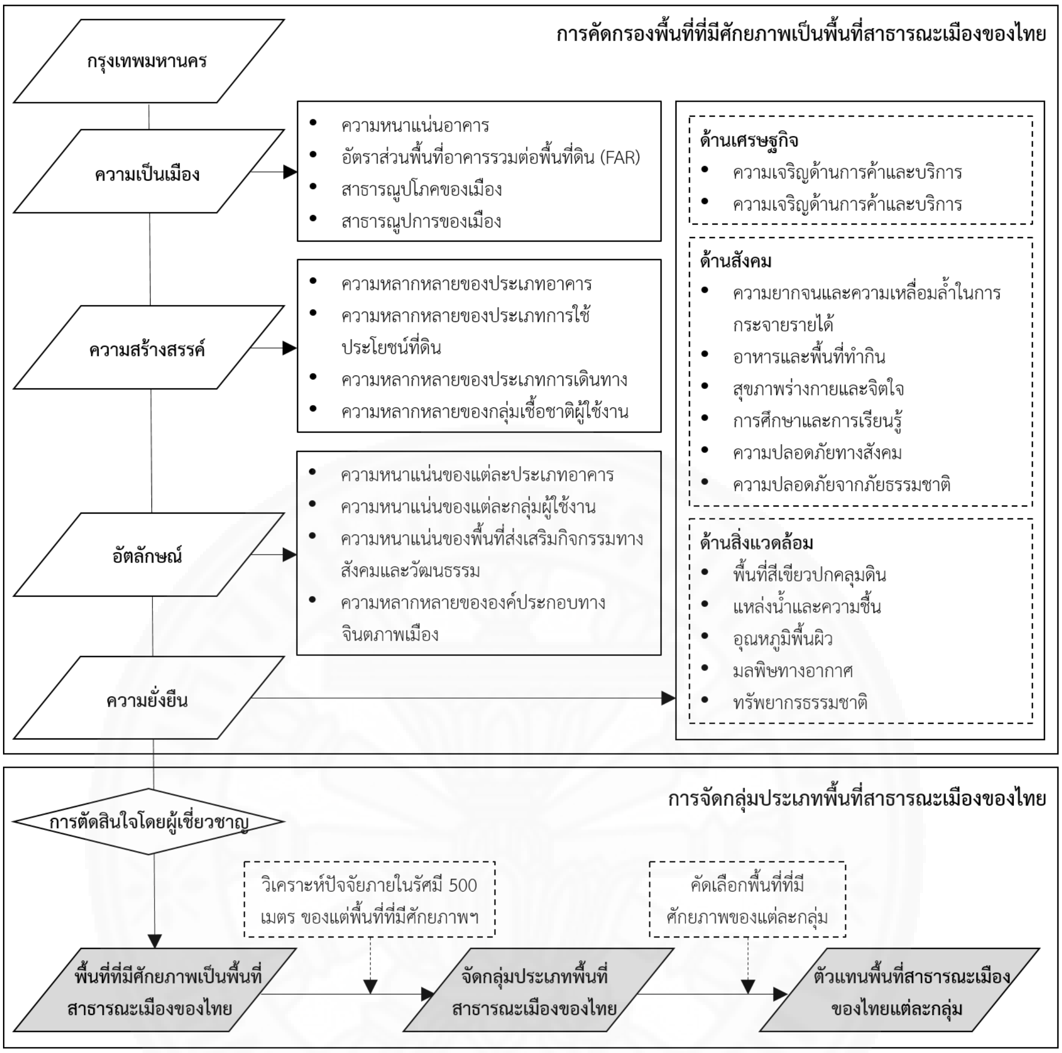

ภาพที่ 1.1 ขอบเขตการศึกษาระดับผัง

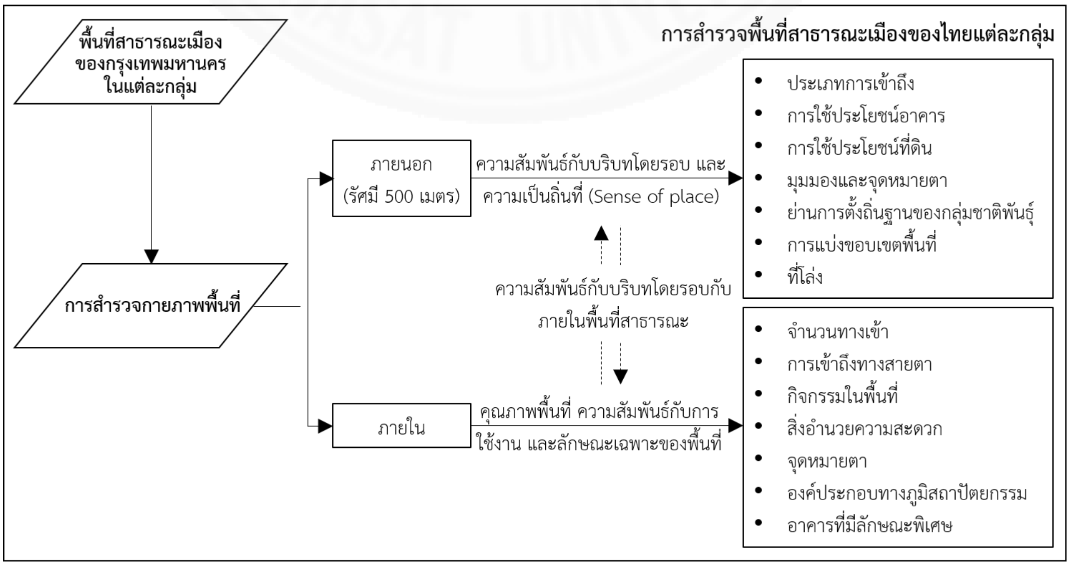

ภาพที่ 1.2 ขอบเขตการศึกษาระดับพื้นที่

1.3.1.2 ระดับพื้นที่

ศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทแวดล้อมโดยรอบ อันเป็นพื้นที่ตั้ง ของพื้นที่สาธารณะ และบริบทภายในพื้นที่สาธารณะเอง โดยการสำรวจลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ ที่ได้มาจากการคัดกรองในระดับผัง ดังแสดงในภาพที่ 1.2

1.3.1.3 ระดับบุคคล

ศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับผู้ใช้พื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ ในแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความหลากหลาย จากพื้นที่ซึ่งได้คัดกรองในข้อระดับพื้นที่ ดังแสดงในภาพที่ 1.3

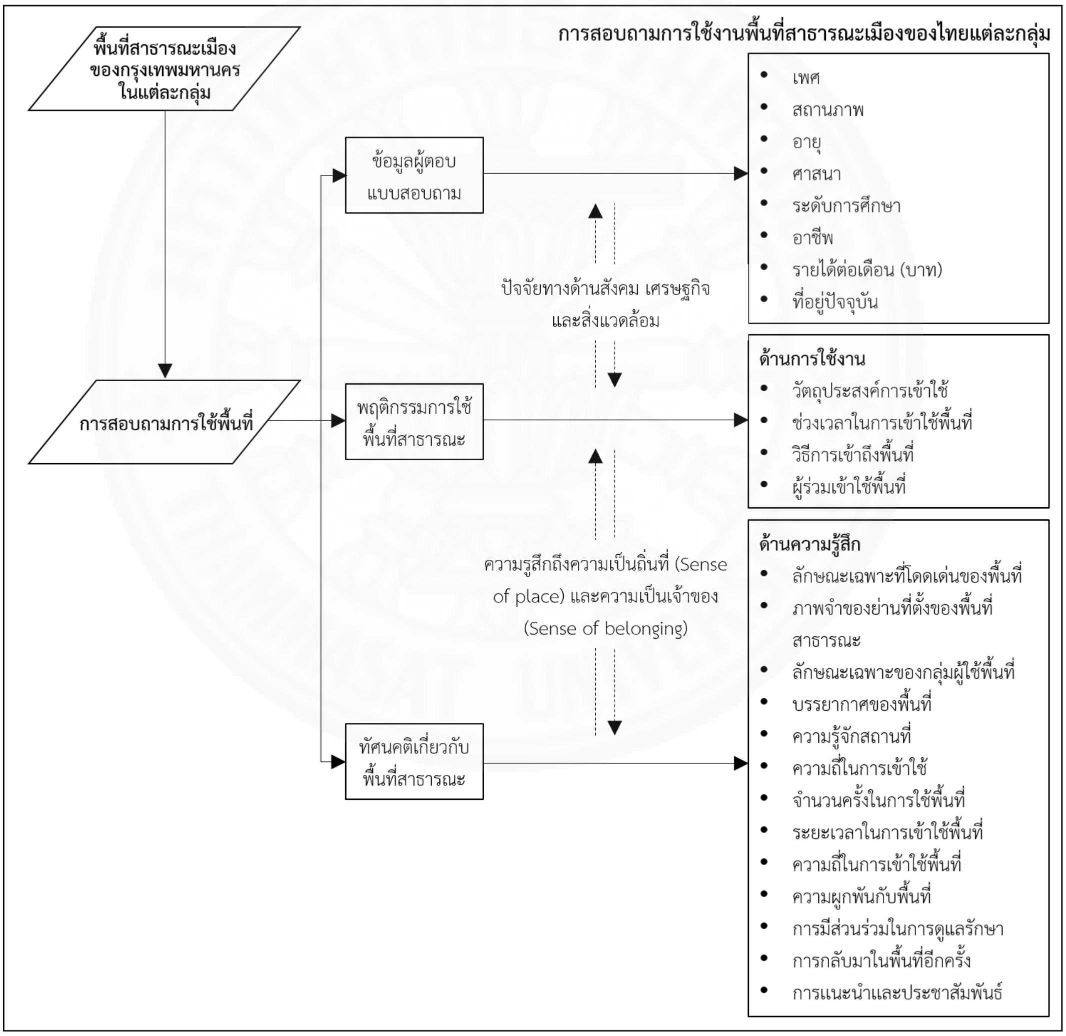

ภาพที่ 1.3 ขอบเขตการศึกษาระดับบุคคล

1.3.2 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 พื้นที่ศึกษา

งานวิจัยนี้ใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศ เปรียบเสมือนเป็นศูนย์กลางและศูนย์รวมความหลากหลายของประชากรจากทุกภูมิภาค มีการพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองครอบคลุมทั้ง 50 เขตการปกครอง

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างในระดับผัง และ 2) กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) กลุ่มตัวอย่างในระดับผัง

กลุ่มตัวอย่างในระดับผังคือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอันมีประสบการณ์วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน ประกอบด้วย ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ บริษัทที่ปรึกษาและหน่วยงานเอกชน และนักออกแบบสร้างสรรค์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะเป็นผู้ช่วยคัดกรองพื้นที่สาธารณะของไทยออกจากพื้นที่ทั้งกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยมีรายละเอียดแบบสอบถามแสดงในภาคผนวก ก

(2) กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคลเป็นกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 400 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะเป็นผู้สะท้อนถึงรูปแบบและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ และเป็นการสอบทวนความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของพื้นที่สาธารณะกับการใช้งาน โดยมีรายละเอียดแบบสอบถามแสดงในภาคผนวก ง

1.4 ขั้นตอนการศึกษา

1.4.1 การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมในการศึกษานี้ประกอบด้วย 1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) การทบทวนแผนนโยบายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจพื้นที่สาธารณะและเมือง รวมทั้งทราบทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม และใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัย

Ref. code: 25615716300024JDM

1.4.1.1 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(1) แนวคิดพื้นที่สาธารณะ

มีประเด็นในการทบทวนทบทวน ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ขอบเขตและการจำกัดความของพื้นที่สาธารณะ 2) วิวัฒนาการพื้นที่สาธารณะ 3) ลักษณะ บทบาท การใช้งาน และประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะ 4) ปัจจัยความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ และ 5) องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี

(2) แนวคิดเรื่องเมือง

มีประเด็นในการทบทวนทบทวนครอบคลุมองค์ประกอบของเมืองในระดับผัง พื้นที่ และบุคคล โดยประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) พัฒนาการความเป็นเมือง 2) ความสร้างสรรค์ 3) อัตลักษณ์ และ 4) ความยั่งยืน

1.4.1.2 การทบทวนแผนนโยบายที่เกี่ยวข้อง

(1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ครอบคลุมแผนฯ ฉบับที่ 1 – 12 โดยทบทวนแนวทางการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ของแต่ละแผนฯ รวมทั้งการมุ่งเน้นการพัฒนาที่เกี่ยวกับการออกแบบสภาพแวดล้อมและวางผังเมือง

(2) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร

ครอบคลุมแผนการพัฒนาในระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 - 2563) และระยะ 20 ปี (พ.ศ.2556-2575)

(3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศทั่วโลก ประกอบด้วย 17 เป้าหมายการพัฒนา ครอบคลุมมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

(4) ดัชนีชี้วัดความเจริญของประเทศ

ดัชนีชี้วัดความเจริญของประเทศ (Prosperity index) ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการชี้วัดความเจริญของประเทศทั่วโลก ประกอบด้วย รากฐานทางเศรษฐกิจ องค์กรและสถาบัน และคุณภาพชีวิต

1.4.2 การสำรวจและเก็บข้อมูล

1.4.2.1 ระดับผัง

ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารของพื้นที่กรุงเทพมหานครจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการคัดกรองพื้นที่ รวมทั้ง

Ref. code: 25615716300024JDM

ใช้การสอบถามการเรียงลำดับปัจจัยการคัดเลือกพื้นที่จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายละเอียดแบบสอบถามแสดงในภาคผนวก ค

1.4.2.2 ระดับพื้นที่

ใช้วิธีการสำรวจกายภาพพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกโดยใช้แบบสำรวจร่วมกับการบันทึกข้อมูลในรูปแบบการจดบันทึก ร่างภาพ และการถ่ายภาพ

1.4.2.3 ระดับบุคคล

ใช้วิธีการสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ใช้พื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามร่วมกับการบันทึกข้อมูลในรูปแบบการจดบันทึก อัดสียง และการถ่ายภาพ

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.3.1 ระดับผัง

เป็นการระบุตำแหน่งพื้นที่สาธารณะ โดยใช้การเรียงลำดับปัจจัยและการให้ค่าน้ำหนัก (Ranking Method) การจัดกลุ่มตัวแปร (Factor Analysis) และการวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่ (Cluster Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติร่วมกับการวิเคราะห์พื้นที่โดยเครื่องมือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS)

(1) การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย (Ranking Method)

ใช้ตัวแทนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีสายงานเกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง จำนวน 80 คน โดยเป็นตัวแทนจากภาคการศึกษา หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และกลุ่มนักออกแบบสร้างสรรค์ กลุ่มละ 20 คน มาเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยการคัดกรองพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยหลักและปัจจัยรองในด้านความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน และใช้ผลการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มมาคัดกรองพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยออกมาจากพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

(2) การจัดกลุ่มตัวแปร (Factor Analysis)

พื้นที่สาธารณะที่ได้จากการคัดกรองจะถูกกำหนดรหัสพื้นที่ และวิเคราะห์ลักษณะกายภาพในระดับผัง ทั้งภายในพื้นที่และพื้นที่โดยรอบในรัศมี 500 เมตร โดยใช้ปัจจัยหลักในด้านความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน และปัจจัยรองในแต่ละด้านรวม 24 ปัจจัย ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์พื้นที่ร่วมกับปัจจัย ปัจจัยทั้งหมดจะถูกจัดกลุ่มใหม่เพื่อลดทอนจำนวนปัจจัยที่มีความความสัมพันธ์กันอยู่ร่วมกัน โดยปัจจัยใหม่ที่เกิดขึ้นจะถูกนำไปใช้ในการวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

(3) การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่ (Cluster Analysis)

พื้นที่สาธารณะที่ได้จากขั้นตอนการเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยจะถูกนำมาจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ โดยใช้ปัจจัยใหม่ที่เกิดขึ้นจากการจัดกลุ่มตัวแปรมาเป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มพื้นที่สาธารณะที่ได้จากขั้นตอนนี้จะถูกทำการวิเคราะห์เชิงลึกในขั้นตอนการวิเคราะห์ในระดับพื้นที่

1.4.3.2 ระดับพื้นที่

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มที่ได้จากการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ในการวิเคราะห์ระดับผังมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ทั้งลักษณะทางกายภาพโดยรอบและภายในพื้นที่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้จะสะท้อนบทบาท อัตลักษณ์ และลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่สาธารณะ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติร่วมกับการวิเคราะห์พื้นที่โดยเครื่องมือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS)

(1) การแปลงผลการสำรวจ

ผลการสำรวจทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะตัวแทนแต่ละกลุ่มจะถูกแปลงไปเป็นค่าทางสถิติในรูปแบบตารางข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และแสดงผลของแต่ละพื้นที่ร่วมกับเครื่องมือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

(2) การวิเคราะห์และแสดงผล

ข้อมูลทางสถิติในรูปแบบตารางข้อมูลที่ได้จาก (1) จะถูกนำไปวิเคราะห์เชิงพื้นที่ ซึ่งอ้างอิงจากพื้นที่ที่ได้รับการจัดกลุ่มไว้ในระดับผัง ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ในระดับนี้แสดงให้เห็นถึงค่าระดับด้านกายภาพของพื้นที่ในแต่ละด้าน และผลรวมด้านกายภาพของพื้นที่ ซึ่งแสดงผลออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

1.4.3.3 ระดับบุคคล

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามกลุ่มผู้ใช้งานมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรม และทัศนคติของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

(1) การแปลงผลการสอบถาม

แบบสอบถามการใช้พื้นที่สาธารณะตัวแทนแต่ละกลุ่มจะถูกแปลงไปเป็นค่าทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายกลุ่มผู้ใช้งานในแต่ละพื้นที่

(2) การวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

แบบสอบถามการใช้พื้นที่สาธารณะตัวแทนแต่ละกลุ่มจะถูกนำมาวิเคราะห์ร่วมกันด้วยวิธีการจัดกลุ่ม (Classify) ด้วยวิธีที่เหมาะสมคือวิธีการจัดกลุ่มจากค่าเฉลี่ยของ

Ref. code: 25615716300024JDM

แต่ละปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (K-Means clustering) โดยเลือกใช้ปัจจัยย่อยจากข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ

ทั้งนี้ หลังจากได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ระดับ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะทั้ง 3 ระดับ ได้แก่ ความสอดคล้องและความขัดแย้งระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผัง บริบทโดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ โดยการแปลผลข้อมูลทุกระดับให้อยู่ในฐานข้อมูลชนิดเดียวกันในรูปแบบผังข้อมูล เพื่อสามารถแสดงผลความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ระดับ ที่เกิดขึ้นกับพื้นที่สาธารณะได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.4.4 การสรุปผลการวิจัย

เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ระดับ และอภิปรายงานวิจัยร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี จากการทบทวนวรรณกรรม เพื่อระบุแนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะแต่ละรูปแบบเมืองและลักษณะพื้นที่ ให้เหมาะสมกับบริบทเมืองและวิถีชีวิตของผู้ใช้งาน เพื่อเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้เด่นชัดขึ้น

1.4.4.1 ระดับผัง

การสรุปผลการวิจัยในการวิเคราะห์ในระดับผังเป็นแนวทางการกำหนดมาตรการและแผนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในการออกแบบและวางผัง

1.4.4.2 ระดับพื้นที่

การสรุปผลการวิจัยในระดับพื้นที่ แนวทางการออกแบบและวางผังพื้นที่สาธารณะให้มีความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบ ทั้งในการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ (Sense of place) และอัตลักษณ์ของชุมชนเมือง

1.4.4.3 ระดับบุคคล

การสรุปผลการวิจัยในระดับบุคคลเป็นแนวทางการออกแบบและวางผังพื้นที่สาธารณะให้ดึงดูดและสอดคล้องกับการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ เพื่อให้ผู้ใช้งานรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)

Ref. code: 25615716300024JDM

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถระบุรูปแบบและบทบาทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยได้
2. สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผังบริบทโดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะได้
3. สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้ยั่งยืนขึ้นได้

1.6 นิยามศัพท์

1. พื้นที่สาธารณะ คือ พื้นที่ซึ่งมีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุดจากการคัดกรองโดยใช้เกณฑ์ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน
2. อัตลักษณ์เชิงสังคม คือ ลักษณะเฉพาะอันเกิดจากองค์ประกอบของเมืองทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือวิถีชีวิตของคน อันมีบทบาทในการสร้างสัญลักษณ์และนำไปสู่การตีความหมายของเมือง
3. ความยั่งยืน คือ ความสอดคล้องของมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และและสิ่งแวดล้อม

Ref. code: 25615716300024JDM

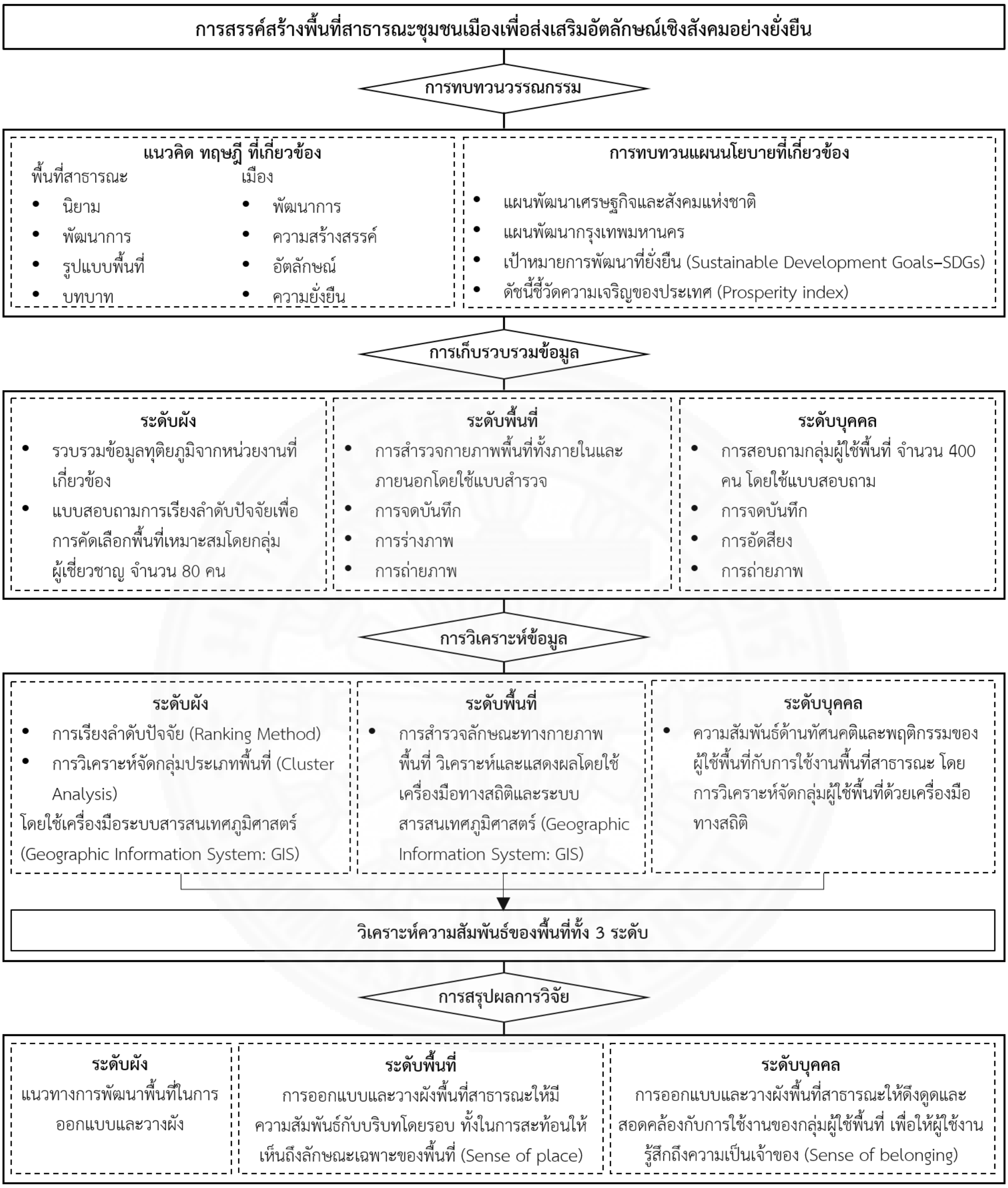

ภาพที่ 1.4 ขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 2
ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยการสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน ได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ออกมาเป็นข้อมูลและแนวทางสำหรับการทำวิจัยทั้งในระดับผัง ระดับพื้นที่ และระดับบุคคล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในพื้นที่สาธารณะ โดยมีแนวคิดหลักคือแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะอันประกอบด้วยขอบเขตและคำจำกัดความ วิวัฒนาการ ลักษณะ ปัจจัยความแตกต่าง และลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ดี ประกอบกับแนวคิดเรื่องเมือง ซึ่งมีประเด็นการทบทวนเรื่องความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน รวมทั้งการทบทวนตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบวิธีการศึกษา การคัดเลือกเกณฑ์และปัจจัย และเครื่องมือช่วยวิจัย เพื่อสังเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองทั้ง 3 ระดับ โดยมีกรอบการทบทวนวรรณกรรมแสดงในภาพที่ 2.1

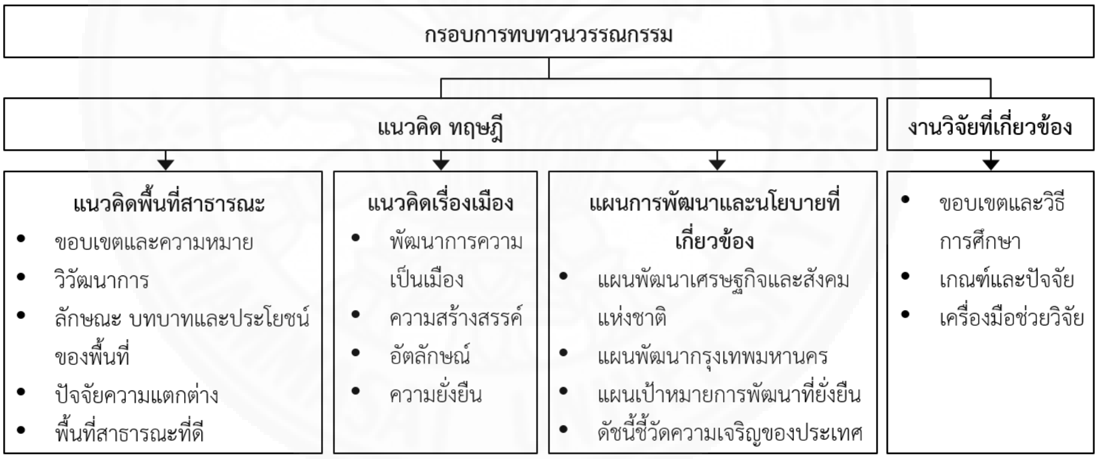

ภาพที่ 2.1 กรอบการทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะมีประเด็นในการทบทวนทบทวน ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ขอบเขตและการจำกัดความของพื้นที่สาธารณะ 2) วิวัฒนาการพื้นที่สาธารณะ 3) ลักษณะ บทบาทและประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะ 4) ปัจจัยความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ และ 5) องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี โดยมีรายละเอียดดังนี้

Ref. code: 25615716300024JDM

2.1.1 ขอบเขตและการจำกัดความของพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่สำหรับทุกคน โดยทุกคนมีสิทธิในการเข้าถึงได้ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของและจัดการ ได้แก่ ถนนและทางสัญจร เช่น ทางเท้า ทางจักรยาน สวนสาธารณะและพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เช่น สวนสาธารณะ จัตุรัสหรือพื้นที่กิจกรรมเมือง พื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการ เป็นต้น โดยภายในพื้นที่สาธารณะมีความสัม พันธ์รูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้น ทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ

พื้นที่สาธารณะเป็นประเด็นสำคัญในการศึกษาหลายมิติตามความเชี่ยวชาญและความสนใจของผู้ศึกษา การนิยามความหมายของพื้นที่สาธารณะจึงมีความหลากหลายแตกต่างกันในมิติของกายภาพพื้นที่ รูปแบบการใช้งาน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้งาน โดยปรากฏอยู่ในการศึกษาทั้งมุมมองทางรัฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา การสื่อสารมวลชนและนิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และมุมมองทางด้านผังเมืองและสถาปัตยกรรม โดยมีรายละเอียดดังข้อมูลที่แสดงใน

ตารางที่ 2.1

การนิยามพื้นที่สาธารณะในมุมมองที่หลากหลาย

มุมมอง	นิยาม	อ้างอิง
รัฐศาสตร์: สิทธิการครอบครองและสิทธิในการเข้าถึงได้	พื้นที่ที่ครอบครองโดยสาธารณะหรือพื้นที่ที่ทุกคนมีสิทธิในการเป็นเจ้าของร่วมกันได้	Arendt, 1963; Mitchell, 1955; Mensch, 2007
ภูมิศาสตร์: ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ ขนาด ที่ตั้ง ขอบเขต และการแบ่งประเภทการใช้สอยของพื้นที่	พื้นที่ศูนย์กลางหรือจุดศูนย์รวมของพื้นที่จุดหมายตา	Messey, 2005; Amin & Graham, 1997
มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา: การปฏิสัมพันธ์ร่วมกันของคนอย่างหลากหลาย	พื้นที่รองรับและส่งเสริมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สืบต่อกันจากรุ่นสู่รุ่นจนเกิดเป็นเรื่องราว มีประวัติศาสตร์และคุณค่าของพื้นที่	Sorkin, 1992; Zukin, 1995
	พื้นที่ที่มีการสืบสอบกิจกรรมจากบรรพบุรุษ มีพัฒนาการมานาน	อริยา อรุณินท์, 2002
สื่อสารมวลชนและนิเทศศาสตร์: การเป็นพื้นที่กลางเพื่อการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ให้กับคนจำนวนมาก	พื้นที่ที่เปิดเผย พื้นที่รองรับการรับรู้ร่วมกันในการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับมวลชนและสาธารณะ (Public Relation)	อริยา อรุณินท์, 2002

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

การนิยามพื้นที่สาธารณะในมุมมองที่หลากหลาย

เศรษฐศาสตร์: การสร้างมูลค่าต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น	พื้นที่กลางทางการค้า หรือพื้นที่ส่งเสริมให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจทั้งกับพื้นที่สาธารณะเองและพื้นที่ใกล้เคียง	วีรบูรณ์ วิสารทสกุล และสุมนา สุวรรณอำภา, 2555
ผังเมืองและสถาปัตยกรรม: การออกแบบพื้นที่ตอบสนองการใช้งานของคนและความงามของเมือง	พื้นที่สาธารณะจึงหมายถึงพื้นที่ตอบสนองทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้งานและสร้างความงดงามให้กับเมือง พื้นที่สาธารณะยังเป็นพื้นที่เพิ่มความชุ่มชื่นมีชีวิตชีวาของเมือง (irrigate the city)	Moudon, 1987
	พื้นที่รวบรวมหรือสะสมมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสืบต่อกันมา อันเป็นโครงร่างของการพัฒนาวัฒนธรรมมวลชนให้งอกงาม	Jacobs, 1961; Lynch, 1981; Jackson, 1984 อ้างใน อริยา อรุณินท์, 2002

2.1.2 วิวัฒนาการพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการพัฒนาของเมือง มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของเมือง มีความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเมือง เมื่อเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปพื้นที่สาธารณะจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเนื่องจากเป็นพื้นที่ศูนย์รวมของกิจกรรมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ของเมือง โดยสามารถสรุปวิวัฒนาการของพื้นที่สาธารณะเทียบเคียงกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์สากลและประวัติศาสตร์ไทยในแต่ละยุคได้ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 2.2 และมีรายละเอียดดังนี้ (Project for Public Space, 2012; Carmona et al., 2010; Tonnelat, 2010; Sitte, 1989; Zucker, 1959 อ้างใน กาญจน์ นทีวุฒิกุล, 2550)

2.1.2.1 พื้นที่สาธารณะสากล

(1) ยุคก่อนประวัติศาสตร์ (4,000 ปี ก่อนคริสตกาล)

เป็นยุคที่มนุษย์มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ มีลักษณะการใช้ชีวิตแบบเร่ร่อน พื้นที่สาธารณะคือพื้นที่เปิดโล่ง (Open spaces) ปราศจากสิ่งปกคลุมและการครอบครอง อันได้แก่ พื้นที่ธรรมชาติทั้งหมด เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ ป่าไม้ พื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ส่วนตัวยังไม่แยกออกจากกัน

Ref. code: 25615716300024JDM

(2) ยุคประวัติศาสตร์สมัยโบราณ (4,000 ปี ก่อนคริสตกาล-ค.ศ. 476)

เป็นยุคที่มนุษย์เริ่มตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งและอยู่ร่วมกันเป็นสังคมและใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับทำกิจกรรมส่วนรวม โดยกำเนิดพื้นที่สาธารณะของโลกที่เรียกว่าอะโกรา (Agora) ได้มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรตั้งแต่สมัยอารยธรรมกรีกว่าเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายในด้านการเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของผู้คนหลายกลุ่ม เช่น นักปรัชญา นักคิด นักประพันธ์ รวมถึงผู้ทรงภูมิปัญญาและประชาชนทั่วไป โดยมีบทบาทเป็นพื้นที่ให้ความรู้ รองรับการซื้อขาย การทำกิจกรรมทางศาสนา การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรม เช่นเดียวกับฟอรัม (Forum) ในยุคโรมัน

(3) ยุคกลางหรือยุคมืด (ค.ศ. 476 – ค.ศ. 1,453)

หลังจากจักรวรรดิโรมันตะวันตกล่มสลายลง สภาพทั่วไปของเมืองเต็มไปด้วยความวุ่นวาย สังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมของเมืองมีปัญหา ส่งผลให้คนเริ่มสนใจในการฟื้นฟูเมืองโดยใช้พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่โล่งเพื่อการถ่ายเทอากาศ ร่วมกับการใช้พื้นที่สาธารณะทำกิจกรรมนันทนาการและพักผ่อน เป็นศูนย์กลางการพบปะและแลกเปลี่ยนสินค้า และสร้างเสริมทัศนียภาพให้กับเมือง ที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะในยุคนี้มีความสัมพันธ์กับมุมมองและการเข้าถึงพื้นที่แกนและจุดตัดถนน เช่น ที่ว่างหน้าโบสถ์ และจัตุรัสเมือง (Market Square) เป็นต้น

(4) ยุคใหม่หรือสมัยปัจจุบัน (ค.ศ. 1,453 ถึงปัจจุบัน)

เป็นยุคที่เมืองมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้น โดยพื้นที่สาธารณะมีความยืดหยุ่นและรองรับการใช้งานที่หากหลาย มีบทบาทช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมทัศนียภาพเมืองให้งดงามกลมกลืนกับบริบททางสถาปัตยกรรมรายรอบ เพื่อสร้างเอกลักษณ์และมุมมองที่สวยงาม เช่น น้ำพุและการตกแต่งหน้าตาอาคารโดยรอบ มีลักษณะพื้นที่กึ่งสาธารณะเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น ตลาด ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1930) เป็นต้นมา พื้นที่สาธารณะได้รับผลกระทบจากปัญหาการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว คนพึ่งพายานพาหนะมากขึ้น เกิดความไม่เชื่อมโยงกันระหว่างคน ชุมชน และการใช้พื้นที่สาธารณะ ช่วงหลังปีคริสต์ศักราช 1955 เป็นต้นมาได้เกิดการบูรณาการความคิดทางด้านการออกแบบและวางผังเมืองไปสู่มิติอื่นของเมือง ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยตระหนักถึงปัญหาคุณภาพชีวิตในเมืองและชีวิตสาธารณะมากขึ้น

ตารางที่ 2.2

วิวัฒนาการของพื้นที่สาธารณะเทียบเคียงกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์สากล

ยุค	ก่อนประวัติศาสตร์	ประวัติศาสตร์โบราณ (4,000 ปี ก่อนคริสตกาล)	ประวัติศาสตร์ยุคกลาง (ค.ศ. 476 ถึง ค.ศ. 1,453)	ประวัติศาสตร์ยุคปัจจุบัน (ค.ศ. 1,453 ถึงปัจจุบัน)
บทบาท	แหล่งปัจจัย 4	พื้นที่กิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ	พื้นที่นันทนาการ พื้นที่รักษาสิ่งแวดล้อมของเมือง	พื้นที่ส่งเสริมความสะดวกสบาย
พื้นที่/การใช้งาน	ไม่มีการครอบครอง	อะโกรา และฟอรัม โคลอสเซียม ที่อาบน้ำรวม	มาร์เก็ตสแควร์ บุลเลอร์วาร์ด ศาสนสถาน	ลานกิจกรรมเมือง สวนสาธารณะ ศาสนสถาน สถานศึกษา ตลาด ห้างสรรพสินค้า
ลักษณะพื้นที่	พื้นที่สาธารณะ 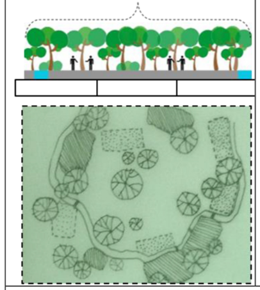	พื้นที่สาธารณะ 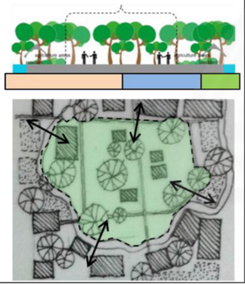	พื้นที่สาธารณะและกึ่งสาธารณะ 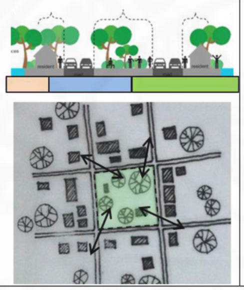	พื้นที่สาธารณะและกึ่งสาธารณะ
	สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม			

2.1.2.2 พื้นที่สาธารณะของไทย

พื้นที่สาธารณะของไทยมีลักษณะการเกิดขึ้นเช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะในกลุ่มภูมิภาคตะวันออกที่เมืองมีลักษณะการขยับขยายตัวจากสังคมชนบท และมีลักษณะการเกิดขึ้นอย่างไม่มีแบบแผนอย่างภูมิภาคตะวันตก อีกทั้ง พื้นที่สาธารณะแบบตะวันออกเชื่อมโยงกับความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรม เพราะเป็นการกำกับลำดับศักดิ์ของพื้นที่สาธารณะตามโครงสร้างทางสังคมและหน้าที่สำคัญของพื้นที่ในเชิงความเชื่อ เช่น การการตั้งหลักบ้านหลักเมือง ประตูกำแพง และทางน้ำ โดยพื้นที่สาธารณะของไทยในยุคแรก ๆ มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ริมน้ำ มีการเปลี่ยนรูปร่าง ปรับรูปแบบ ตามการพัฒนาขึ้นของเมือง โดยพื้นที่สาธารณะของไทยในแต่ละยุคมีความโดดเด่นที่ต่างกันดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 2.3 และสามารถสรุปได้ดังนี้ (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2542; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554; เดวิด เค วัยอาจ, 2556; คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2557; สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), 2558; ประยุทธ สิทธิพันธ์, 2527)

(1) สมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1780 - พ.ศ. 1881)

พื้นที่สาธารณะที่สำคัญของสมัยสุโขทัยคือพื้นที่ริมน้ำและวัดที่กระจายอยู่ในชุมชน ซึ่งใช้สำหรับจัดกิจกรรมและงานรื่นเริงของชาวบ้าน มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง เช่น พื้นที่หน้าประตูเมือง พื้นที่เลียบริมน้ำ รวมทั้งการใช้พื้นที่โล่งเพื่อการเกษตรกรรมเป็นที่พบปะกันของชาวบ้าน

(2) สมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893 - พ.ศ. 2310)

พื้นที่ริมน้ำและพื้นที่วัดยังคงเป็นพื้นที่สาธารณะสำหรับทำกิจกรรมหลัก โดยมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง ใช้เป็นพื้นที่ช่วยส่งเสริมทัศนียภาพเมืองในการเปิดมุมมองเพื่อเน้นการมองเห็นให้เป็นแกนรับกับเจดีย์ของปราสาท เพื่อให้เป็นจุดหมายตาและสร้างความงามให้กับเมือง

(3) สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 - 4 (พ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2411)

บทบาทพื้นที่สาธารณะมีลักษณะเช่นเดียวกับเมืองอยุธยา เริ่มมีการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการพักผ่อนในกลุ่มชนชั้นสูง เช่น มีกิจกรรมและการฟ้อนรำในวัง และมีสวนระหว่างอาคารภายในวัง (สวนขวาและสวนซ้าย) รวมทั้งมีพื้นที่โล่งสาธารณะขนาดใหญ่สำหรับประชาชนใช้ทำกิจกรรมเมืองแห่งแรกของไทยบริเวณสนามหลวงในปัจจุบัน

(4) สมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5 – ปัจจุบัน (พ.ศ. 2411 - ปัจจุบัน)

โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาขึ้นให้ทันสมัยตามแบบภูมิภาคตะวันตกด้วย พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมนันทนาการและช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ช่วยส่งเสริมทัศนียภาพของเมืองให้มีความสวยงาม ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะในรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน เป็นพื้นที่สาธารณะที่มีหลายรูปแบบเนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้แต่ละพื้นที่มีความชัดเจนในการใช้งานมากกว่าอดีต โดยสวนสาธารณะและลาน

Ref. code: 25615716300024JDM

กิจกรรมเมืองใช้รองรับกิจกรรมนันทนาการ และมีลักษณะการใช้พื้นที่กิจกรรมร่วมกับพื้นที่อื่น ๆ เช่น วัด ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สถานศึกษาใช้สำหรับกิจกรรมทางการศึกษา ทั้งยังมีพื้นที่ให้บริการพร้อมทั้งรองรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านค้า เป็นต้น ซึ่งเป็นพื้นที่กึ่งสาธารณะรองรับการทำกิจกรรมเสมือนกับการเป็นพื้นที่สาธารณะของเมือง

พื้นที่สาธารณะของไทยในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยในแต่ละแผนฯ มีลักษณะการเน้นการพัฒนาประเทศที่ส่งผลต่อบทบาทพื้นที่สาธารณะที่แตกต่างกัน โดยที่แผนฯ ที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) และแผนฯ ที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) เน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล ฯลฯ ซึ่งภายในสถานที่ดังกล่าวล้วนมีพื้นที่โล่งเพื่อรองรับกิจกรรมทางสังคมสำหรับบุคลากรใช้ร่วมกันกับคนทั่วไป ส่วนในแผนฯ ที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้เน้นขยายเมืองไปสู่ชนบท ทำให้ทุกพื้นที่เปลี่ยนไปสู่ความเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว ทั้งยังส่งผลให้เมืองมีสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม ในแผนฯ ที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) แผนฯ ที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และ แผนฯ ที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) จึงได้มีการเน้นการพัฒนาร่วมควบคู่ไปกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการกระจายการพัฒนาไปสู่ชุมชนทำให้เกิดการกระตุ้นบทบาทของพื้นที่สาธารณะให้กลายเป็นพื้นที่สำคัญของแต่ละชุมชนเมือง ส่วนในแผนฯ ที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีความชัดเจนในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะด้วยการเน้นงานสถาปัตยกรรมเพื่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนฯ ที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เน้นการปฏิบัติให้ได้ผลอย่างชัดเจน พื้นที่สาธารณะในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่ไปสู่การออกแบบให้ตอบสนองกับความต้องการของวิถีชีวิตในปัจจุบันมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557)

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 2.3

วิวัฒนาการของพื้นที่สาธารณะเทียบเคียงกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ไทย

ยุค		สุโขทัย (พ.ศ. 1780 - พ.ศ. 1881)	อยุธยา (พ.ศ. 1893 - พ.ศ. 2310)	รัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 - 4 (พ.ศ. 2325 - พ.ศ. 2411)	รัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5 – **ปัจจุบัน** (พ.ศ. 2411 - ปัจจุบัน)
บทบาท	ที่ทำกิน	พื้นที่โล่งนอกเขตกำแพงเมือง	พื้นที่โล่งนอกเขตกำแพงเมือง	พื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตเมือง	พื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตเมือง
	กิจกรรมความเชื่อ	พื้นที่วัด	พื้นที่วัดและศาสนสถานอื่น	พื้นที่วัดและศาสนสถานอื่น	พื้นที่วัดและศาสนสถานของศาสนาอื่น
	แลกเปลี่ยนสินค้า	ที่โล่งหน้าประตูเมืองและริมน้ำ	ที่โล่งหน้าประตูเมืองและริมน้ำ	ที่โล่งหน้าประตูเมืองและริมน้ำ	ตลาดนัด ตลาด ศูนย์การค้า
	สิทธิทางสังคม	ที่โล่งหน้าประตูเมือง	ที่โล่งหน้าประตูเมือง	พื้นที่โล่งสาธารณะขนาดใหญ่	พื้นที่โล่งสาธารณะขนาดใหญ่
	นันทนาการ	พื้นที่โล่งริมน้ำ	พื้นที่โล่งริมน้ำ ถนน	พื้นที่โล่งริมน้ำ ถนน จัตุรัสเมือง	สวนสาธารณะ ลานกิจกรรมเมือง
	ความสะดวกสบาย	-	-	เริ่มใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการพักผ่อนในกลุ่มชนชั้นสูง	โครงสร้างพื้นฐานของเมือง เช่น สวนสาธารณะ ลานกิจกรรม ถนน ฯลฯ
	ทัศนียภาพเมือง	-	พื้นที่โล่งเพื่อเปิดมุมมองและเป็นแกนของเมือง จุดตัดถนน	พื้นที่โล่งเพื่อเปิดมุมมองและเป็นแกนของเมือง จัตุรัสเมืองหรือแพร่ง	พื้นที่โล่งเพื่อเปิดมุมมองและแกนของเมือง พื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ ฯลฯ
ลักษณะพื้นที่		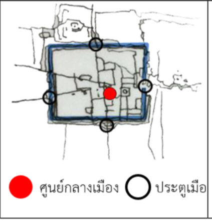	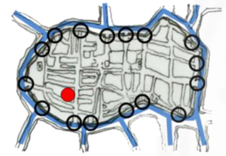	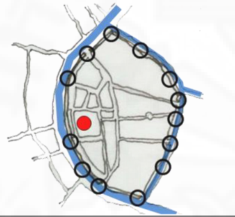	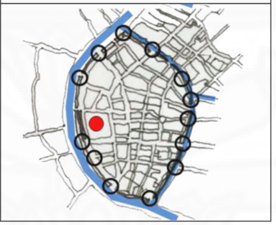

2.1.3 ลักษณะ บทบาทและประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ มีลักษณะพื้นที่หลากหลายเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของการใช้งาน โดยรูปร่างและบริเวณของพื้นที่สาธารณะเกิดจากหน้าที่การใช้สอยพื้นที่ซึ่งมีหลายรูปแบบ (Irvin, 1989) เช่น พื้นที่โล่งใจกลางเมือง สวนสาธารณะ พื้นที่ริมน้ำ ถนนและพื้นที่ทางเท้า เป็นต้น (กาญจน์ นทีวุฒิกุล อ้างใน สันต์ สุวัจฉราภินันท์, 2557) ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะมีบทบาทและประโยชน์แตกต่างกัน โดยบทบาทของพื้นที่สาธารณะเป็นคุณลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ออกแบบมาทำหน้าที่บางอย่างให้กับบริบทโดยรอบ เช่น รองรับหรือส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ ทั้งยังมีบทบาททางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของเมือง ในขณะที่ประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะเกิดจากการที่ผู้ใช้งานไปใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ใช้ทำการค้า ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ ใช้เป็นจุดหมายตาและการมองเห็น รวมทั้งใช้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม ฯลฯ ประโยชน์การใช้งานกับบทบาทของพื้นที่สาธารณะอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกันขึ้นอยู่กับการใช้งานจริงในพื้นที่ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับผู้ใช้งาน โดยที่ผู้ใช้งานและบริบทโดยรอบอาจไปกำหนดบทบาทของพื้นที่สาธารณะ หรือพื้นที่สาธารณะไปกำหนดพฤติกรรมการใช้งานของคนและบริบทของย่าน รวมทั้งความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับกายภาพด้านที่ตั้งกับการใช้งานที่ทำให้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน สามารถสรุปลักษณะ บทบาท และประโยชน์ของพื้นที่สาธารณะได้ดังตารางที่ 2.4

2.1.4 ปัจจัยความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันอันเป็นคุณลักษณะของพื้นที่ที่ทำให้ผู้ใช้พื้นที่สามารถรูสึกถึงความเป็นพื้นที่ (Sense of place) เนื่องจากมีองค์ประกอบที่หล่อหลอมเป็นพื้นที่และสื่อถึงความเป็นพื้นที่ต่างกัน โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้พื้นที่สาธาร ณะมีความแตกต่างกันประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยทางวัฒนธรรม 2) ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ 3) ลักษณะการออกแบบและจัดการพื้นที่ 4) กิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ และ 5) พฤติกรรมของผู้ใช้งาน 6) กระแสความนิยม โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.4

การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย

ประเด็น	ลักษณะพื้นที่/รูปแบบ	อ้างอิง
ลักษณะพื้นที่	มีลักษณะการเปิด ทุกคนสามารถเข้าถึงได้สะดวกทั้งการเข้าถึงโดยการเคลื่อนที่และการเข้าถึงจากสายตาโดยการมองเห็น	Madanipour, 2010; Blackmar, 2006; Carmona et al., 2010; Shafto, 2008; Kayden, 2000; Barton, Grant and Guise, 2010; Project for Public Spaces, 2012; Carr, 1992
	พื้นที่เปิดโล่งที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สำหรับกิจกรรมของประชาชน	United Nations, 2014; Tonnelat, 2010
	เป็นที่ว่าง 3 ประเภทหลัก 1) พื้นที่สาธารณะประเภทพื้นที่ ได้แก่ จัตุรัส พลาซา และพื้นที่ว่างเปล่า (Leftover) 2) พื้นที่สาธารณะประเภทถนนและบาทวิถี ได้แก่ ถนน ถนนคนเดิน และบาทวิถี 3) พื้นที่สาธารณะประเภทสวนและพื้นที่เลียบริมแม่น้ำ ได้แก่ พื้นที่เลียบริมแม่น้ำและสวนสาธารณะ	กาญจน์ นทีวุฒิกุล อ้างใน สันต์ สุวัจ-ฉราภินันท์, 2557
การรองรับการใช้งาน	รองรับการใช้งานสำหรับทุกคน	Madanipour, 2010; Blackmar, 2006; Carmona et al., 2004; Shafto, 2008; Kayden, 2000; Barton et al., 2010; Project for Public Spaces, 2012; Steven Carr, 1992
	เป็นพื้นที่รองรับหรือส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่	Kallus, 2001; Carr, 1992; Kaplan and Kaplan, 1982; Benn and Gaus 1983; Blackmar, 2006
	เป็นพื้นที่รองรับหรือส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันระหว่างคนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่	Neal, 2009; Crawford and Margaret, 1999; Gehl, 2001

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย

ประเด็น	ลักษณะพื้นที่/รูปแบบ	อ้างอิง
บทบาทด้านต่าง ๆ	บทบาททางด้านกายภาพ การเปลี่ยนแปลงของเมือง ด้านพัฒนาการความเป็นเมือง สิ่งแวดล้อม และคุณค่าทางด้านความงามของเมือง เช่น สวนสาธารณะ	Messey, 2005; Graham and Marvin, 2001
	บทบาททางด้านสังคม โดยการสะท้อนคุณค่าและความสำคัญทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่ เป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น ลานกิจกรรม ถนน ตลาด เป็นต้น	UN-Habitat, 2015; Sorkin, 1992; Zukin, 1995; Whyte, 2001; วีรบูรณ์ วิสารทสกุล และสุมนา สุวรรณอำภา, 2555)
	บทบาททางด้านเศรษฐกิจ โดยพื้นที่สาธารณะมีประโยชน์ในทางเศรษฐกิจต่อพื้นที่โดยรอบ เช่น สวนสาธารณะ สวนหย่อมในหมู่บ้าน สามารถทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น	Project for public space, 2012; วีรบูรณ์ วิสารทสกุล และ สุมนา สุวรรณ-อำภา, 2555
	บทบาททางด้านการเมือง โดยเป็นพื้นที่กลางสำหรับการแสดงออกทางด้านความคิด สิทธิ เสรีภาพที่เท่าเทียมกันของทุกคน รวมทั้งเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนแนวคิดทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุน เช่น ลานกิจกรรมเมือง เป็นต้น	Arendt, 2006; Mitchell, 1955; Mensch, 2007
	บทบาททางด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นพื้นที่รองรับ ดูดซับ หรือป้องกันมลพิษของเมือง เช่น สวนสาธารณะ สวนป่า อันเป็นที่ระบายอากาศ ดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซน์ เป็นต้น	Olanescu and Agachi, 2015
	บทบาททางด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคน ช่วยสร้างความสนุกสนานให้กับคน สร้างความปลอดภัยให้เมือง ลดความเครียด อาชญากรรมและความน่ากลัวในพื้น เช่น สวนสาธารณะ ลานกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น	CABE, 2005
	บทบาททางด้านเชิงสัญลักษณ์ ทำให้พื้นที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเมืองหรือย่าน โดยเป็นที่สร้างและเก็บสะสมลักษณะเฉพาะของชุมชน	Madanipour, 2010

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย

ประเด็น	ลักษณะพื้นที่/รูปแบบ	อ้างอิง
ประโยชน์	เพื่อการค้า โดยเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปของตลาด อาจมีประจำทุกวันหรือเกิดขึ้นบางโอกาสและอาจมีมากกว่าหนึ่งแห่งในเมือง รวมทั้งบางเมืองอาจไม่มีลานโล่งเพื่อการค้าโดยเฉพาะแต่มีพื้นที่ถนนซึ่งมีความกว้างกว่าจุดอื่นๆ แทน	CABE, 2005; Carmona et al., 2010
	เพื่อกิจกรรมทางสังคม โดยเป็นจุดที่มีการชุมนุมของคนจำนวนมาก เพื่อกระทำกิจกรรมทางสังคม การเมือง การทหาร	Madanipour, 2010; Benn and Gaus, 1983; Blackmar, 2006; Whyte, 2001; Carmona et al., 2010
	เพื่อการคารวะศรัทธา โดยเป็นลานโล่งบริเวณทางเข้าด้านหน้าหรือรอบๆ อาคารทางศาสนาเพื่อเสริมความสง่าของอาคารและเพื่อประกอบพิธีทางศาสนา	Silaci and Vitkova, 2017
	เพื่อเน้นให้ความสำคัญหรือเป็นเอกลักษณ์ของอาคารที่มีความสำคัญ เช่น ลานหน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม ลานหน้าอนุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน เป็นต้น	Lynch, 1961; Madanipour, 2010; Whyte, 2001
	เพื่อผลทางด้านการมองเห็น เพื่อส่งเสริมให้พื้นที่เป็นเอกลักษณ์หรือสัญลักษณ์ของเมือง	Lynch, 1961; Madanipour, 2010

ตารางที่ 2.5

การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย

ประเด็น	ความสำคัญ	องค์ประกอบ	อ้างอิง
ปัจจัยทางวัฒนธรรม	เป็นสภาพการณ์ด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ	สภาพทางเศรษฐกิจ มีผลต่อขนาด รูปร่าง และตำแหน่งที่ตั้งของลานโล่ง	Silaci and Vitkova, 2017; Choi, 2016
		สภาพทางการเมือง ขนาดและสัดส่วนของพื้นที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ และความเป็นพิธีการ	
		สภาพทางสังคม แสดงให้เห็นถึงการรวมกลุ่มกันของคนที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน	
		สภาพความเชื่อทางศาสนา เพื่อการใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่ต่างกัน	
		สภาพความเป็นมาทางประวัติศาสตร์	
ตำแหน่งที่ตั้ง	สะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ใช้สอยหรือการใช้งานของพื้นที่อันเป็นผลมาจากความต้องการของประชาชนและแนวคิดการวางผังพื้นที่	กลางใจเมือง	Wingo, 1969
		จุดตัดของถนนหรือจุดเปลี่ยนการคมนาคม	
		รอบอาคารสาธารณะที่มีความสำคัญ เช่น ศาลากลาง โบสถ์ ตลาด ฯลฯ	
		ประตูเข้าเมืองหรือสถานที่อันเป็นสัญลักษณ์เมือง	
		ข้างทางสัญจร	
ลักษณะการออกแบบและจัดการ	เป็นองค์ประกอบในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความต่างกัน สะท้อนลักษณะเฉพาะของพื้นที่	ได้แก่ ต้นไม้ น้ำ พื้นที่นั่ง การเล่นระดับพื้น วัสดุปูพื้น แสงสว่าง ประติมากรรมในพื้นที่ เส้นทางคมนาคมในพื้นที่โล่ง อาณาเขตพื้นที่และจุดเปลี่ยน ความหลากหลายในการมองเห็น ศักยภาพของพื้นที่ให้บริการ การค้าขาย จุดให้ข้อมูลข่าวสารและป้ายสัญลักษณ์บอกทาง ความปลอดภัย ความสวยงาม เป็นต้น	Madanipour, 2010; Benn and Gaus, 1983; Blackmar 2006; Whyte, 2001; Carmona et al., 2010

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย

ประเด็น	ความสำคัญ	องค์ประกอบ	อ้างอิง
กิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ	เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ใช้ที่มีความต้องการพื้นที่หลากหลายต่างกัน	วัย - ผู้ปกครองและเด็กอ่อน - เด็ก สามารถรับรู้ว่าพื้นที่ใดอันตรายพื้นที่ใดปลอดภัยจากประสบการณ์การใช้พื้นที่ มีลักษณะการใช้พื้นที่ขึ้นอยู่กับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย - วัยรุ่น มีลักษณะการใช้งานเป็นกลุ่ม และมักยึดพื้นที่บริเวณกว้างจนผู้อื่นไม่สามารถใช้พื้นที่ร่วมด้วยได้	Barton et al., 2010; นิลุบล คล่องเวสสะ, 2544
กิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ	เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายประกอบไปด้วยกลุ่มผู้ใช้ที่มีความต้องการพื้นที่ต่างกัน	- วัยทำงาน มีลักษณะการใช้พื้นที่ที่ถูกกำหนดด้วยเวลาและกำหนดการที่มีระเบียบ รวมทั้งมีการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม - วัยสูงอายุ ใช้พื้นที่สาธารณะที่อยู่ใกล้บ้าน ต้องการความสันโดษและความปลอดภัยที่สูงมาก มีจุดหมายในการใช้พื้นที่เพื่อพบปะพูดคุยกับเพื่อนใหม่	Barton et al., 2010; นิลุบล คล่องเวสสะ, 2544
กิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ		เพศ - เพศหญิง มีแนวโน้มใช้พื้นที่สาธารณะน้อยกว่าเพศชายเนื่องจากเลือกพื้นที่มากกว่า - เพศชาย ใช้พื้นที่ลักษณะโดยลำพังเป็นส่วนใหญ่	Barton et al., 2010; Whyte, 1980
		ผู้ร่วมใช้พื้นที่ การใช้พื้นที่สาธารณะมีการแบ่งกลุ่มตามหลักการทางธรรมชาติและจิตวิทยาของมนุษย์ โดยแต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะ บางกลุ่มสามารถใช้พื้นที่ร่วมกับคนต่างกลุ่มได้ - ผู้ใหญ่ที่เคลื่อนไหวได้จำกัด - ผู้พิการ	Barton et al., 2010; นิลุบล คล่องเวสสะ, 2544

THAMMASAT UNIVERSITY

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

การพิจารณาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่หลากหลาย

ประเด็น	ความสำคัญ	องค์ประกอบ	อ้างอิง
พฤติกรรมของผู้ใช้งาน	การบทบาทและการใช้งาน	การเดินผ่านพื้นที่ เป็นการใช้พื้นที่เป็นทางเดินเท้าหรือใช้เป็นทางลัดสู่อีกสถานที่หนึ่ง โดยไม่เสียเวลาหยุดทำกิจกรรมใดใดในพื้นที่	Barton et al., 2010
		การใช้เวลาอย่างไม่รีบร้อนในพื้นที่ - กิจกรรมแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation) เช่น การนั่งเล่น การชื่นชมธรรมชาติ การฟังดนตรีหรืออ่านหนังสือ การนั่งดูผู้คนทำกิจกรรม เป็นต้น - กิจกรรมแบบมีการเคลื่อนไหว (Active Recreation) เช่น การวิ่งออกกำลังกาย ขี่จักรยาน เล่นกีฬา เป็นต้น	
กระแสความนิยม	การเปลี่ยนแปลงไปพื้นที่สาธารณะเช่นเดียวกับวิถีผู้ใช้และการสะท้อนกระแสความนิยมในแต่ละยุคสมัย	กระแสความนิยมในแต่ละยุคสมัย	Marcus, 1990; และนิลุบล คล่องเวสสะ, 2544

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าปัจจัยความแตกต่างของพื้นที่สาธารณะ ทั้ง 6 ปัจจัย มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ปัจจัยลักษณะทางวัฒนธรรม ตำแหน่งที่ตั้ง และการออกแบบและจัดการ เป็นคุณสมบัติด้านกายภาพและคุณภาพของพื้นที่ ส่วนปัจจัยด้านกิจกรรม พฤติกรรม และกระแสความนิยม เป็นคุณสมบัติด้านการใช้งาน ทั้งนี้ การทำกิจกรรมในพื้นที่กับคุณภาพของพื้นที่มีความสัมพันธ์กัน โดยการตัดสินใจเลือกใช้หรือไม่ใช้พื้นที่มีความแตกต่างกันตามประเภทของกิจกรรม โดยที่กิจกรรมที่จำเป็นเป็นกิจกรรมที่คุณภาพพื้นที่แทบไม่มีผลต่อการตัดสินใจทำกิจกรรม ต่างจากกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมทางเลือก ซึ่งคุณภาพของพื้นที่มีผลต่อการตัดสินใจทำหรือไม่ทำกิจกรรม โดยระดับคุณภาพของพื้นที่กับการดึงดูดการใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมมีความแตกต่างกันดังความสัมพันธ์ที่แสดงในภาพที่ 2.2

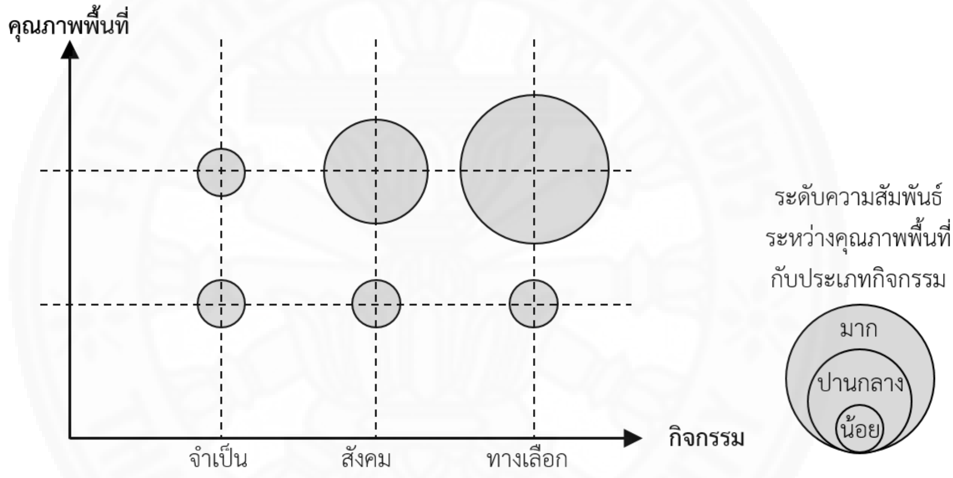

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพพื้นที่กับกิจกรรม. จาก *Gehl, 2001*, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2561.

2.1.5 องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี

พื้นที่สาธารณะที่ดีสะท้อนลักษณะการจัดการพื้นที่สาธารณะให้ประสบความสำเร็จ อันมีลักษณะการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานและสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่โดยรอบ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีองค์ประกอบและแนวทางที่หลากหลายอันสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ได้ ทั้งองค์ประกอบสำหรับการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้ประสบความสำเร็จ (Project for Public Spaces, 2008)การสร้างพื้นที่สาธารณะให้เกิดปรากฏการณ์นิยมและพฤติกรรมนิยม (ไขศรี ภักดิ์สุขเจริญ, 2552) องค์ประกอบในพื้นที่สาธารณะที่ดึงดูดการเข้าใช้งาน (Carr, 1992) และพื้นที่สาธารณะที่สะท้อนถึงความหมาย ความสำคัญ รวมถึงลักษณะทางกายภาพ (Tschumi, 1990; Gehl, 2001; Whyte, 1980; Jacobs, 1961; เดวิด เค วัยอาจ, 2556; คริส เบเคอร์,ผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2557) โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6

องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี

ประเด็น	องค์ประกอบหลัก	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
พื้นที่สาธารณะที่ประสบความสำเร็จ	การเข้าถึงและการเชื่อมต่อ (Access and Linkages)	เข้าถึงได้ง่ายและสามารถเห็นได้ถึงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง	Project for Public Spaces, 2008
		ความสะดวกในการเข้าถึงและการเชื่อมต่อการเดินทางประเภทอื่น ๆ	
	ความสะดวกสบาย (Comfort and Image)	ความปลอดภัย	Project for Public Spaces, 2008
		ความสะอาดของพื้นที่และกลุ่มกลุ่มอาคาร	
		องค์ประกอบในพื้นที่ เช่น มีที่นั่งพักคอย มีต้นไม้ร่มรื่น	
	การใช้ประโยชน์และกิจกรรม (Uses and Activities)	มีความยืดหยุ่น รองรับการใช้งานที่หลากหลายกิจกรรมหลายอย่างในเวลาที่แตกต่างกัน รวมทั้งรองรับการใช้งานจากผู้ใช้หลายกลุ่ม	Project for Public Spaces, 2008
	การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Sociability)	ส่งเสริมให้คนในพื้นที่มีการทักทาย พูดคุยระหว่างเพื่อนบ้านมากขึ้น	Project for Public Spaces, 2008
		ส่งเสริมให้คนแปลกหน้ารู้สึกเป็นกันเองในการพูดคุย ทักทายกันมากขึ้น	
การเกิดปรากฏการณ์นิยมในพื้นที่สาธารณะ		การเป็นที่จดจำ ผูกพันและประทับใจของผู้ใช้	ไขศรี ภักดิ์สุขเจริญ, 2552
การเกิดพฤติกรรมนิยมในพื้นที่สาธารณะ		มีความเป็นอเนกประโยชน์ (multi-uses) สามารถรองรับกลุ่มคนหลากประเภท รองรับการทำกิจกรรมหลายอย่าง ในเวลาที่แตกต่างกัน	ไขศรี ภักดิ์สุขเจริญ, 2552
พื้นที่สาธารณะที่ดึงดูดการเข้าใช้	ความสบาย (Comfort)	ตอบสนองความต้องการและการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้ รู้สึกคุ้นชินและเป็นมิตร	Carr, 1992
	ความผ่อนคลาย (Relax)	มีความปลอดภัยและมีบรรยากาศช่วยบรรเทาความรู้สึกผู้ใช้งาน	Carr, 1992

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี

ประเด็น	องค์ประกอบหลัก	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
พื้นที่สาธารณะที่ดึงดูดการเข้าใช้	การส่งเสริมให้เกิดการมีประสบการณ์ร่วมในกิจกรรม (Active Engagement)	มีการออกแบบวางผัง หรือมีองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้ผู้ใช้งานมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ที่นั่งวางหันหน้าเข้าหากัน มีระยะใกล้กัน เป็นต้น	Carr, 1992
	การส่งเสริมให้เกิดการมีประสบการณ์ร่วมแบบเป็นผู้สังเกต (Passive Engagement)	มีพื้นที่สำหรับแบบไม่ออกแรงร่วมกับพื้นที่สำหรับกิจกรรมแบบออกแรง และพื้นที่ส่วนตัวสำหรับผู้ที่ไม่ทำกิจกรรมแต่มีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะ เช่น ผู้สูงอายุมาดูลูกหลานทำกิจกรรม เป็นต้น	Carr, 1992
	การส่งเสริมให้เกิดความต้องการค้นหาสิ่งรอบตัว (Discovery)	เป็นพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจินตนาการ และการคิดสร้างสรรค์ เช่น มีการจัดสวนด้วยพืชพันธ์พื้นถิ่น มีประติมากรรมรูปทรงประหลาดกระตุ้นให้เกิดการต่อยอดทางความคิด เป็นต้น	Carr, 1992
ความหมาย ความสำคัญ รวมถึงลักษณะทางกายภาพ	บทบาท ความหมาย และความชัดเจนของพื้นที่	การรับรู้และเข้าใจพื้นที่ด้วยคุณสมบัติตามธรรมชาติของพื้นที่	Tschumi, 1990; Gehl, 1987
ความหมาย ความสำคัญ รวมถึงลักษณะทางกายภาพ	บทบาท ความหมาย และความชัดเจนของพื้นที่	กิจกรรมภายในพื้นที่ช่วยสร้างแรงดึงดูดและสร้างความปลอดภัยให้กับบริเวณโดยรอบ	Whyte, 1980; Jacobs, 1961
	บริบทที่ตั้งและความเชื่อมโยง	การเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมโยงไปสู่พื้นที่โดยรอบ รวมถึงการเข้าถึงด้วยรับรู้ทางสายตา	Jacobs, 1961
		มุมมองและที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นจุดหมายตาของพื้นที่โดยรอบ	Gehl, 2001; Carr, 1992

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

องค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะที่ดี

ประเด็น	องค์ประกอบหลัก	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
ความหมาย ความสำคัญ รวมถึงลักษณะทางกายภาพ	กายภาพและองค์ประกอบอันเป็นคุณสมบัติ ที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะนั้น	องค์ประกอบภายในพื้นที่ เช่น ที่นั่งพักคอย ร่มเงา วัสดุผิวทางเท้า	Whyte, 1980
		สภาพทางภูมิศาสตร์ทั้งภูมิประเทศและภูมิอากาศของพื้นที่ เช่น บรรยากาศ อุณหภูมิ และสิ่งแวดล้อม	Gehl, 2001
		ขนาดของพื้นที่	Gehl, 2001; Carr, 1992
ความหมาย ความสำคัญ รวมถึงลักษณะทางกายภาพ	บทบาท ความหมาย และความชัดเจนของพื้นที่	กิจกรรมภายในพื้นที่ช่วยสร้างแรงดึงดูดและสร้างความปลอดภัยให้กับบริเวณโดยรอบ	Whyte, 1980; Jacobs, 1961
	บริบทที่ตั้งและความเชื่อมโยง	การเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมโยงไปสู่พื้นที่โดยรอบ รวมถึงการเข้าถึงด้วยรับรู้ทางสายตา	Jacobs, 1961
		มุมมองและที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นจุดหมายตาของพื้นที่โดยรอบ	Gehl, 2001; Carr, 1992
	กายภาพและองค์ประกอบอันเป็นคุณสมบัติ ที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะนั้น	องค์ประกอบภายในพื้นที่ เช่น ที่นั่งพักคอย ร่มเงา วัสดุผิวทางเท้า	Whyte, 1980
		สภาพทางภูมิศาสตร์ทั้งภูมิประเทศและภูมิอากาศของพื้นที่ เช่น บรรยากาศ อุณหภูมิ และสิ่งแวดล้อม	Gehl, 2001
		ขนาดของพื้นที่	Gehl, 2001; Carr, 1992

2.2 แนวคิดเรื่องเมืองและอัตลักษณ์เชิงสังคม

การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องเมืองในงานวิจัยนี้มีประเด็นในการทบทวนประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) พัฒนาการความเป็นเมือง 2) ความสร้างสรรค์ 3) อัตลักษณ์ และ 4) ความยั่งยืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 พัฒนาการความเป็นเมือง

พื้นที่เมืองหรือย่านเมืองคือบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรอย่างหนาแน่นเป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่หลากหลาย มีโครงข่ายการคมนาคมสูง เป็นชุมชนในบริเวณศูนย์กลางหรือพื้นที่ชั้นในของเมือง มักเป็นชุมชนเก่าที่มีความหนาแน่นอาคารสูงแต่น้อยกว่าชุมชนแออัด (น้อยกว่า 15 หลังต่อ 1 ไร่) การจำแนกพื้นที่เมืองของสากลใช้เกณฑ์จำนวนประชากรและความหนาแน่นของประชากรเป็นหลักซึ่งมีการกำหนดที่ต่างกันในแต่ละประเทศ รวมถึงการเป็นศูนย์กลางของอารยธรรมทั้งหลาย การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยที่เมืองมีองค์ประกอบทางกายภาพประกอบด้วยสภาพภูมิประเทศและธรรมชาติ รูปร่าง ขนาด และความแน่นของเมือง ลักษณะของเนื้อเมือง และเส้นทาง (Paul, 2015) โดยมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2.7 ทั้งยังมีเกณฑ์การพิจารณาความเป็นเมืองได้จากองค์ประกอบหลักอื่น ๆ โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางกายภาพของเมืองของสากล

องค์ประกอบทางกายภาพ	ข้อมูล/รายละเอียด
สภาพภูมิประเทศและธรรมชาติ (Landform and nature)	เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิประเทศ ภูมิทัศน์ สถาปัตยกรรม ในเชิงสุนทรียภาพและประโยชน์การใช้สอย
รูปร่าง ขนาด และความแน่นของเมือง (Shape, Size and Density)	เป็นการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประโยชน์แต่ละพื้นที่ของเมืองกับเส้นทางสัญจร พื้นที่เปิดโล่ง ความต่อเนื่องระหว่างชุมชน ขนาดและความหนาแน่นของการกระจายตัวประชากร
ลักษณะของเนื้อเมือง (Urban Grain) รูปแบบ (Pattern) และพื้นผิว (Texture)	เป็นการพิจารณาความหยาบและละเอียด จากมวลและขนาดอาคารว่ามีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก
เส้นทาง (Routes)	เป็นตัวกำหนดรูปทรงของเมือง โดยมีเส้นทางนำสายตา (Approach Route) ช่วยนำสายตาไปสู่เมือง โดยแสดงให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมและเมือง ทั้งยังช่วยการกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทาง

ตารางที่ 2.8

เกณฑ์การพิจารณาความเป็นเมืองของไทย

ประเด็น	องค์ประกอบหลัก	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
การพิจารณาความเป็นเมือง	จำนวนประชากร	บริเวณเทศบาลและสุขาภิบาลที่มีประชากรไม่น้อยกว่า 5,000 คน และมีความหนาแน่นไม่น้อยกว่า 1,000 คน ต่อ 1 ตารางกิโลเมตร	ลักษณา สัมมานิธิ, 2545; กรรณิการ์ กาญจนวัฏศรี, 2548
	กฎหมายและการบริหาร	การกำหนดนิยามและเงื่อนไขของการเป็นเทศบาล (Municipality) หรือสุขาภิบาล (Sanitary Administration)	
	บทบาทของเมือง	เป็นสถานที่ศูนย์กลางที่คนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีสถาบัน มีวัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งมีลักษณะทางกายภาพ การบริการต่าง ๆ	
	ปัจจัยอื่น ๆ	เช่น ประวัติความเป็นมา หากบริเวณใดเคยเป็นเมืองบริเวณนั้นก็จะได้รับการยอมรับในความเป็นเมือง แบบแผนการดำรงชีวิต เช่น การค้าขาย การบริการ ต่างจากชนบทที่คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก	
องค์ประกอบของเมือง	ลักษณะอาชีพของประชากร	ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจการค้า การบริการ และอุตสาหกรรม	ลักษณา สัมมานิธิ, 2545; วิชัย ศรีคำ, 2548; วิไลวงศ์สืบชาติ และ วินัย เยาวน้อยโยธิน, 2535
	ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง	เป็นสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ขยายตัวทางราบและทางดิ่ง มีการขยายตัวทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว มีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเหลืออยู่น้อย	
	ลักษณะชุมชน	มีชุมชนขนาดใหญ่และเป็นสถานที่ตั้งถิ่นฐานอันถาวร	
	จำนวนและความหนาแน่นของประชากร	เทศบาลนครมีจำนวนประชากร 50,000 คนขึ้นไป มีความหนาแน่นประชากร 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ชั้นไป	
		เทศบาลตำบลมีจำนวนประชากร 7,000 คนขึ้นไป	

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

เกณฑ์การพิจารณาความเป็นเมืองของไทย

ประเด็น	องค์ประกอบหลัก	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
องค์ประกอบของเมือง	จำนวนและความหนาแน่นของประชากร	เทศบาลเมือง (ย่านที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด) มีจำนวนประชากร 10,000 คนขึ้นไปมีความหนาแน่นประชากร 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร ขึ้นไป	ลักษณา สัมมานิธิ, 2545; วิชัย ศรีคำ, 2548
	ความแตกต่างของประชากร	มีความแตกต่างสูง เช่น ชาติพันธุ์ ความเชื่อ แหล่งภูมิลำเนา เป็นต้น	
	ความแตกต่างฐานะทางสังคม	มีความแตกต่างสูง เช่น รายได้ การศึกษา เป็นต้น	
	อัตราการย้ายเข้าในพื้นที่	มีอัตราสูง	
	รูปแบบปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	เป็นความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ มีความสัมพันธ์แบบผิวเผิน ไม่เป็นกันเอง	
ความแตกต่างของสภาพแวดล้อม	สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์	มีความหนาแน่นของอาคาร ประชากร และกิจกรรมสูง ต่างจากชนบท	ลักษณา สัมมานิธิ, 2545; วิชัย ศรีคำ, 2548; วิไล วงศ์สืบชาติ และ วินัย เยาวน้อยโยธิน, 2535
	สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม	มีความซับซ้อนและขาดซึ่งเอกลักษณ์ ได้รับการผสมผสานจากอิทธิพลภายนอก ต่างจากชนบท	
	สภาพแวดล้อมทางสังคม	แต่ละคนมีความชำนาญเฉพาะอย่าง รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นทางการต่างจากชนบท	
ภาวะของความเป็นเมือง	ที่อยู่อาศัย	พื้นที่ทางการปกครองหรือการบริหารซึ่งรัฐบาลกำหนดขึ้นหรือเป็นการกำหนดโดยกฎหมาย เช่น เขตเทศบาลเมือง และนอกเขตเทศบาลเมือง	ลักษณา สัมมานิธิ, 2545; วิชัย ศรีคำ, 2548; วิไล วงศ์สืบชาติ และ วินัย เยาวน้อยโยธิน, 2535
	ขนาดประชากร	ใช้วิธีกำหนดจำนวนประชากรขั้นต่ำไว้ บางกรณีอาจกำหนดโดยเกณฑ์ของความหนาแน่นของประชากรโดยคำนึงถึงหน่วยพื้นที่เป็นฐานประกอบ	
	คุณสมบัติของเมือง	มีการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของความเป็นเมืองไว้ เช่น มีไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น	
	กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	มีคำนิยามที่อาศัยสัดส่วนของประชากรที่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจในสาขาเกษตรกรรม เช่น เมืองจะมีประชากรทำงานเชิงเศรษฐกิจในสาขาเกษตรกรรมไม่เกิน 25% เป็นต้น	

ความเป็นเมือง (Urbanization) หมายถึง กระบวนการที่ชุมชนกลายเป็นเมืองหรือการเคลื่อนย้ายของผู้คนหรือการดำเนินกิจการงานเข้าสู่บริเวณเมืองหรือการขยายตัวของเมืองออกไปทางพื้นที่ การเพิ่มจำนวนประชากร หรือในการดำเนินกิจการงานต่าง ๆ ที่มากขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2554) ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างทั้งต่อภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ การวางผังเมือง สาธารณสุข การพัฒนาของสังคมเมืองที่มีการขยายตัวอย่างสูง โดยเฉพาะในเรื่องจำนวนประชากรที่มีความหนาแน่นมากขึ้นอันเกิดจากการย้ายถิ่นฐานของประชากรจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมือง โดยองค์การอนามัยโลก (WHO, 2015) ได้คาดการณ์ว่าในปีคริสต์ศักราช 2050 (พ.ศ. 2593) โลกจะมีประชากรคนเมืองเพิ่มขึ้นมากถึง 2.4 พันล้านคน คิดเป็นร้อยละ 66 ของประชากรโลก โดยทุกภูมิภาคทั่วมีความเป็นเมืองเพิ่มขึ้น มีประชากรอาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ดังแสดงในภาพที่ 2.3

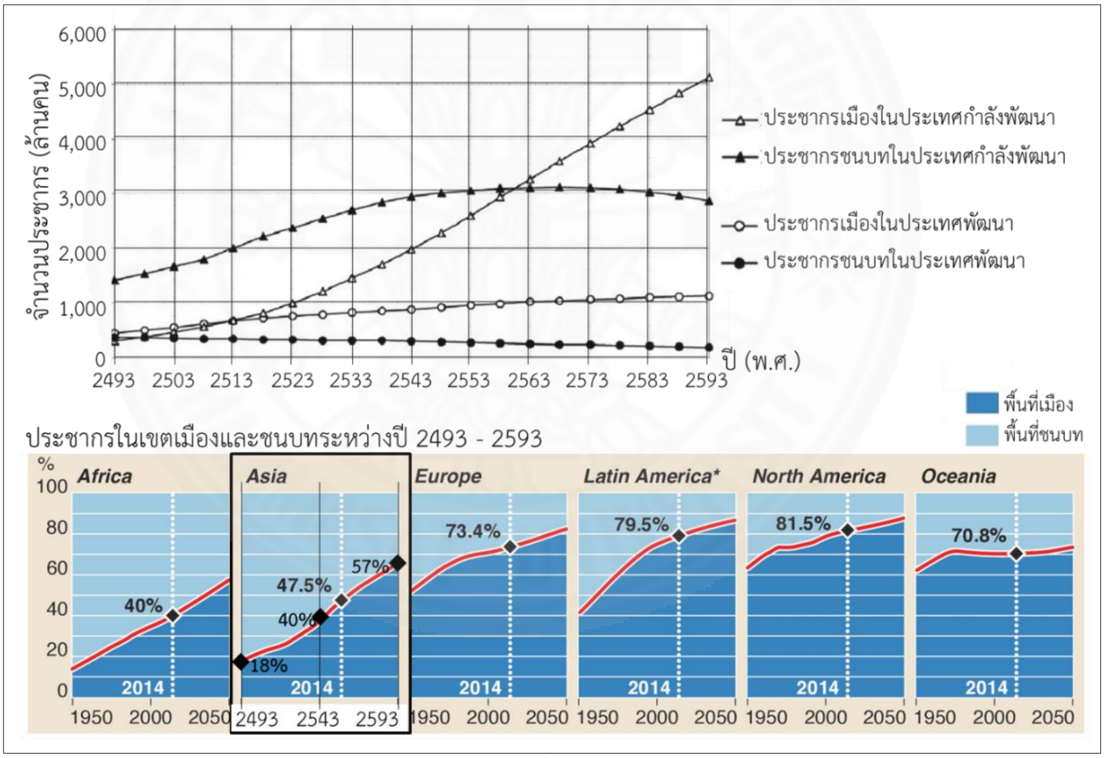

ภาพที่ 2.3 แนวโน้มการเข้าสู่สังคมเมืองที่เพิ่มขึ้นของโลก. จาก UN, 2014, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2561.

การพัฒนาเพื่อเข้าสู่สังคมเมืองขึ้นส่งผลด้านดี เช่น การทำธุรกิจค้าขายเป็นไปสะดวกสบายมากขึ้นจากการที่คนอยู่กันอย่างหนาแน่น การขนส่งสินค้ามีต้นทุนต่ำ นอกจากนี้ยังมีผลทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลมากขึ้น อย่างไรก็ตามการพัฒนาความเป็นเมืองมากขึ้นอาจทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของประชากรอันส่งผลทำให้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมเมืองทวีความรุนแรงมาก

Ref. code: 25615716300024JDM

ยิ่งขึ้นด้วย เช่น ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและรายได้ ปัญหาการบริการจากภาครัฐที่ไม่ทั่วถึง หรืออาจจะเป็นปัญหาจากการอพยพเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว เป็นต้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2557) นอกจากนี้ การพัฒนาทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในอนาคตของสังคมเมืองได้สร้างให้คนมีความสะดวกสบายในชีวิตสูง หากแต่ในสถานการณ์ที่แท้จริงมนุษย์ย่อมต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับทั้งมนุษย์ด้วยกันเองและกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันเป็นการขับเคลื่อนรูปแบบทางวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งโลกเสมือนไม่สามารถสร้างได้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความมีเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มคนและย่านพื้นที่มีความเลือนลางหายไป ทั้งนี้ ผลกระทบจากความเป็นเมืองได้ส่งผลต่อบุคคล พื้นที่ และเมือง โดยนำมาซึ่งปัญหาของโลกทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งปัญหาทางด้านสังคม ความแออัด การจราจร สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ การให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และการขยายตัวของชานเมือง (Paul, 2015; กรรณิการ์ กาญจนวัฏศรี, 2545) ดังแสดงในตารางที่ 2.9

ตารางที่ 2.9

ผลกระทบด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ต่อบุคคล พื้นที่ และเมือง

ประเด็น	องค์ประกอบ	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
การคมนาคมขนส่ง	ต่อบุคคล	เคลื่อนไหวร่างกายน้อย	Wingo, 1969; Wang, Liu, Mao and Fang, 2015
		ความปลอดภัย	
	ต่อพื้นที่	การบุกรุกพื้นที่ เช่น ตัดถนนเพิ่ม	
	ต่อเมือง	มลภาวะ เช่น เสียง อากาศ	
กิจกรรมทางธุรกิจ	ต่อบุคคล	ขาดการคำนึงถึงส่วนรวม	Carmona et al., 2010
	ต่อพื้นที่	การทิ้งร้างพื้นที่	
	ต่อเมือง	มลภาวะ เช่น เสียง อากาศ	
พฤติกรรมทางสังคมและอาชญากรรม	ต่อบุคคล	การเหยียดชั้นทางสังคม	Tiesdell, 1998
		การคุกคามและความรุนแรง	
	ต่อพื้นที่	การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ	
		การจำกัดสิทธิเสรีภาพในพื้นที่	
	ต่อเมือง	ความปลอดภัย	
		ขาดความเชื่อถือในการลงทุน	
การออกแบบสร้างสรรค์กับบริบทพื้นที่	ต่อบุคคล	พื้นที่ไม่ตอบสนองการใช้งาน	Carmona et al., 2010; Wang et al., 2015
	ต่อพื้นที่	ขาดความดึงดูดการใช้งาน	
	ต่อเมือง	เสียทัศนียภาพเมือง	

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

สรุปผลกระทบด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ต่อบุคคล พื้นที่ และเมือง

ประเด็น	องค์ประกอบ	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
การใช้พื้นที่บทบาท	ต่อบุคคล	ขาดพื้นที่ใช้สอยที่เหมาะสม	Carmona, 2010
		ไม่ปลอดภัยในการใช้งาน	
การใช้พื้นที่บทบาททับซ้อน	ต่อพื้นที่	ขาดการพัฒนาตามที่ควรเป็น	Carmona, 2010
		ลักษณะเฉพาะของพื้นที่เลือนลาง	
	ต่อเมือง	เกิดความวุ่นวายไม่เป็นสัดส่วน	
		ขาดอัตลักษณ์เมือง	
การเกิดขึ้นของความเป็นส่วนตัว/เอกชน	ต่อบุคคล	ความแตกต่างด้านสิทธิและการเข้าถึง	Carmona, 2010; Gill, 2001;
		ความสะดวกในการเดินทาง	
	ต่อพื้นที่	การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ	
		การจำกัดสิทธิเสรีภาพในพื้นที่	
	ต่อเมือง	การเกิดขึ้นของโลกเสมือน	

2.2.2 อัตลักษณ์เชิงสังคมของเมือง

2.2.2.1 อัตลักษณ์

อัตลักษณ์เมืองคือองค์ประกอบของเมืองทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มีบทบาทในการสร้างสัญลักษณ์ให้กับเมืองและนำไปสู่การตีความหมายของเมืองโดยผู้ใช้พื้นที่ ทั้งนี้ แนวความคิดอัตลักษณ์มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะที่สามารถช่วยสร้างจิตวิญญาณแห่งสถานที่ (Sense of places) และการสำนึกถึงการเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ของผู้ใช้งาน (Gencel and Velibeyoglu, 2006; Manler and Guix, 1998) โดยการที่ผู้ใช้พื้นที่สามารถตระหนักรู้ถึงความแตกต่างทางกายภาพและคุณลักษณะที่ปรากฏของเมือง (Carmona et al., 2010) จากองค์ประกอบที่หลากหลาย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.10

องค์ประกอบของอัตลักษณ์

ประเด็น	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
กิจกรรมและบทบาท	เป็นเหตุการณ์ สถานการณ์ และบทบาทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ คน และสภาพแวดล้อมโดยรอบที่ต่างกัน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ผู้คนมีต่อพื้นที่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางวัฒนธรรม และปฏิสัมพันธ์ของอาคารกับภูมิทัศน์ รวมถึง รูปแบบเมือง วิถีชีวิตและพฤติกรรม เสียงและกลิ่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน และการเชื่อมต่อการสัญจร	Carmona et al., 2010; Montgomery, 1998; Punter, 1991; Relph, 1976; Kaymaz, 2013; Graham and Harry, 1976; Manler and Guix, 1998
ความหมายและสัญลักษณ์	เป็นประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้งานในพื้นที่ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่มีความซับซ้อนอันเกิดจากประสบการณ์ของมนุษย์ตอบสนองต่อลักษณะทางกายภาพและหน้าที่ใช้สอยของเมือง โดยการปฏิสัมพันธ์ได้สร้างสรรค์จิตวิญญาณแห่งสถานที่ กระตุ้นให้เกิดการตระหนักในคุณค่าของพื้นที่ การดึงดูดการใช้งาน การรับรู้ด้านการใช้งาน และความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม	Carmona et al., 2010; Montgomery, 1998; Punter, 1991; Relph, 1976; Kaymaz, 2013; Graham and Harry, 1976; Manler and Guix, 1998
ลักษณะทางกายภาพและลักษณะที่ปรากฏ	เป็นโครงสร้างทางกายภาพที่แท้จริงของสถานที่ ประกอบด้วย สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น แผ่นดิน ภูเขา มหาสมุทร เป็นต้น และสิ่งที่เกิดจากสรรค์สร้างของมนุษย์ เช่น ทางสัญจร อาคาร องค์ประกอบและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งทั้งสององค์ประกอบทางกายภาพนี้ส่งมีลักษณะเฉพาะของตัวเองในแต่ละพื้นที่	Carmona et al., 2010; Montgomery, 1998; Punter, 1991; Relph, 1976; Kaymaz, 2013; Graham and Harry, 1976; Manler and Guix, 1998
จินตภาพ	เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ เป็นภาพตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อความคิดของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้พบเจอมา	Rapoport, 1990; Montgomery, 1998
วัฒนธรรม	ลักษณะทางสถานที่ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม เช่น สะพาน ป้อม หรือโบสถ์บนยอดเนินอันตอบสนองต่อภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์ สังคม ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่	Garn ham, Harry L., 1985; Kaymaz (2013)
ประสบการณ์และความรู้สึก	เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ มีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางภูมิทัศน์เดิมและการปะทะสัมพันธ์ของส่วนผสมทั้งหมด ซึ่งสร้างคุณสมบัติเฉพาะของสถานที่	Garn and Harry, 1985; Kaymaz, 2013

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

องค์ประกอบของอัตลักษณ์

ประเด็น	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
จินตภาพเมือง	**เส้นทาง (Path)** เป็นช่องทางการสัญจร เช่น ถนน ทางเท้า เป็นต้น ซึ่งช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัญจรกับองค์ประกอบของเมืองในขณะที่ผู้คนเคลื่อนไหวผ่านเส้นทาง	Lynch, 1960; Whyte, 1980; Jacobs, 1961
	เส้นขอบ (Edge) เป็นส่วนกำหนดขอบเขตของบริเวณทั้งแนวกั้นตามธรรมชาติ เช่น ชายฝั่งทะเล แม่น้ำ และแนวกั้นที่มนุษย์สรรสร้างขึ้น เช่น กำแพงเมือง คูเมือง เป็นต้น	Lynch, 1960; Madanipour, 1999
	ย่าน (Districts) เป็นบริเวณพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ อันเกิดจากมีลักษณะเฉพาะทางโครงสร้างทางสังคมและวิถีชีวิต	Lynch, 1960; Carmona et al., 2010
	ชุมทาง (Node) เป็นจุดศูนย์รวมของคนและกิจกรรม เช่น บริเวณสี่แยก สถานีขนส่ง รวมทั้งสถานที่ซึ่งมีกิจกรรมหนาแน่น เช่น บริเวณจัตุรัสใจกลางเมือง	Lynch, 1960; Jeffrey and Reynolds, 1999
	ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) จุดสังเกต หรือ จุดหมายตา เป็นจุดอ้างอิง หรือ ภูมิสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นจุดหมายตา แตกต่างจากชุมทาง โดยทำหน้าที่เป็นสัญญาณชี้แนะสำหรับสภาพแวดล้อม เช่น ป้าย อาคารสำคัญ ๆ อนุสาวรีย์ เป็นต้น	Lynch, 1960; Carmona et al., 2010; Whyte, 1980; Jeffrey and Reynolds, 1999

2.2.2.2 ภูมิทัศน์วัฒนธรรม

Sauer (1925) เป็นคนแรกที่เสนอคำจำกัดความที่ชัดเจนของคำว่าภูมิทัศน์วัฒนธรรมว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์ที่เกิดจากธรรมชาติ จากนั้น Cosgrove (1984) ได้เสนอแนวคิดว่าภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นความงามทางสังคมที่เกิดจากการผสมผสานจนกลายเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างพื้นที่กับวิถีชีวิต ทำให้เห็นถึงพัฒนาการทางสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Jones (2003) ที่ได้ระบุว่าภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่ใช้สำหรับการระบุบทบาทของมนุษย์ในการทำการเปลี่ยนแปลงกายภาพพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่นเดียวกับที่ UNESCO (UNESCO World Heritage Center, 2008) ได้ระบุว่าภูมิทัศน์วัฒนธรรมเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์ ซึ่งมีทัศนียภาพที่ต่างกันไปในแต่ละถิ่นที่ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นตัวช่วยกำหนดรูปร่างภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมของแต่ละสถานที่ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านของเมือง ทั้งนี้สามารถสรุปองค์ประกอบของภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทั้งลักษณะที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ดังแสดงในตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11

องค์ประกอบของภูมิทัศน์วัฒนธรรม

ประเด็น	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
ความหมายและการสื่อความหมาย	เป็นความคิดและความเชื่อของชาวเมือง ได้แก่ ความทรงจำ สัญลักษณ์ทางเจตนารมณ์ จิตวิญญาณ ความรู้สึกถึงความเป็นสถานที่ ความหมาย ความงาม เรื่องราวและตำนาน ความหมายของชื่อสถานที่ และความรู้สึกของการเป็นเจ้าของ	Vogeler, 2010; Stephenson, 2008
กิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้งาน	ได้แก่ ระบบทางสังคม กระบวนการทางนิเวศวิทยา กิจกรรมของมนุษย์ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์กระบวนการทางประวัติศาสตร์ และกิจกรรมและกระบวนการดั้งเดิมของประเทศ	Vogeler, 2010; Stephenson, 2008
ลักษณะทางกายภาพ	สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ พืชพื้นถิ่น เป็นต้น	Vogeler, 2010; Stephenson, 2008
	สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ที่อยู่อาศัย ถนน เป็นต้น	
มรดกเมืองที่สามารถจับต้องได้	เป็นทรัพยากรที่ปรากฏอยู่ รวมทั้งวิถีที่เป็นรูปธรรมที่คนในชุมชนรับรู้และปฏิบัติสืบทอดกันมา ได้แก่ การใช้ที่ดิน รูปแบบ องค์กรเชิงพื้นที่ ความสัมพันธ์ด้านการมองเห็น ภูมิประเทศ พืชพื้นถิ่น การหมุนเวียนของระบบเมือง ธรรมชาติและสิ่งปลูกสร้าง ผังพื้นที่และอาคารสำหรับที่อยู่อาศัยและไม่ใช่ที่อยู่อาศัย ลักษณะเฉพาะเชิงพื้นที่ รูปแบบ ขนาด และลักษณะของโครงสร้าง	Donnell, 2008; Brown, 2001; Sonkoly, 2017
	เป็นนามธรรมที่คนในชุมชนรับรู้หรือรู้สึกสืบทอดกันมา ได้แก่ เทศกาลประเพณี ดนตรีและการแสดง ความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนา การรำลึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาแบบดั้งเดิม การปฏิบัติ การรวบรวมสถานที่สำหรับพืชพื้นถิ่น สถานที่ใช้ร่วมกันของชุมชนเพื่อแสดงออกถึงสัญลักษณ์และความทรงจำและการใช้งานในปัจจุบัน	Donnell, 2008; Brown, 2001; Sonkoly, 2017

2.2.2.3 ความสร้างสรรค์

เมืองเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของการใช้ประโยชน์ที่ดินและประชากร ซึ่งส่งผลให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ กิจกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนจะต้องมีการปะทะสังสรรค์กันของคนในชุมชน ทำให้เกิด การเคลื่อนไหวที่หลากหลายทางสังคมทั้งวิถีชีวิต การทำกิจกรรม และการใช้พื้นที่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน ส่งผลให้เมืองมีสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ วิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา และประเพณีปฏิบัติที่มี

ความแตกต่างกัน เนื่องมาจากกระบวนการคิดและสัญลักษณ์ที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรม ศาสนา เชื้อชาติ อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม และการศึกษา ซึ่งเป็นตัวกำหนดให้บุคคลมีความคิดความเชื่อ ความรู้สึก และ การกระทำในลักษณะที่แตกต่าง โดยความหลากหลายของพื้นที่และผู้ใช้พื้นที่ในเมืองสามรถสรุปได้ดังตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12

ความหลากหลายของพื้นที่และผู้ใช้พื้นที่ในเมือง

ประเด็น	ประเภท/องค์ประกอบ	รายละเอียด/องค์ประกอบย่อย	อ้างอิง
พื้นที่	การใช้ประโยชน์ที่ดิน	การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพ เพื่อการอนุรักษ์และพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อการบริการสาธารณะ	ลักษณา สัมมานิธิ, 2550
		การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม เพื่อการค้า เพื่อทำถนนและทางหลวง เพื่อการสาธารณะและกึ่งสาธารณะ และที่ดินซึ่งยังเป็นที่ว่าง	Maurice Yeates และ Barry Garner อ้างใน วิชัย ศรีคำ, 2548
		การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การใช้ประโยชน์แบบผสม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ พื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่โล่งและนันทนาการ เกษตรกรรม และพื้นที่ปกคลุมดินอื่น ๆ	สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร, 2561
อาคาร	การใช้ประโยชน์อาคาร	การใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัย พาณิชย-กรรม อุตสาหกรรม การใช้ประโยชน์แบบผสม สาธารณูปโภค สาธารณูปการ สิ่งแวดล้อมและนันทนาการ และพื้นที่อนุรักษ์	สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร, 2561
ผู้ใช้พื้นที่ (คน)	ชาติพันธุ์	ภายในเมืองใหญ่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีภาษา ความเชื่อ อาหาร และการต่างกายที่แตกต่างกัน	Marcus and Francis, 1998; Madanipour, 2003
	เพศ	แต่ละเพศมีกิจกรรมและความต้องการที่ต่างกัน ซึ่งนอกจากเพศชายและหญิงแล้วยังมีเพศอื่น ๆ ด้วย เช่น เพศที่สาม หรือไม่สามารถระบุเพศได้ เป็นต้น	
	วัย (อายุ)	เช่น เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงวัย ซึ่งแต่ละวัยมีกิจกรรมและความต้องการที่ต่างกัน	
	สถานภาพ	เช่น อาชีพ รายได้ ชนชั้นและฐานะทางสังคม	

สังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะทำให้คนในสังคมนั้นตระหนักว่าอะไรคือเอกลักษณ์เฉพาะของวัฒนธรรมต่าง ๆ กลุ่มคนแต่ละกลุ่มจะมองหาเอกลักษณ์ของตัวเอง ในขณะเดียวกันคนกลุ่มต่าง ๆ ก็เรียนรู้ที่จะเข้าใจวัฒนธรรมอื่นและอยู่ร่วมกับคนอื่น เกิดเป็นการยอมรับและหยิบยืมสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เกิดเป็นความสร้างสรรค์ของเมือง การจัดการความหลากหลายโดยให้ความสำคัญกับการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและวางแนวทางการพัฒนาเมืองให้มีความพร้อมในเชิงเอกลักษณ์ บรรยากาศทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาเมืองด้านกายภาพจะเป็นการส่งเสริมให้เมืองมีพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดจากการผสมผสานกันของกลุ่มวัฒนธรรม ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ความเป็นเมืองสร้างสรรค์ของแต่ละท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกัน สามารถกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญของเมืองที่สามารถเคลื่องที่ไปได้ทั่วโลก นำไปสู่การจ้างงานและสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ กระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่อเมือง

2.2.3 ความยั่งยืนของเมือง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546) ได้รวบรวมความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนตามนิยามของนานาชาติและของไทยไว้ในรายงานการประชุมประจำปี 2546 ว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย โดยในความหมายของสากลได้ยกเอานิยามของ Brundtland (2526) ซึ่งนิยามว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนคือรูปแบบของการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง กล่าวคือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของคนรุ่นปัจจุบัน จะต้องไม่ใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง แต่ควรเป็นการใช้ทรัพยากรในเชิงอนุรักษ์และพัฒนาให้เต็มศักยภาพอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องพิจารณาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความยั่งยืนของระบบนิเวศไปพร้อม ๆ กัน ในขณะที่นิยามการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทยได้ยกเอาแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2541) ที่ได้อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะที่เป็นบูรณาการ (Integrated) คือทำให้เกิดเป็นองค์รวม (Holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือมีดุลยภาพ (Balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่งคือการทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ” นั่นคือการกำหนดแนวทางการพัฒนาจะต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านมนุษย์ โดยให้คุณค่าทางวัฒนธรรมรวมอยู่ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้นตามแนวคิดของพระธรรมปิฎกจึงสามารถสรุปได้ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้านและทุกมิติกล่าวคือทั้งเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตใจ วัฒนธรรม ฯลฯ โดยมีคนเป็น

Ref. code: 25615716300024JDM

ศูนย์กลางหรือเป้าหมายของการพัฒนา เพื่อให้คนอยู่ดีกินดีและมีความสุขทั้งคนในรุ่นนี้และรุ่นต่อ ๆ ไป ซึ่งหากกล่าวโดยสรุปแล้ว ความหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนมีแนวคิดมาจาก 3 แนวทางหลักคือ

2.2.3.1 สังคม

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ครอบคลุมกลุ่มชนทุกระดับ สร้างความปรองดองและลดความขัดแย้งจากความแตกต่างทางสังคม เพื่อให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ได้รับการคุ้มครองอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมตามมาตรฐานการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยหน่วยย่อยต่าง ๆ ทางสังคมสามารถการอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหาและความขัดแย้ง ทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ ความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันทั้งการเข้าถึงทรัพยากรและการได้รับโอกาสทางสังคม เช่น อาหาร สาธารณสุข การศึกษา ที่อยู่อาศัย การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมและโอกาสในการพัฒนาตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาพื้นที่ มีการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน มีการจัดการทางสังคมที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม การส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่อท้องถิ่น สังคม ชุมชน และประเทศ ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทร นอกจากนี้ยังสร้างเสริมให้บุคคลได้รับการเรียนรู้ถึงความมีตัวตน มีความความภาคภูมิใจ มีจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นอันเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่ในชุมขน มีความความเข้าใจปัญหา สามารถปรับตัวให้มีพฤติกรรมและวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองอย่างมั่นคง มีการนำทุนทางสังคมมาใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณภาพ

2.2.3.2 เศรษฐกิจ

การพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถช่วยสร้างการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มมูลค่าของแต่ละพื้นที่ภายใต้พื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในลักษณะที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและอนาคต ช่วยสร้างผลประโยชน์และความปรองดองในสังคมทั้งรายได้คนในชุมชนในลักษณะการเพิ่มขึ้นในการผลิตสินค้าและการบริการ การตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน และการกระจายรายได้ ทั้งนี้ เศรษกิจชุมชนต้องมีการเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ มีความสมดุล และกระจายความมั่งคั่งเอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ มีการเติบโตในระยะยาว ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนและเมืองจากการใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชน อันเป็นการการส่งเสริมจุดแข็งและการพัฒนาจุดด้อยจากองค์ประกอบที่มีและไม่มีอยู่ในชุมชน โดยการนำทุนทางทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพประหยัด และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟูและรักษาเป็นการผลิตและบริโภคในระดับที่สมดุลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สอดคล้องกับโครงสร้างพื้นฐาน

Ref. code: 25615716300024JDM

เทคโนโลยีการผลิต นวัตกรรม จนสามารถใช้เป็นปัจจัยการผลิตที่ส่งเสริมให้เกิดความมีเสถียรภาพทางภาคการผลิตและบริการได้ในระยะยาว

2.2.3.3 สิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืนช่วยสร้างเสริมการทำงานและประสิทธิภาพของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมเมืองในระยะยาว ทั้งทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิมและสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืนได้ให้ความสำคัญกับการใช้งานควบคู่ไปกับการดูแลรักษาโดยการใช้งานในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ ในขณะเดียวกันควรดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิมให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ทั้งสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมจะต้องมีผลกระทบต่อความเสียหายของชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชนน้อยที่สุด จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์เชิงรุกในการดำเนินการป้องกันด้วยการกำหนดนโยบายการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจน และการกำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการดูแลจัดการและการเป็นเจ้าของ ซึ่งจำเป็นต้องใช้อย่างประหยัดให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด รวมทั้งบำรุงรักษาให้ใช้ได้ต่อเนื่องในระยะยาว มีเสถียรภาพต่อสภาพการส่งเสริมให้เศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปอย่างเป็นปกติ

ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระแสการพัฒนาของสังคมโลก นับตั้งแต่ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติรวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมลงนามในแผนแม่บทของโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ในการประชุมสุดยอดของโลกทางด้านสิ่งแวดล้อม (Earth Summit) ในปี พ.ศ. 2535 โดยประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในกระแสโลก มาปรับใช้ในกระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา จึงได้ปรับเปลี่ยนทิศทางไปสู่ความยั่งยืนมากขึ้น โดยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันได้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาของโลกภายหลังปี 2015 (พ.ศ. 2558) ที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) กำหนดต่อเนื่องจากเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs) ที่สิ้นสุดลงเมื่อปีพุทธศักราช 2558 เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะเวลา 15 ปี (เดือนกันยายน พ.ศ. 2558 – เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2573) โดยมีปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาครอบคลุม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประชาชน มุ่งเน้นการขจัดปัญหาความยากจนและความหิวโหย ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 2) ความมั่งคั่ง มุ่งเน้นการส่งเสริมให้

ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีสอดคล้องกับธรรมชาติ 3) โลก มุ่งเน้นการปกป้องดูแลโลก ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อคนรุ่นหลัง 4) สันติภาพ มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5) หุ้นส่วนความร่วมมือ มุ่งเน้นความร่วมมือและดำเนินการตามวาระ และ 6) การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับโลก มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ เป็นมิติด้านสังคม 9 ข้อ ได้แก่ 1) ขจัดความยากจน 2) ขจัดความหิวโหย 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่เท่าเทียม 5) ความเท่าเทียมทางเพศ 6) การลดความเหลื่อมล้ำ 7) การพัฒนาเมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน 8) แผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน และ 9) สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก มิติด้านเศรษฐกิจ 5 ข้อ ได้แก่ 1) การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ 2) การพัฒนาอุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน 3) การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4) การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล และ 5) การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก และมิติด้านสิ่งแวดล้อม 3 ข้อ ได้แก่ 1) การจัดการน้ำและสุขาภิบาล 2) การพัฒนาพลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ และ 3) ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องพื้นที่สาธารณะและเมืองแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะและเมืองมีความสำคัญต่อกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ศูนย์กลางอันเป็นที่รวมกันของทุกองค์ประกอบของเมือง หากได้รับการพัฒนาหรือออกแบบวางผังไปในทางที่ดีย่อมส่งผลให้เมืองพัฒนาไปในทางที่ดีด้วย อันเป็นการสะท้อนภาพลักษณ์ของเมืองให้กับชาวเมืองและผู้มาเยือนได้รับรู้และตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของเมือง ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะช่วยสร้างเสริมเมืองให้เกิดการพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน โดยช่วยสร้างเสริมความเท่าเทียมในสังคมด้านการใช้พื้นที่ สิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งการออกแบบวางผังพื้นที่ที่เอื้อประโยชน์กับคนทั้งมวล อันเป็นการช่วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านร่างกายและจิตใจของผู้อยู่อาศัย สร้างสังคมที่เข้มแข็งอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเมือง

ทั้งนี้ ภายในพื้นที่สาธารณะยังมีความสัมพันธ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีส่วนในการช่วยส่งเสริมคุณภาพด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ด้วยการสร้างมูลค่าให้กับพื้นที่โดยรอบ ดึงดูดการเข้าสู่พื้นที่และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมของเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จากการปรับปรุงภูมิทัศน์ของพื้นที่ในละแวกใกล้เคียงให้มีความสวยงามและปลอดภัย ซึ่งส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมเมือง อันเป็นความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมกับคน ชุมชน และเมือง ดังแสดงในภาพที่ 2.4

Ref. code: 25615716300024JDM

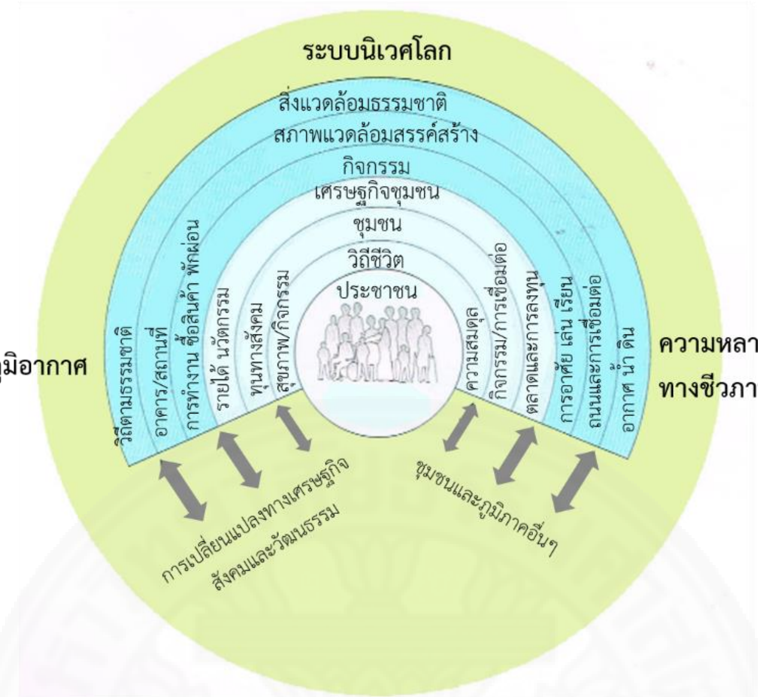

ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมกับคน ชุมชน และเมือง. จาก Barton et al., 2010, ปรับปรุงโดยผู้วิจัย, 2561

2.3 เครื่องมือสำหรับการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์ที่มีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกัน โดยมี 2 เครื่องมือหลักสำหรับใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์ และเครื่องมือทางสถิติ

2.3.1 เครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หรือ Geographic Information Systems (GIS) คือ ระบบเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ สามารถดัดแปลงแก้ไข วิเคราะห์ แสดงผลการวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลให้เห็นมิติและความสัมพันธ์ด้านพื้นที่ของข้อมูลอันช่วยให้เกิดความเข้าใจปัญหา และใช้ประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการใช้ทรัพยากรเชิงพื้นที่ ทั้งนี้ ข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ มี 2 รูปแบบ คือ ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) และข้อมูลที่ไม่อยู่ในเชิงพื้นที่ (Non- Spatial data) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute) ซึ่งจะอธิบายถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือหลาย ๆ ช่วงเวลา เช่น ข้อมูลจำนวนประชากรในเขตต่าง ๆ ข้อมูลจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นของโรงเรียน เป็น

ต้น (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์กรุงเทพมหานคร, 2561) ซึ่งในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นการทบทวนวรรณกรรมข้อมูลเชิงพื้นที่เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 ข้อมูลเชิงพื้นที่

ข้อมูลเชิงพื้นที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่ตั้งของข้อมูลต่าง ๆ บนพื้นโลก สามารถแสดงข้อมูลลักษณะได้ 2 รูปแบบ คือ ข้อมูลแสดงทิศทาง (Vector) และข้อมูลแสดงลักษณะเป็นกริด (Raster) โดยข้อมูลแสดงทิศทางคือ ข้อมูลที่แสดงด้วย จุด เส้น หรือพื้นที่ ที่ประกอบด้วยจุดพิกัดทางแนวราบ (X,Y) และหรือ แนวดิ่ง (Z) เช่น ถนน แม่น้ำ ขอบเขตการปกครอง โรงเรียน เป็นต้น ส่วนข้อมูลแสดงลักษณะเป็นกริด คือ ข้อมูลที่มีโครงสร้างเป็นช่องเหลี่ยมเรียกว่าจุดภาพหรือกริดเซลล์ (Grid cell) เรียงต่อเนื่องกันในแนวราบและแนวดิ่ง ในแต่ละจุดภาพสามารถเก็บค่าได้ 1 ค่า มีความสามารถในการแสดงรายละเอียดของข้อมูลขึ้นอยู่กับขนาดของเซลล์ ณ จุดพิกัดที่ประกอบขึ้นเป็นฐานข้อมูลแสดงตำแหน่งชุดนั้น โดยต้องครอบคลุมองค์ประกอบที่จะพิจารณาได้ เช่น กำหนดให้อยู่ในระยะที่ครอบคลุมอาคารที่มีขนาดเล็กสุดได้ หรือกำหนดให้สอดคล้องกับการสำรวจพื้นที่ในอนาคตด้วยการกำหนดขนาดให้อยู่ในระยะที่สามารถเดินสำรวจได้ โดยมีขนาดกว้างยาวที่ 500 เมตร เป็นต้น ทั้งนี้ การวิเคราะห์พื้นที่จะประมลวผลในรายละเอียดของพื้นที่ในในระดับกริด ทำให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่สามารถแสดงรายละเอียดเฉพาะจุดพื้นที่ได้ (Ye and Nes, 2014) ส่วนค่าที่เก็บในแต่ละจุดภาพสามารถเป็นได้ทั้งข้อมูลลักษณะสัมพันธ์หรือรหัสที่ใช้อ้างอิงถึงข้อมูลลักษณะสัมพันธ์ที่เก็บอยู่ในฐานข้อมูล ทั้งนี้ ข้อมูลแสดงทิศทางและข้อมูลแสดงลักษณะเป็นกริดสามารถแปรรูปกลับไปมาระหว่างกันได้ หากแต่จะมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นระหว่างการแปรรูปข้อมูล (กลุ่มวิจัยระบบภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561)

2.3.1.2 การนำเข้าและวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มีกระบวนการนำเข้าข้อมูล 3 ประเภท ได้แก่ 1) การนำเข้าข้อมูลเชิงพื้นที่ 2) การนำเข้าข้อมูลที่ไม่อยู่ในเชิงพื้นที่ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย และ 3) การเชื่อมโยงข้อมูลทางพื้นที่กับข้อมูลเชิงบรรยาย ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยสามารถแบ่งรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ร่วมกับข้อมูลเชิงบรรยาย โดยก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Analysis of Spatial Data) จะต้องทำการแปลงระบบพิกัดทางภูมิศาสตร์ (Transformation or Projection) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากระบบพิกัดทางภูมิศาสตร์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่การศึกษา โดยแผนที่ส่วนใหญ่ในประเทศไทยจะใช้เส้นโครงแผนที่แบบยูนิเวอร์ซัล ทรานสเวอร์ส เมอร์เคเตอร์ (Universal Transverse Mercator

Ref. code: 25615716300024JDM

Projection - UTM) ซึ่งสามารถใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ช่วยในการแปลงระบบพิกัดได้ (กลุ่มวิจัยระบบภูมิสารสนเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561; ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์กรุงเทพมหานคร, 2561)

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลทางภูมิศาสตร์ที่มีความซับซ้อนของข้อมูลสามารถใช้การวิเคราะห์แบบซ้อนทับ (Overlay) ซึ่งเป็นการนำชั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่จากหลายแหล่งที่มาหรือต่างองค์ประกอบมาทำการรวมกันหรือทำการซ้อนทับกัน จากนั้น คำนวณค่าคะแนนความเหมาะสมรวมของทุกปัจจัยจากสมการดังแสดงในสมการที่ 2-1

$$S = \sum_{i=1}^{n} R_i$$ ....**สมการที่ 2 – 1**

โดยที่ S คือ คะแนนความเหมาะสมรวม

n คือ จำนวนของปัจจัย

R_i คือ คาน้ำหนักคะแนนความเหมาะสมของปัจจัยที่ 1 ถึง n

โดยแบ่งค่าระดับออกเป็น 5 ระดับ หรือ 5 อันตรภาคชั้น คือ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด (5) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (4) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (3) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (2) และพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด (1) และมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

(1) การกำหนดจุดคู่ควบ

โดยทั่วไปในการซ้อนทับข้อมูลแผนที่จะอาศัยจุดคู่ควบ (X,Y) เป็นจุดอ้างอิง ดังนั้นข้อมูลที่นำเข้าจะต้องทำการระบุให้มีพิกัดเดียวกัน ซึ่งเมื่อทำการซ้อนทับข้อมูลแล้วจะปรากฏข้อมูลเชิงบรรยายที่ถูกสร้างขึ้นใหม่

(2) การคำนวณหรือการวิเคราะห์การซ้อนทับ

การซ้อนทับข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วย 2 ลักษณะการคำนวณหรือการวิเคราะห์การซ้อนทับ คือ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ (Arithmetic) ได้แก่ บวก ลบ คูณ หาร และกระบวนการทางตรรกศาสตร์ (Logical) เช่น AND, OR, XOR ฯลฯ ทั้งนี้ การเลือกใช้ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูลขึ้นอยู่กับวัตุประสงค์การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้ในอนาคต

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้สามารถนำไปวิเคราะห์พื้นที่เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ สามารถนำไปใช้อธิบายลักษณะของพื้นที่ที่ทำการศึกษา รวมทั้งสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและจัดการพื้นที่ต่อไป

Ref. code: 25615716300024JDM

2.3.2 เครื่องมือทางสถิติ

เครื่องมือทางสถิติเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเปลี่ยนข้อมูลดิบที่มีอยู่ไปสู่ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ ทั้งการคัดกรองข้อมูลที่เป็นไปตามข้อกำหนดหรือมาตรฐานของแต่ละเครื่องมือที่มีอยู่ การเป็นตัวสนับสนุนให้ข้อมูลสามารถแสดงผลเป็นภาพที่เข้าใจได้ง่าย เช่น แผนภูมิรูปแบบต่าง ๆ ทั้งยังใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง ใช้เพื่อยืนยันความถูกต้องหรือพิสูจน์ผลการวิจัยว่ายอมรับได้หรือไม่ ทั้งนี้ สถิติได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญในงานวิจัยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐานใช้อธิบายคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฯลฯ เป็นต้น และใช้สถิติที่หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เช่น สหสัมพันธ์อย่างง่าย รวมทั้งใช้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยที่ไม่สามารถใช้ประชากรทั้งหมดจึงจำเป็นต้องกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเพื่อสามารถเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552; บุญอ้อม โฉมที, 2550) โดยวิธีการทางสถิติที่ใช้ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) การจัดกลุ่มตัวแปร (Factor Analysis) 2) การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่ (Cluster Analysis) 3) การสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) โดยมีรายละเอียดการทบทวนวรรณกรรม ดังนี้

2.3.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัย

การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เป็นวิธีการจัดกลุ่มปัจจัยใหม่เพื่อลดทอนจำนวนปัจจัย โดยการจับกลุ่มของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากทั้งทางบวกและทางลบไว้ในปัจจัย (factor) เดียวกัน รวมทั้งเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยและความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปร โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยพิจารณาจากเมตริกซ์สหสัมพันธ์เพื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่ ถ้าค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรบางคู่หรือหลายคู่มีค่าเข้าใกล้ +1 หรือ −1 แสดงว่าตัวแปรคู่นั้น ๆ มีความสัมพันธ์มากสามารถจัดอยู่ในปัจจัยเดียวกันได้ 2) การสกัดปัจจัย (Factor extraction) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle components analysis: PCA) เป็นวิธีที่นิยมที่สุด โดยใช้สำหรับลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลงและสร้างเซตของตัวแปรใหม่ให้อยู่ในรูปฟังก์ชันเชิงเส้นของตัวแปรเดิมที่สามารถอธิบายความผันแปรของข้อมูลให้ได้มากที่สุด โดยใช้จำนวนตัวแปรน้อยกว่าจำนวนตัวแปรเดิม 3) การหมุนแกนปัจจัย (Factor rotation) เพื่อให้การแปลผลง่ายขึ้น โดยแบบ Varimax เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุด เพื่อทำให้ความแปรปรวนของค่าน้ำหนักภายในปัจจัยเดียวกันมีค่ามากที่สุดและมีการกระจายตัวของค่าน้ำหนักมากที่สุด และ 4) ค่าคะแนนปัจจัย (Factor score) เมื่อจัดกลุ่มตัวแปรเดิมเป็นปัจจัย จะสามารถหาค่าคะแนนของปัจจัยของแต่ละหน่วยตัวอย่างได้ และสามารถนำไปใช้เป็นตัวแปรใหม่ในการวิเคราะห์สถิติต่อไป ทั้งนี้สามารถตรวจสอบลักษณะของหน่วยตัวอย่าง

Ref. code: 25615716300024JDM

ในแง่ของปัจจัย โดยหน่วยตัวอย่างใด มี factor score สูงแสดงว่ามีผลตอบสนองต่อปัจจัยนั้นมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552; บุญอ้อม โฉมที, 2550)

2.3.2.2 การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่

การวิเคราะห์จัดกลุ่มประเภทพื้นที่ (Cluster Analysis) เป็นเทคนิคการแบ่งกลุ่มหน่วยข้อมูล หรือเป็นการแบ่งคน สัตว์ สิ่งของ องค์กร ฯลฯ ออกเป็นกลุ่มย่อยอย่างน้อย 2 กลุ่ม โดยมีหลักเกณฑ์ในการแบ่งให้หน่วยที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีลักษณะที่สนใจเหมือนกันหรือคล้ายกัน แต่หน่วยที่อยู่ต่างกลุ่มกันจะมีลักษณะที่สนใจต่างกัน คาว่าลักษณะที่สนใจอาจจะมีหลาย ๆ ตัวแปร เช่น ถ้าสนใจความคิดเห็นทางด้านการเมือง จะมีคาถามหลาย ๆ แบ่งกลุ่ม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2552) ทั้งนี้ เทคนิค Cluster Analysis แบ่งเป็นหลายประเภทหรือเทคนิคย่อย โดยเทคนิคที่ใช้กันมากมี 2 เทคนิค คือ 1) การวิเคราะห์กลุ่มแบบขั้นตอน (Hierarchical Cluster Analysis) 2) การวิเคราะห์กลุ่มแบบไม่เป็นขั้นตอน (Nonhierarchical Cluster Analysis หรือบางครั้งเรียกว่า K – Means Cluster Analysis) ทั้งนี้ การวิเคราะห์กลุ่มแบบขั้นตอนเป็นเทคนิคที่นิยมใช้กันมากในการจัดกลุ่ม โดยจำนวนจำนวน Case ควรต่ำากว่า 200 ถ้าตั้งแต่ 200 ขึ้นไปใช้การวิเคราะห์กลุ่มแบบไม่เป็นขั้นตอน

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ของเทคนิคการจัดกลุ่มไม่ได้ให้ค่าสถิติหรือผลการทดสอบสมมติฐานที่ได้จำนวนกลุ่มที่เหมาะสมเสมอไป ผู้วิเคราะห์จะต้องพิจารณาความเหมาะสมเอง โดยอาจใช้ระยะห่างหรือความคล้าย โดยใช้โครงสร้างต้นไม้ (dendogram) โดยการกำหนดตัวเลขระหว่างหรือความคล้ายเป็นเกณฑ์ ในการตัดสินใจ ทั้งนี้ ถ้ากำหนดระยะห่างระหว่างกลุ่มเป็นหน่วยที่แตกต่างกันไปก็จะได้จำนวนกลุ่มที่แตกต่างกันไป ยิ่งระยะห่างยิ่งมากจำนวนกลุ่มก็จะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีวิธีการหาค่าจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมโดยใช้ทฤษฎี Elbow Method ซึ่งพิจารณาจากการพลอตกราฟจากร้อยละของความแปรปรวน ซึ่งมีลักษณะเป็นกราฟคล้ายรูปหักศอก โดยอธิบายเป็นฟังก์ชั่นของจำนวนกลุ่มเพื่อหาจำนวนกลุ่มที่เหมาะสมของการจัดกลุ่มใด ๆ

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

งานวิจัยการสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืนเป็นงานวิจัยเชิงประยุกต์ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยนี้เป็นพื้นที่ที่ถูกคัดกรองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน มีเกณฑ์การคัดกรองพื้นที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน มีกรอบการวิจัยเริ่มต้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นของพื้นที่สาธารณะและเมือง และการทบทวนแผนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง เพื่อทราบสถานการณ์พื้นที่สาธารณะเมืองในปัจจุบันทั้งในบริบทของสากลและของไทย โดยมีกรอบความคิดเพื่อการพัฒนาพื้นที่สาธารณะเมืองให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนและรูปแบบของย่านหรือเมือง และคำนึงถึงทุกองค์ประกอบของเมืองทั้งในมิติทางกว้างและทางลึก อันได้แก่ผังและโครงข่ายเมือง พื้นที่ และคน เพื่อเป็นการพัฒนาเมืองครอบคลุมทุกมิติและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การวิจัยนี้ได้แบ่งการศึกษาข้อมูล การวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับผัง (Macro level) ระดับพื้นที่ (Meso level) และระดับบุคคล (Micro level) โดยที่ระดับผังเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบและวางผังในระบบเมือง การคัดกรองพื้นที่สาธารณะเพื่อนำไปสู่การระบุและการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ ส่วนระดับพื้นที่เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทแวดล้อมโดยรอบ โดยใช้วิธีการสำรวจลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ ทั้งภายนอกและภายในพื้นที่สาธารณะ เพื่อทราบองค์ประกอบของพื้นที่ บทบาท ลักษณะเฉพาะ และความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบ และระดับบุคคลเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับผู้ใช้พื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มผู้ใช้งาน เพื่อทราบทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ อันสะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้ง 3 ระดับ จะถูกนำมาวิเคราะห์โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์และเครื่องมือทางสถิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ในด้านการออกแบบวางผัง ความสัมพันธ์กับบริบทแวดล้อม และการใช้งาน รวมทั้งการบูณาการการศึกษาในทั้ง 3 ระดับ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ การออกแบบพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ซึ่งเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้เด่นชัดขึ้น ดังกรอบการวิจัยในภาพที่ 3.1

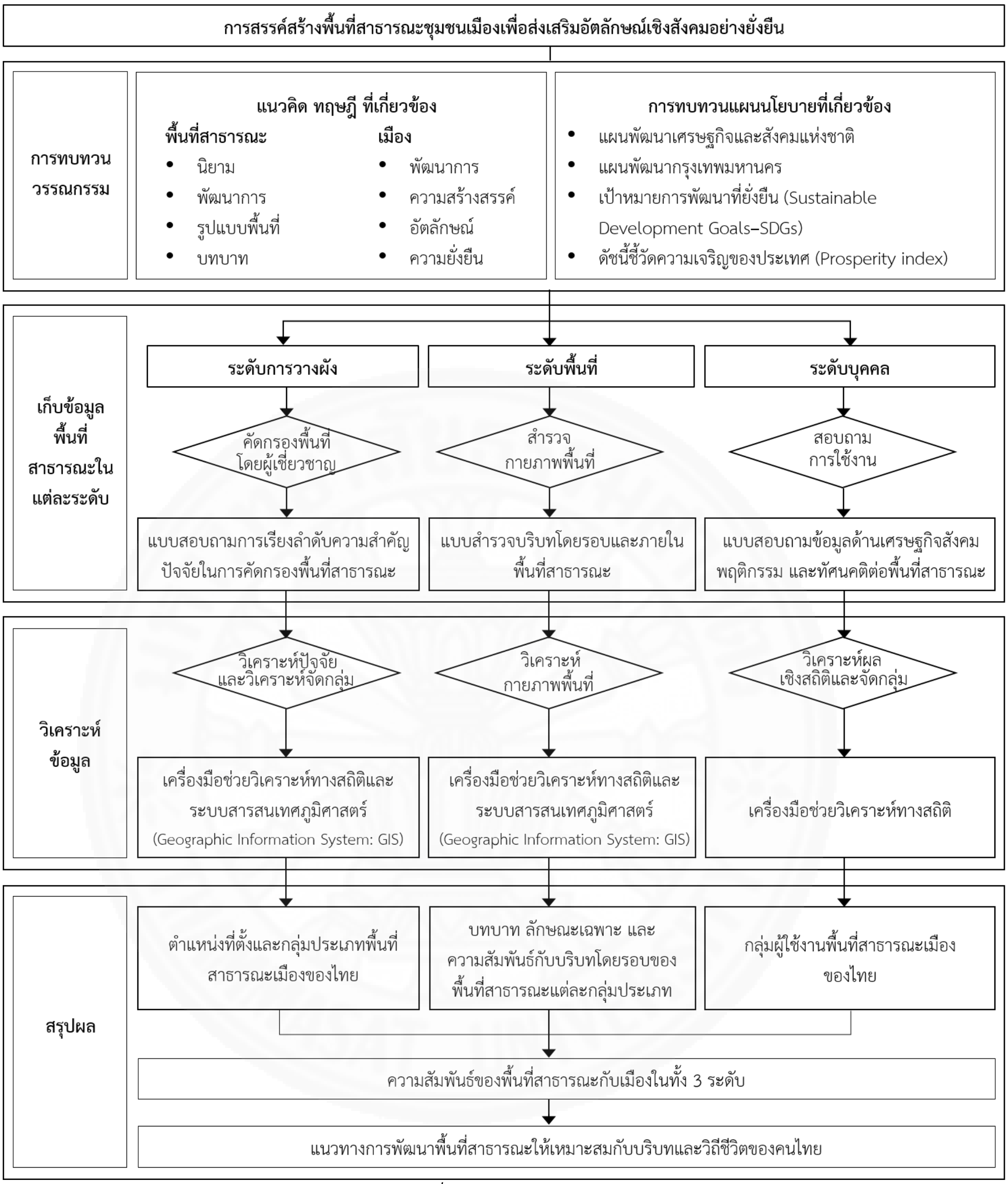

ภาพที่ 3.1 กรอบการวิจัย

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยข้อมูล 2 ลักษณะ ซึ่งมาจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

แหล่งที่มาของข้อมูล

ระดับ	ข้อมูล	ข้อมูลปฐมภูมิ	ข้อมูลทุติยภูมิ	แหล่งที่มา
ผัง	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะและเมือง	-	ทบทวนวรรณกรรม	รายการอ้างอิงในบรรณานุกรม
	ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร (ข้อมูลปี 2560)	-	ไฟล์ข้อมูล	สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร
	ตำแหน่งแหล่งชุมชนแออัด (ข้อมูลปี 2561)	-	ไฟล์ข้อมูล	สำนักพัฒนาองค์กรชุมชน
	ผังการคมนาคม (ข้อมูลปี 2560)	-	ไฟล์ข้อมูล	สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร
	ตำแหน่งสวนสาธารณะเมือง (ข้อมูลปี 2560)	-	ไฟล์ข้อมูล	สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร
	ผังพื้นที่โล่ง (ข้อมูลปี 2560)	-	ไฟล์ข้อมูล	สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร
	ระดับความสำคัญของปัจจัยในการพิจารณาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย	การเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัย, แบบสอบถาม	-	ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษา หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน และนักออกแบบสร้างสรรค์
พื้นที่	ลักษณะพื้นที่สาธารณะที่ดี	-	ทบทวนวรรณกรรม	รายการอ้างอิงในบรรณานุกรม
	ความเป็นพื้นที่ (Sense of place)		ทบทวนวรรณกรรม	รายการอ้างอิงในบรรณานุกรม
	ลักษณะทางกายภาพ องค์ประกอบ บทบาท และบริบทของพื้นที่สาธารณะ	การสำรวจโดยใช้แบบสำรวจ	-	การสำรวจพื้นที่
บุคคล	จิตวิทยาสภาพแวดล้อม	-	ทบทวนวรรณกรรม	รายการอ้างอิงในบรรณานุกรม
	ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ (Sense of place) และการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)	-	ทบทวนวรรณกรรม	รายการอ้างอิงในบรรณานุกรม
	ทัศนคติและการใช้พื้นที่สาธารณะ	การสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม	-	การสอบถามผู้ใช้พื้นที่

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุดที่มาจากการเก็บข้อมูลโดยตรง ทั้งจากการสังเกต สอบถาม และสัมภาษณ์ ข้อมูลปฐมภูมิของงานวิจัยครั้งนี้ได้จากการลงสำรวจภาคสนามโดยใช้วิธีการสังเกต การใช้แบบสำรวจทางกายภาพ การสังเกต และการถ่ายภาพพื้นที่ รวมทั้งการใช้แบบสอบถามทั้งกับผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มผู้ใช้งาน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมของผู้วิจัยอื่น อันได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารจากสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ข้อมูลแหล่งชุมชนแออัดจากสำนักพัฒนาองค์กรชุมชน แนวทางการออกแบบและพัฒนาพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น (ดังแสดงในตารางที่ 3.1) ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละหน่วยงานมีหลายรูปแบบ เช่น ผัง แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แปลงในข้อมูลอยู่ในระบบฐานข้อมูลเดียวกันคือระบบแผนที่ทางภูมิศาสตร์

3.2 กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก ตามระดับการวิจัย ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างในระดับผัง และ 2) กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างในระดับผัง

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะเป็นผู้ช่วยคัดกรองพื้นที่สาธารณะของไทยออกจากพื้นที่ทั้งกรุงเทพมหานคร เพื่อนำไปสู่การจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ทางด้านวิชาชีพเกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง จำนวน 80 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน มีความเชี่ยวชาญครอบคลุมด้านการออกแบบและวางผังเมือง การออกแบบสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม การออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบและวางผังภูมิสถาปัตยกรรม และการออกแบบวัสดุภัณฑ์ หรือองค์ประกอบในพื้นที่สาธารณะ

3.2.1.1 ตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจากสถานศึกษา

เป็นอาจารย์ที่สอนในคณะและสาขาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 1 - 29 ปี โดยส่วนใหญ่เป็น

Ref. code: 25615716300024JDM

กลุ่มผู้มีประสบการณ์ 1 - 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาเป็นกลุ่ม 10 - 19 ปี หรือร้อยละ 35 และกลุ่ม 20 - 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 10

3.2.1.2 ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ

เป็นตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง ประกอบด้วย สำนักผังเมืองและสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักการจราจรและขนส่ง และตัวแทนฝ่ายโยธาของสำนักงานเขตของแต่ละกลุ่มเขตในกรุงเทพมหานคร โดยมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ 1 - 30 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้มีประสบการณ์ 10 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาเป็นกลุ่ม 20 - 29 ปี หรือร้อยละ 30.4 กลุ่ม 1 - 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.6 และกลุ่ม 30 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ

3.2.1.3 ตัวแทนจากบริษัทที่ปรึกษาและหน่วยงานเอกชน

เป็นตัวแทนบริษัทที่มีสายงานเกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมือง ครอบคลุมด้านการวางแผนนโยบาย การออกแบบและวางผังเมือง ภูมิสถาปัตยกรรม และการออกแบบทางสถาปัตยกรรม มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 1 - 30 ปี โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การการทำงาน 1 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาเป็น 20 - 29 คิดเป็นร้อยละ 19 มีประสบการณ์ 10 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.3 และ 30 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

3.2.1.4 ตัวแทนนักออกแบบสร้างสรรค์

เป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์องค์ประกอบต่าง ๆ สำหรับเมืองและพื้นที่สาธารณะเมือง ทั้งการออกแบบสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม การออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบและวางผังภูมิสถาปัตยกรรม และการออกแบบวัสดุภัณฑ์อันเป็นองค์ประกอบในพื้นที่สาธารณะ เช่น ประติมากรรม ที่นั่งพัก เป็นต้น ซึ่งมีประสบการณ์การทำงาน 1 - 10 ปี

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในระดับบุคคล

การศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะเป็นส่วนสำคัญในการสะท้อนถึงรูปแบบและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ และเป็นการสอบทวนความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของพื้นที่สาธารณะกับการใช้งาน โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การใช้พื้นที่สาธารณะสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับใช้ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างสัดสวนของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเป็นร้อยละ 5 ซึ่งสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 400 คน มีสมการและการแทนค่าตัวเลข ดังแสดงในสมการที่ 3 – 1

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$ ....**สมการที่ 3 – 1**

โดยที่ n คือ ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได

N คือ จำนวนประชากรกรุงเทพมหานคร 5,580,565 คน (ข้อมูลวันที่ 31 ธันวาคม 2561)

e คือ คาความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได (allowable error) โดยในงานวิจัยนี้ได้กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 (ใช้ค่า e = 0.05 แทนค่าในสูตร)

ทั้งนี้ เมื่อแทนค่าในสูตรข้างต้นด้วยข้อมูลปัจจุบัน สามารถระบุขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้จำนวน 400 คน ดังนี้

$$n = \frac{5,580,565}{1+(5,580,565)(0.05)^2}$$

$n =$ 399.97 หรือ 400 คน

3.3 ขั้นตอนการศึกษา

งานวิจัยนี้มี 6 ขั้นตอนการศึกษา ประกอบด้วย 1) การกำหนดปัจจัยการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ 2) การคัดกรองพื้นที่สาธารณะ 3) การจำแนกประเภทและจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ 4) การสำรวจพื้นที่สาธารณะ 5) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะทั้ง 3 ระดับ และ 6) การสรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 การกำหนดปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

ปัจจัยที่ใช้สำหรับการคัดกรองพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับบริบทของไทยถูกกำหนดด้วย 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยด้านเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และ ความยั่งยืน และมีปัจจัยย่อยของแต่ละปัจจัยหลักรวม 25 ปัจจัย ซึ่งคำนวณโดยใช้สมการความหนาแน่นและระยะห่างจากแต่ละปัจจัยในการพิจารณา โดยทุกปัจจัยถูกปรับให้อยู่ในฐานเดียวกันคือมีค่าระหว่าง 0 - 1 เพื่อรองรับการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน มีการพิจารณาปัจจัยเชิงบวกและลบตามประเภทปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่สาธารณะเมือง โดยปัจจัยเชิงบวกเป็นปัจจัยที่ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก ในขณะที่ปัจจัยเชิงลบจะแปลงค่าตรงกันข้าม โดยยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่าน้อย ซึ่งมีรายละเอียดการพิจารณาปัจจัยและการคำนวณแสดงในตารางที่ 3.2 และภาพที่ 3.2 และ 3.3

ตารางที่ 3.2

ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

รหัส	ปัจจัย	นิยาม	สมการการคำนวณ	การพิจารณา
U	**ความเป็นเมือง (Urban)**			
U1	ความหนาแน่นอาคาร (Density of building: BUDen)	เป็นที่กระจุกตัวของอาคารจำนวนมาก แปรผันตามจำนวนประชากร	$BUDen=\sum B_C/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
U2	อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (Floor Area Ratio: FAR)	มีพื้นที่อาคารรวมมาก ทั้งอาคารขนาดใหญ่ และอาคารที่มีจำนวนชั้นมาก	$FAR=\sum(BNSTOREY \times BC)/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
U3	สาธารณูปโภคของเมือง เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น (Public utility: PUDen)	เป็นศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก สบาย ในชีวิตประจำวัน	$PUDen=\sum[(BU_{PU}/GA)/ (LU_{PU}/GA)]$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
U4	สาธารณูปการของเมือง เช่น สถานศึกษา โรงพยาบาล ศาสนสถาน พื้นที่นันทนาการเมือง เป็นต้น (Public facility: PFDen)	เป็นศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก สบาย ในชีวิตประจำวัน	$PFDen=\sum[(BU_{PF}/GA)/ (LU_{PF}/GA)]$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
C	**ความสร้างสรรค์ (Creative)**			
C1	ความหลากหลายของประเภทอาคาร (Diversity of building use type: BUCDiv)	มีอาคารหลายประเภทอยู่ในละแวกใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดการใช้งานที่หลากหลาย	$BUDiv=\sum BU_{Ctype}/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
C2	ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Diversity of land Use type: LUCDiv)	มีการใช้ประโยชน์ที่ดินหลายประเภทอยู่ในละแวกใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย	$LUCDiv =\sum LU_{Ctype}/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

รหัส	ปัจจัย	นิยาม	สมการการคำนวณ	การพิจารณา
C3	ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง (Diversity of Transportation Mode: TMDiv)	มีการเข้าถึงและการเชื่อมต่อสูง เกิดการหมุนเวียนของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	$TmodeCDiv=\Sigma T_{Cmode}/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
C4	ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน เช่น คนไทย คนไทยเชื้อสายจีน คนมอญ คนต่างชาติตะวันตก เป็นต้น (Diversity of user: USDiv)	มีความผสมผสานกันทางด้านสังคมและวัฒนธรรม	$USDiv=\Sigma ReBU_{Ctype}/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
I	**อัตลักษณ์ (Identity)**			
I1	ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร (Density of each building use type: EachBUDen)	มีความเข้มข้นของกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่งสูง สามารถระบุถึงความเป็นย่านที่มีลักษณะเฉพาะ	$EachBUDen=-\Sigma[(BU_iC/GA)/(BU_{ALL}C/GA)]LogBU_iC/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
I2	ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน (Density of each user group: EachUSDen)	มีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ สะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละย่านพื้นที่	$EachUSDen=-\Sigma[(BUUS_iC/GA)/(BUUS_{ALL}C/GA)]Log BUUS_iC/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
I3	ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม (Density of each social and culture land use: EachLUSCDen)	เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชนที่คนกลุ่มเดียวกันมาทำกิจกรรมร่วมกัน	$EachLUSCDen-=-\Sigma[(LUSC_iC/GA)/(LUSC_{ALL}C/GA)]LogLUSC_iC/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

รหัส	ปัจจัย	นิยาม	สมการการคำนวณ	การพิจารณา
I4	ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินต-ภาพเมือง (Diversity of the city image: CityImageDiv)	เป็นจุดสังเกต พื้นที่รวมตัว หรือจุดหมายตา ที่ช่วยให้ผู้ใช้พื้นที่มีภาพจำ	CityImageDiv = $\sum$CityImage$_{C}$/GA	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S	**ความยั่งยืน (Sustainable)**			
ด้านเศรษฐกิจ				
S1	ความเจริญด้านการค้าและบริการ (Prosperity of business and services: TSDen)	เป็นความสามารถในการจัดการระบบเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่	TSDen = $\sum$[(BU$_{CS}$/GA)/ (LU$_{CS}$/GA)]	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S2	มูลค่าที่ดิน (Land value: BU$_{HIGH\text{-}RISE}$Den)	เป็นระดับความเจริญที่เข้าถึงในแต่ละพื้นที่	BU$_{HIGH\text{-}RISE}$Den= $\sum$BU$_{HIGH\text{-}RISE}$/GR	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
ด้านสังคม				
S3	ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ (Poverty and inequality: PIDen)	เป็นตัวชี้วัดระดับความเท่าเทียมทางสังคม และความสามารถในการพัฒนาทุกภาคส่วนไปด้วยกัน	PIDen=SlumDis/GR	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่าน้อย (ปัจจัยเชิงลบ)
S4	อาหารและพื้นที่ทำกิน (Food land: FLDen)	เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคน ซึ่งเป็นหน่วยย่อยในสังคม	FLDen= $\sum$LU$_{FL}$/GA	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S5	สุขภาพร่างกายและจิตใจ (Mental and health: MHDen)	เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่	MHDen=$\sum$[(BU$_{MH}$/GA)/ (LU$_{MH}$/GA)]	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

รหัส	ปัจจัย	นิยาม	สมการการคำนวณ	การพิจารณา
S6	การศึกษาและการเรียนรู้ (Education and learning: LernDen)	เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่	LernDen=$\Sigma[(BU_{LEARN}/GA)/(LU_{LEARN}/GA)]$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S7	ความปลอดภัยทางสังคม เช่น อาชญากรรมชิงทรัพย์ เป็นต้น (Social security)	เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์	Social security =$\Sigma[(BU_{SS}/GA)/(LU_{SS}/GA)]$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S8	ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว ภัยแล้ง เป็นต้น	เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	Safety disaster =FloodAreaDis/GA	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
ด้านสิ่งแวดล้อม				
S9	พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน (Green cover)	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงทรัพยากรทางธรรมชาติด้านป่าไม้	ใช้ผลการหาค่าดัชนีความแตกต่างของพืชพรรณ (Normalized Difference Vegetation Index: NDVI)	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S10	แหล่งน้ำและความชื้น (Water base)	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการมีน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค และภัยแล้ง	ใช้ผลการหาค่าดัชนีความแตกต่างของความชื้น (Normalized Difference Water Index: NDWI)	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S11	อุณหภูมิพื้นผิว (Surface temperature: ST)	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสมดุล/ไม่สมดุลของภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อน	ST=$\Sigma(Green_{RO}+Green_{RI})Dis/GA$	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่ามาก (ปัจจัยเชิงบวก)
S12	มลพิษทางอากาศ (Pollution)	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพอากาศ	PU=$\Sigma(LU_{IN}+BU_{IN})/GA$ (	ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ยิ่งมีค่าน้อย (ปัจจัยเชิงลบ)

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

หมายเหตุ ขนาดกริดที่ใช้ในการวิเคราะห์พื้นที่ คือ 300 เมตร x 300 เมตร คิดเป็นพื้นที่ 9,000 ตารางเมตร

B_c คือ จำนวนอาคารทุกประเภท (หลัง)

BU_{Storey} คือ จำนวนชั้นของอาคาร (ชั้น)

BU_{PU} คือ จำนวนอาคารสาธารณูปโภค (หลัง), LU_{PU} คือ ขนาดพื้นที่สาธารณูปโภค (ตารางเมตร)

BU_{PF} คือ จำนวนอาคารสาธารณูปการ (หลัง), LU_{PF} คือ ขนาดพื้นที่สาธารณูปการ (ตารางเมตร)

BU_{Ctype} คือ จำนวนอาคารแต่ละประเภท (หลัง)

LU_{Ctype} คือ จำนวนการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท (ประเภท)

T_{Cmode} คือ จำนวนการสัญจรแต่ละประเภท (ประเภท)

$ReBU_{Ctype}$ คือ จำนวนศาสนสถานแต่ละประเภท (หลัง)

BU_iC คือ จำนวนอาคารแต่ละประเภท (หลัง), i คือ ประเภทอาคารที่ระบุในสมการ

$BU_{ALL}C$ คือ จำนวนอาคารทุกประเภท (หลัง)

$BURE_iC$ คือ จำนวนศาสนสถานแต่ละประเภท (หลัง), i คือ ประเภทศาสนสถานที่ระบุในสมการ

$BURE_{ALL}C$ คือ จำนวนศาสนสถานทุกประเภท (หลัง)

$LUSC_iC$ คือ จำนวนอาคารที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมแต่ละประเภท (หลัง), i คือ ประเภทอาคารที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมที่ระบุในสมการ

$LUSC_{ALL}C$ คือ จำนวนอาคารที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมทุกประเภท (หลัง)

$CityImage_C$ คือ จำนวนประเภทของจินตภาพเมือง (ประเภท)

BU_{CS} คือ จำนวนอาคารส่งเสริมการบริการ (หลัง), LU_{cs} คือ ขนาดพื้นที่ส่งเสริมการบริการ (ตารางเมตร)

$BU_{HIGH\text{-}RISE}$ คือ จำนวนอาคารสูง (หลัง)

$Slum_c$ คือ พื้นที่ชุมชนแออัด (ค่าระดับ)

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

หมายเหตุ LU_{FL} คือ ขนาดพื้นที่ส่งเสริมการเกษตร (ตารางเมตร)

BU_{MH} คือ จำนวนอาคารส่งเสริมสุขภาพ (หลัง), LU_{MH} คือ ขนาดพื้นที่ส่งเสริมสุขภาพ (ตารางเมตร)

BU_{LEARN} คือ จำนวนอาคารส่งเสริมการเรียนรู้ (หลัง), LU_{LEARN} คือ ขนาดพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (ตารางเมตร)

BU_{SS} คือ จำนวนอาคารส่งเสริมความปลอดภัย (หลัง), LU_{SS} คือ ขนาดพื้นที่ส่งเสริมความปลอดภัย (ตารางเมตร)

$FloodArea_{C}$ คือ พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม (ค่าระดับ)

NDVI คือ ดัชนีความแตกต่างของพืชพรรณ (ค่าระดับ)

NDWI คือ ดัชนีความแตกต่างของความชื้น (ค่าระดับ)

$Green_{RO}$ คือ พื้นที่สีเขียวริมถนน (ค่าระดับ), $Green_{RI}$ คือ พื้นที่สีเขียวริมน้ำ (ค่าระดับ)

LU_{IN} คือ ขนาดพื้นที่ประเภทอุตสาหกรรม (ตารางเมตร), BU_{IN} คือ จำนวนอาคารอุตสาหกรรม (หลัง)

Ref. code: 25615716300024JDM

3.3.1.1 ปัจจัยหลักด้านความเป็นเมือง

ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย มีลักษณะเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งหมด ได้แก่ ความหนาแน่นอาคารซึ่งเป็นตัวบ่งชี้การกระจุกตัวของอาคารในพื้นที่ โดยพื้นที่ที่มีความหนาแน่นอาคารสูงสอดคล้องกับจำนวนประชากรสูง มีกิจกรรมการใช้งานพื้นที่สูง เช่น ที่อยู่อาศัย ย่านพาณิชยกรรม ดังนั้น ค่าความหนาแน่นยิ่งสูงยิ่งแสดงให้เห็นถึงการกระจุกตัวของอาคารมาก มีความเป็นศูนย์กลางชุมชนหรือเมือง เช่นเดียวกับอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (Floor Area Ratio: FAR) ที่เป็นตัวบ่งชี้ลักษณะอาคาร โดยยิ่งอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดินมีค่าสูงย่อมบ่งชี้ถึงลักษณะอาคารที่มีความสูง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในย่านเมืองที่มีความต้องการใช้พื้นที่อาคารมาก แต่มีพื้นที่ดินน้อย หรือที่ดินมีราคาสูง เช่น ย่านศูนย์กลางเมือง ย่านพาณิชยกรรมและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับความหนาแน่นของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมือง โดยพื้นที่ยิ่งมีความหนาแน่นของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองสูงย่อมแสดงถึงความสะดวกสบายในพื้นที่ ซึ่งมีการกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เมืองมากกว่าพื้นที่อื่น ดังแสดงในตารางที่ 3.2

3.3.1.2 ปัจจัยหลักด้านความสร้างสรรค์

ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย มีลักษณะเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งหมด ได้แก่ ความหลากหลายของประเภทอาคาร ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง และความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน โดยพื้นที่ใดยิ่งมีค่าปัจจัยรองมากยิ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความหลากหลายของกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้งานในพื้นที่ ดังแสดงในตารางที่ 3.2

3.3.1.3 ปัจจัยหลักด้านอัตลักษณ์

ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย มีลักษณะเป็นปัจจัยเชิงบวกทั้งหมด ได้แก่ ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร ยิ่งมีค่ามากยิ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเป็นย่านที่มีกิจกรรมหรือการใช้งานเฉพาะ เช่น ย่านที่อยู่อาศัย ย่านการศึกษา เป็นต้น เช่นเดียวกับความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน ที่ยิ่งมีค่ามากยิ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเป็นย่านที่มีกลุ่มผู้ใช้งานเฉพาะ เช่น พื้นที่ที่มีความหนาแน่นของอาคารทางศาสนาประเภทศาลเจ้ามากบ่งชี้ถึงย่านชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ยิ่งมีค่ามากยิ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเข้มข้นของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ และความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมือง ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้พื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ล. 1) เป็นตัวแทนพื้นที่ที่มีความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมือง) โดยยิ่งใกล้พื้นที่โล่งดังกล่าวมากยิ่งมีความเข้มข้นของความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมือง ดังแสดงในตารางที่ 3.2

Ref. code: 25615716300024JDM

3.3.1.4 ปัจจัยหลักด้านความยั่งยืน

ประกอบด้วย 13 ปัจจัยย่อย ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นทั้งปัจจัยเชิงบวกและเชิงลบ โดยปัจจัยย่อยด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย ความเจริญด้านการค้าและบริการ และมูลค่าที่ดิน ซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทการค้าและบริการ ตำแหน่งที่ตั้งของร้านสะดวกซื้อและห้างสรรพสินค้าในการคำนวณ ส่วนปัจจัยย่อยด้านสังคมประกอบด้วย ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของชุมชนแออัดของผู้มีรายได้น้อย (สลัม) ในการคำนวณ อาหารและพื้นที่ทำกินซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทเกษตรกรรมและตำแหน่งที่ตั้งของตลาดในการคำนวณ สุขภาพร่างกายและจิตใจซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทสถานพยาบาลและศาสนสถานในการคำนวณ การศึกษาและการเรียนรู้ซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทสถานศึกษาในการคำนวณ และพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทศิลปวัฒนธรรม อันประกอบด้วยอาคารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอศิลปวัฒนธรรม ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น สำหรับการคำนวณ ความปลอดภัยทางสังคมซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทสถานที่ราชการ ซึ่งประกอบด้วยอาคารที่ให้ความช่วยเหลือและดูแลความปลอดภัยทางสังคม เช่น สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง หน่วยงานท้องถิ่น เป็นต้น สำหรับการคำนวณ และความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่โล่งเพื่อการสงวนรักษาสภาพการระบายน้ำตามธรรมชาติ (ล. 4) และที่โล่งพักน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม (ล. 5) ในการคำนวณ และปัจจัยย่อยด้านสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวปกคลุมดินซึ่งใช้ค่าดัชนีความแตกต่างของพืชพรรณ (Normalized Difference Vegetation Index: NDVI) ที่วิเคราะห์จากการสำรวจระยะไกล (Remote sensing) ในการคำนวณ แหล่งน้ำและความชื้นซึ่งใช้ค่าดัชนีความแตกต่างของความชื้น (Normalized Difference Water Index: NDWI) ที่วิเคราะห์จากการสำรวจระยะไกล (Remote sensing) ในการคำนวณ อุณหภูมิพื้นผิวซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณริมถนน (ล. 2) และแม่น้ำและลำคลอง (ล. 3) ในการคำนวณ มลพิษทางอากาศซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารประเภทโรงงาน ในการคำนวณ และทรัพยากรธรรมชาติซึ่งใช้ระยะห่างจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทป่าไม้และแหล่งน้ำ ในการคำนวณ ดังแสดงในตารางที่ 3.2

3.3.2 การคัดกรองพื้นที่สาธารณะ

ขั้นตอนนี้เป็นการคัดกรองพื้นที่ที่มีคุณสมบัติเป็นพื้นที่สาธารณะของไทย อันประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน

ออกจากพื้นที่ศึกษาทั้งหมด โดยประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย และ 2) การระบุพื้นที่สาธารณะของไทย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.2.1 การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย (Ranking Method)

เป็นวิธีการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัย และสามารถนำผลการเรียงลำดับไปแปลงเป็นค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยได้ด้วยการคำนวณตามสมการ โดยมาตรฐานสมการที่ใช้มี 3 สมการ คือ Rank sum (RS) ค่าน้ำหนักที่ได้จากสมการนี้เป็นค่าน้ำหนักที่ถูกทำให้เป็นมาตรฐานโดยการหารด้วยผลรวมของลำดับทั้งหมด Rank reciprocal (RR) ค่าน้ำหนักที่ได้จากสมการนี้เป็นวิธีการถ่วงน้ำหนักแบบผกผัน ถูกทำให้เป็นมาตรฐานโดยใช้ส่วนกลับของลำดับหารด้วยผลรวมของส่วนกลับ และ Rank exponent (RE) ค่าน้ำหนักที่ได้จากสมการนี้เป็นค่าน้ำหนักที่ถูกทำให้เป็นมาตรฐานโดยใช้ลำดับหารด้วยการยกกำลัง เป็นวิธีการทั่วไปของวิธีการหาผลรวมอันดับ (Stillwell, Seaver and Edwards, 1981; Malczewski, 1999) โดยมีรูปสมการแสดงในสมการที่ 3.2 – 3.4 ทั้งนี้ สมการ Rank sum จะแสดงผลที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มน้อยที่สุด รองลงมาคือสมการ Rank reciprocal และสมการ Rank exponent จะแสดงผลที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มมากที่สุด ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในการหาค่าน้ำหนักปัจจัยมากที่สุด (Roszkowska, 2013) ซึ่งถูกนำมาใช้ในงานวิจัยนี้

Rank sum $$w_i = \frac{n-r_j+1}{\sum(n-r_k+1)}$$ ....**สมการที่ 3.2**

Rank reciprocal $$w_i = \frac{\frac{1}{r_j}}{\sum\left(\frac{1}{r_k}\right)}$$ ....**สมการที่ 3.3**

Rank exponent $$w_i = \frac{n-r_j+1}{\sum(n-r_k+1)^p}$$ ....**สมการที่ 3.4**

โดยที่ w_i คือ ค่าน้ำหนักของปัจจัยซึ่งมีค่าระหว่าง 0 - 1

n คือ จำนวนปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา (k=1,2,3,...,n)

r_j คือ ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่พิจารณา

p คือ เลขยกกำลังสองสำหรับการคำนวณในสมการ (ยิ่งเลขยกกำลังมากขึ้นผลการคำนวณจะยิ่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งเลขเริ่มต้นปกติคือ 2)

การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยของงานวิจัยนี้ใช้วิธีการตัดสินใจจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน รวมเป็น 80 คน เรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยหลักทั้ง 4 ด้าน และปัจจัยรองของแต่ละด้านทั้ง 24 ปัจจัย ดังรายละเอียดของปัจจัยที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ

Ref. code: 25615716300024JDM

3.4.1 โดยใช้แบบสอบถามปัจจัยการคัดเลือกพื้นที่ในการวิจัยดังแสดงในภาพผนวก ก ทั้งนี้ ผลการเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยจากแต่ละกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะถูกแปลงเป็นค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยเพื่อใช้ในการระบุพื้นที่สาธารณะของไทย

3.3.2.2 การระบุพื้นที่สาธารณะของไทย (Public space Identification)

ใช้ผลการตัดสินใจร่วมกันโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งได้จากใช้ค่าน้ำหนักตัวของแต่ละตัวแปรมาวิเคราะห์เชิงพื้นที่ในระบบกริดขนาด 300x300 เมตร (Ye and Nes, 2014) ซึ่งเป็นขนาดกริดที่สามารถแสดงผลของพื้นที่กรุงเทพมหานครได้อย่างเหมาะสม ด้วยเครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ซึ่งทำให้ได้แผนที่แสดงตำแหน่งพื้นที่สาธารณะของไทยจำนวน 4 ผัง จำแนกความเหมาะสม 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วจึงนำผังของทั้ง 4 กลุ่ม มาซ้อนทับกันด้วยวิธีการ Mapping Overlay ทำให้ได้ตำแหน่งพื้นที่สาธารณะของไทยเพื่อนำไปใช้จัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะของไทยต่อไป

3.3.3 การจำแนกประเภทและจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะที่ได้จากขั้นตอนการระบุพื้นที่ในขั้นตอนที่ 3.3.2.2 จะถูกนำมาจำแนกประเภทและจัดกลุ่ม โดยมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่สาธารณะในระดับผัง 2) การวิเคราะห์และจัดกลุ่มตัวแปร และ 3) การจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.3.1 การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่สาธารณะในระดับผัง (Physical Analysis)

ใช้การเปรียบเทียบบริบทภายในและโดยรอบพื้นที่ในระยะรัศมี 500 เมตร ของแต่ละพื้นที่ โดยใช้ปัจจัยทั้ง 24 ปัจจัยการคัดกรองพื้นที่ โดยรายละเอียดข้อมูลของแต่ละพื้นที่จะถูกนำไปวิเคราะห์ร่วมกับการจัดกลุ่มปัจจัยในขั้นตอนต่อไป

3.3.3.2 การวิเคราะห์และจัดกลุ่มปัจจัย (Factor Analysis)

ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ใน 3.3.1 จะถูกนำมาจัดกลุ่มปัจจัยใหม่เพื่อลดทอนปัจจัย โดยใช้หลักการรวมปัจจัยที่มีความซ้ำซ้อนกันอยู่ในกลุ่มเดียวกันด้วยวิธีการ Factor Analysis ทั้งนี้ กลุ่มปัจจัยใหม่ที่ได้จากขั้นตอนนี้จะถูกนำไปใช้เป็นปัจจัยการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยในขั้นตอนต่อไป

Ref. code: 25615716300024JDM

3.3.3.3 การจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย (Cluster Analysis)

พื้นที่สาธารณะที่ได้จากขั้นตอนที่ 3.3.2.2 จะถูกนำมาจัดกลุ่มโดยปัจจัยที่ได้จาก 3.3.3 2 โดยวิธีการ Cluster Analysis ทำให้ได้กลุ่มพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะทางกายภาพที่สัมพันธ์กันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มจะถูกตั้งชื่อกลุ่มพื้นที่ให้สอดคล้องกับลักษณะพื้นที่และบทบาทการใช้งาน จากนั้นจึงคัดเลือกพื้นที่ตัวแทนกลุ่มละหนึ่งพื้นที่ที่มีค่าสูงสุดของกลุ่มไปวิเคราะห์เชิงลึกในระดับพื้นที่โดยการสำรวจกายภาพ และการวิเคราะห์เชิงลึกในระดับบุคคลโดยการสอบถามกลุ่มผู้ใช้งานในแต่ละพื้นที่ต่อไป

3.3.4 การสำรวจพื้นที่สาธารณะ

การสำรวจพื้นที่สาธารณะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การสำรวจกายภาพพื้นที่ และ 2) การสำรวจการใช้พื้นที่ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.4.1 การสำรวจกายภาพพื้นที่

เป็นการสำรวจบริบทแวดล้อมของพื้นที่โดยใช้แบบสำรวจ การสังเกตการณ์ และการถ่ายภาพบรรยากาศ กิจกรรม และกลุ่มผู้ใช้งาน ที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะจะถูกแบ่งการสำรวจออกเป็นบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะในระยะรัศมี 500 เมตร และภายในพื้นที่สาธารณะ

(1) การสำรวจบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะ

มีประเด็นการสำรวจพื้นที่ประกอบด้วย 1) ประเภทการเข้าถึง 2) การใช้ประโยชน์อาคาร 3) การใช้ประโยชน์ที่ดิน 4) มุมมองและจุดหมายตา 5) ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ 6) การแบ่งขอบเขตพื้นที่ และ 7) ที่โล่ง ดังแสดงในภาพที่ 3.2 มีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.3 และมีแบบสำรวจแสดงในภาคผนวก ค

(2) การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ

มีประเด็นการสำรวจพื้นที่ประกอบด้วย 1) จำนวนทางเข้า 2) การเข้าถึงทางสายตา 3) กิจกรรมในพื้นที่ 4) สิ่งอำนวยความสะดวก 5) จุดหมายตา 6) องค์ประกอบทางภูมิสถาปัตยกรรม และ 7) อาคารที่มีลักษณะพิเศษ ดังแสดงในภาพที่ 3.2 และมีแบบสำรวจแสดงในภาคผนวก ค

Ref. code: 25615716300024JDM

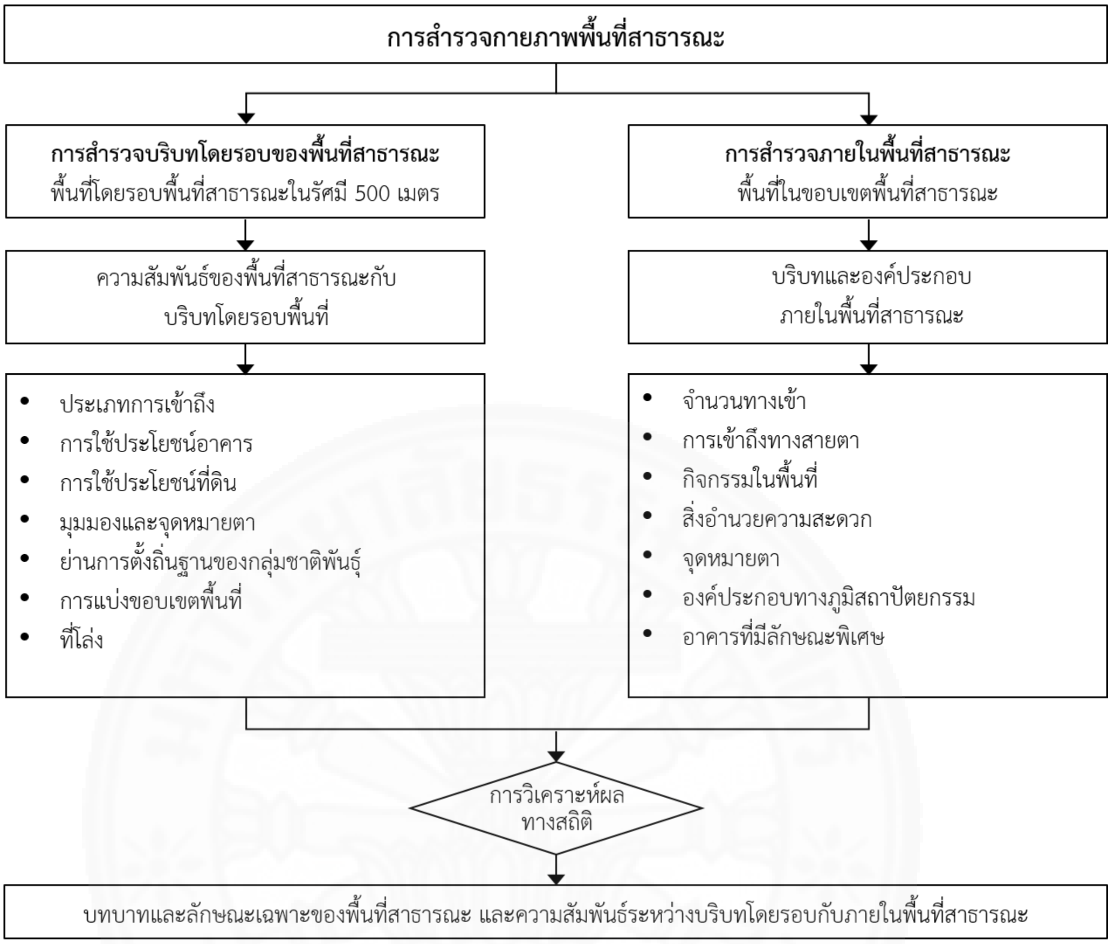

ภาพที่ 3.2 ประเด็นการสำรวจพื้นที่สาธารณะ

3.3.4.2 การสำรวจการใช้งานพื้นที่

ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มผู้ใช้พื้นที่แต่ละประเภท อันเป็นพื้นที่เดียวกับพื้นที่สาธารณะที่ถูกสำรวจในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นการสะท้อนถึงรูปแบบและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของกลุ่มผู้ใช้งาน และเป็นการสอบทวนความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของพื้นที่สาธารณะกับการใช้งาน ทั้งนี้ ประเด็นคำถามในแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วนหลัก คือ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม (ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม) พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ โดยมีองค์ประกอบของประเด็นการสำรวจการใช้งานพื้นที่ แสดงในภาพที่ 3.3 และมีแบบสอบถามแสดงในภาคผนวก ง

Ref. code: 25615716300024JDM

ภาพที่ 3.3 ประเด็นการสำรวจการใช้งานพื้นที่สาธารณะ

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจกายภาพพื้นที่และการสำรวจการใช้งานเป็นข้อมูลสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะ ศักยภาพ และข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ โดยผลการวิเคราะห์ของข้อมูลในขั้นนี้จะนำไปสู่การวิเคราะห์หาความเป็นพื้นที่ (Sense of place) และความรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของของผู้ใช้พื้นที่ (Sense of belonging) อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละพื้นที่ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับผู้ใช้งาน

3.3.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่

ขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยประกอบด้วย 6 ลักษณะความสัมพันธ์ ดังแสดงในภาพที่ 3.9 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) การวิเคราะห์ภายในระดับ และ 2) การวิเคราะห์ระหว่างระดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.5.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในระดับ

ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับผัง ระดับพื้นที่ และระดับบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับผัง

เป็นการวิเคราะห์หาตำแหน่งที่ตั้งและประเภทของพื้นที่สาธารณะเมืองกับความสัมพันธ์ของบริบทเมืองจากอดีตถึงปัจจุบัน และโครงข่ายการใช้งานของพื้นที่ในลักษณะการเชื่อมต่อและการเข้าถึง

(2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับพื้นที่

เป็นการวิเคราะห์คุณภาพของพื้นที่สาธารณะทั้งบริบทโดยรอบและภายในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบในพื้นที่ บทบาท และความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบทั้งกายภาพ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ที่สามารถสะท้อนลักษณะเฉพาะของความเป็นพื้นที่ (Sense of place)

(3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับบุคคล

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในด้านเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ ที่สามารถสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของพื้นที่ (Sense of belonging)

3.3.5.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทั้ง 3 ระดับ

เป็นการบูรณาการความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะในระดับผัง พื้นที่ และบุคคล ในประเด็นบทบาท ลักษณะของพื้นที่ และกลุ่มผู้ใช้งาน อันสะท้อนถึงความเป็นย่านการใช้ประโยชน์ที่ดิน กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และความสอดคล้องและความขัดแย้งระหว่างบทบาทของพื้นที่สาธารณะกับการใช้งานของผู้ใช้งาน

3.3.6 การสรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

เป็นการสรุปความสัมพันธ์กันในด้านการออกแบบและวางผังเมือง บทบาทของพื้นที่ และการใช้พื้นที่ การเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเหมาะสมทั้ง 3 ระดับ เพื่อนำไปสู่การปรับใช้ได้จริง

3.3.6.1 การสรุปผลการวิจัยระดับผังหรือระดับเมือง

ได้แก่ แนวทางการกำหนดมาตรการและแผนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในการออกแบบและวางผังให้เหมาะสมกับบริบทเมืองในปัจจุบัน

3.3.6.2 การสรุปผลการวิจัยระดับย่านหรือระดับพื้นที่

ได้แก่ แนวทางการออกแบบและวางผังพื้นที่สาธารณะให้มีความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบทั้งด้านภูมิทัศน์เมือง และวิถีชีวิตผู้ใช้พื้นที่ รวมทั้งการสรรค์สร้างสภาพแวดล้อมโดยการส่งเสริมอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของเมือง

3.3.6.3 การสรุปผลการวิจัยระดับบุคคลหรือผู้ใช้พื้นที่

ได้แก่ แนวทางการออกแบบและวางผังพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ ดึงดูดและส่งเสริมให้ทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น รวมทั้งมีความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่มากขึ้น

Ref. code: 25615716300024JDM

บทที่ 4
พื้นที่สาธารณะในระดับผัง

การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับผังเป็นการคัดกรองพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพด้านความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน ของกรุงเทพมหานครเป็นตัวแทนการศึกษาพื้นที่สาธารณะของไทย ซึ่งได้มาจากการระบุพื้นที่โดยตัวแทนผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและวางผังเมือง จำนวน 80 คน ที่มาจากสถานศึกษา หน่วยของรัฐ หน่วยงานเอกชน และนักออกแบบสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การระบุและจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะในกรุงเทพมหานครในงานวิจัยนี้สามารถแสดงให้ทราบตำแหน่งพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยอย่างแท้จริงตามบริบทของพื้นที่ ทั้งยังสามารถบ่งชี้รูปแบบของพื้นที่สาธารณะประเภทต่าง ๆ ด้วยการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่อันทำให้ทราบถึงแนวโน้มการใช้พื้นที่อันนำไปสู่แนวทางการพัฒนาพื้นที่ในเชิงการออกแบบและวางผังเมืองให้สอดคล้องกับการใช้งานพื้นที่จริง โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังแสดงในภาพที่ 4.1 ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การคัดกรองพื้นที่ และ 2) การจำแนกและจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ ดังมีรายละเอียดดังนี้

4.1 กระบวนการคัดกรองพื้นที่

การคัดกรองพื้นที่ซึ่งมีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยเกิดจากการเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเป็นพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองของไทย ซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน และปัจจัยย่อย 24 ปัจจัย โดยผลจากการเรียงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยโดยตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจะถูกนำไปทำการคำนวณค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยเพื่อแสดงผลพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยของแต่ละกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นจึงทำการซ้อนทับผังพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองของทุกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อสรุปเป็นผังมาตรฐานสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ในระดับต่อไป ทั้งนี้ ผังมาตรฐานอันเกิดจากการร่วมกันคัดกรองพื้นที่ของผู้เชี่ยวชาญทุกกลุ่มจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยที่จำแนกค่าระดับความเหมาะสมออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยพื้นที่ที่มีค่าระดับมากที่สุดจะถูกนำไปใช้ในการจำแนกและจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ

Ref. code: 25615716300024JDM

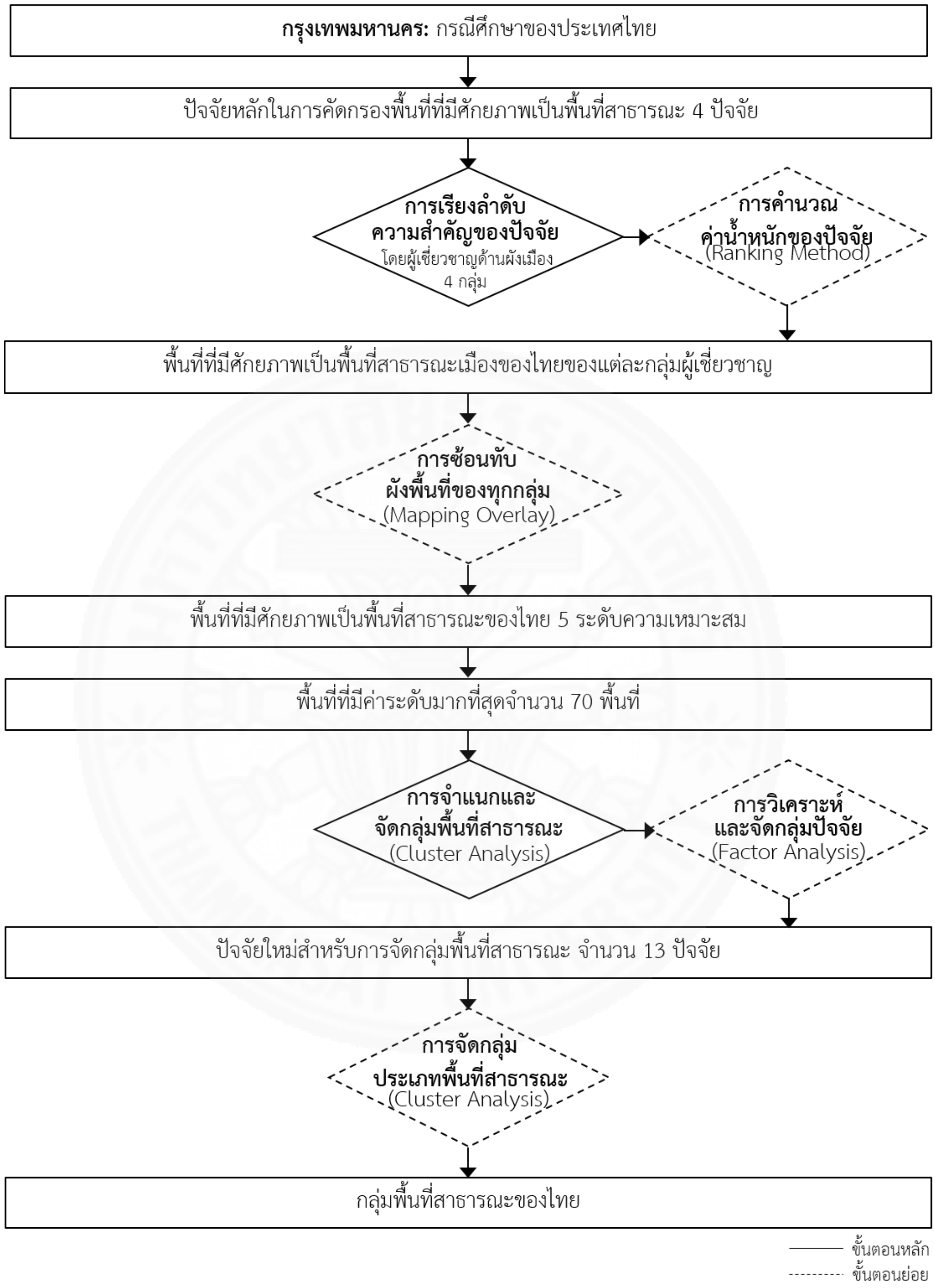

ภาพที่ 4.1 การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับผัง

4.1.1 การเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัย

ผลการเรียงลำดับความสำคัญปัจจัยหลัก 4 ด้าน คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน และปัจจัยย่อยของแต่ละปัจจัยหลักจำนวน 24 ปัจจัย ได้แก่ 1) ความหนาแน่นอาคาร 2) อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน 3) สาธารณูปโภคของเมือง 4) สาธารณูปการของเมือง 5) ความหลากหลายของประเภทอาคาร 6) ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน 7) ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง 8) ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน 9) ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร 10) ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน 11) ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม 12) ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมือง 13) ความเจริญด้านการค้าและบริการ 14) มูลค่าที่ดิน 15) ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ 16) อาหารและพื้นที่ทำกิน 17) สุขภาพร่างกายและจิตใจ 18) การศึกษาและการเรียนรู้ 19) ความปลอดภัยทางสังคม 20) ความปลอดภัย จากภัยธรรมชาติ 21) พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน 22) แหล่งน้ำและความชื้น 23) อุณหภูมิพื้นผิว และ 24) มลพิษทางอากาศ ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 80 คน มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน โดยเมื่อพิจารณาในกลุ่มปัจจัยหลักพบว่าความยั่งยืนเป็นปัจจัยที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเลือกให้เป็นปัจจัยที่มีลำดับความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.40 จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด รองลงมาเป็นปัจจัยด้านเมือง ด้านอัตลักษณ์ และด้านความสร้างสรรค์ โดยคิดเป็นร้อยละ 35.20 19.30 และ 9.1 ตามลำดับ

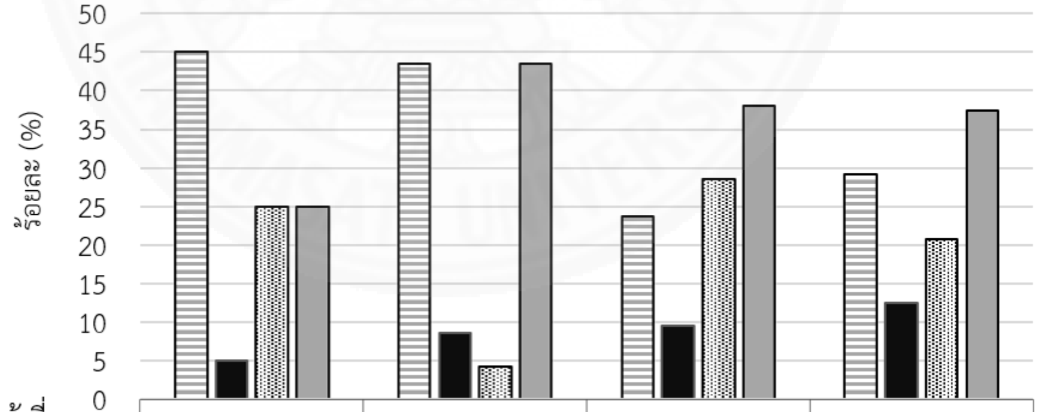

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ / ปัจจัย	สถานศึกษา	หน่วยงานรัฐ	หน่วยงานเอกชน	นักออกแบบอิสระ
เมือง	45	43.5	23.8	29.2
สร้างสรรค์	5	8.7	9.5	12.5
อัตลักษณ์	25	4.3	28.6	20.8
ยั่งยืน	25	43.5	38.1	37.5

ภาพที่ 4.2 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยหลัก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในกลุ่มปัจจัยรองพบว่า ปัจจัยความหนาแน่นอาคารเป็นปัจจัยที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเลือกให้เป็นปัจจัยที่มีลำดับความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.2 จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด รองลงมาเป็นปัจจัยสาธารณูปโภคของเมือง (ร้อยละ 9.19) สาธารณูปการของเมือง (ร้อยละ 7.6) ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมือง (ร้อยละ 7.01) ความเจริญด้านการค้าและบริการ (ร้อยละ 5.93) ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน (ร้อยละ 5.27) อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (ร้อยละ 5.21) ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ (4.89) ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม (ร้อยละ 4.83) ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ร้อยละ 3.82) การศึกษาและการเรียนรู้ (ร้อยละ 3.76) พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน (ร้อยละ 3.61) สุขภาพร่างกายและจิตใจ (ร้อยละ 3.58) อาหารและพื้นที่ทำกิน (ร้อยละ 2.45) ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร (ร้อยละ 2.2) ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน (ร้อยละ 1.97) ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง (ร้อยละ 1.76) ความหลากหลายของประเภทอาคาร (ร้อยละ 1.56) มูลค่าที่ดิน (ร้อยละ 1.53) ความปลอดภัยทางสังคม (ร้อยละ 1.51) มลพิษทางอากาศ (ร้อยละ 1.25) แหล่งน้ำและความชื้น (ร้อยละ 1.1) ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ (ร้อยละ 0.38) และอุณหภูมิพื้นผิว (ร้อยละ 0.28) ตามลำดับ

Ref. code: 25615716300024JDM

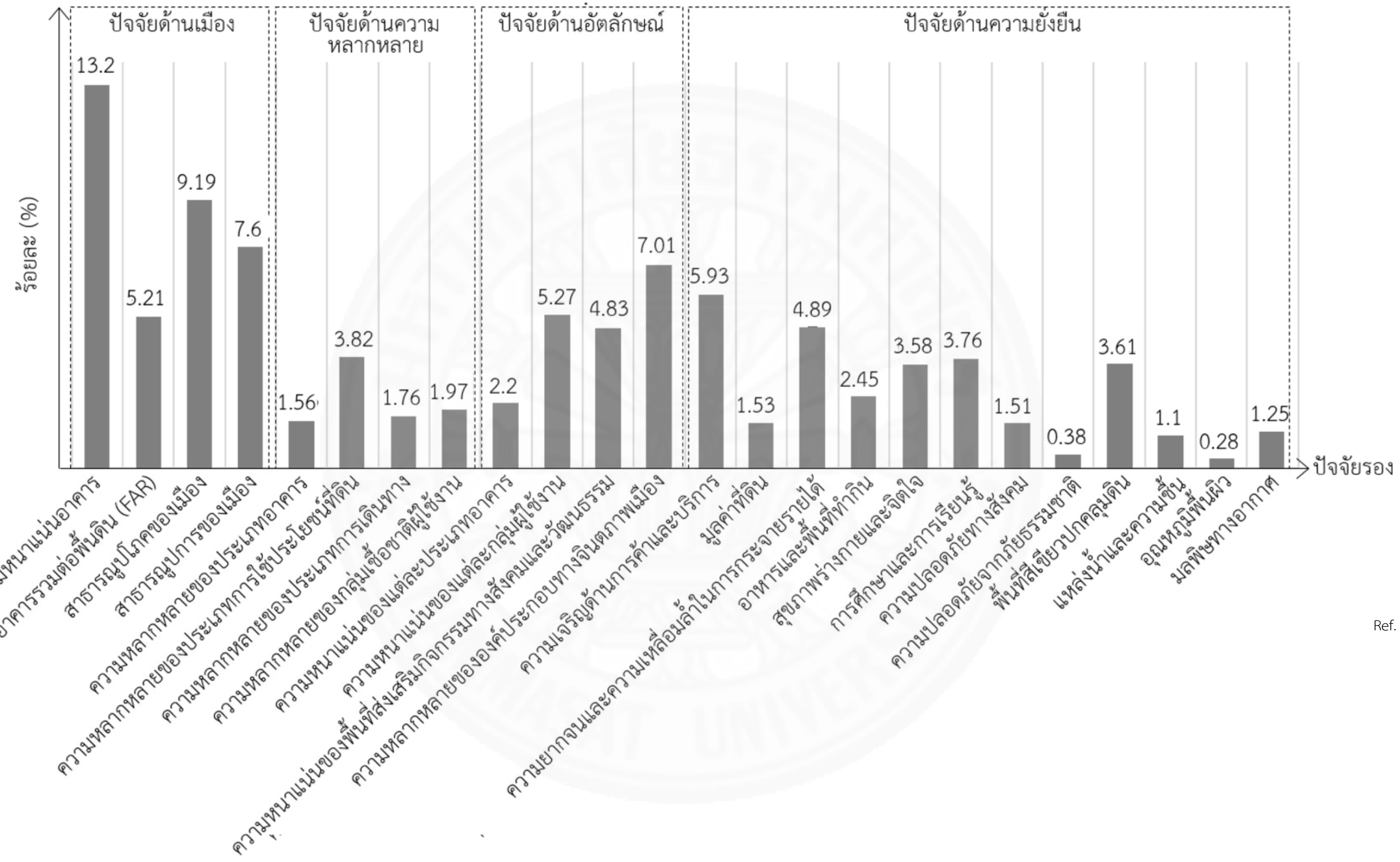

Ref. code: 25615716300024JDM

ภาพที่ 4.3 ค่าน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยรอง

4.1.2 การคำนวณค่าน้ำหนักของปัจจัย

ผลการจัดลำดับความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่ได้ในขั้นตอนนี้จะถูกนำไปแปลงเป็นค่าน้ำหนักของตัวแปร เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยจากการตัดสินใจของแต่ละกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการแทนค่าตามสมการ Rank sum, Rank reciprocal และ Rank exponent ดังแสดงในตารางที่ 1 ในภาคผนวก ข เพื่อเลือกวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจนที่สุด ซึ่งผลในขั้นตอนการวิเคราะห์ระดับผังพบว่าวิธีการแทนค่าตามสมการ Rank exponent มีความแตกต่างของทั้ง 4 กลุ่ม ชัดเจนที่สุด จึงถูกเลือกใช้เป็นผังในการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้

ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของตัวแปรในการระดับผังสามารถระบุตำแหน่งพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยออกเป็น 4 ผัง ตามการตัดสินใจของแต่ละกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ดังแสดงในภาพที่ 4.4 โดยผลจากการตัดสินใจของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา จากหน่วยงานราช หน่วยงานเอกชน และนักออกแบบสร้างสรรค์ มีกลุ่มพื้นที่ที่มีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุดครอบคลุมพื้นที่ 516 496 536 และ 494 กริด หรือคิดเป็นร้อยละ 2.96 2.84 3.07 และ 2.83 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด ตามลำดับ

4.1.3 การซ้อนทับพื้นที่

ผลการระบุพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยเกิดจากจากการซ้อนทับกันของผังพื้นที่สาธารณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทุกกลุ่ม ดังแสดงในภาพที่ 4.4 โดยมีพื้นที่ที่มีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 415 746 2,065 6,111 และ 8,627 กริด ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มพื้นที่ที่มีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุดจำนวน 415 กริด เป็นกลุ่มพื้นที่ที่นำไปทำการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะต่อในระดับพื้นที่ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 37.35 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.38 ของพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้งหมด สามารถจัดเป็นพื้นที่สาธารณะที่แยกออกจากกันได้จำนวน 70 พื้นที่ ดังแสดงในภาพที่ 4.5 มีศักยภาพของปัจจัยย่อยแต่ละด้านดังภาพที่ 4.6 – 4.10

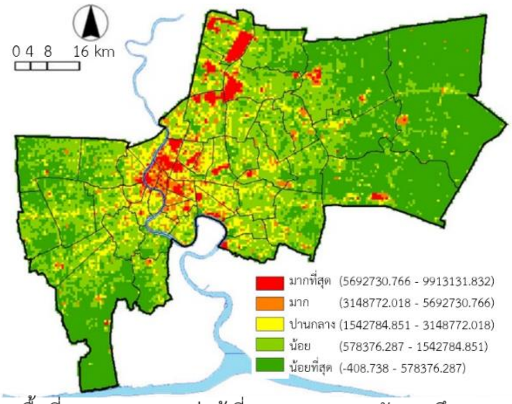

(ก) พื้นที่สาธารณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา

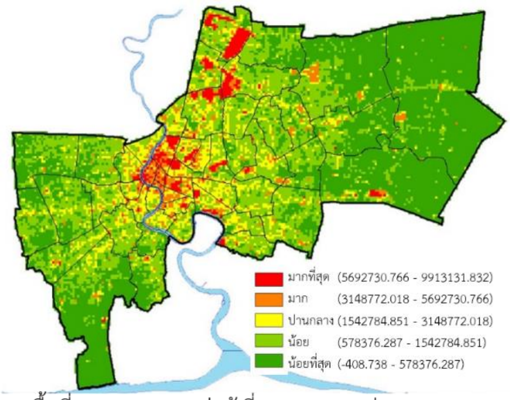

(ข) พื้นที่สาธารณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานราชการ

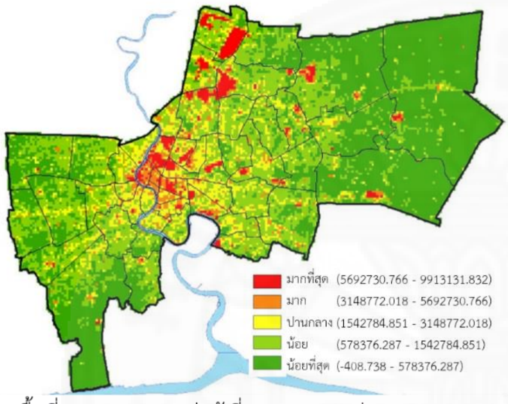

(ค) พื้นที่สาธารณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานเอกชน

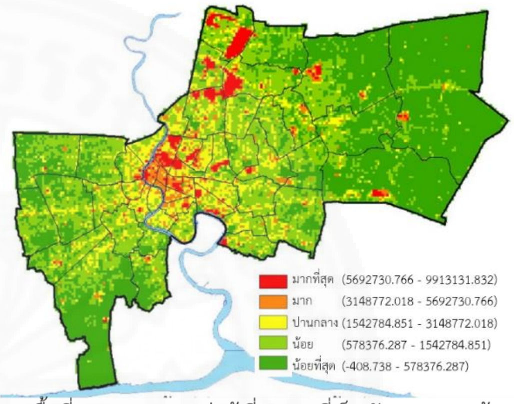

(ง) พื้นที่สาธารณะของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักออกแบบสร้างสรรค์

ภาพที่ 4.4 พื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยของแต่ละกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

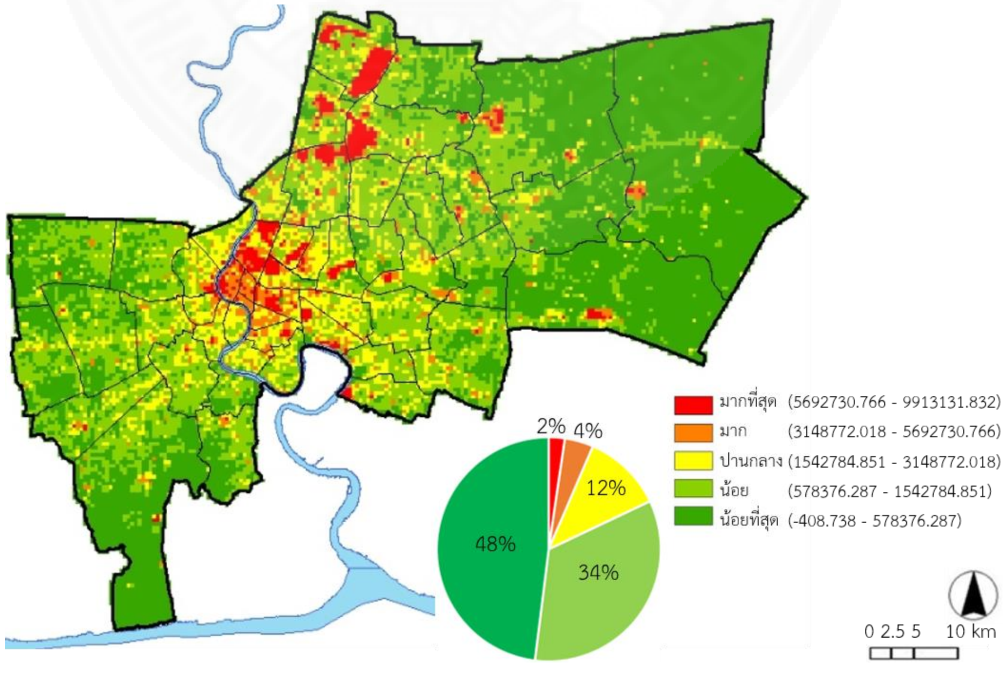

ภาพที่ 4.5 ค่าระดับความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะของกรุงเทพมหานคร

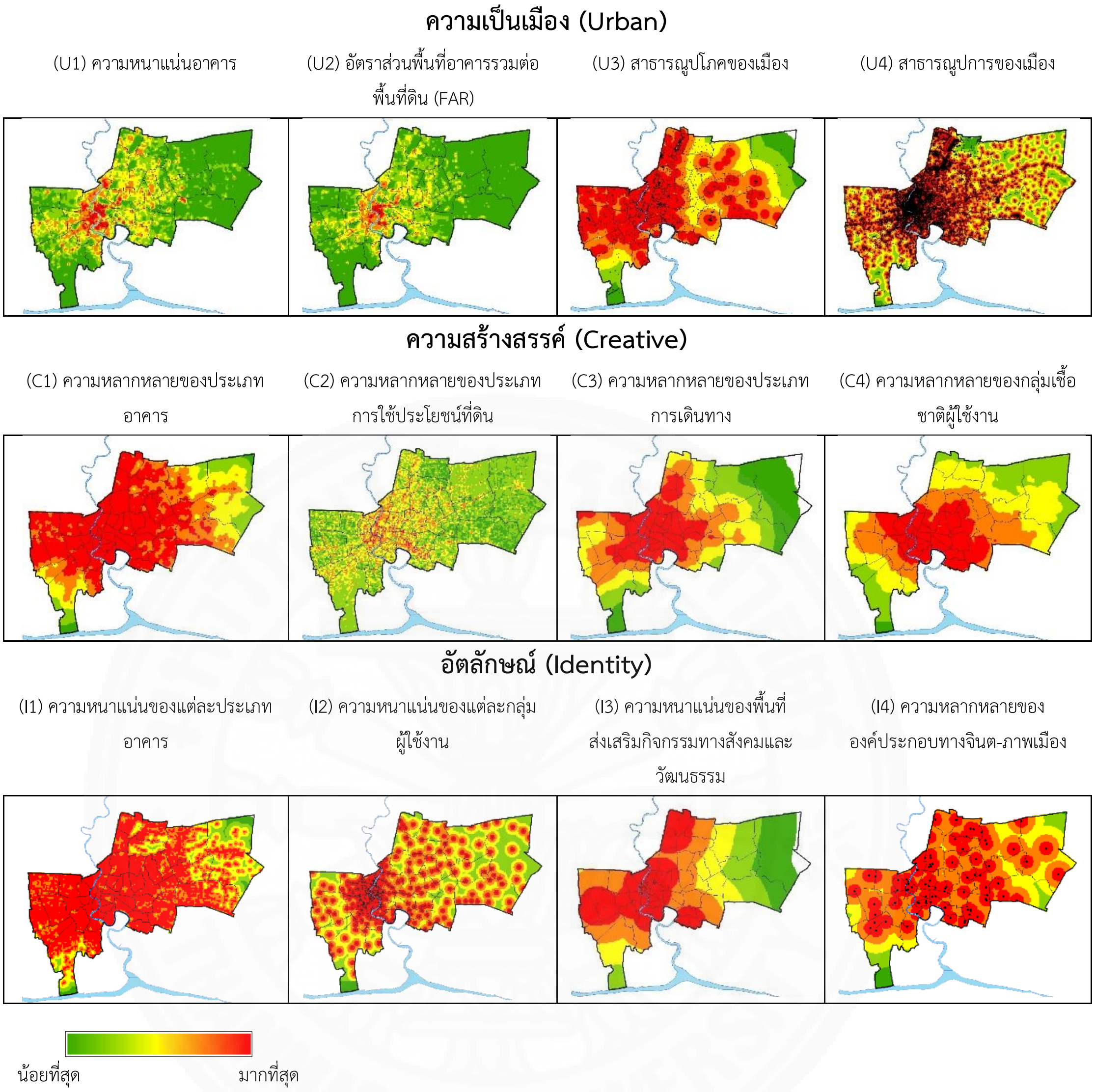

ภาพที่ 4.6 ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะของไทย
(ปัจจัยความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์)

ความยั่งยืน (Sustainability)

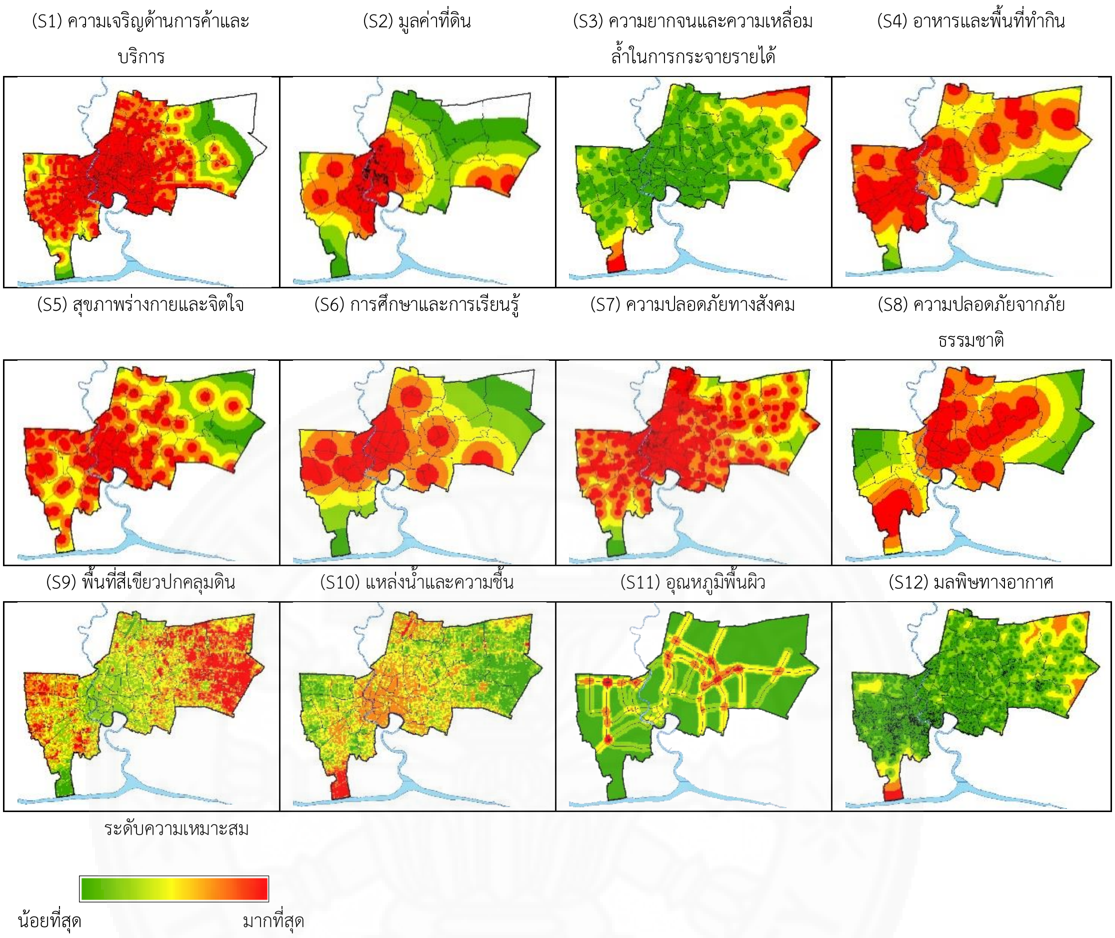

ภาพที่ 4.7 ปัจจัยในการคัดกรองพื้นที่สาธารณะของไทย (ปัจจัยความยั่งยืน)

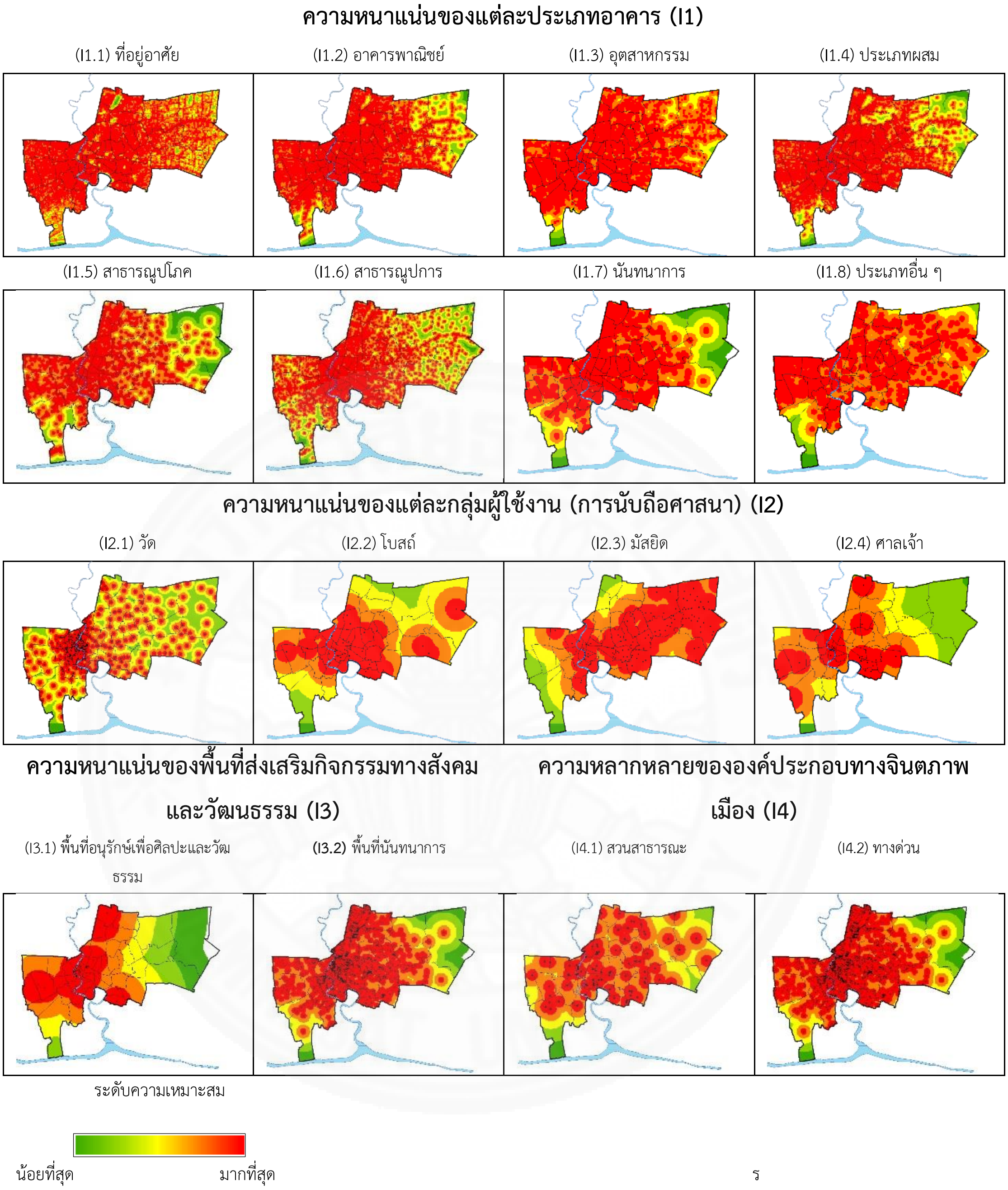

ภาพที่ 4.8 องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยย่อยด้านอัตลักษณ์

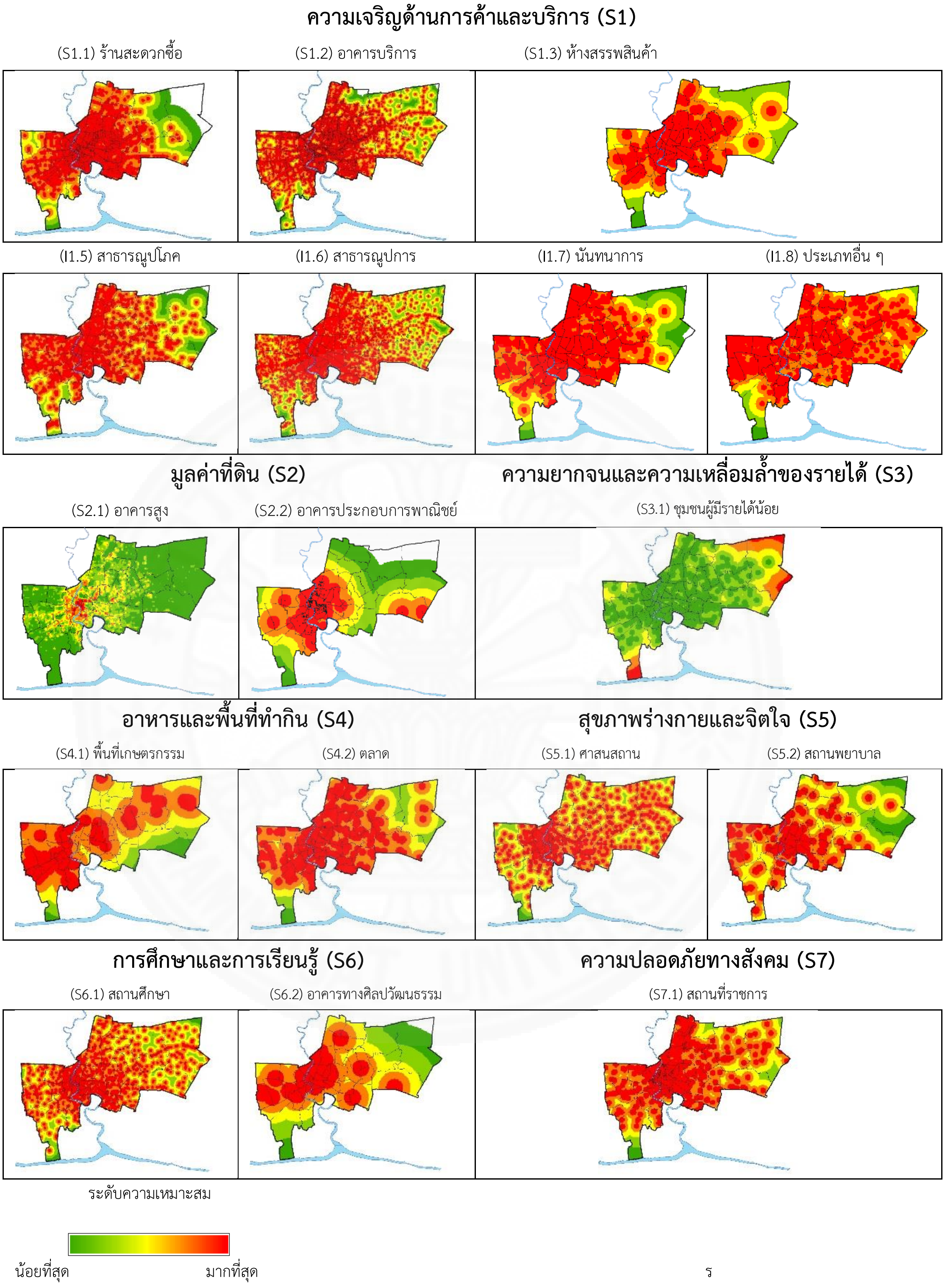

ภาพที่ 4.9 องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยย่อยด้านความยั่งยืน

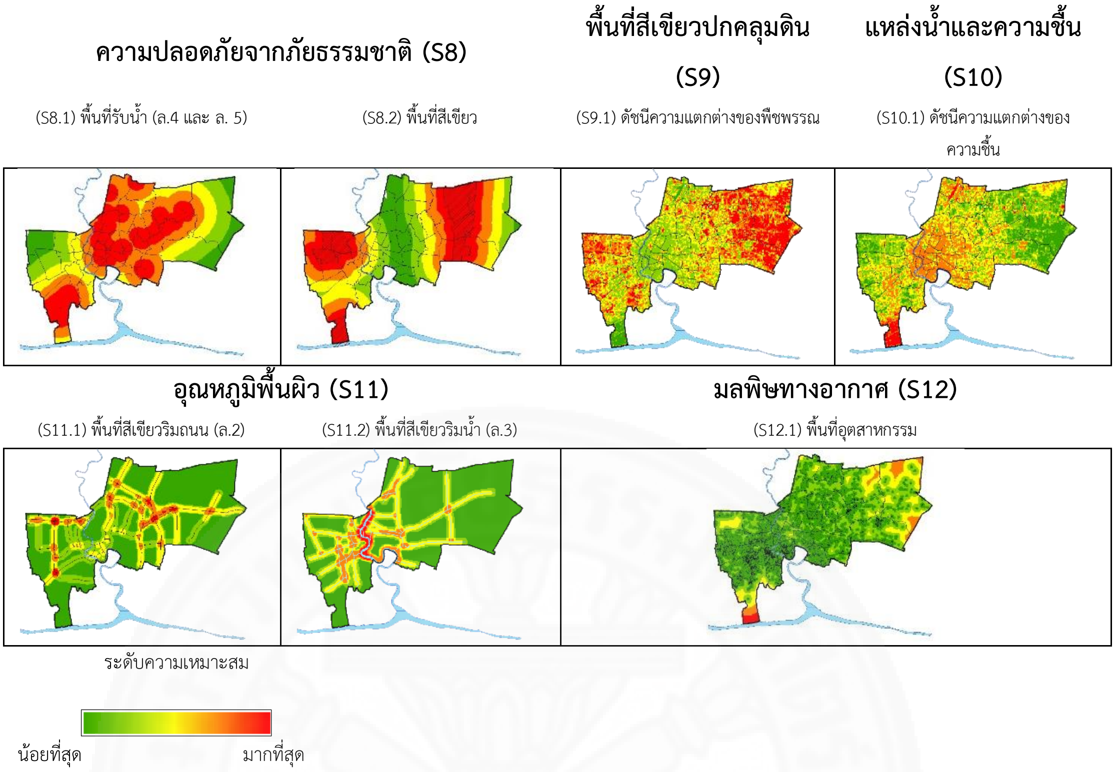

ภาพที่ 4.10 องค์ประกอบของแต่ละปัจจัยย่อยด้านความยั่งยืน (ต่อ)

4.2 การจำแนกและจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะ

4.2.1 การวิเคราะห์และจัดกลุ่มปัจจัย

การจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะเป็นการนำเอาพื้นที่สาธารณะทั้ง 70 พื้นที่ที่ได้จากการคัดกรองโดยผู้เชี่ยวชาญมาทำการศึกษาลักษณะทางกายภาพภายในพื้นที่และภายยนอกพื้นที่ในระยะรัศมี 500 เมตร ด้วยปัจจัยหลักและปัจจัยรองดังกล่าวไปในหัวข้อที่ 4.1 จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยใหม่อันเป็นปัจจัยในการจัดกลุ่มพื้นที่ แล้วจึงทำการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลการจัดกลุ่มปัจจัยจำนวนรวม 48 ปัจจัย อันเป็นปัจจัยภายในจำนวน 24 ปัจจัย และปัจจัยภายนอกพื้นที่ในรัศมี 500 เมตร จำนวน 24 ปัจจัย สามารถจัดกลุ่มปัจจัยได้ใหม่จำนวน 13 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร 2) ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน 3) การอำนวยความสะดวกสบาย 4) การส่งเสริมคุณภาพชีวิต 5) ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ 6) โครงข่ายพื้นที่สีเขียว 7) มูลค่าที่ดิน 8) พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม 9) บริบทด้านการค้าและบริการ 10) ความเหลื่อมล้ำทางสังคม 11) การเข้าถึง

อาหารและพื้นที่ทำกิน 12) ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ และ 13) องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง โดยแต่ละปัจจัยหลักเกิดจากการรวมกันของภายในและภายนอกพื้นที่ในรัศมี 500 เมตร ซึ่งมีความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยอันส่งผลต่อบทบาทของพื้นที่สาธารณะ การสะท้อนถึงลักษณะกลุ่มผู้ใช้งาน ลักษณะเฉพาะของความเป็นย่าน และบริบทของพื้นที่โดยรอบพื้นที่สาธารณะ ดังแสดงในตารางที่ 2 ในภาคผนวก ข และมีรายละเอียดของปัจจัยดังนี้

4.2.1.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารจำนวน 9 ปัจจัย คือ ความหลากหลายของประเภทอาคาร ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน แหล่งน้ำและความชื้น ความหลากหลายของประเภทอาคารในรัศมี 500 เมตร ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตร พื้นที่สีเขียวปกคลุมดินในรัศมี 500 เมตร ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติในรัศมี 500 เมตร และมลพิษทางอากาศในรัศมี 500 เมตร ของแต่ละพื้นที่

4.2.1.2 ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่สะท้อนถึงกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะจำนวน 9 ปัจจัย คือ มลพิษทางอากาศ ความหนาแน่นอาคารในรัศมี 500 เมตร ความหนาแน่นสาธารณูปการของเมืองในรัศมี 500 เมตร ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งานในรัศมี 500 เมตร ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคารในรัศมี 500 เมตร ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานในรัศมี 500 เมตร ความเจริญด้านการค้าและบริการในรัศมี 500 เมตร สุขภาพร่างกายและจิตใจในรัศมี 500 เมตร และการศึกษาและการเรียนรู้ในรัศมี 500 เมตร

4.2.1.3 การอำนวยความสะดวกสบาย

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะจำนวน 8 ปัจจัย คือ อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน ความปลอดภัยทางสังคม อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) ในรัศมี 500 เมตร ความหลากหลายของประเภทการเดินทางในรัศมี 500 เมตร มูลค่าที่ดินในรัศมี 500 เมตร และความปลอดภัยทางสังคมในรัศมี 500 เมตร

4.2.1.4 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชน จำนวน 7 ปัจจัย คือ ความหนาแน่นสาธารณูปการของเมือง ความหนาแน่นอาคาร

Ref. code: 25615716300024JDM

ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ สุขภาพร่างกายและจิตใจ และการศึกษาและการเรียนรู้

4.2.1.5 ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายนอกจำนวน 3 ปัจจัย คือ ความหนาแน่นสาธารณูปโภคของเมืองในรัศมี 500 เมตร ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมืองในรัศมี 500 เมตร และอาหารและพื้นที่ทำกินในรัศมี 500 เมตร

4.2.1.6 โครงข่ายพื้นที่สีเขียว

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยอุณหภูมิพื้นผิวของพื้นที่สาธารณะทั้งภายในพื้นที่สาธารณะและภายนอกพื้นที่สาธารณะในรัศมี 500 เมตร

4.2.1.7 มูลค่าที่ดิน

ปัจจัยนี้เกิดจากปัจจัยมูลค่าที่ดินภายในพื้นที่เพียงปัจจัยเดียว

4.2.1.8 พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน จำนวน 2 ปัจจัย คือ ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม และความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางในรัศมี 500 เมตร

4.2.1.9 บริบทด้านการค้าและบริการ

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยภายใน จำนวน 2 ปัจจัย คือ ความหนาแน่นสาธารณูปโภคของเมือง และความเจริญด้านการค้าและบริการ

4.2.1.10 ความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ปัจจัยนี้เกิดจากปัจจัยความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ภายนอกพื้นที่สาธารณะในรัศมี 500 เมตรเพียงปัจจัยเดียว

4.2.1.11 การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน

ปัจจัยนี้เกิดจากอาหารและพื้นที่ทำกินภายในพื้นที่สาธารณะเพียงปัจจัยเดียว

4.2.1.12 ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ

ปัจจัยนี้เกิดจากการรวมกันของปัจจัยความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติภายในพื้นที่สาธารณะและภายนอกพื้นที่ในรัศมี 500 เมตร

4.2.1.13 องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง

ปัจจัยนี้เกิดจากปัจจัยความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมืองภายในพื้นที่สาธารณะเพียงปัจจัยเดียว

Ref. code: 25615716300024JDM

ปัจจัยทั้ง 13 ปัจจัย ดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยที่ใช้สำหรับการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะทั้ง 70 พื้นที่ ด้วยวิธีการวิเคราะห์การจัดกลุ่ม (Cluster Analysis) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle components analysis: PCA) และการหมุนแกนปัจจัย (Factor rotation) แบบ Varimax ทำให้ได้กลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะจำนวน 5 กลุ่มประเภท ที่มีความแตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.2 การจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะ

4.2.2.1 กลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะ

ผลการจัดกลุ่มพื้นที่โดยใช้ตัวแปรใหม่ที่ได้จากการจัดกลุ่มในหัวข้อที่ 4.2.1 สามารถจำแนกพื้นที่สาธารณะของไทยออกเป็น 5 กลุ่มที่เหมาะสม ดังแสดงในภาพที่ 4.11 โดยพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มพื้นที่สาธารณะที่มีจำนวนและขนาดพื้นที่มากที่สุด มีจำนวน 30 พื้นที่ มีพื้นที่รวม 9.81 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 20.85 ของพื้นที่สาธารณะทั้งหมด รองลงมาเป็นพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีจำนวน 21 พื้นที่ มีพื้นที่รวม 7.02 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 14.95 ของพื้นที่สาธารณะทั้งหมด พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีจำนวน 15 พื้นที่ มีพื้นที่รวม 29.61 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 63.05 ของพื้นที่สาธารณะทั้งหมด พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1 พื้นที่ มีขนาดพื้นที่มากเป็นอันดับที่ 4 โดยครอบคลุมพื้นที่รวม 0.45 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.95 ของพื้นที่สาธารณะทั้งหมด และพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มพื้นที่สาธารณะที่มีจำนวนและขนาดพื้นที่น้อยที่สุดเพียง 1 พื้นที่ โดยครอบคลุมพื้นที่รวม 0.09 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของพื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

Ref. code: 25615716300024JDM

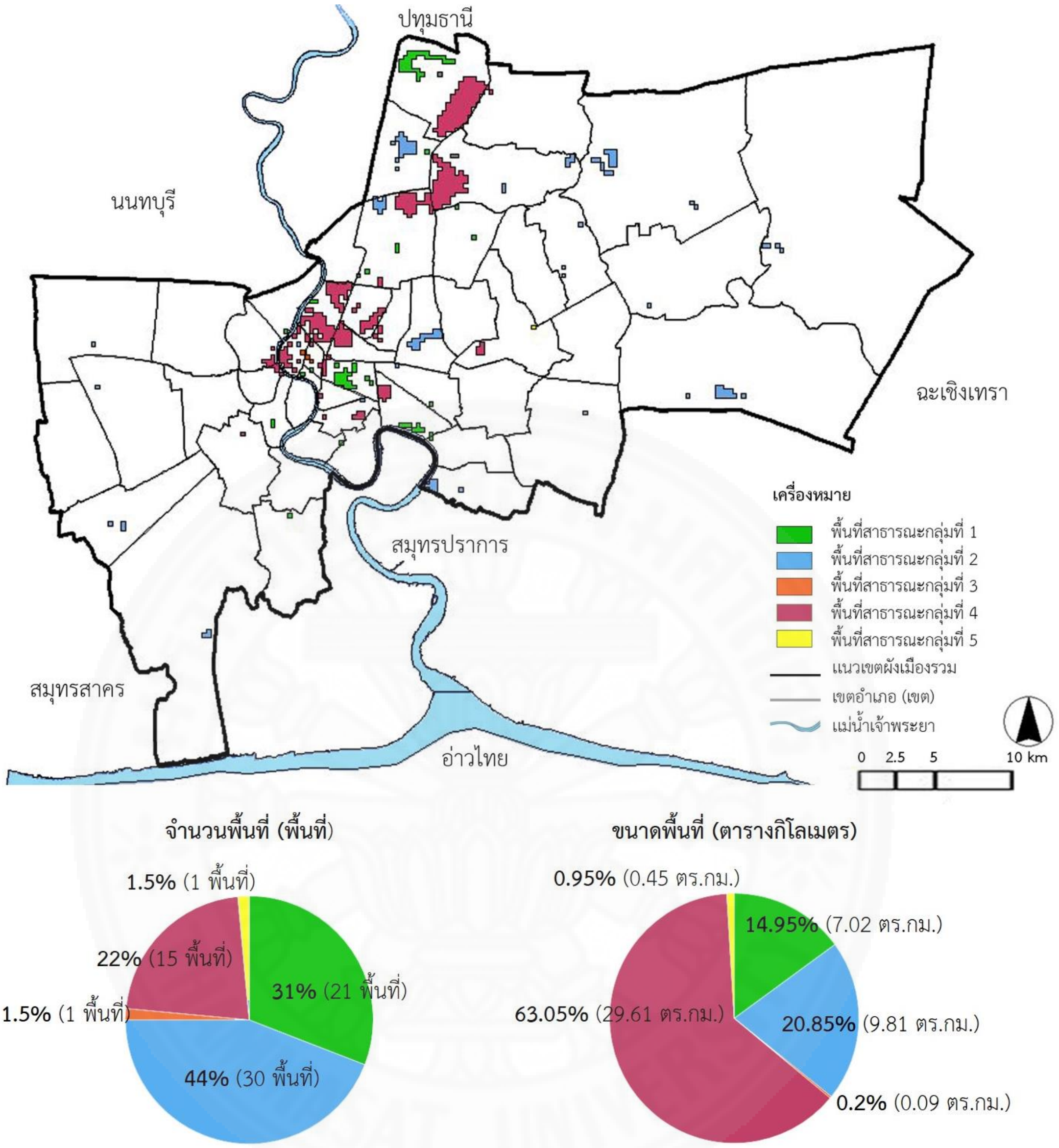

ภาพที่ 4.11 กลุ่มพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย

4.2.2.2 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยกับกลุ่มพื้นที่แยกรายปัจจัยในตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีความสัมพันธ์กับแต่ละปัจจัยแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 และ 5 ที่มีความสัมพันธ์กับบางปัจจัยอย่างโดดเด่น ในขณะที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 2 และ 4 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยร่วมกัน ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่มมีปัจจัยที่ 1 (การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร) ปัจจัยที่ 2 (ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน) ปัจจัยที่ 4 (การส่งเสริมคุณภาพชีวิต) ปัจจัยที่ 5 (ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ) ปัจจัยที่ 9 (บริบทด้านการค้าและบริการ) ปัจจัยที่ 11 (การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำ

กิน) ปัจจัยที่ 12 (ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ) และปัจจัยที่ 13 (องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง) ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน และมีปัจจัยที่ 3 (การอำนวยความสะดวกสบาย) ปัจจัยที่ 6 (โครงข่ายพื้นที่สีเขียว) ปัจจัยที่ 7 (มูลค่าที่ดิน) ปัจจัยที่ 8 (พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม) และปัจจัยที่ 10 (ความเหลื่อมล้ำทางสังคม) ที่คล้อยตามกันบางกลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 4.1 และสามารถสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยกับแต่ละกลุ่มพื้นที่โดยแยกรายปัจจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับแต่ละกลุ่มพื้นที่แยกรายปัจจัย

ปัจจัยที่ 1: การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	**ปัจจัยที่ 2:** ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน	**ปัจจัยที่ 3:** การอำนวยความสะดวกสบาย
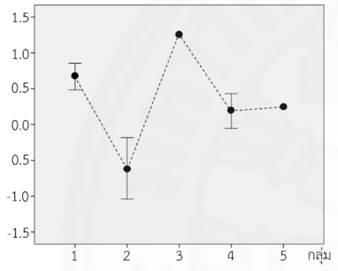	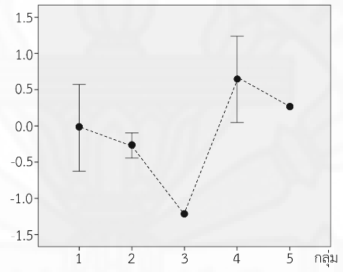	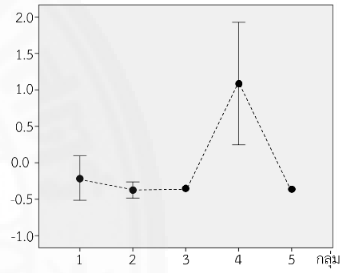
ปัจจัยที่ 4: การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	**ปัจจัยที่ 5:** ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ	**ปัจจัยที่ 6:** โครงข่ายพื้นที่สีเขียว
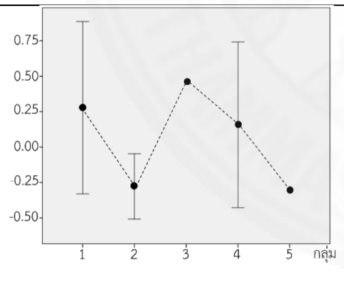	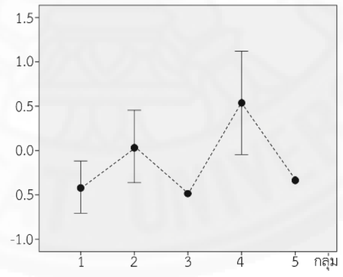	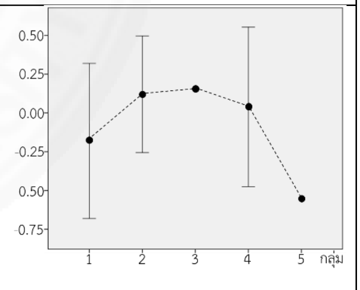
ปัจจัยที่ 7: มูลค่าที่ดิน	**ปัจจัยที่ 8:** พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	**ปัจจัยที่ 9:** บริบทด้านการค้าและบริการ
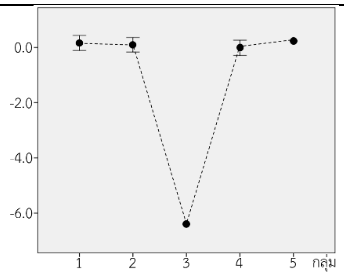	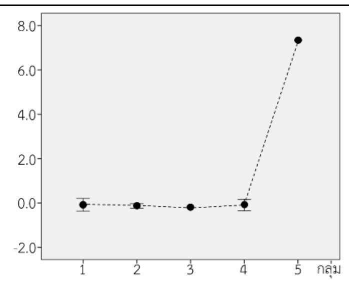	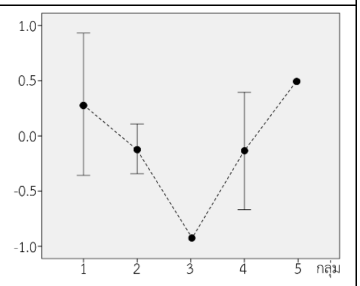

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับแต่ละกลุ่มพื้นที่แยกรายปัจจัย

ปัจจัยที่ 10: ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	**ปัจจัยที่ 11:** การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	**ปัจจัยที่ 12:** ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ
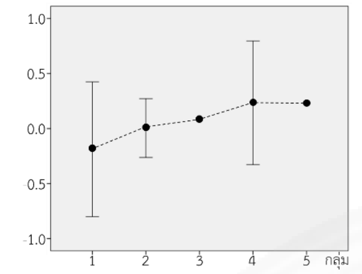	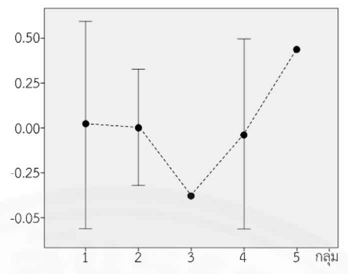	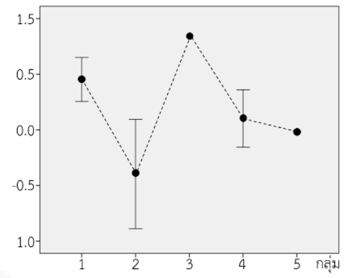
ปัจจัยที่ 13: องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง		
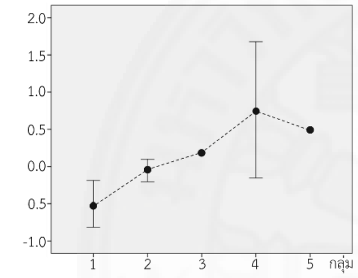		

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีค่าปัจจัยที่ 7 (มูลค่าที่ดิน) ปัจจัยที่ 1 (การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร) ปัจจัยที่ 4 (การส่งเสริมคุณภาพชีวิต) ปัจจัยที่ 9 (บริบทด้านการค้าและบริการ) และปัจจัยที่ 12 (ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ) ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่มีค่าปัจจัยที่ 13 (องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง) ต่ำที่สุด มีปัจจัยที่ 5 (ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ) ปัจจัยที่ 10 (ความเหลื่อมล้ำทางสังคม) ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง มีความสะดวกสบาย มีความต้องการใช้พื้นที่สูง รวมทั้งมีกิจกรรมด้านการค้าและบริการที่โดดเด่น และด้วยเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงและมีกิจกรรมในพื้นที่มาก จึงมีความต้องการใช้พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างสูงจนอาจจะไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทั้งยังขาดการดูแลด้านจินตภาพและความงามของเมือง

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยสามารถระบุลักษณะของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในย่านที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยหนาแน่นมากและย่านพาณิชยกรรมของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นที่ตั้งของพื้นที่การค้าและบริการทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งนี้ เนื่องจากแต่ละพื้นที่ตั้งอยู่ย่านใจกลางเมืองจึงส่งผลให้แต่ละพื้นที่มีการเข้าถึงและเชื่อมต่อการเดินทางที่หลากหลาย โดยเฉพาะระบบการขนส่งทางรางจากรถไฟฟ้าทั้งชนิดใต้ดินและลอยฟ้า

Ref. code: 25615716300024JDM

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการใช้งานพื้นที่หลากหลาย มีการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมือง สูง มีความสะดวกสบายในทุกด้าน มีบทบาทเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการหลักของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมีกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลาย โดยพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ช่วยสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับเมือง

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีค่าปัจจัยที่ 6 (โครงข่ายพื้นที่สีเขียว) สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ รวมทั้งมีปัจจัยที่ 5 (ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ) และปัจจัยที่ 7 (มูลค่าที่ดิน) ค่อนข้างสูง ในขณะที่มีค่าปัจจัยที่ 1 (การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร) และปัจจัยที่ 12 (ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ) ต่ำที่สุด มีปัจจัยที่ 3 (การอำนวยความสะดวกสบาย) ปัจจัยที่ 4 (การส่งเสริมคุณภาพชีวิต) และปัจจัยที่ 13 (องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง) ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความเป็นพื้นที่ธรรมชาติสูง มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายอย่างพอเพียง มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารไม่หลากหลายและมีความหนาแน่นอาคารต่ำ แต่มีความเสี่ยงจากการเกิดภัยพิบัติได้มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยสามารถระบุลักษณะของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้กระจายอยู่โดยรอบพื้นที่รอบนอกของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับปริมณฑล ศูนย์กลางเศรษฐกิจใหม่ของเมือง เป็นต้น ทั้งนี้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีคุณลักษณะด้านความสะดวกสบายค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของแต่ละชุมชนที่มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองตั้งอยู่ มีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมและส่งเสริมการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีค่าปัจจัยที่ 1 (การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร) ปัจจัยที่ 4 (การส่งเสริมคุณภาพชีวิต) ปัจจัยที่ 6 (โครงข่ายพื้นที่สีเขียว) และปัจจัยที่ 12 (ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ) สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่มีค่าปัจจัยที่ 2 (ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน) ปัจจัยที่ 5 (ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ) ปัจจัยที่ 7 (มูลค่าที่ดิน) ปัจจัยที่ 8 (พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม) ปัจจัยที่ 9 (บริบทด้านการค้าและบริการ) และปัจจัยที่ 11 (การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน) ต่ำที่สุด และมีปัจจัยที่ 3 (การอำนวยความสะดวกสบาย) ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะกายภาพของพื้นที่ที่มีความหนาแน่นและหลากหลายของการใช้งานทั้งพื้นที่และอาคาร หากแต่ขาดความสะดวกสบายทั้งด้าน

อาหารและพื้นที่ทำกิน การค้าและบริการ กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม อันส่งผลให้เป็นพื้นที่ที่มีคุณภาพต่ำ

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยสามารถระบุลักษณะของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกสบายในการเข้าถึงและเชื่อมต่อ และมีความหลากหลายในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน และมีลักษณะที่โดดเด่นจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์มากกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ เช่น จีน แขกมลายู พราหมณ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสิ่งปลูกสร้างที่เป็นจุดหมายตา อาคาร และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ตั้งอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก เช่น เสาชิงช้า อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เจดีย์ภูเขาทอง เป็นต้น ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นพื้นที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทการเป็นพื้นที่รองรับความหลากหลายทางด้านทั้งด้านสังคมวัฒนธรรมของชุมชน และสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้อย่างชัดเจน

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีค่าปัจจัยที่ 2 (ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน) ปัจจัยที่ 2 (การอำนวยความสะดวกสบาย) ปัจจัยที่ 5 (ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ) ปัจจัยที่ 10 (ความเหลื่อมล้ำทางสังคม) และปัจจัยที่ 13 (องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง) สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ รวมทั้งมีปัจจัยที่ 6 (โครงข่ายพื้นที่สีเขียว) และปัจจัยที่ 7 (มูลค่าที่ดิน) ค่อนข้างสูง ในขณะที่มีค่าปัจจัยที่ 8 (พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม) ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความความสะดวกสบายสูง รองรับการใช้งานของคนหลายกลุ่ม รวมทั้งมีการดูแลรักษากายเมืองให้สวยงามและมีคุณภาพ มีมูลค่าที่ดินสูง

จากความสัมพันธ์ของปัจจัยสามารถระบุลักษณะของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่พิเศษอันเป็นพื้นที่สงวนไว้เพื่อประโยชน์ในราชการทหารและเขตพระราชฐาน ซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีบทบาทเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกสบายให้กับประชาชนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งรองรับการเกิดภัยพิบัติของเมือง เช่น โรงพยาบาล สถานศึกษา ศาสนสถาน ศูนย์ช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ภัย รวมทั้งสถานที่พักผ่อนทั้งในรูปแบบอาคารการเรียนรู้และพื้นที่เปิดโล่งเพื่อกิจกรรมนันทนาการของเมือง หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ ลานกิจกรรม และสวนสาธารณะ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ล้วนเป็นพื้นที่อยู่ภายใต้การครอบครองและดูแลโดยรัฐบาล มีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน รวมทั้งรองรับการเกิดภัยพิบัติของเมือง

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีค่าปัจจัยที่ 7 (มูลค่าที่ดิน) ปัจจัยที่ 8 (พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม) ปัจจัยที่ 11 (การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน) สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ รวมทั้งมีปัจจัยที่ 2 (ความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน) ปัจจัยที่ 10 (ความเหลื่อมล้ำทางสังคม) และปัจจัยที่ 13 (องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง) ค่อนข้างสูง ในขณะที่มีค่าปัจจัยที่ 3 (การอำนวยความสะดวกสบาย) ปัจจัยที่ 4 (การส่งเสริมคุณภาพชีวิต) ปัจจัยที่ 6 (โครงข่ายพื้นที่สีเขียว) ต่ำที่สุด มีปัจจัยที่ 5 (ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ) ปัจจัยที่ 12 (ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ) ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความโดดเด่นในด้านการเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม มีความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ หากแต่มีพื้นที่สีเขียวน้อย มีความเสี่ยงจากจากพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งมีความสะดวกสบายของสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่ไม่เพียงพอ อันส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ค่อนข้างต่ำ

จากการพิจารณาลักษณะทางกายภาพในระดับผังของพื้นที่สาธารณะในแต่ละกลุ่มกับความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัยดังกล่าวข้างต้นสามารถระบุชื่อของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม ได้ดังนี้ 1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และ 5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมืองอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกันอาจปรากฎอยู่ในกลุ่มที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบปัจจัยของแต่ละพื้นที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางด้านกายภาพของพื้นที่ ในขณะเดียวกันสามารถระบุลักษณะพื้นที่กรุงเทพมหานครอันเป็นพื้นที่ศึกษาโดยอ้างอิงจากกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะได้ว่า กรุงเทพมหานครมีลักษณะพื้นที่แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ 1) พื้นที่เมืองอันเป็นที่ตั้งของย่านการค้าและบริการ เป็นย่านที่มีความหนาแน่นของประชากรและอาคารสูง มีสัดส่วนพื้นที่สูง รวมทั้งมีอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดินสูง อันสามารถกล่าวได้ว่าเป็นย่านอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ของเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีลักษณะกระจุกตัวอยู่ในย่านใจกลางเมืองอันเป็นย่านศูนย์กลางการค้าและบริการ เช่น พื้นที่เขตปทุมวัน คลองเตย ป้อมปราบศัตรูพ่าย ฯลฯ และพื้นที่ศูนย์กลางการเชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับปริมณฑล เช่น พื้นที่เขตดอนเมือง หลักสี่ ฯลฯ 2) พื้นที่ชุมชนอันเป็นที่ตั้งขององค์ประกอบย่อยของชุมชน มีลักษณะเป็นย่านชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมทางสังคม เช่น ชุมชนที่อยู่อาศัย โรงเรียน ศาสนสถานทางความเชื่อต่าง ๆ ตลาด รวมทั้งสถานที่ราชการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีลักษณะกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานคร

3) พื้นที่เมืองเก่า เป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีความสะดวกสบายด้วยเป็นที่ตั้งของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเมืองที่เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาเมือง ทั้งยังเป็นย่านที่มีการอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น เป็นที่ตั้งของอาคารและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ช่วยบอกเล่าเรื่องราวและความเป็นมาของเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีลักษณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในเขตพระนคร ซึ่งเป็นพื้นที่เริ่มการตั้งถิ่นฐานของกรุงเทพมหานคร 4) พื้นที่โล่งของเมือง มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งขนาดใหญ่ของเมือง ทั้งพื้นที่ซึ่งมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบพิเศษโดยเป็นพื้นที่ของทหารและพื้นที่วังของกษัตริย์และราชวงศ์ และพื้นที่อันถูกกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่โล่ง ซึ่งมีบทบาทเป็นพื้นที่ส่งเสริมและรองรับการทำกิจกรรมนันทนาการของประชาชน รวมทั้งการเป็นพื้นที่สร้างเสริมสิ่งแวดล้อมเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีลักษณะกลุ่มนี้มีลักษณะจุกอยู่ในพื้นที่กรุงเทพชั้นใน เช่น พื้นที่เขตพระนคร ดุสิต บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ฯลฯ และพื้นที่ตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร เช่น พื้นที่เขตดอนเมือง สายไหม หลักสี่ ฯลฯ 5) พื้นที่ชานเมือง เป็นพื้นที่ซึ่งมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ มีความหนาแน่นประชากรและอาคารต่ำ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายหรือสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่สาธารณะทั้ง 4 กลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในเขตบางกะปิอันเป็นพื้นที่ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.2

ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมือง

บรรยากาศเมือง อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ	**ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมือง**
1. พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 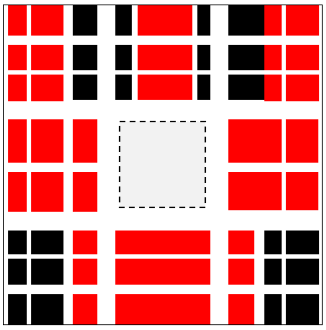	เป็นย่านอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ของเมือง มีลักษณะกระจุกตัวอยู่ในย่านใจกลางเมืองอันเป็นย่านศูนย์กลางการค้าและบริการ และพื้นที่ศูนย์กลางการเชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับปริมณฑล

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมือง

บรรยากาศเมือง อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ	**ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมือง**
2. พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 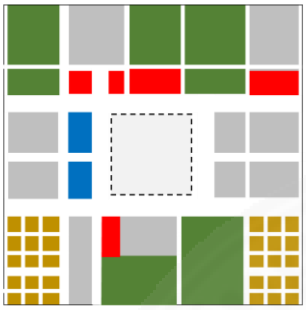	เป็นย่านชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมทางสังคม เช่น ชุมชนที่อยู่อาศัย โรงเรียน ศาสนสถานทางความเชื่อต่าง ๆ ตลาด รวมทั้งสถานที่ราชการ มีลักษณะกระจายอยู่ทั่วทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานคร
3. พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 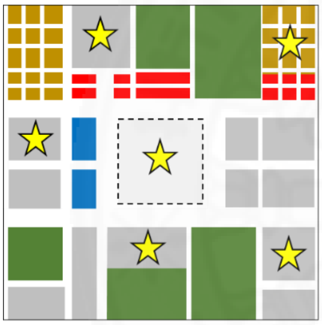	เป็นที่ตั้งของอาคารและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ช่วยบอกเล่าเรื่องราวและความเป็นมาของเมือง มีลักษณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในเขตพระนคร ซึ่งเป็นพื้นที่เริ่มการตั้งถิ่นฐานของกรุงเทพมหานคร
4. พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง 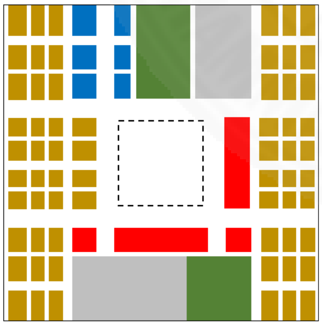	เป็นพื้นที่โล่งขนาดใหญ่ของเมือง ซึ่งมีบทบาทเป็นพื้นที่ส่งเสริมและรองรับการทำกิจกรรมนันทนาการของประชาชน รวมทั้งการเป็นพื้นที่สร้างเสริมสิ่งแวดล้อมเมือง มีลักษณะจุกอยู่ในพื้นที่กรุงเทพชั้นใน และพื้นที่ตอนเหนือของกรุงเทพมหานคร
5. พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง 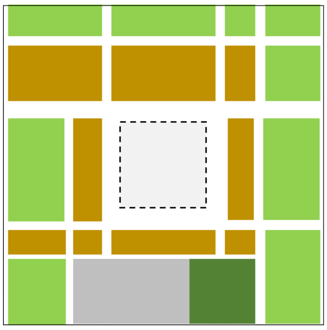	เป็นพื้นที่ซึ่งมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในเขตบางกะปิอันเป็นพื้นที่ชานเมืองของกรุงเทพมหานคร

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับพื้นที่ตั้งหรือลักษณะของเมือง

หมายเหตุ
- อาคารสูง
- อาคารพาณิชยกรรม (การค้าและบริการ)
- ที่อยู่อาศัย
- สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
- พื้นที่เกษตรกรรม
- ที่อยู่อาศัย
- สถานศึกษา
- พื้นที่สาธารณะ
- ที่เป็นพื้นที่โล่ง
- จุดหมายตา

4.3 ตัวแทนพื้นที่ศึกษาในแต่ละกลุ่ม

เนื่องจากพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มประกอบด้วยจำนวนสมาชิกและขนาดพื้นที่ที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยนี้ได้ทำการคัดเลือกพื้นที่ตัวแทนของแต่ละกลุ่มโดยใช้พื้นที่สาธารณะที่มีระยะห่างจากศูนย์กลางของแต่ละกลุ่มที่มีขนาดพื้นที่เท่ากันคือ 0.09 ตารางกิโลเมตร มาเป็นตัวแทนในการศึกษา โดยพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีตัวแทนพื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในเขตปทุมวัน พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีตัวแทนพื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในเขตพระนคร พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่ามีตัวแทนพื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในเขตพระนครและเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีตัวแทนพื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในเขตพระนคร และพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชานเมืองมีตัวแทนพื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ในเขตบางกะปิ ซึ่งมีข้อมูลการสำรวจทางกายภาพและการใช้งานตัวแทนพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มในบทที่ 5 และ 6

Ref. code: 25615716300024JDM

บทที่ 5
การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่

การคัดกรองพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่สาธารณะออกจากพื้นที่ทั้งหมดของกรุงเทพมหานครในบทที่ 4 ทำให้สามารถระบุตำแหน่งพื้นที่สาธารณะของเมืองได้จำนวน 70 พื้นที่ รวมทั้งสามารถจัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะที่มีความแตกต่างกันได้จำนวน 5 กลุ่มที่เหมาะสม ทั้งนี้ในการศึกษาบทที่ 4 ได้ทำการคัดเลือกตัวแทนพื้นที่สาธารณะจากแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 พื้นที่ จากระยะห่างจากศูนย์กลางของแต่ละกลุ่มที่มีขนาดพื้นที่เท่ากันคือ 0.09 ตารางกิโลเมตร มาเป็นตัวแทนในการศึกษา โดยตัวแทนพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม ตั้งอยู่ในเขตปทุมวัน เขตพระนคร เขตพระนคร และเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย และเขตบางกะปิ

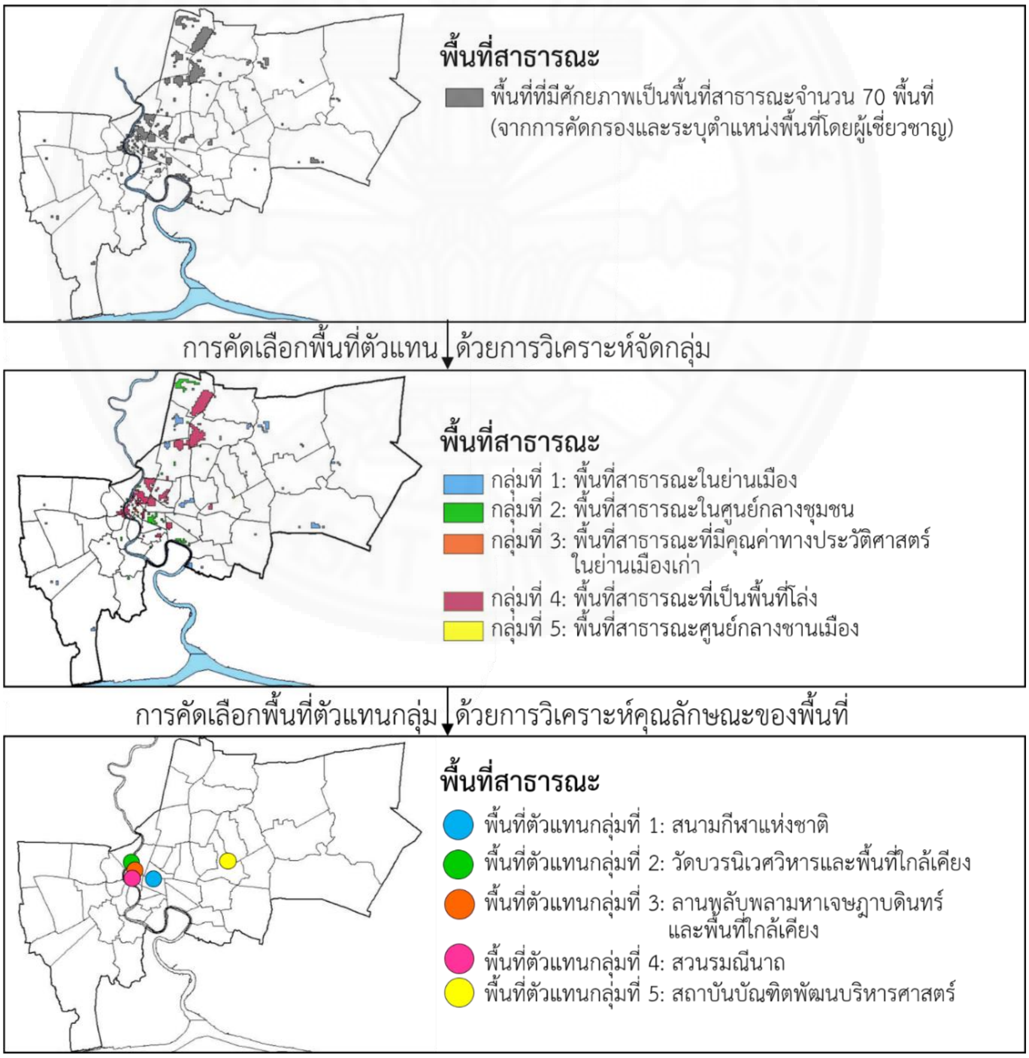

ภาพที่ 5.1 กระบวนการการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่

5.1 การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่

การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับพื้นที่ใช้การสำรวจกายภาพพื้นที่สาธารณะ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) สำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ อันเป็นบริบทที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะภายในรัศมี 500 เมตร และ 2) การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเป็นพื้นที่ (Sense of place) 7 ด้าน คือ 1) การเข้าถึง (Permeability) 2) ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) 3) องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจสภาพแวดล้อมของพื้นที่ (Legibility) 4) ความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) 5) มุมมองที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) 6) การต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ อันได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การได้ลิ้มรส และการสัมผัส (Richness) และ 7) ความแตกต่างด้านความรู้สึกหรือการเปลี่ยนหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) ซึ่งมีประเด็นการสำรวจบริบทโดยรอบและภายในพื้นที่พื้นที่สาธารณะ ดังแสดงในตารางที่ 5.1 และ 5.2

5.1.1 การสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ โดยมีรายการสำรวจ 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) ประเภทการเข้าถึง 2) การใช้ประโยชน์อาคาร 3) การใช้ประโยชน์ที่ดิน 4) จุดหมายตา 5) ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ 6) การแบ่งขอบเขตพื้นที่ และ 7) ที่โล่ง โดยมีรายละเอียดของประเด็นการสำรวจและการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 5.1

5.1.2 การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ

มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภายในพื้นที่ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) จำนวนทางเข้าทางกายภาพ 2) การเข้าถึงทางสายตา 3) การรองรับกิจกรรมในพื้นที่ 4) สิ่งอำนวยความสะดวก 5) จุดหมายตา 6) องค์ประกอบตกแต่ง และ 7) อาคารที่มีลักษณะพิเศษ โดยมีรายละเอียดของประเด็นการสำรวจและการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.1

การสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	ขนาด/ระดับ	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง				
1. ประเภทการเข้าถึง	เดินเท้า	รูปแบบการเคลื่อนที่จากพื้นที่หนึ่งไปสู่พื้นที่หนึ่ง	● จำนวนประเภทการเดินทาง	ยิ่งมีความหลากหลายประเภทการเดินทางยิ่งมีโอกาสนำกลุ่มผู้ใช้งานเข้าสู่พื้นที่ฯ มาก (Permeability)	Madanipour, 2010; Blackmar, 2006; Carmona et al., 2010; Shafto, 2008; Kayden, 2000; Barton, Grant and Guise, 2010; Project for Public Spaces, 2012; Carr, 1992
	จักรยาน				
	จักรยานยนต์และรถยนต์ส่วนตัว				
	รถโดยสารประจำทาง				
	เรือโดยสาร				
	รถไฟลอยฟ้า (BTS)				
2. การใช้ประโยชน์อาคาร	ที่พักอาศัย	รูปแบบการใช้ประโยชน์อาคาร	● ความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์อาคารแต่ละประเภท	ยิ่งมีความหลากหลายประเภทการใช้ประโยชน์อาคารมากยิ่งมีโอกาสเกิดความหลากหลายของกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ฯ (variety) มาก	Project for Public Spaces, 2012; Madanipour, 2010; Lynch, 1961; Whyte, 2001
	พาณิชยกรรม				
	อุตสาหกรรม				
	การใชประโยชนแบบผสม*				
	สาธารณูปโภค**				
	สาธารณูปการ***				
	โบราณสถาน/อนุสรณสถาน				
	นันทนาการ				

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

การสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	ขนาด/ระดับ	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง				
3. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ที่อยูอาศัย	รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน	● ความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท	ยิ่งมีความหลากหลายประเภทใช้ประโยชน์ที่ดินมากยิ่งมีโอกาสเกิดความหลากหลายของความยืดหยุ่นของการใช้งาน (Robustness) มาก	Project for Public Spaces, 2012; Madanipour, 2010; Lynch, 1961; Whyte, 2001
	พาณิชยกรรม				
	อุตสาหกรรม				
	การใชประโยชนแบบผสม*				
	สาธารณูปโภค**				
	สาธารณูปการ***	รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน	● ความหนาแน่นของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท	ยิ่งมีความหลากหลายประเภทใช้ประโยชน์ที่ดินมากยิ่งมีโอกาสเกิดความหลากหลายของความยืดหยุ่นของการใช้งาน (Robustness) มาก	Project for Public Spaces, 2012; Madanipour, 2010; Lynch, 1961; Whyte, 2001
	พื้นที่อนุรักษ, ที่โลงและนันทนาการ				
	เกษตรกรรม				
	พื้นที่ปกคลุมดินอื่น ๆ ****				
4. จุดหมายตา	อาคารขนาดใหญ่	สิ่งปลูกสร้างที่โดดเด่นหรือดึงดูดสายตา	● ความหนาแน่นของจุดหมายตาแต่ละประเภท	ยิ่งมีความหนาแน่นจุดหมายตาในพื้นที่ฯ มาก ยิ่งช่วยให้สามารถอ่าน/ตีความพื้นที่ฯ ได้มาก โดยช่วยลดความซับซ้อนของพื้นที่ฯ (Legibility)	Tschumi, 1990; Gehl, 1987; Lynch, 1961; Madanipour, 2010; Whyte, 2001
	สะพาน/ทางข้าม				
	จุดตัดถนนสำคัญ				
	อนุสาวรีย์/ประติมากรรม				

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

การสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	ขนาด/ระดับ	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	**รอง**				
5. ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์	ชาวจีน	พื้นที่ซึ่งมีข้อมูลการเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์	● ความหนาแน่นของพื้นที่ซึ่งมีข้อมูลการเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์	ยิ่งมีความหลากหลายประเภทของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มาก ยิ่งช่วยให้สามารถการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) ได้มาก	มูลนิธิเล็ก - ประไพ วิริยะพันธุ์, 2560
	เขมร				
	ญวน				
	ลาว				
	ทวาย				
	แขกมุสลิม				
	จาม				
6. การแบ่งขอบเขตพื้นที่	ถนน	ลักษณะหรือรูปแบบการแบ่งเขตพื้นที่	● ความหนาแน่นของพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่แบ่งเขต	ยิ่งมีความหลากหลายประเภทการแบ่งขอบเขตพื้นที่มาก ยิ่งช่วยให้สามารถรับรู้ความแตกต่างหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation)	กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2542
	แม่น้ำ				
	สิ่งปลูกสร้าง				
7. ที่โล่ง	ที่โล่ง	พื้นที่ซึ่งไม่มีสิ่งปลูกสร้าง	● ความหนาแน่นของพื้นที่โล่ง	ยิ่งมีที่โล่งมาก ยิ่งช่วยเพิ่มมุมมองที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) ได้มาก	กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2542

Ref. code: 25615716300024JDM

หมายเหตุ คำอธิบายองค์ประกอบรองด้านการใช้ประโยชน์อาคารและที่ดิน

การใชประโยชนแบบผสม* ประกอบด้วย ที่พักอาศัยกึ่งอาคารสำนักงาน พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และที่พักอาศัยกึ่งอุตสาหกรรม

สาธารณูปโภค** ประกอบด้วย สถานีขนสงประเภทต่าง ๆ โทรศัพท์ ไฟฟา ประปา และการรักษาคุณภาพและสิ่งแวดลอม

สาธารณูปการ*** ประกอบด้วย สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันราชการ รัฐวิสาหกิจ การสาธาณสุข และศิลปวัฒนธรรม

พื้นที่ปกคลุมดินอื่น ๆ **** ประกอบด้วย พื้นที่ปา อุทกวิทยา แหลงน้ำ ที่ลุม เกาะ และหาดทราย

ตารางที่ 5.2

การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	ขนาด/ระดับ	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง				
1. จำนวนทางเข้าทางกายภาพ	จำนวนทางเข้า	จำนวนทางเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ	● จำนวนทางเข้า	ยิ่งมีจำนวนทางเข้าสู่พื้นที่สาธารณะมากยิ่งมีโอกาสนำกลุ่มผู้ใช้งานเข้าสู่พื้นที่ฯ มาก (Permeability)	Madanipour, 2010; Blackmar, 2006; Carmona et al., 2010; Shafto, 2008; Kayden, 2000; Barton, Grant and Guise, 2010; Project for Public Spaces, 2012; Carr, 1992
2. การเข้าถึงทางสายตา	การแบ่งขอบเขตพื้นที่ธรรมชาติ	ความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ได้แตกต่างกันจากการแบ่งขอบเขตพื้นที่	● ระดับการมองเห็นพื้นที่	มุมมองที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness)	Project for Public Spaces, 2012; Carmona et al., 2010
	การแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยสิ่งปลูกสร้าง				

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	ขนาด/ระดับ	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง				
3. กิจกรรมในพื้นที่	ดนตรี	สิ่งที่ผู้ใช้พื้นที่กระทำภายในพื้นที่สาธารณะ/บทบาทของพื้นที่สาธารณะที่รองรับการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ	● จำนวนประเภทกิจกรรม	ยิ่งมีความหลากหลายประเภท/มีความหนาแน่นของกิจกรรมในพื้นที่ฯ มากยิ่งมีโอกาสเกิดความหลากหลายของกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ฯ (variety) มาก	นิลุบล คล่องเวสสะ, 2544; Whyte, 1980; Barton et al., 2010
	กีฬา				
	ศิลปะ				
	ศาสนา/ความเชื่อ				
	การเรียนรู้				
	การพักผ่อน				
	การแลกเปลี่ยนสินค้า				
	การชุมนุมเรียกร้อง				
	กิจกรรมหมุนเวียน				
4. สิ่งอำนวยความสะดวก	ที่นั่งพัก	องค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้มาใช้พื้นที่สาธารณะ	● จำนวนประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	ความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness)	Public Spaces, 2012; Madanipour, 2010; Carmona et al., 2010
	ศาลา/จุดพัก				
	ป้ายให้ข้อมูล				
	จุดชมวิว				
	ห้องน้ำสาธารณะ				
	จุดเติมน้ำดื่ม				
	ป้อมยาม				
	ที่จอดจักรยาน				

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	ขนาด/ระดับ	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง				
4. สิ่งอำนวยความสะดวก	ดวงไฟ ถังขยะ ลานจอดรถรวม สนามเด็กเล่น ลานกิจกรรมกลางแจ้ง	องค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้มาใช้พื้นที่สาธารณะ	● จำนวนประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก	ความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness)	Public Spaces, 2012; Madanipour, 2010; Carmona et al., 2010
5. จุดหมายตา	ประติมากรรมลอยตัว จุดนัดพบ	สิ่งปลูกสร้างที่โดดเด่นหรือดึงดูดสายตา	● จำนวนของจุดหมายตา	ยิ่งมีจุดหมายตาในพื้นที่ฯ มาก ยิ่งช่วยให้สามารถอ่าน/ตีความพื้นที่ฯ ได้มาก โดยช่วยลดความซับซ้อนของพื้นที่ฯ (Legibility)	Tschumi, 1990; Gehl, 1987; Lynch, 1961; Madanipour, 2010; Whyte, 2001
6. องค์ประกอบตกแต่ง	สวนหย่อม น้ำพุ น้ำตก บ่อ/สระน้ำ	องค์ประกอบภายในพื้นที่ที่ช่วยส่งเสริมการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์	● จำนวนองค์ประกอบตกแต่ง	ยิ่งมีองค์ประกอบตกแต่งในพื้นที่มาก ยิ่งช่วยให้สามารถการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) ได้มาก	Bently, 1998
7. อาคารที่มีลักษณะพิเศษ	อาคารสูง อาคารพื้นถิ่น อาคารที่ตกแต่งพิเศษ	อาคารที่โดดเด่นหรือดึงดูดสายตา	● จำนวนอาคารที่โดดเด่นหรือดึงดูดสายตา	ยิ่งมีจำนวนอาคารที่มีลักษณะพิเศษมาก ยิ่งรับรู้ความแตกต่างจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) ได้มาก	Bently, 1998

Ref. code: 25615716300024JDM

5.1.3 การวิเคราะห์บริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

5.1.3.1 การวิเคราะห์ผลทางสถิติ

โดยการแปลงผลการสำรวจพื้นที่ให้เป็นค่าทางสถิติ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเป็นการแปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์และประมวลผลเชิงพื้นที่ต่อไป

5.1.3.2 การวิเคราะห์ผลเชิงพื้นที่

โดยพื้นที่สำรวจจะถูกทำการแบ่งพื้นที่ออกเป็นกริดขนาด 15 เมตร X 15 เมตร เพื่อสามารถแสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของพื้นที่ในแต่ละชั้นข้อมูลโดยครอบคลุมทุกปัจจัยในการวิเคราะห์ และใช้ผลการสำรวจพื้นที่แต่ละด้านมาทำการซ้อนทับกัน (Overlay) โดยใช้เครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ เพื่อทำการวิเคราะห์คุณลักษณะเชิงพื้นที่ด้วยการแสดงผลลงบนผังพื้นที่ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ทั้งภายในพื้นที่สาธารณะ และบริบทโดยรอบของพื้นที่ ซึ่งการวิเคราะห์และประมวลผลเชิงพื้นที่ของพื้นที่ภายนอกและภายในพื้นที่พื้นที่สาธารณะลักษณะการซ้อนทับกันของชั้นข้อมูลต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 5.2 และ 5.3

5.1.4 การประมวลผลลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม

พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีศักยภาพในแต่ละด้านอันเป็นการบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน โดยสามารถแยกพิจารณาลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะในแต่ละด้านของแต่ละกลุ่ม แล้วจึงทำการรวมปัจจัยในแต่ละด้านเพื่อเป็นการประมวลผลลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม

5.1.4.1 การรวมปัจจัยภายนอก

โดยการซ้อนทับกันของปัจจัยทั้ง 4 ด้าน คือ การเข้าถึง การใช้ประโยชน์อาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดิน และจุดหมายตา ของแต่ละพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเป็นการบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของบริบทโดยรอบอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

5.1.4.2 การรวมปัจจัยภายใน

โดยการซ้อนทับกันของปัจจัยทั้ง 8 ด้าน คือ การเข้าถึง การแบ่งขอบเขตพื้นที่ การใช้ประโยชน์อาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดิน สิ่งอำนวนความสะดวก กิจกรรม องค์ประกอบเฉพาะถิ่นหรือมีความหมายความสำคัญต่อพื้นที่ และจุดหมายตา ของแต่ละพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเป็นการบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะ

5.1.4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์กายภาพบริบทโดยรอบกับภายในพื้นที่สาธารณะจากผลที่ได้จากการรวมปัจจัยภายนอกและการรวมปัจจัยภายใน

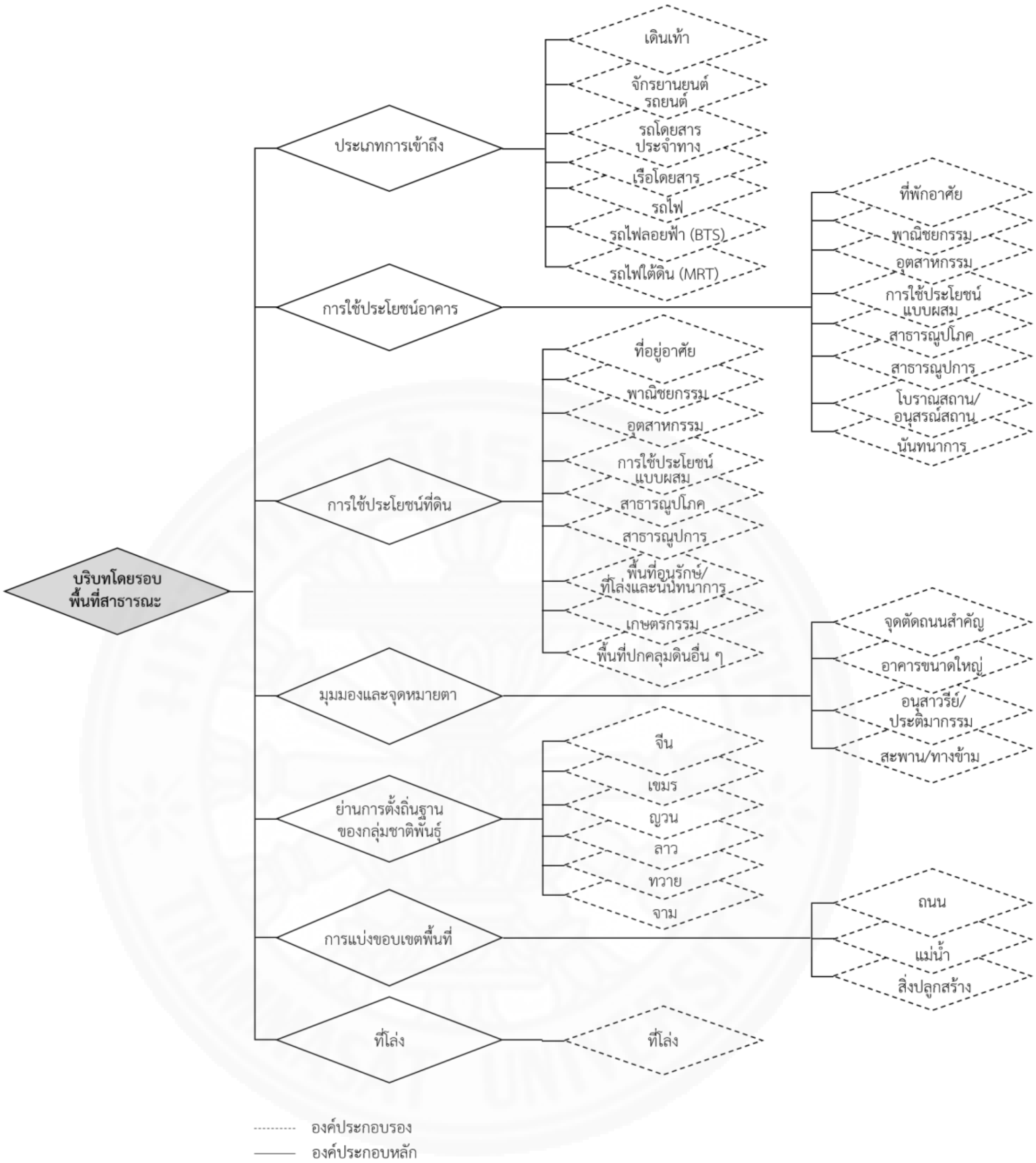

ภาพที่ 5.2 การซ้อนทับกันของชั้นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์บริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะ

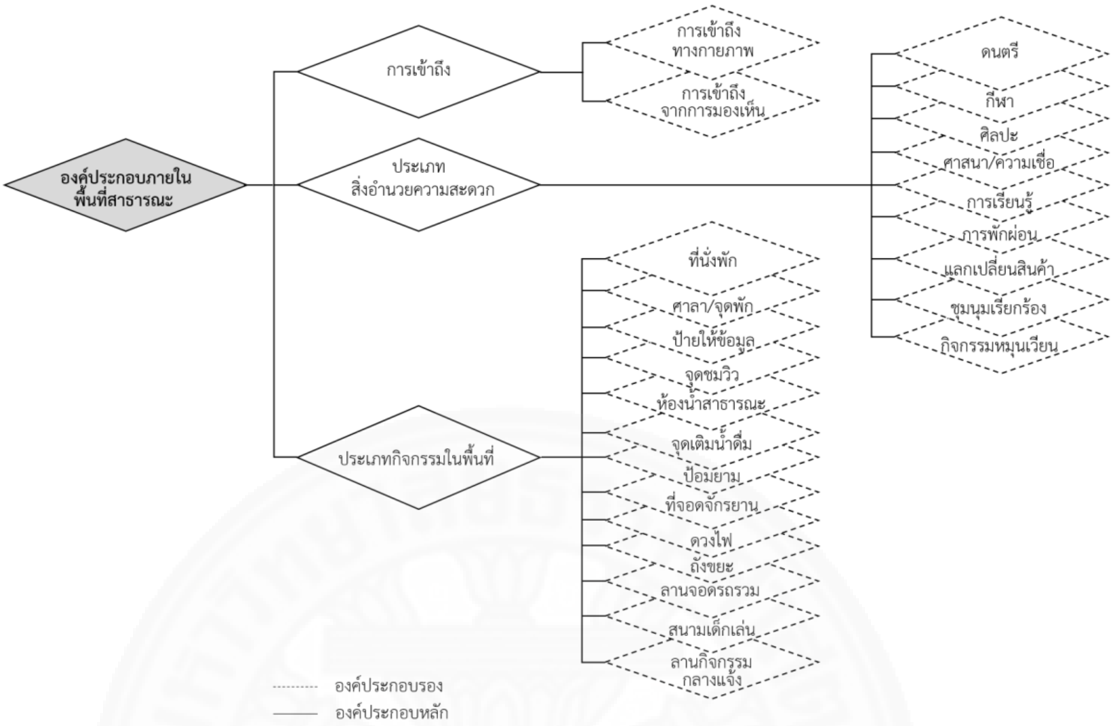

ภาพที่ 5.3 การซ้อนทับกันของชั้นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของพื้นที่สาธารณะ

5.2 บริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

การศึกษาบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะใช้การสำรวจพื้นที่ 7 ประเด็น คือ 1) การเข้าถึง 2) การใช้ประโยชน์อาคาร 3) การใช้ประโยชน์ที่ดิน 4) มุมมองและจุดหมายตา 5) ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ 6) ลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ และ 7) ที่โล่ง เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของพื้นที่อันเกิดจากการรวมกันของปัจจัยทางกายภาพทั้ง 7 ประเด็น โดยผลการสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะตัวแทนทั้ง 5 พื้นที่ สามารถสรุปรายละเอียดในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

5.2.1 การเข้าถึง

การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยประกอบด้วย 6 ลักษณะการเข้าถึง ได้แก่ 1) การเดินเท้า 2) จักรยาน 3) รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ 4) รถประจำทาง 5) เรือ และ 6) รถไฟลอยฟ้า (BTS) (การเข้าถึงด้วยรถไฟและรถไฟใต้ดิน (MRT) ไม่ถูกนำมาพิจารณาในการวิจัยนี้ เนื่องจากไม่มีการให้บริการอยู่ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 พื้นที่ของงานวิจัย) ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่แต่ละประเภทและผลรวมการเข้าถึงพื้นที่ทุก

ประเภท โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่ได้ต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.1.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ได้หลายประเภทมากที่สุด ทั้งการเดินเท้า จักรยาน รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ รถประจำทาง เรือโดยสาร และรถไฟลอยฟ้า (BTS) โดยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ได้ดีที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.93 ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาเป็นการเข้าถึงด้วยการเดินเท้า รถโดยสารประจำทาง เรือโดยสาร และรถไฟลอยฟ้า (BTS) คิดเป็นร้อยละ 23.46 1.05 0.45 และ 0.30 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการเข้าถึงทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีระดับศักยภาพด้านการเข้าถึงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.10 รองลงมาเป็นศักยภาพด้านการเข้าถึงระดับมาก น้อย และ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.38 6.77 และ 0.75 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.4

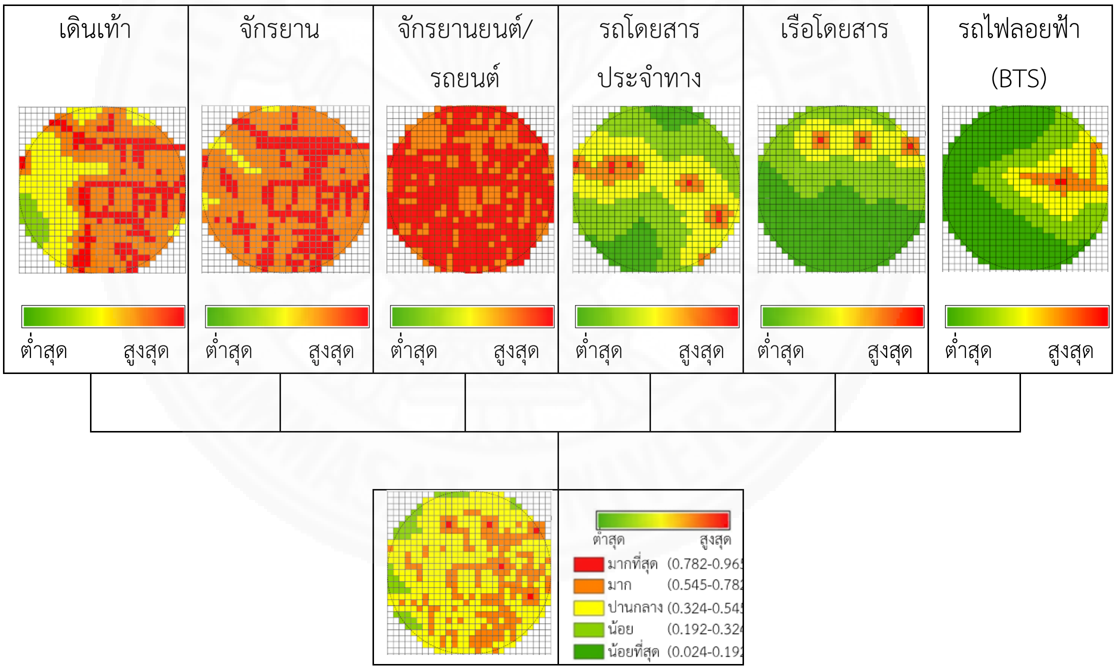

ภาพที่ 5.4 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1

5.2.1.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ด้วยการเดินเท้า จักรยาน รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ รถประจำทาง และเรือโดยสาร สามารถเข้าถึงโดยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ได้ดีที่สุดคิดเป็นร้อยละ 66.92 รองลงมาเป็นการเข้าถึงด้วยจักรยาน การเดินเท้า รถประจำทาง และเรือโดยสาร คิดเป็นร้อยละ 26.17 20.30 4.81 และ 0.30 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการเข้าถึงทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่

สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีระดับศักยภาพด้านการเข้าถึงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.76 รองลงมาเป็นศักยภาพด้านการเข้าถึงระดับมาก น้อย และ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.62 8.57 และ 1.05 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.5

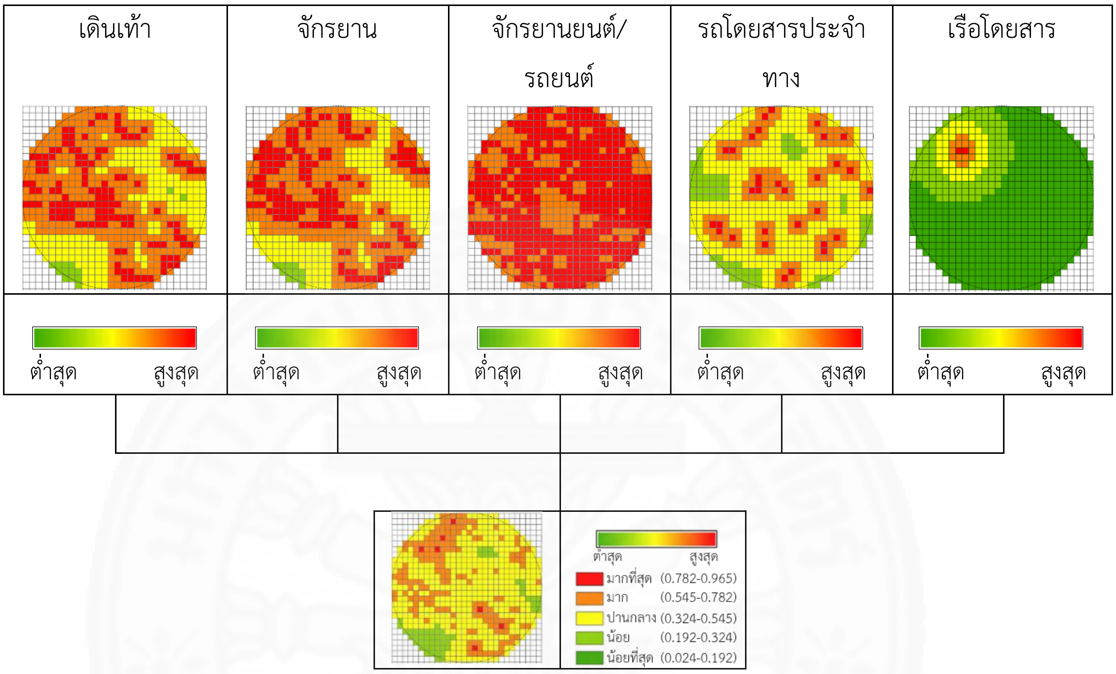

ภาพที่ 5.5 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

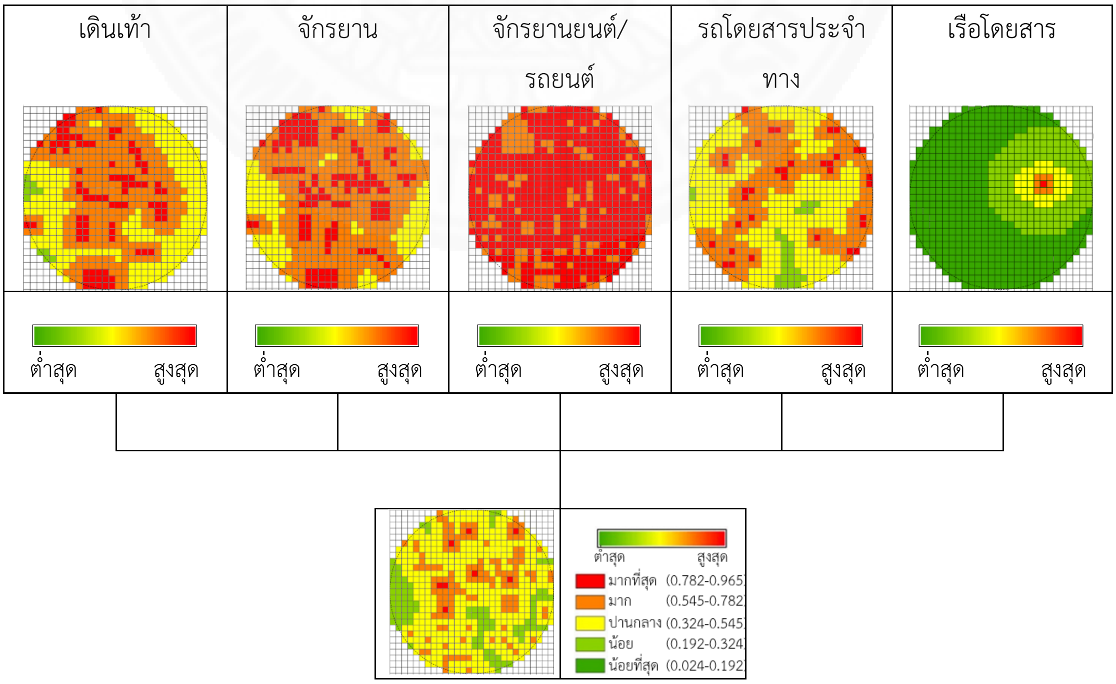

ภาพที่ 5.6 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

5.2.1.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ด้วยการเดินเท้า จักรยาน รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ รถประจำทาง และเรือโดยสาร สามารถเข้าถึงโดยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ได้ดีที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.95 รองลงมาเป็นการเข้าถึงด้วยจักรยาน การเดินเท้า รถประจำทาง และเรือโดยสาร คิดเป็นร้อยละ 20.90 13.83 5.26 และ 0.15 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการเข้าถึงทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีระดับศักยภาพด้านการเข้าถึงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.26 รองลงมาเป็นศักยภาพด้านการเข้าถึงระดับมาก น้อย และ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.65 14.89 และ 1.20 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.6

5.2.1.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีลักษณะการเข้าถึงพื้นที่ด้วยการเดินเท้า จักรยาน รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ และรถประจำทาง สามารถเข้าถึงโดยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์และจักรยานได้ดีที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.15 รองลงมาเป็นการเข้าถึงด้วยการเดินเท้า และรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 16.39 และ 4.81 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการเข้าถึงทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีระดับศักยภาพด้านการเข้าถึงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 64.96 รองลงมาเป็นศักยภาพด้านการเข้าถึงระดับมาก น้อย และ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.45 13.38 และ 1.20 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.7

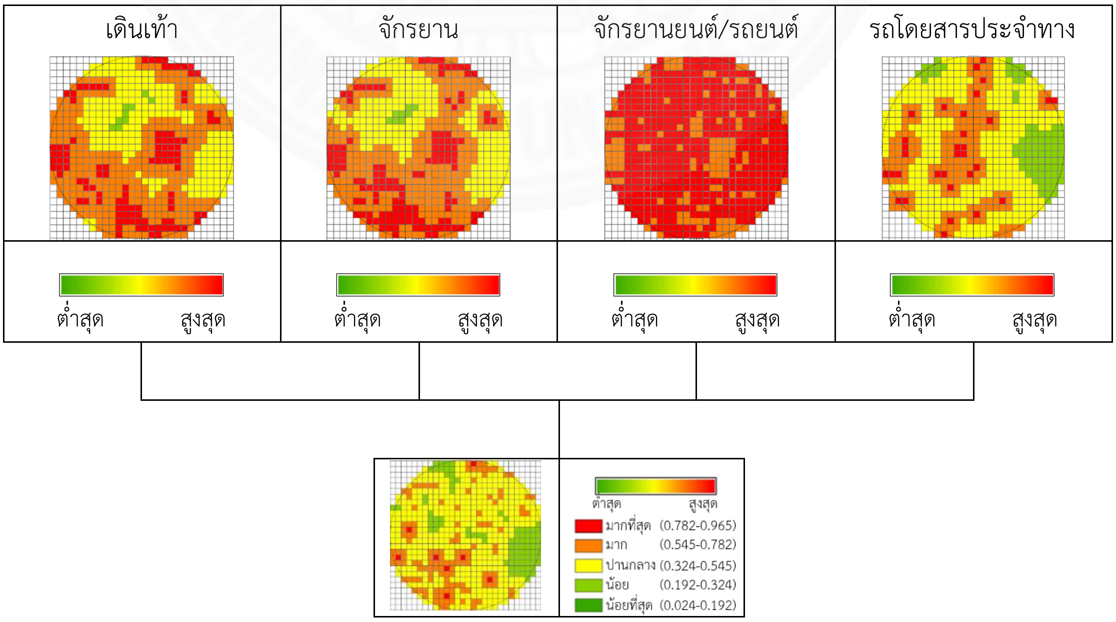

ภาพที่ 5.7 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

5.2.1.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

สามารถเข้าถึงโดยรถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ได้ดีที่สุดคิดเป็นร้อยละ 49.47 รองลงมาเป็นการเข้าถึงด้วยจักรยาน การเดินเท้า และรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 27.97 19.70 และ 0.30 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการเข้าถึงทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีระดับศักยภาพด้านการเข้าถึงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและน้อย คิดเป็นร้อยละ 49.95 และ 47.70 ตามลำดับ รองลงมาเป็นศักยภาพด้านการเข้าถึงระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.98 และไม่มีศักยภาพด้านการเข้าถึงระดับมากที่สุด ดังแสดงในภาพที่ 5.8

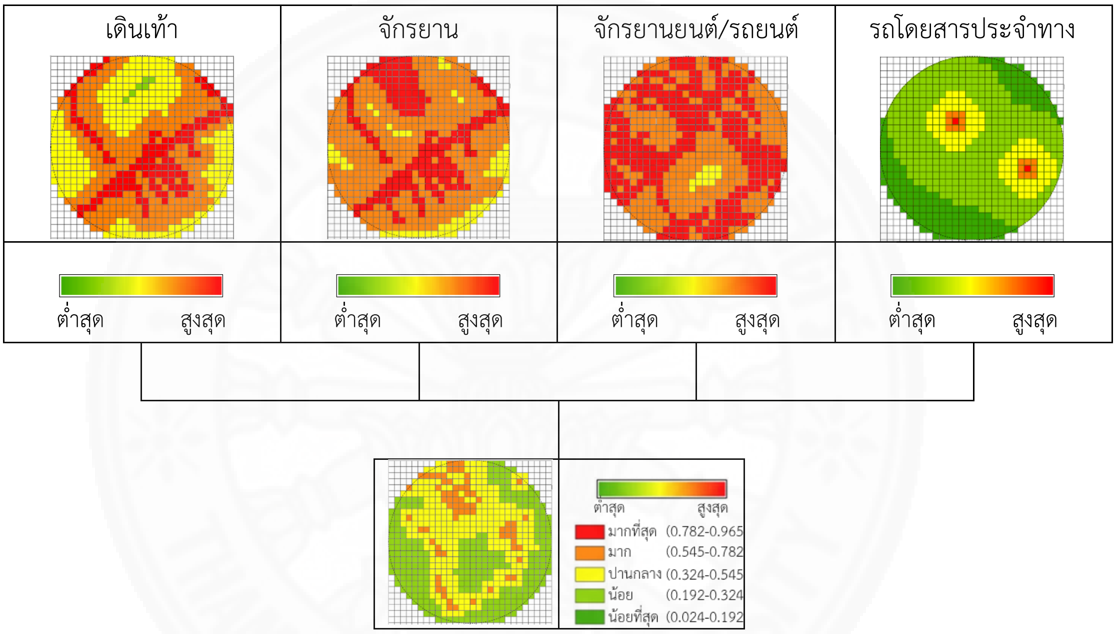

ภาพที่ 5.8 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่า การเข้าถึงพื้นที่ด้วยจักรยานยนต์และรถยนต์เป็นรูปแบบการเข้าถึงที่สะดวกที่สุดของพื้นที่สาธารณะทุกกลุ่ม ส่วนการเข้าถึงรูปแบบอื่น ๆ มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับที่ตั้งของพื้นที่นั้น ๆ ทั้งนี้ หากพิจารณะภาพรวมในด้านการเข้าถึงจะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) และกลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีผลรวมการเข้าถึงมากที่สุดและมีค่าใกล้เคียงกันเนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลาง จึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายในทุกด้าน โดยเฉพาะพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) ที่เป็นพื้นที่เดียวที่สามารถเข้าถึงได้ด้วยรถไฟลอยฟ้า (BTS) ต่างจากพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) และกลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) ที่มีประเภทการเข้าถึงได้น้อยกว่า ซึ่งหากพิจารณาตามสมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีความหลากหลายด้านการ

เข้าถึงมากยิ่งดึงดูดให้เกิดการใช้พื้นที่มาก พื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) สามารถดึงดูดการเข้าใช้พื้นที่มากที่สุด โดยมีผลรวมการเข้าถึงทุกประเภทคิดเป็นร้อยละ 21.55 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) และกลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีผลรวมการเข้าถึงเฉลี่ยร้อยละ 19.85 19.75 16.24 และ 10.25 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.9

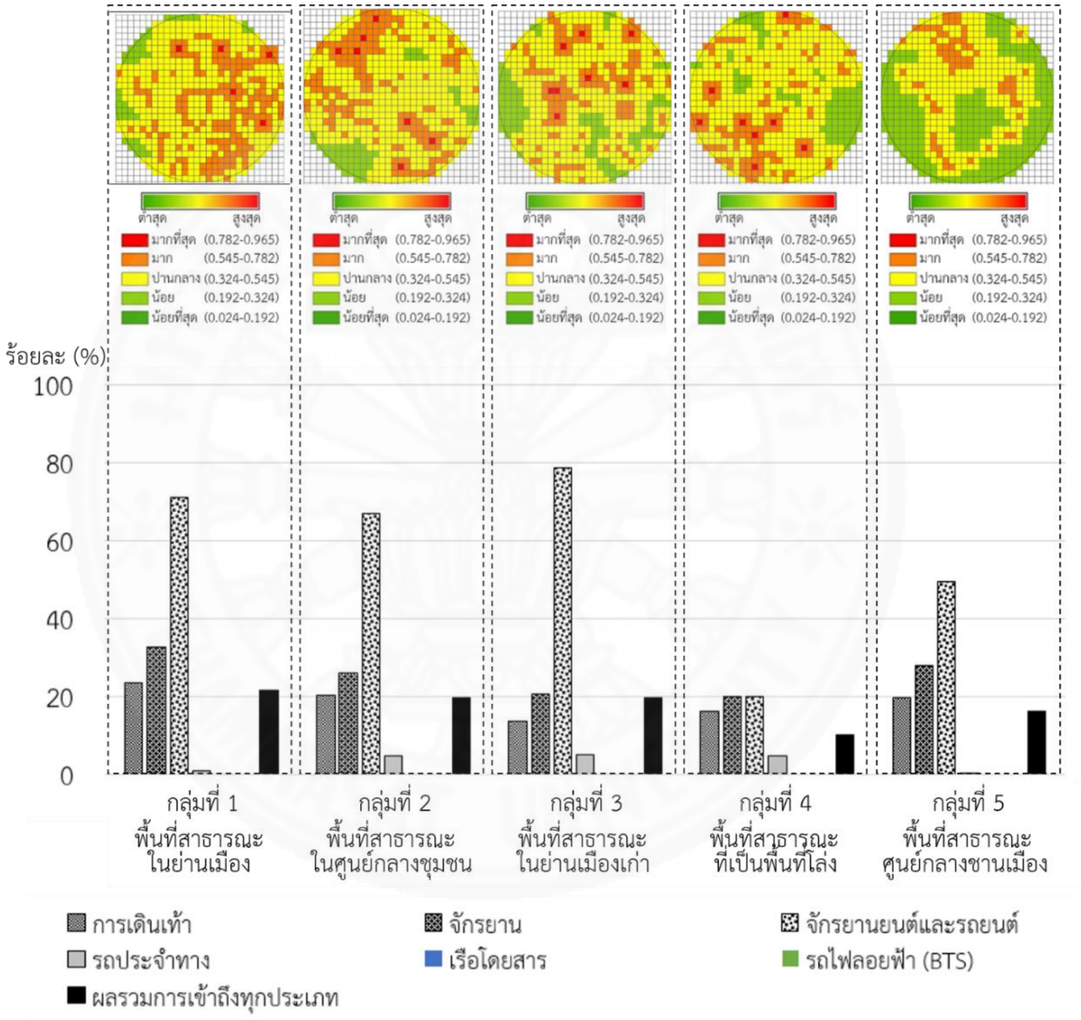

ภาพที่ 5.9 ศักยภาพด้านการเข้าถึงพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม

5.2.2 การใช้ประโยชน์อาคาร

การใช้ประโยชน์อาคารของแต่ละพื้นที่ศึกษาในงานวิจัยประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ที่อยู่อาศัย 2) พาณิชยกรรม 3) การใช้ประโยชน์แบบผสม และ 4) สาธารณูปการ ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพการใช้ประโยชน์อาคารแต่ละประเภท

และผลรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภท โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพการใช้ประโยชน์อาคารต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.2.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสาธารณูปการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.64 รองลงมาเป็นพาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัย และการใช้ประโยชน์แบบผสม คิดเป็นร้อยละ 28.27 21.80 และ 16.39 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์อาคารส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.55 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.66 15.04 และ 0.75 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.10

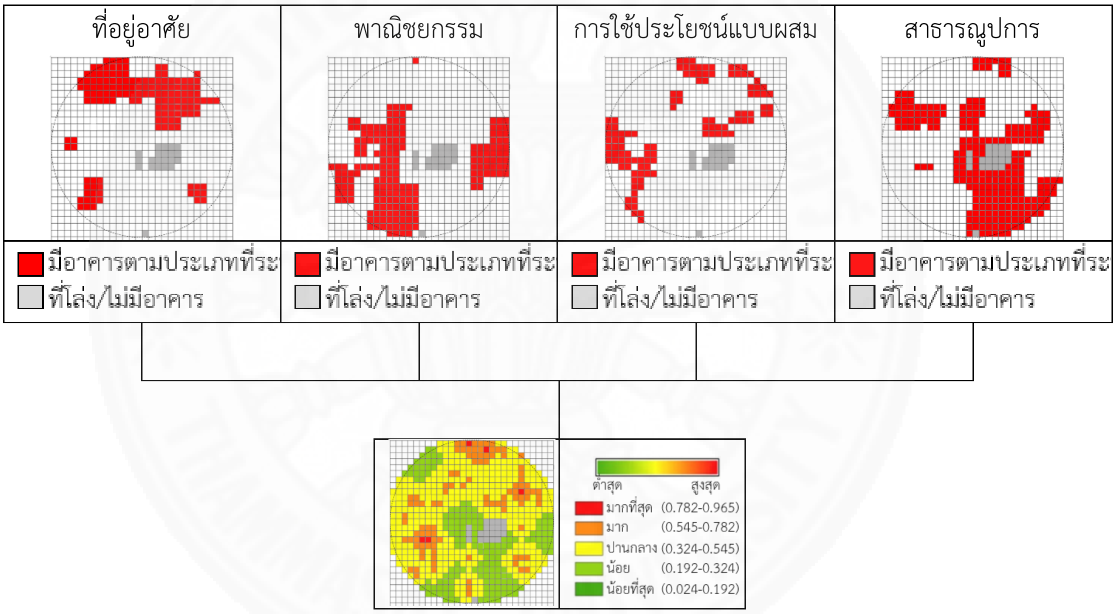

ภาพที่ 5.10 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1

5.2.2.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสาธารณูปการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.97 รองลงมาเป็นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และการใช้ประโยชน์แบบผสม คิดเป็นร้อยละ 37.59 32.33 และ 10.08 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์อาคารส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 65.26 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.64 15.79 และ 0.30 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.11

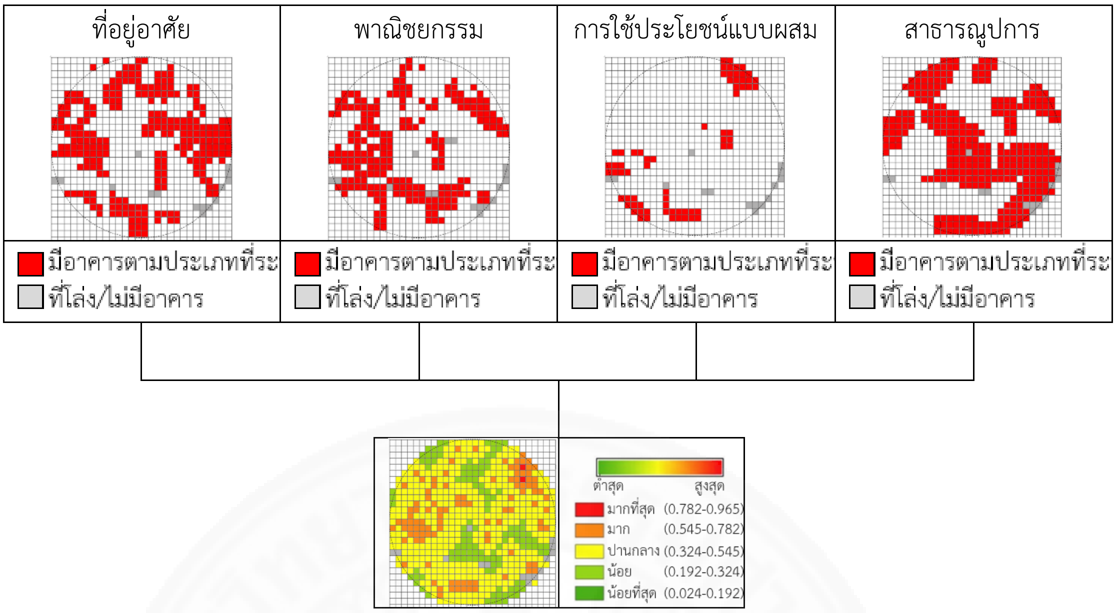

ภาพที่ 5.11 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

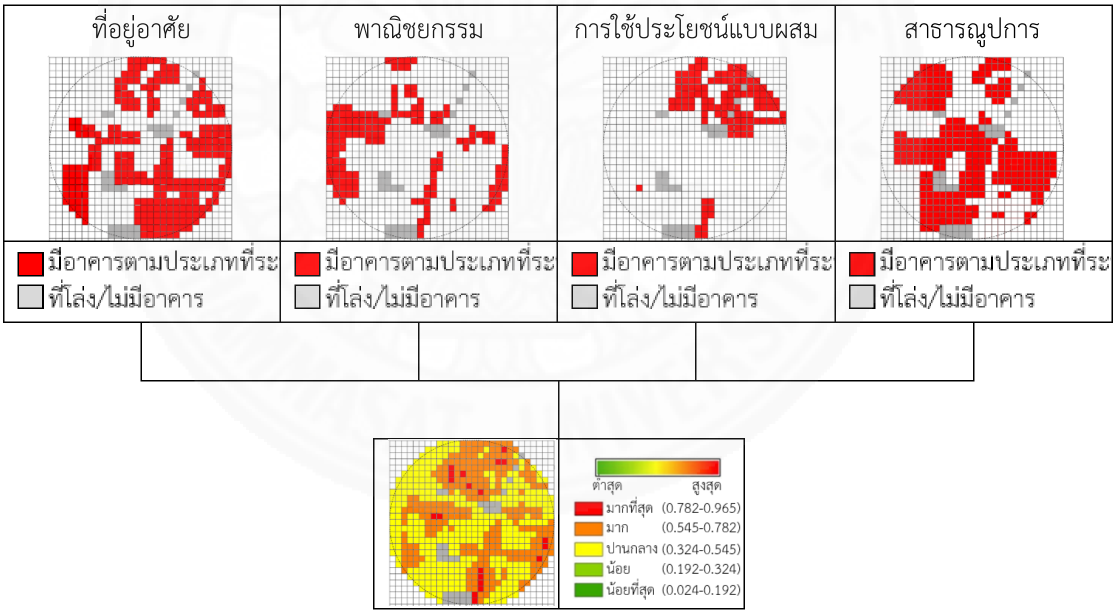

ภาพที่ 5.12 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

5.2.2.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารประเภทสาธารณูปการและที่อยู่อาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.46 และ 43.16 ตามลำดับ รองลงมาเป็นพาณิชยกรรม และการใช้ประโยชน์แบบผสม คิดเป็นร้อยละ 32.76 และ 17.44 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลาย

การใช้ประโยชน์อาคารส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.53 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.80 และ 3.00 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.12

5.2.2.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.12 รองลงมาเป็นสาธารณูปการ การใช้ประโยชน์แบบผสม และพาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 39.55 30.08 และ 19.10 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์อาคารส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 45.41 และ 45.11 ตามลำดับ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.95 ดังแสดงในภาพที่ 5.13

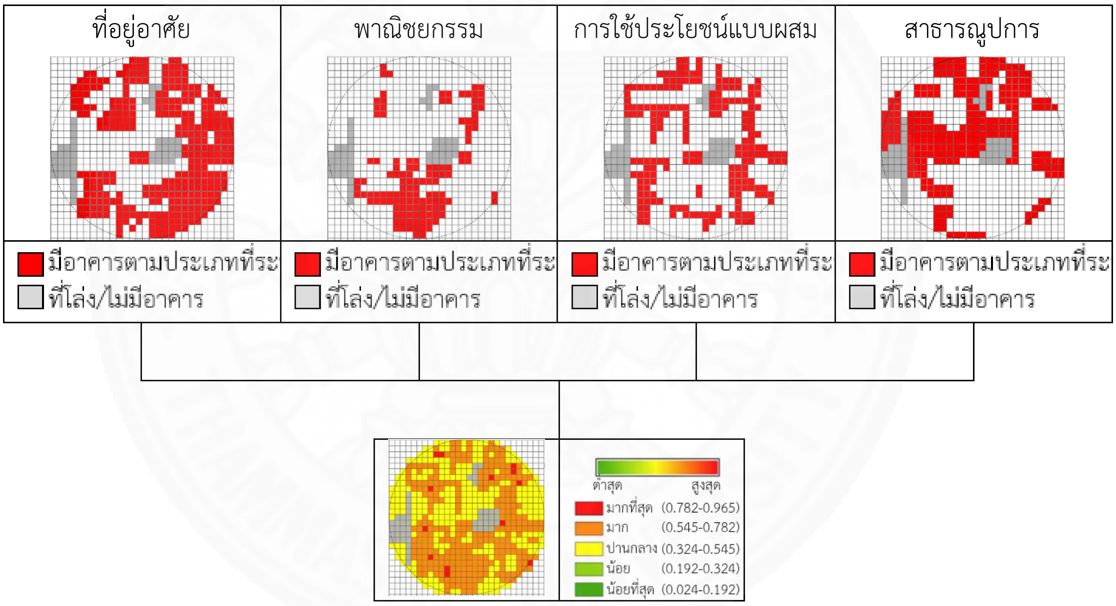

ภาพที่ 5.13 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

5.2.2.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.89 รองลงมาเป็นสาธารณูปการ การใช้ประโยชน์แบบผสม และพาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 31.88 6.62 และ 5.26 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์อาคารส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.81 และ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อยและระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.30 และ 9.17 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.14

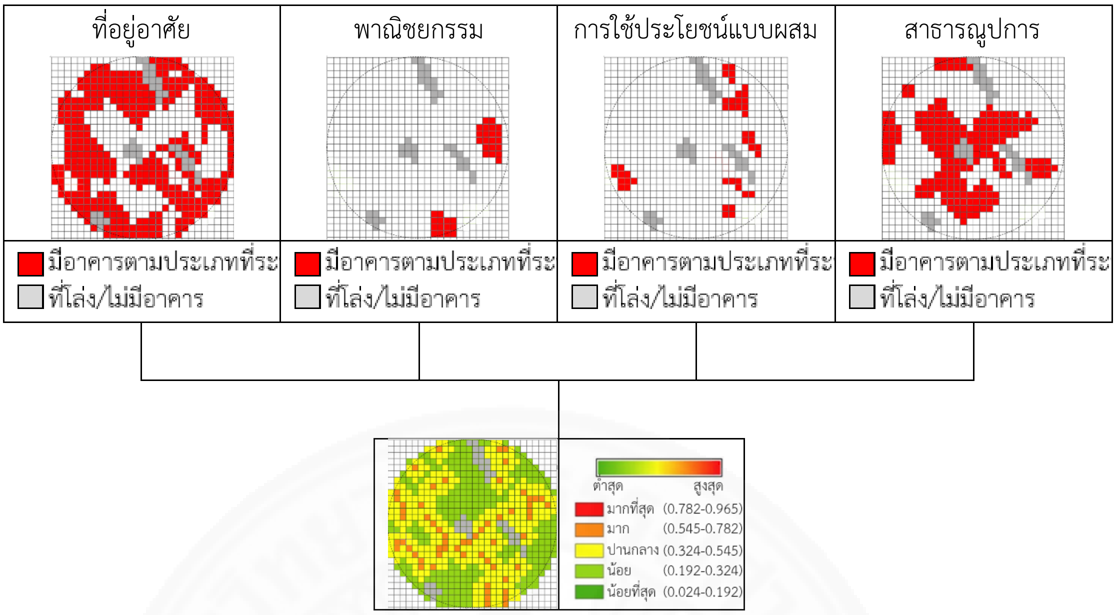

ภาพที่ 5.14 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่า การใช้ประโยชน์อาคารมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับที่ตั้งของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งสามารถบ่งชี้ความเป็นย่านของแต่ละพื้นที่ได้ โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีความใกล้เคียงกันในด้านการใช้ประโยชน์อาคารซึ่งมีลักษณะที่หลากหลายอยู่รวมกัน ในขณะพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารประเภทที่อยู่อาศัยโดดเด่นมากที่สุด สะท้อนถึงความเป็นชุมชนและย่านที่อยู่อาศัย ซึ่งหากพิจารณาตามสมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีความหลากหลายด้านการใช้ประโยชน์อาคารมากยิ่งส่งผลให้เกิดความหลากหลายในพื้นที่มากทั้งกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ อันเป็นการสะท้อนบทบาทความสำคัญของพื้นที่สาธารณะตามคำนิยามของความเป็นสาธารณะที่สามารถรองรับการใช้งานได้อย่างหลาย โดยผลรวมศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีค่าความหลากหลายด้านการใช้ประโยชน์อาคารมากที่สุด โดยมีผลรวมการใช้ประโยชน์อาคารทุกประเภทคิดเป็นร้อยละ 34.21 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธาร ณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) และกลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) มีผลรวมการเข้าถึงเฉลี่ยร้อยละ 31.99 31.96 29.66 และ 29.66 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.15

Ref. code: 25615716300024JDM

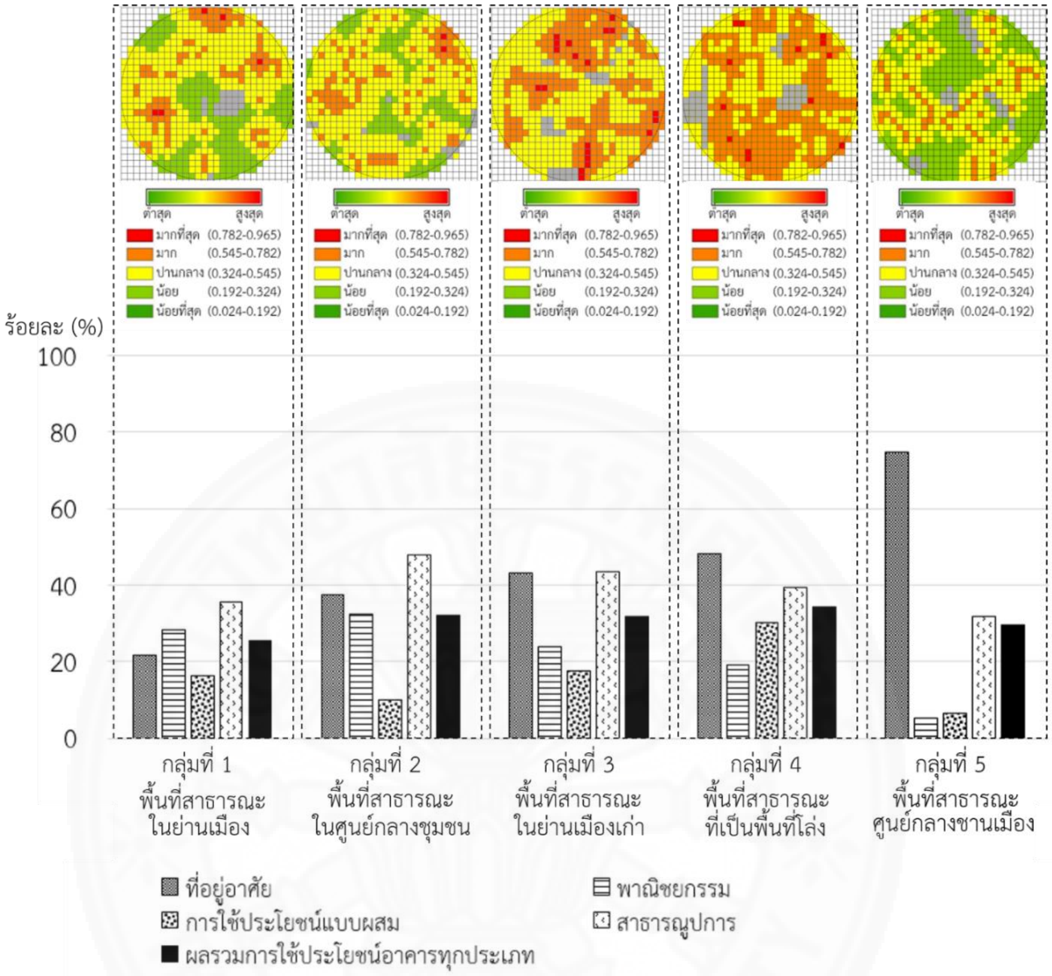

ภาพที่ 5.15 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์อาคารของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม

5.2.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดินของแต่ละพื้นที่ศึกษาในงานวิจัยประกอบด้วย 6 ลักษณะการเข้าถึง ได้แก่ 1) ที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย 2) ที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง 3) ที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก 4) พาณิชยกรรม 5) อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และ 6) สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทและผลรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภท โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.3.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยคิดเป็นร้อยละ 77.74 และ 28.42 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.84 และ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.56 25.41 และ 7.67 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.16

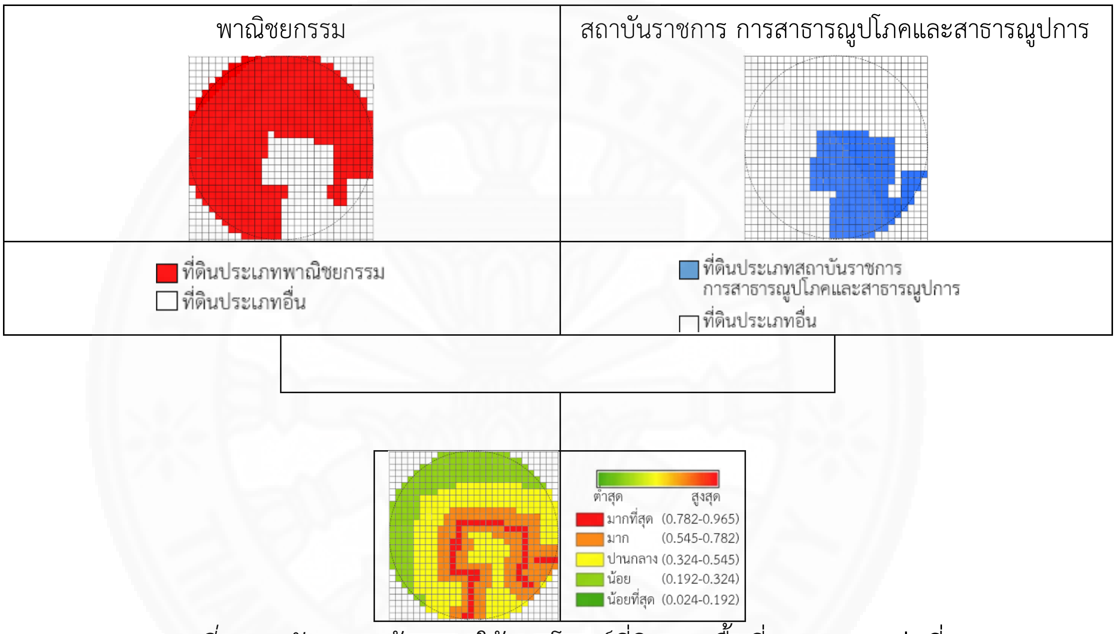

ภาพที่ 5.16 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1

5.2.3.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.31 รองลงมาเป็นพาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยคิดเป็นร้อยละ 35.04 6.32 และ 2.11 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.14 และ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.38 21.35 และ 7.07 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.17

Ref. code: 25615716300024JDM

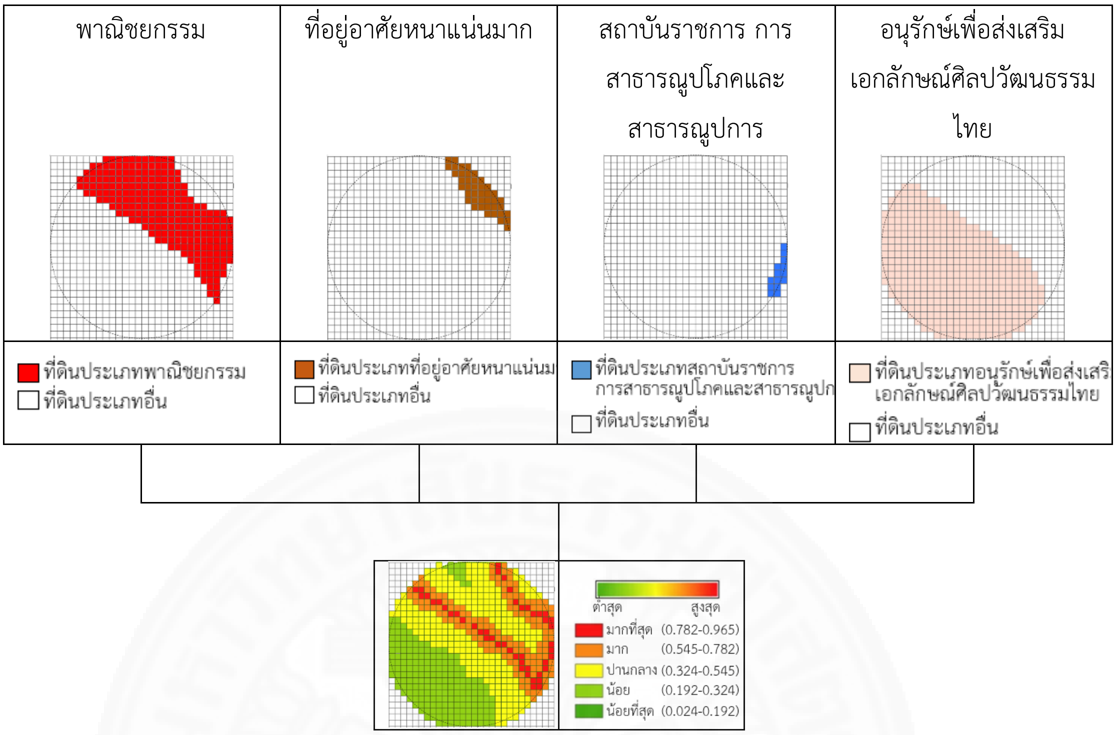

ภาพที่ 5.17 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

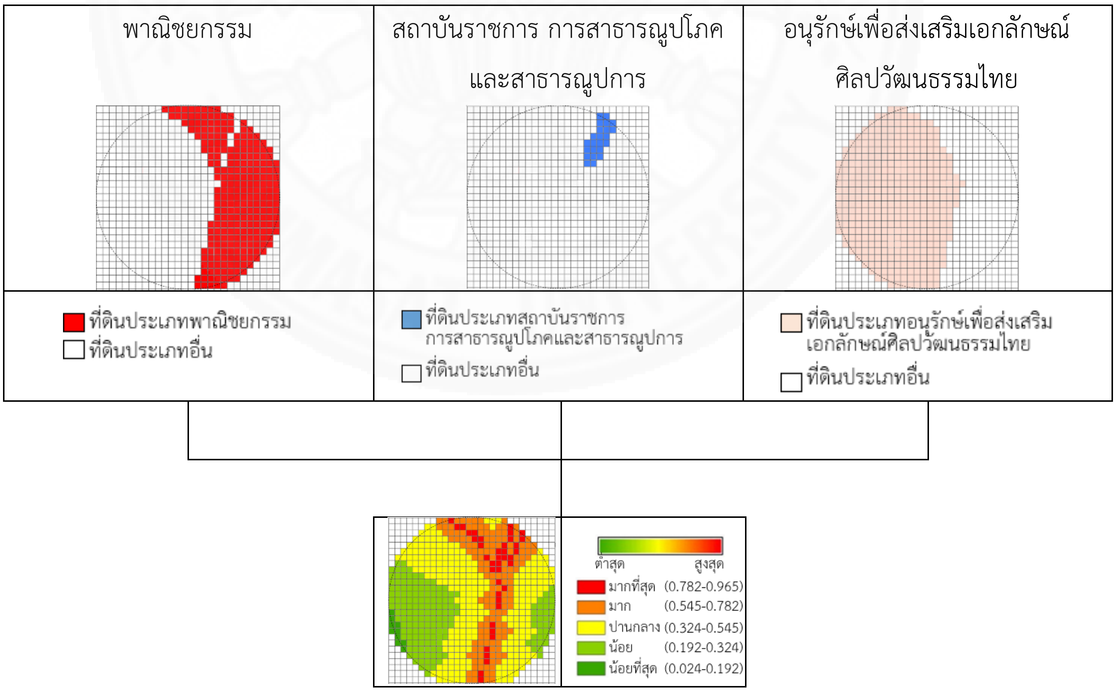

ภาพที่ 5.18 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

5.2.3.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.89 รองลงมาเป็น อนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยคิดเป็นร้อยละ 34.74 และ 3.46 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.06 และ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก มากที่สุด และน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.32 22.11 6.02 และ 1.50 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.18

5.2.3.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและพาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 84.06 และ 18.95 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 58.35 และ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง มาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.80 9.47 7.22 และ 3.16 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.19

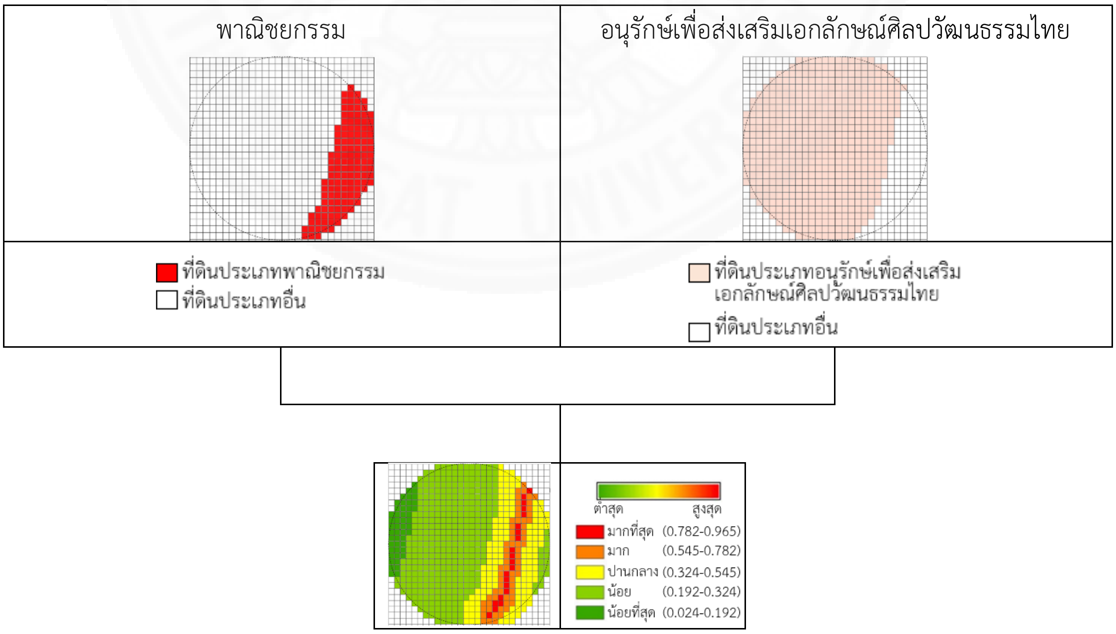

ภาพที่ 5.19 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

5.2.3.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.53 รองลงมาเป็นที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และ พาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 4.81 และ 4.51 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 58.80 และ รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง น้อยที่สุด มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.60 9.77 7.97 และ 2.86 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.20

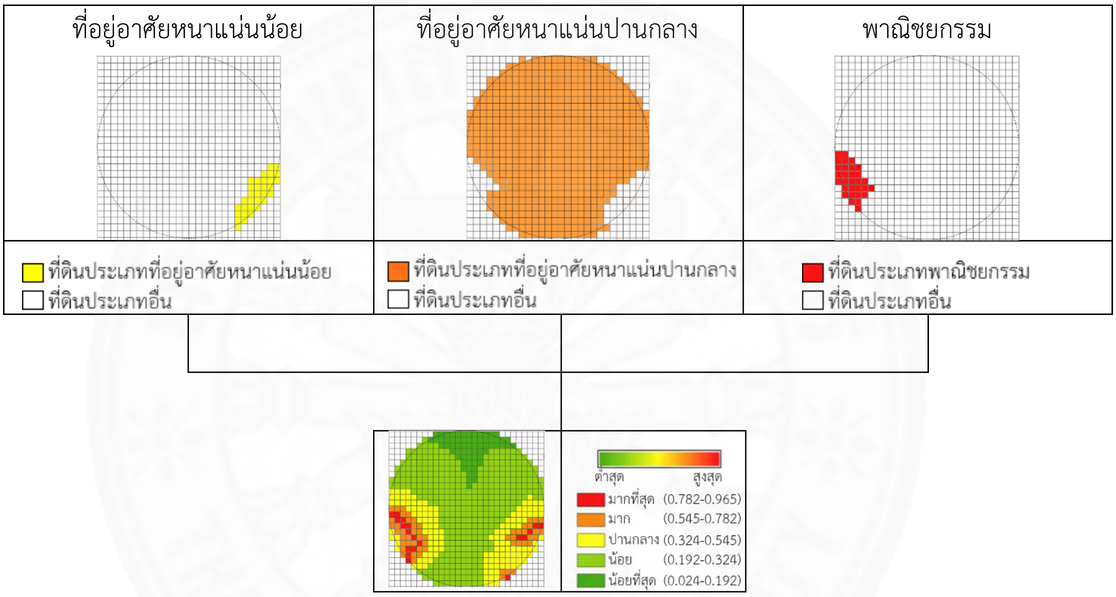

ภาพที่ 5.20 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ขึ้นอยู่กับที่ตั้งของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งสามารถบ่งชี้ความเป็นย่านของแต่ละพื้นที่ได้ โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมโดดเด่นมากที่สุด ในขณะที่พื้นที่กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) และพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยโดดเด่นมากที่สุด ส่วนพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางโดดเด่นมากที่สุด และพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีความใกล้เคียงกันในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรมและอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยโดดเด่นมากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาตาม

สมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีความหลากหลายด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินมากยิ่งส่งผลให้เกิดความหลากหลายในพื้นที่มากทั้งกิจกรรมและกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ อันเป็นการสะท้อนบทบาทความสำคัญของพื้นที่สาธารณะตามคำนิยามของความเป็นสาธารณะที่สามารถรองรับการใช้งานได้อย่างหลาย โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) มีค่าผลรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.69 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานมือง) กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีค่าผลรวมการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภทคิดเป็นร้อยละ 17.16 17.14 12.68 และ 12.54 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.21

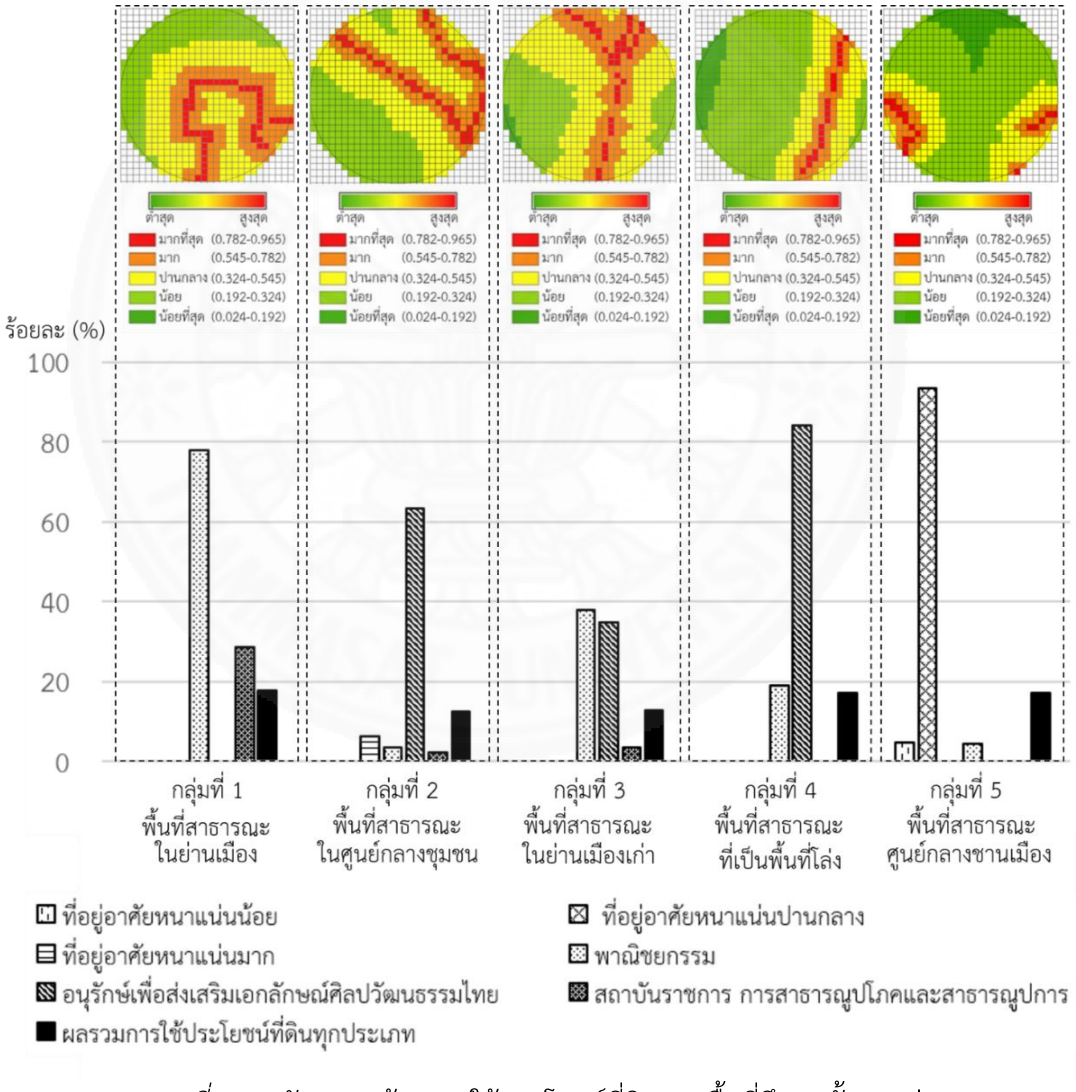

ภาพที่ 5.21 ศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม

5.2.4 มุมมองและจุดหมายตา

มุมมองและจุดหมายตาของแต่ละพื้นที่ศึกษาในงานวิจัยประกอบด้วย 4 ลักษณะมุมมอง ได้แก่ 1) จุดตัดถนนสำคัญ 2) สะพาน 3) อนุสาวรีย์ 4) อาคารใหญ่ ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาแต่ละประเภทและผลรวมด้านมุมมองและจุดหมายตาทุกประเภท โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.4.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีจุดหมายตาประเภทอาคารใหญ่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8 รองลงมาเป็นจุดตัดถนนสำคัญ สะพาน และอนุสาวรีย์ คิดเป็นร้อยละ 2.86 0.45 และ 0.15 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมจุดหมายตาทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายด้านมุมมองและจุดหมายตาส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 56.10 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง มาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.37 10.83 5.41 และ 0.3 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.22

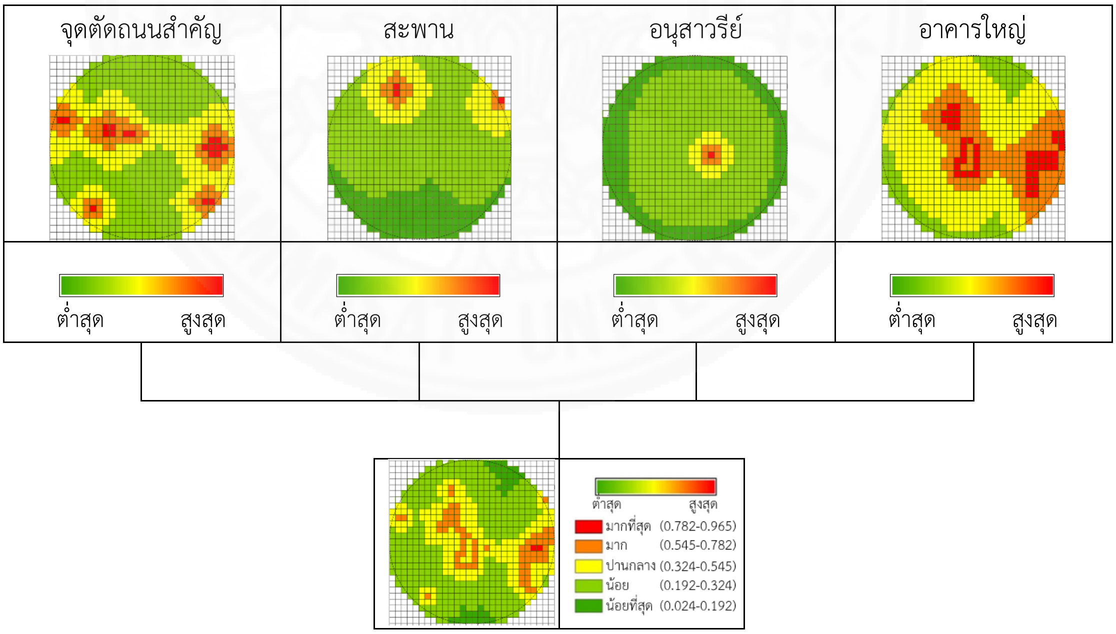

ภาพที่ 5.22 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1

Ref. code: 25615716300024JDM

5.2.4.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีจุดหมายตาประเภทจุดตัดถนนสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.52 รองลงมาเป็นสะพาน และอนุสาวรีย์ คิดเป็นร้อยละ 1.05 และ 0.75 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมจุดหมายตาทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายด้านมุมมองและจุดหมายตาส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 59.25 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง มาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.28 5.71 3.16 และ 0.6 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.23

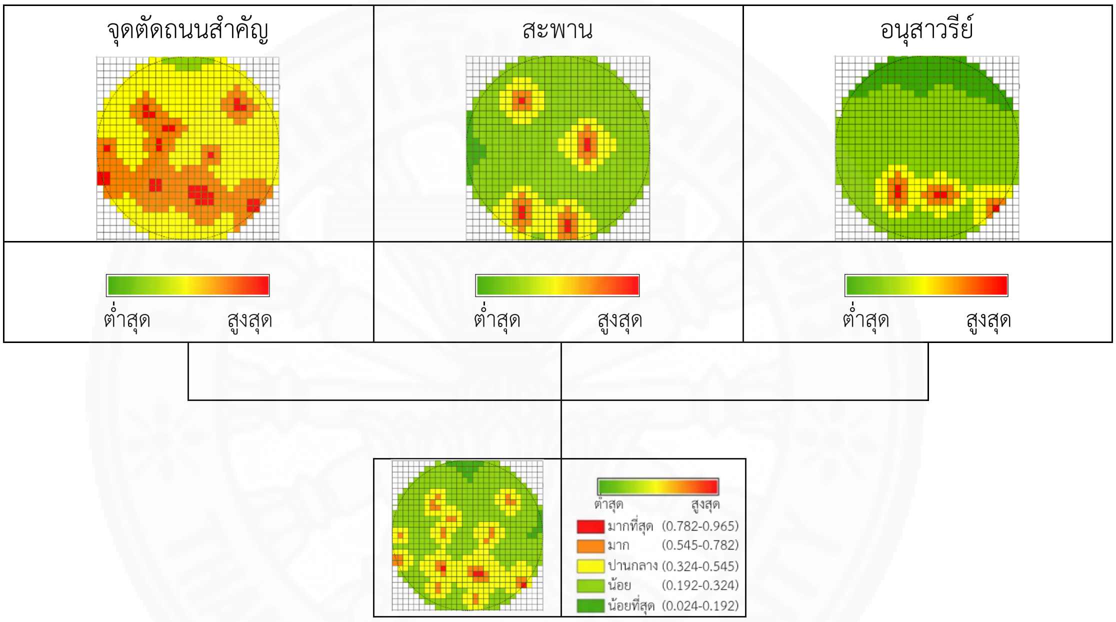

ภาพที่ 5.23 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

5.2.4.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีจุดหมายตาประเภทจุดตัดถนนสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.77 รองลงมาเป็นอนุสาวรีย์ และสะพาน คิดเป็นร้อยละ 2.40 และ 1.65 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมจุดหมายตาทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายด้านมุมมองและจุดหมายตาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 79.10 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 19.10 และ 1.80 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.24

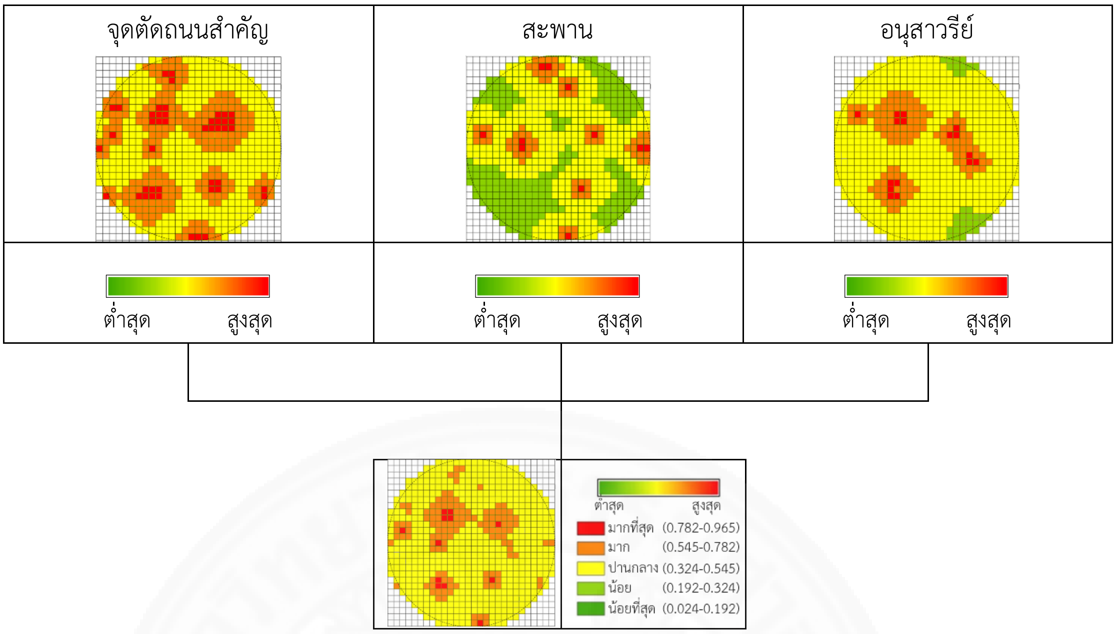

ภาพที่ 5.24 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

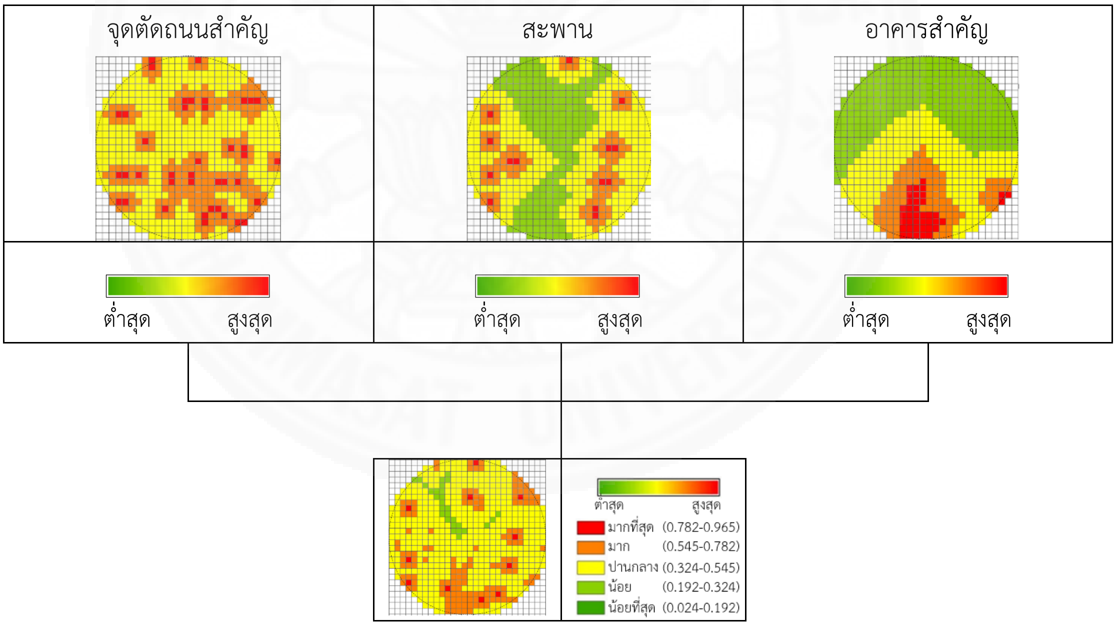

ภาพที่ 5.25 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

5.2.4.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีจุดหมายตาประเภทจุดตัดถนนสำคัญและอาคารสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.02 รองลงมาเป็นสะพาน คิดเป็นร้อยละ 2.11 และเมื่อทำการรวมจุดหมายตาทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายด้านมุมมอง

และจุดหมายตาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 71.28 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.86 4.21 และ 1.65 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.25

5.2.4.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีจุดหมายตาประเภทจุดตัดถนนสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.85 รองลงมาเป็นอาคารสำคัญ และสะพาน คิดเป็นร้อยละ 2.11 และ 0.60 ตามลำดับ เมื่อทำการรวมจุดหมายตาทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายด้านมุมมองและจุดหมายตาส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 73.23 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง มาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.64 7.22 3.61 และ 0.3 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.26

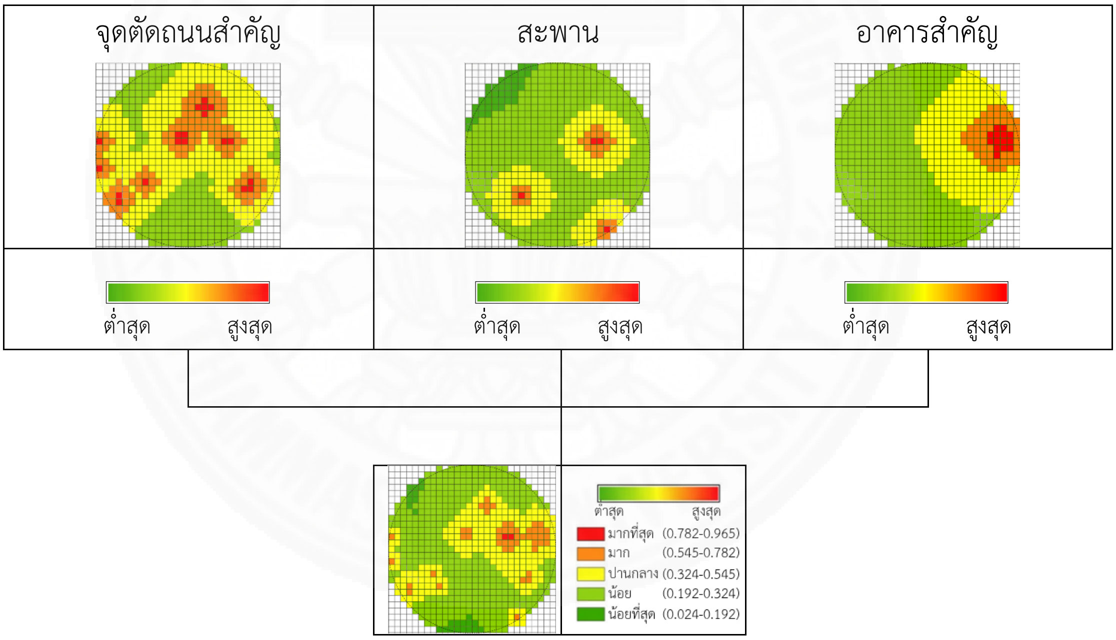

ภาพที่ 5.26 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่า ลักษณะมุมมองและจุดหมายตาของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) มีอาคารขนาดใหญ่เป็นจุดหมายตาที่มีลักษณะเด่นที่สุด ในขณะที่พื้นที่กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) และพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีจุดตัดถนนสำคัญและอนุสาวรีย์เป็นจุดหมายตาที่มีลักษณะเด่นที่สุด ส่วนพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีอาคารขนาดใหญ่และจุดตัดถนนสำคัญเป็นจุดหมายตาที่มีลักษณะเด่น

ที่สุด ต่างจากพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) ที่มีจุดหมายตาน้อยที่สุด โดยมีอาคารขนาดใหญ่และจุดตัดถนนสำคัญเป็นจุดหมายตาที่มีลักษณะเด่นที่สุด ซึ่งหากพิจารณาตามสมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีจุดหมายตามากยิ่งส่งผลให้พื้นที่มีความน่าสนใจมาก ด้วยทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงได้ง่ายจากการมองเห็นพื้นที่ อันเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการเข้าใช้และจดจำพื้นที่ได้ โดยพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีค่าผลรวมมุมมองและจุดหมายตาทุกประเภทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.16 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) และกลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีค่าผลรวมมุมมองและจุดหมายตาทุกประเภทคิดเป็นร้อยละ 3.54 2.87 1.58 และ 1.39 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.27

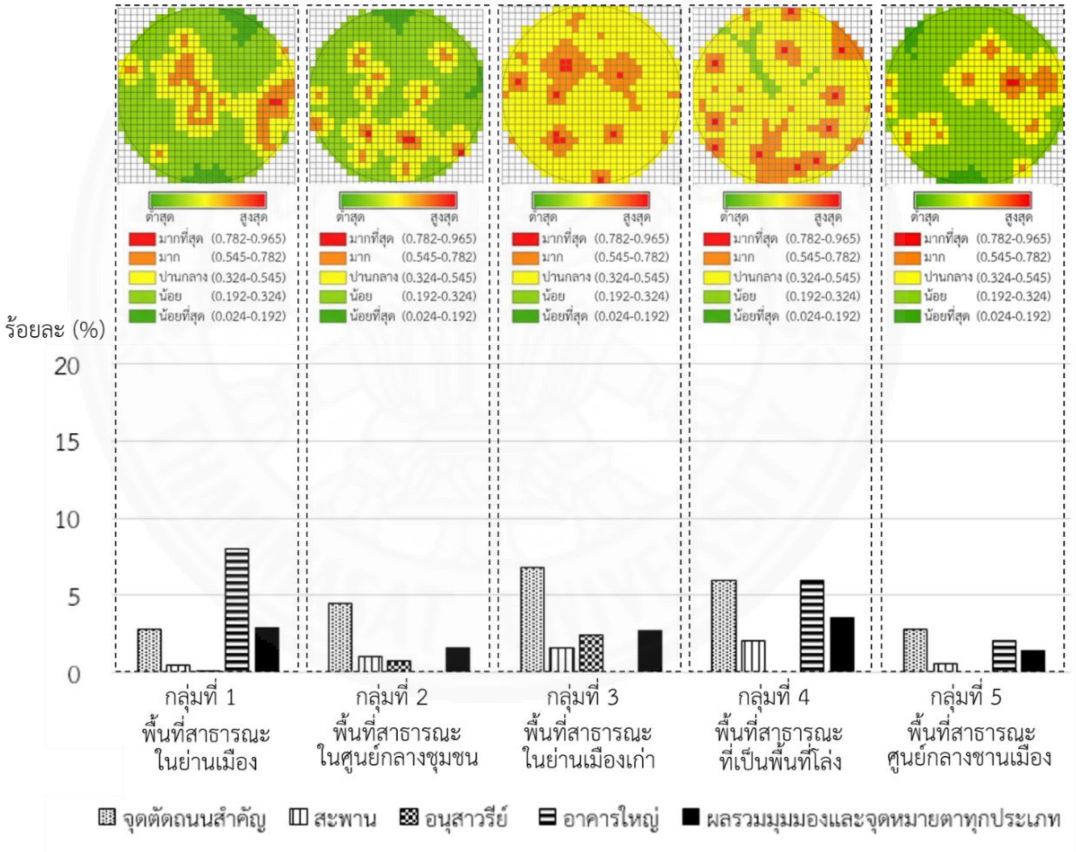

ภาพที่ 5.27 ศักยภาพด้านมุมมองและจุดหมายตาของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม

5.2.5 ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ 1) เขมร 2) อิสลาม 3) ทวาย 4) มอญ ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือ

สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพด้านย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละประเภทและผลรวมด้านย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภท โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.5.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

ไม่มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์

5.2.5.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์เขมรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.20 รองลงมาเป็นทวาย และอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 0.60 และ 0.30 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 70.23 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.79 11.88 และ 2.10 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.28

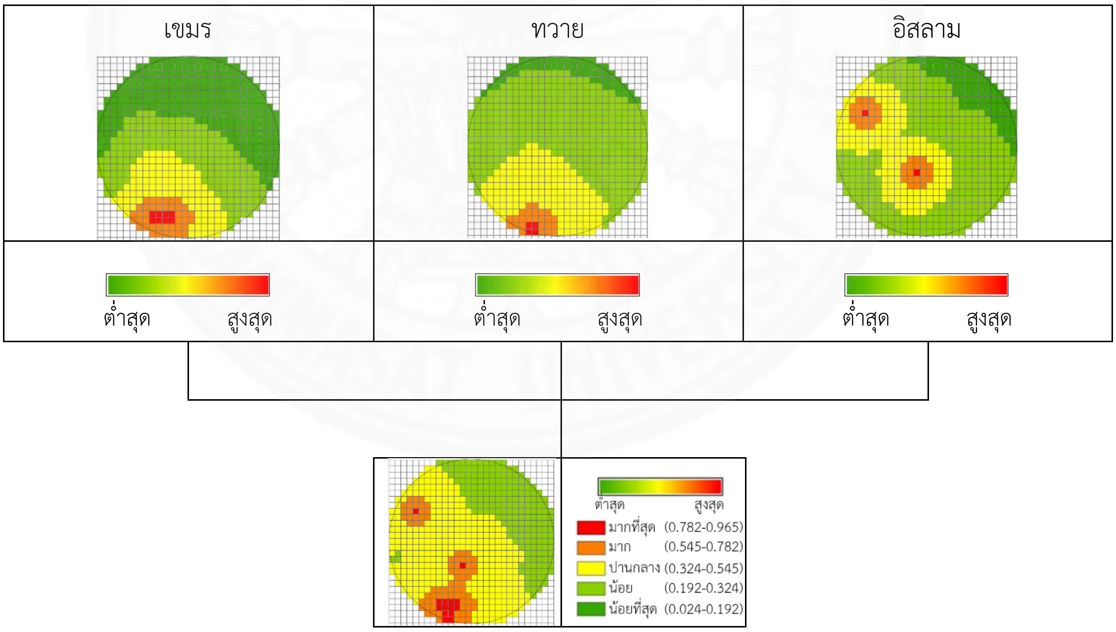

ภาพที่ 5.28 ศักยภาพด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

5.2.5.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทวายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.20 รองลงมาเป็นเขมร และอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 0.60 และ 0.30 ตามลำดับ และเมื่อทำการรวมย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.02 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.43 17.44 และ 2.11 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.29

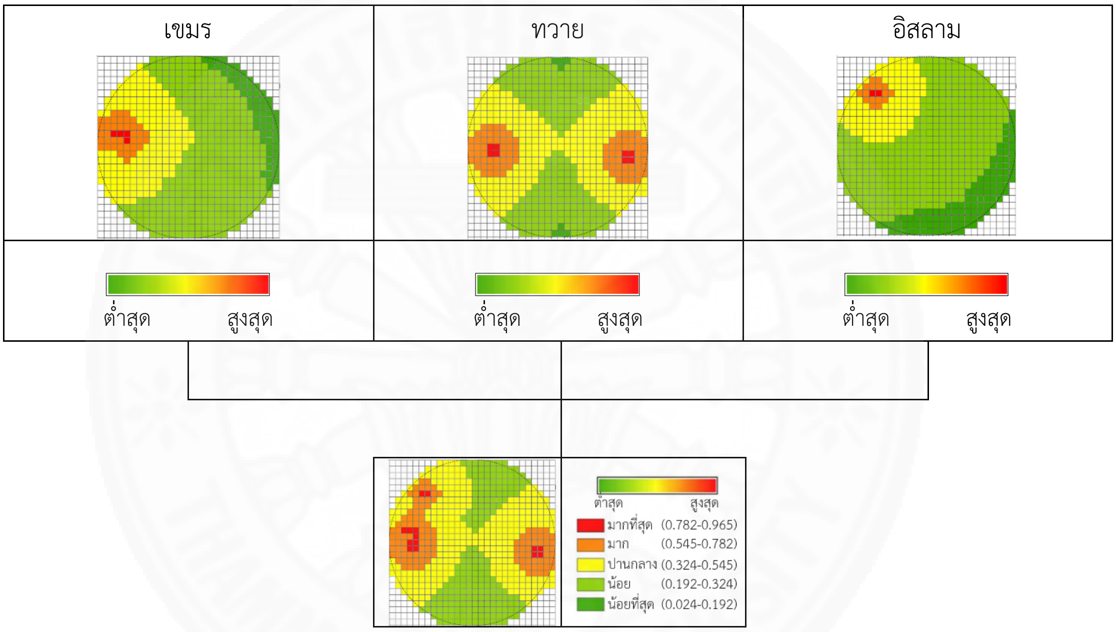

ภาพที่ 5.29 ศักยภาพด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

5.2.5.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มอญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.56 รองลงมาเป็นทวาย คิดเป็นร้อยละ 0.30 และเมื่อทำการรวมย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีระดับศักยภาพด้านความหลากหลายของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 55.94 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.71 15.49 และ 2.86 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.30

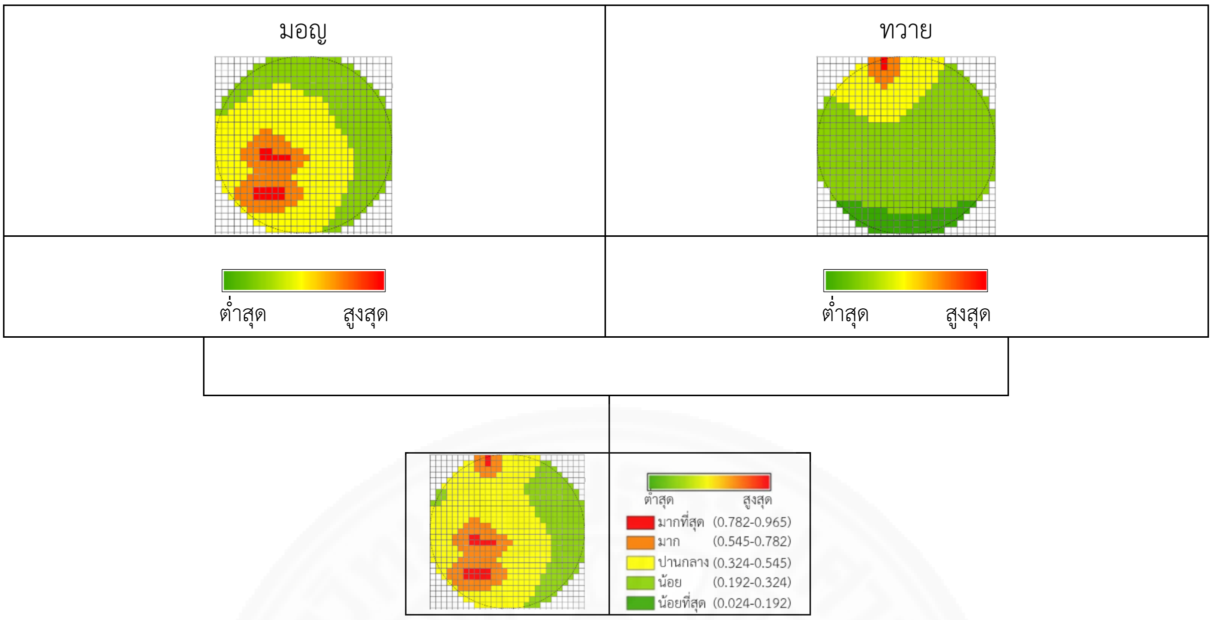

ภาพที่ 5.30 ศักยภาพด้านความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

5.2.5.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

ไม่มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพด้านย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่า ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) และพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) ไม่มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ ในขณะที่พื้นที่กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์เขมรมากที่สุด ส่วนพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทวายมากที่สุด และพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มอญมากที่สุด ซึ่งหากพิจารณาตามสมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีความหลากหลายของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มากยิ่งส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานและกิจกรรมมาก โดยพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีค่าผลรวมย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.86 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) และ มีค่าผลรวมย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภทคิดเป็นร้อยละ 2.11 และ 2.10 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.31

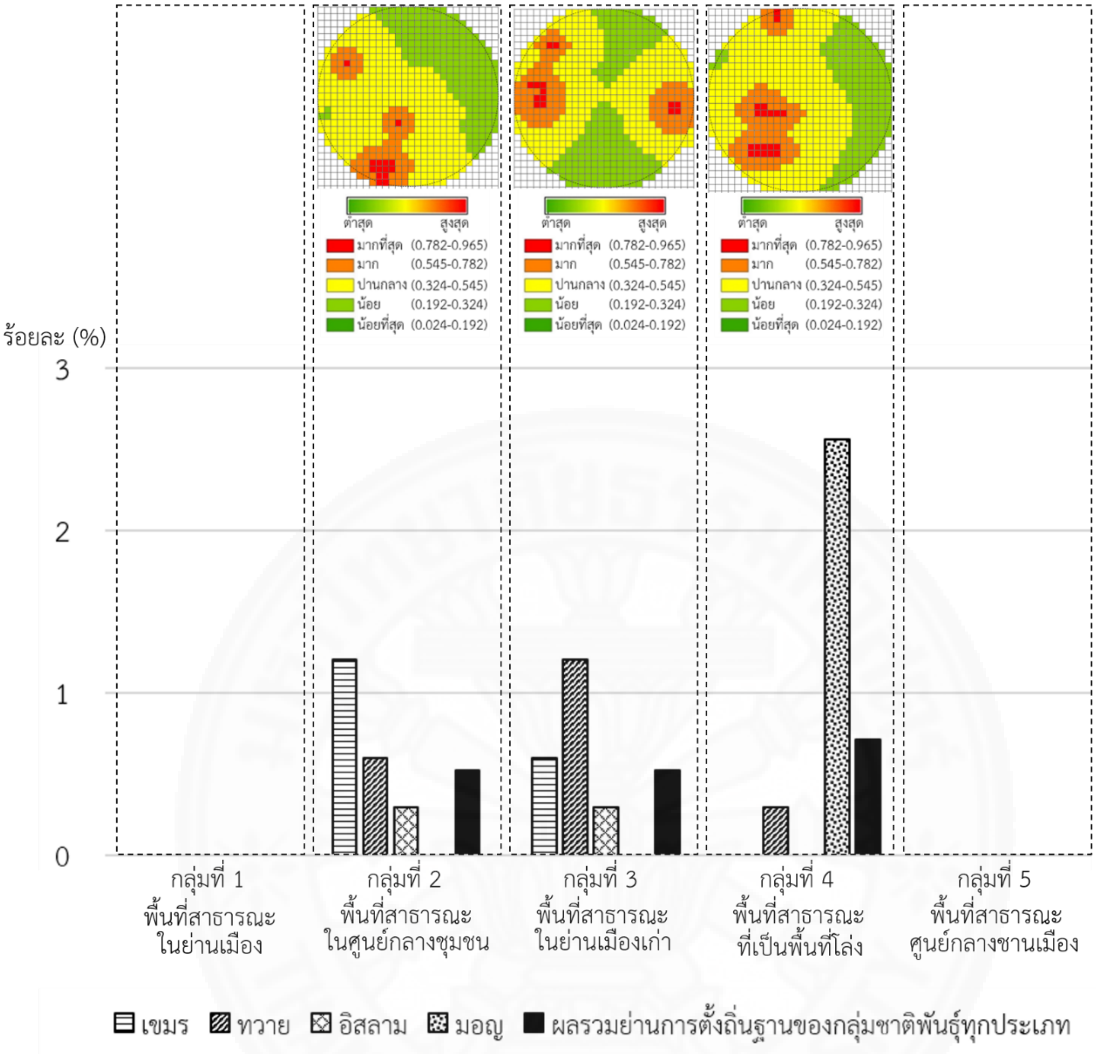

ภาพที่ 5.31 ศักยภาพด้านความหลากหลายของย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม

5.2.6 การแบ่งขอบเขตพื้นที่

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มมีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ ประกอบด้วย 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) แหล่งน้ำหรือเส้นทางน้ำ 2) ถนนสายสำคัญ ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตพื้นที่แต่ละประเภทและผลรวมด้านการแบ่งขอบเขตพื้นที่ทุกประเภท โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตพื้นที่ต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.6.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 7.67 ของพื้นที่ และมีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยถนนสายหลักคิดเป็นร้อยละ 18.34 ของพื้นที่ และเมื่อทำการรวมลักษณะการ

แบ่งขอบเขตทั้งสองประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีระดับศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 40.30 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง มาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.04 11.13 8.72 และ 2.11 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.32

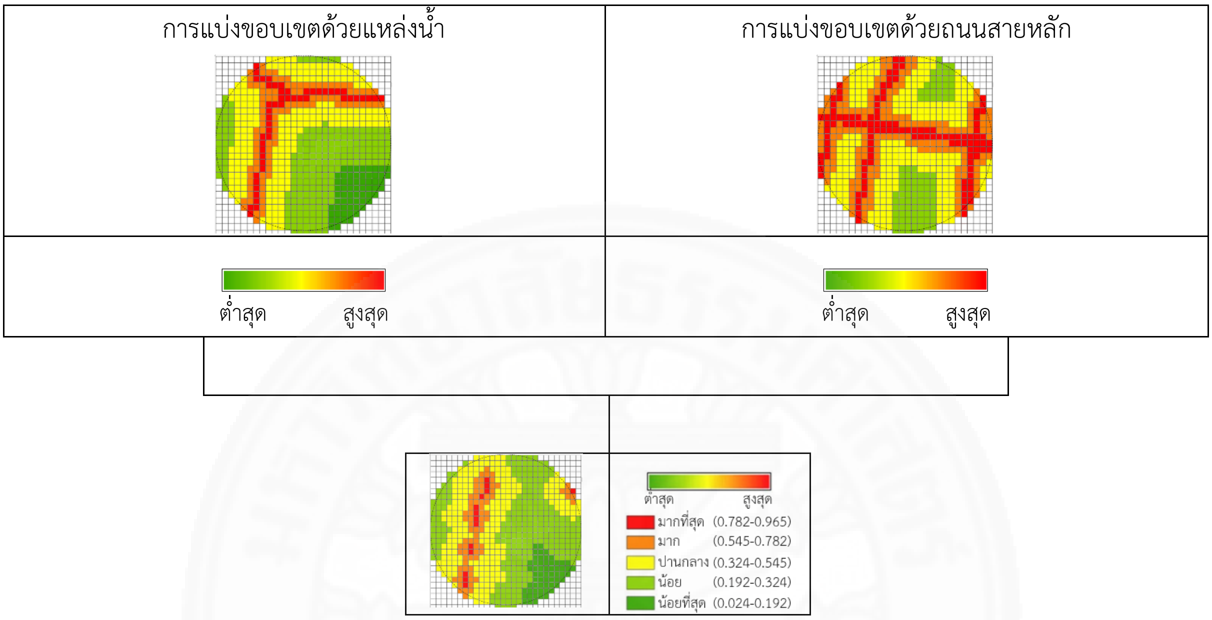

ภาพที่ 5.32 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1

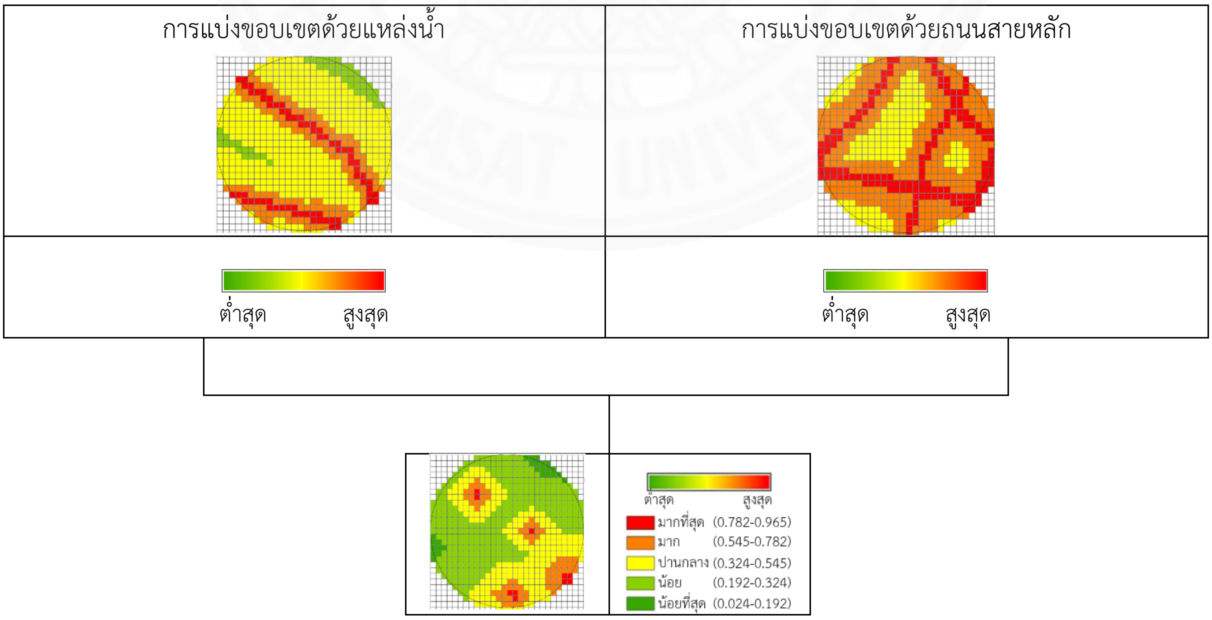

ภาพที่ 5.33 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2

Ref. code: 25615716300024JDM

5.2.6.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 9.92 ของพื้นที่ และมีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยถนนสายหลักคิดเป็นร้อยละ 8.12 ของพื้นที่ และเมื่อทำการรวมลักษณะการแบ่งขอบเขตทั้งสองประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีระดับศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 49.02 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง มาก น้อยที่สุด และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.34 10.98 3.76 และ 1.50 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.33

5.2.6.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 11.58 ของพื้นที่ และมีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยถนนสายหลักคิดเป็นร้อยละ 27.37 ของพื้นที่ และเมื่อทำการรวมลักษณะการแบ่งขอบเขตทั้งสองประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีระดับศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 51.73 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.87 13.08 และ 1.95 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.34

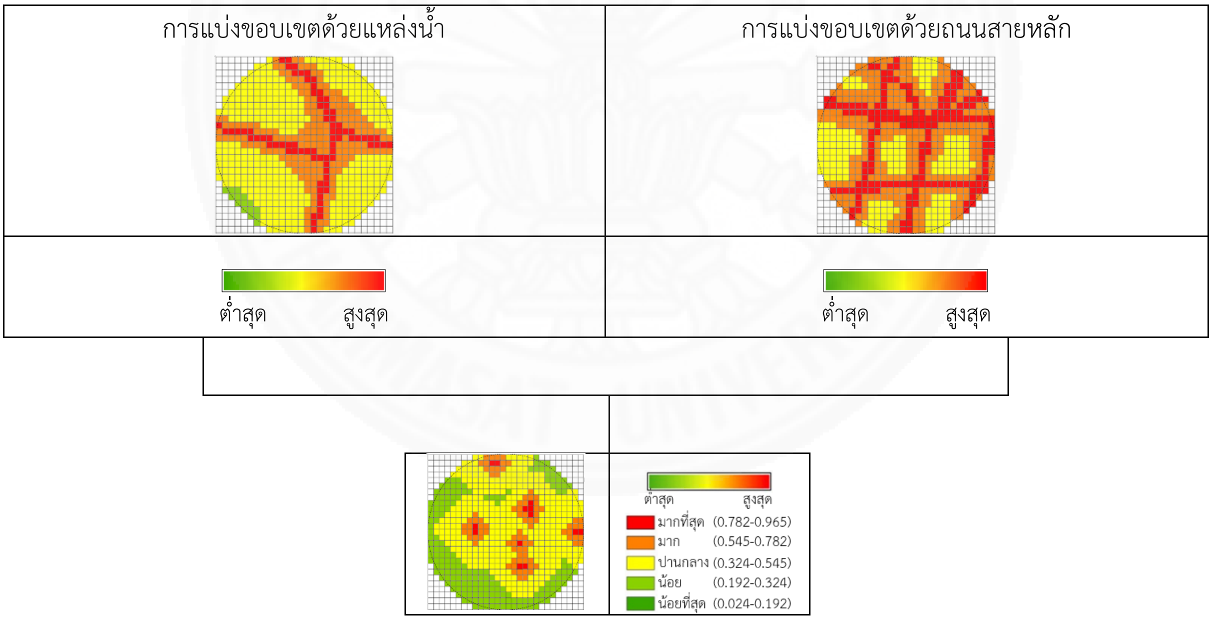

ภาพที่ 5.34 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3

5.2.6.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 12.78 ของพื้นที่ และมีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยถนนสายหลักคิดเป็นร้อยละ 30.38 ของพื้นที่ และเมื่อทำการรวมลักษณะการ

Ref. code: 25615716300024JDM

แบ่งขอบเขตทั้งสองประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีระดับศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 77.29 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก น้อย และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.34 14.89 และ 5.11 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.35

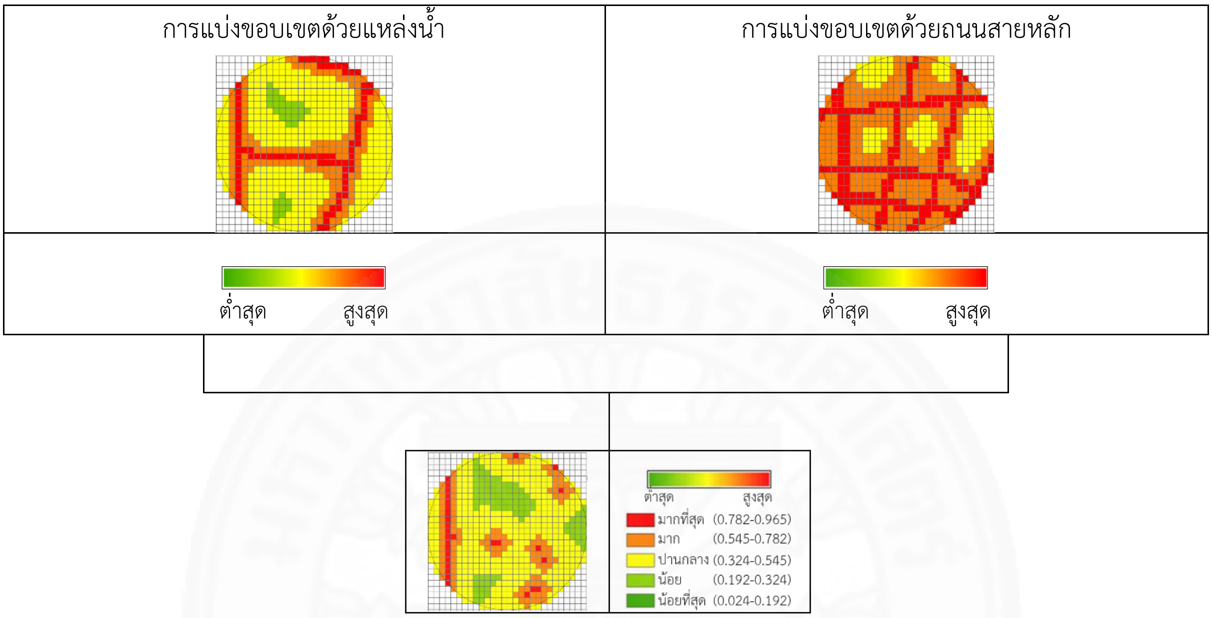

ภาพที่ 5.35 ศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4

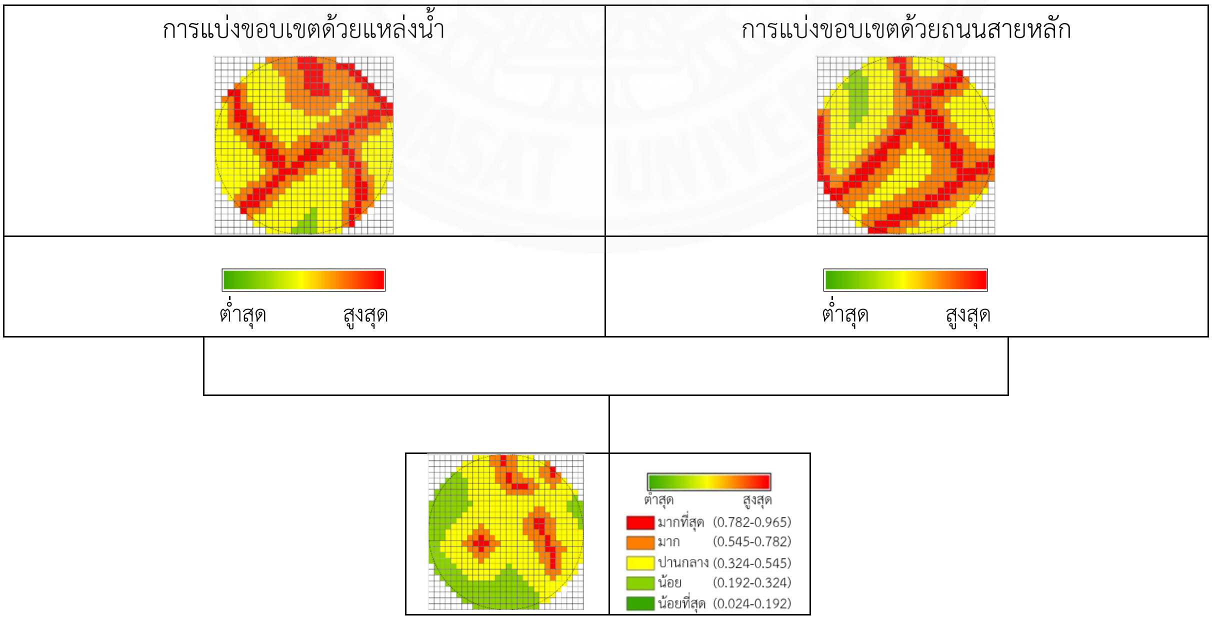

ภาพที่ 5.36 ค่าระดับศักยภาพด้านความหลากหลายของการแบ่งขอบเขตพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

Ref. code: 25615716300024JDM

5.2.6.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยแหล่งน้ำคิดเป็นร้อยละ 7.97 ของพื้นที่ และมีลักษณะการแบ่งขอบเขตด้วยถนนสายหลักคิดเป็นร้อยละ 20.30 ของพื้นที่ และเมื่อทำการรวมลักษณะการแบ่งขอบเขตทั้งสองประเภทสามารถระบุได้ว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีระดับศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.17 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก น้อย และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.64 11.28 และ 3.91 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.36

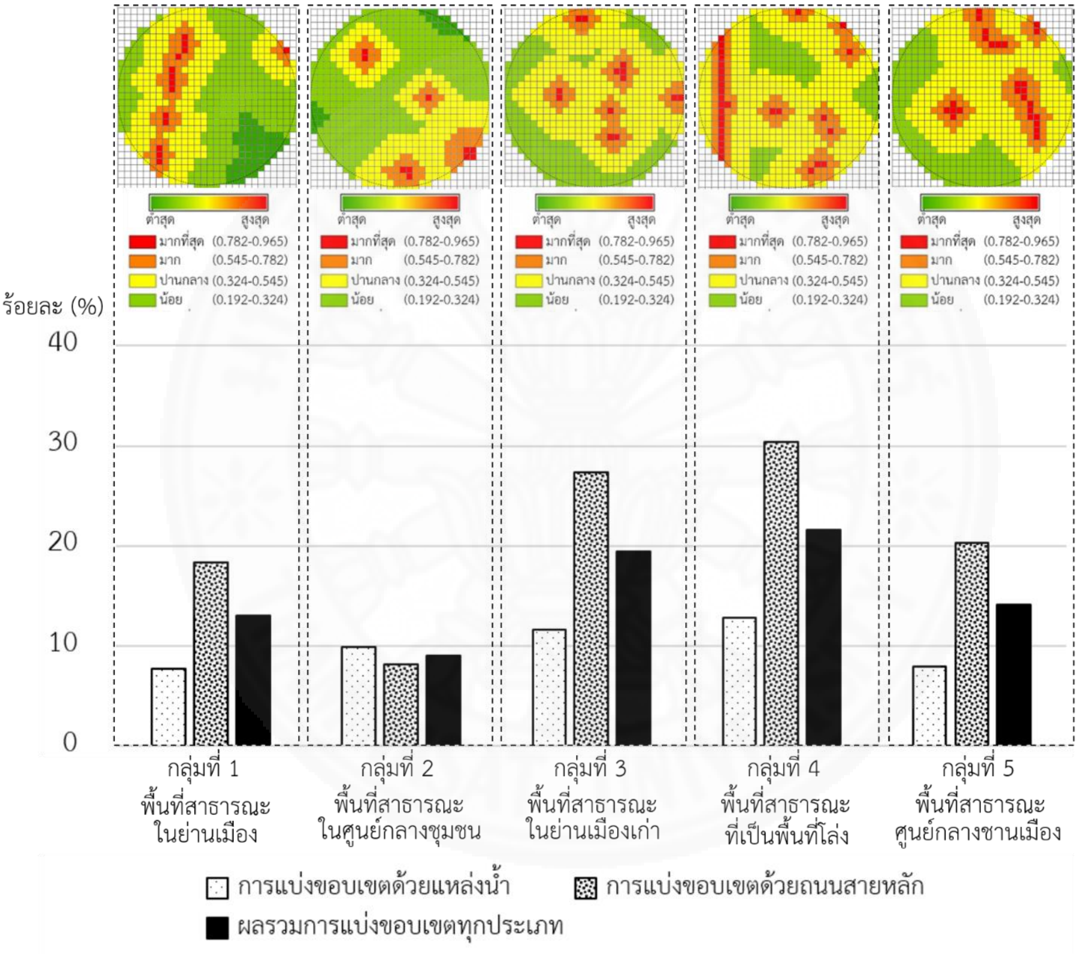

ภาพที่ 5.37 ศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตของพื้นที่ของพื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่ม

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่า การแบ่งขอบเขตของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) พื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) พื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) และพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยถนนสายหลักซึ่งเป็นลักษณะการแบ่งขอบเขตที่เป็นสิ่งปลูกสร้างจากมนุษย์เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่พื้นที่กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน)

มีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยแหล่งน้ำซึ่งเป็นลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหากพิจารณาตามสมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีการแบ่งขอบเขตมากยิ่งส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายทางจินตภาพมาก โดยพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีค่าผลรวมการแบ่งขอบเขตทุกประเภทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.11 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีค่าผลรวมย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ทุกประเภทคิดเป็นร้อยละ 3.91 2.11 1.95 และ 1.50 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.37

5.2.7 พื้นที่โล่ง

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มมีพื้นที่โล่งซึ่งมีขนาดแตกต่างกันประกอบอยู่ ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่โดยเครื่องมือสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยแสดงให้เห็นค่าระดับศักยภาพด้านพื้นที่โล่ง โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านการแบ่งขอบเขตพื้นที่ต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.2.7.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีพื้นที่โล่งคิดเป็นร้อยละ 16.54 ของพื้นที่ โดยมีระดับศักยภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมากที่สุด และน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.54 และ 8.42 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.38

5.2.7.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีพื้นที่โล่งคิดเป็นร้อยละ 0.75 ของพื้นที่ โดยมีระดับศักยภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 63.60 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับปานกลาง น้อยที่สุด มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.15 11.27 4.21 และ 0.75 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.38

5.2.7.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีพื้นที่โล่งคิดเป็นร้อยละ 5.71 ของพื้นที่ โดยมีระดับศักยภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก น้อย และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.40 13.98 และ 5.71 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.38

5.2.7.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีพื้นที่โล่งคิดเป็นร้อยละ 7.22 ของพื้นที่ โดยมีระดับศักยภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับมาก น้อย และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.77 8.12 และ 7.22 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.38

Ref. code: 25615716300024JDM

5.2.7.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีพื้นที่โล่งคิดเป็นร้อยละ 9.92 ของพื้นที่ โดยมีระดับศักยภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.36 รองลงมาเป็นศักยภาพระดับน้อย มาก และมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.09 11.28 และ 9.92 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.38

พื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1	พื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2	พื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3	พื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4	พื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5
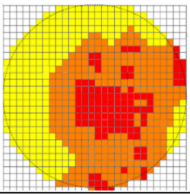	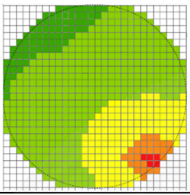	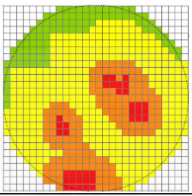	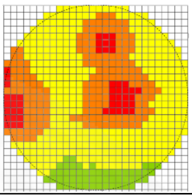	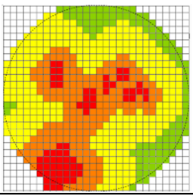
ต่ำสุด สูงสุด	ต่ำสุด สูงสุด	ต่ำสุด สูงสุด	ต่ำสุด สูงสุด	ต่ำสุด สูงสุด

ภาพที่ 5.38 ศักยภาพด้านพื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม

สามารถสรุปภาพรวมศักยภาพด้านพื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ว่าขนาดพื้นที่โล่งของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งหากพิจารณาตามสมมติฐานที่ว่ายิ่งพื้นที่มีขนาดพื้นที่โล่งมากยิ่งส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายทางจินตภาพมาก โดยพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) มีค่าผลรวมพื้นที่โล่งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.54) รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งพื้นที่ กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีค่าผลรวมพื้นที่โล่งคิดเป็นร้อยละ 9.92 7.22 5.71 และ 0.75 ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 5.39

Ref. code: 25615716300024JDM

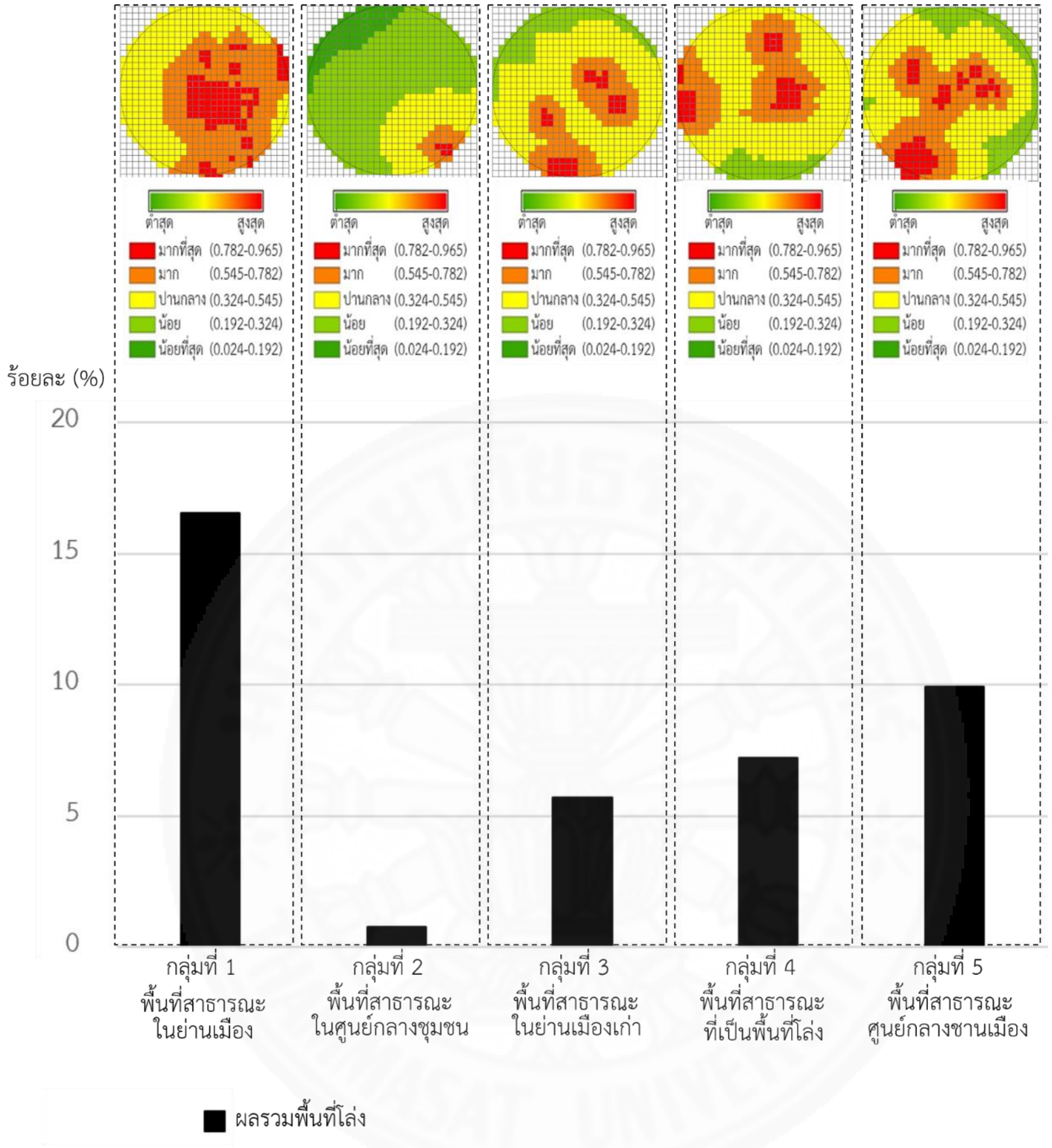

ภาพที่ 5.39 ศักยภาพด้านพื้นที่โล่งของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม

5.2.8 ผลการรวมปัจจัยทางกายภาพโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีศักยภาพทางด้านกายภาพทั้ง 7 ด้าน ที่ต่างกัน สามารถสรุปผลจากการพิจารณาลักษณะทางกายภาพแต่ละด้านได้ดังนี้

5.2.8.1 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการเข้าถึง

กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการเข้าถึงมีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 1.80 รองลงมาเป็นกลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะใน

ย่านเมือง) และกลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 1.65 0.44 0.43 และ 0.10 ตามลำดับ

5.2.8.2 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการใช้ประโยชน์อาคาร

กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการใช้ประโยชน์อาคารมีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มากที่สุด มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 2.15 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 1.95 0.75 และ 0.30 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) ไม่ปรากฏค่าระดับมากที่สุดด้านการใช้ประโยชน์อาคาร

5.2.8.3 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินมีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) มากที่สุด มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 0.75 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) และ กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 0.71 0.60 0.29 และ 0.15 ตามลำดับ

5.2.8.4 กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านมุมมองและจุดหมายตา

กายภาพของพื้นที่สาธารณะด้านมุมมองและจุดหมายตามีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มากที่สุด โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 1.80 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) และกลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 1.65 0.60 0.30 และ 0.30 ตามลำดับ

5.2.8.5 การเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์

การเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์มีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มากที่สุด โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 2.86 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และ กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 2.11 และ 2.10 ตามลำดับ

5.2.8.6 การแบ่งเขตพื้นที่

การแบ่งเขตพื้นที่มีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) มากที่สุด โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 5.11 รองลงมาเป็นกลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่าน

Ref. code: 25615716300024JDM

เมืองเก่า) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 3.91 2.11 1.95 และ 1.50 ตามลำดับ

5.2.8.7 พื้นที่โล่ง

พื้นที่โล่งมีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 16.54 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งพื้นที่ กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) และกลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 9.92 7.22 5.71 และ 0.75 ตามลำดับ

ทั้งนี้ หากพิจารณาค่าผลรวมลักษณะทางกายภาพของแต่ละกลุ่มพบว่า พื้นที่กลุ่มที่ 3 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า) มีค่าผลรวมลักษณะทางกายภาพทั้ง 7 ด้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.96 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 4 (พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง) กลุ่มที่ 2 (พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน) กลุ่มที่ 1 (พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง) และกลุ่มที่ 5 (พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง) มีค่าผลรวมลักษณะทางกายภาพทั้ง 7 ด้านคิดเป็นร้อยละ 0.83 0.44 0.43 และ 0.10 ตามลำดับ

5.3 บริบทภายในพื้นที่สาธารณะ

การสำรวจบริภายในพื้นที่สาธารณะเป็นการสำรวจพื้นที่ตัวแทนของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม ได้แก่ 1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง คือ สนามกีฬาแห่งชาติ 2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน คือ วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง 3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า คือ ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง 4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง คือ สวนรมณีนาถ และ 5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

การศึกษาบริบทภายในพื้นที่สาธารณะใช้การสำรวจพื้นที่ 3 ประเด็น คือ 1) การเข้าถึง 2) สิ่งอำนวยความสะดวก และ 3) การรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของพื้นที่อันเกิดจากการรวมกันของปัจจัยทางกายภาพทั้ง 3 ประเด็น โดยผลการสำรวจบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะตัวแทนทั้ง 5 พื้นที่ สามารถสรุปรายละเอียดในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

5.3.1 การเข้าถึง

การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในส่วนของบริบทภายในพื้นที่สาธารณะพิจารณาการเข้าถึง 2 ประเด็น ประกอบด้วย 2 ลักษณะการเข้าถึง ได้แก่ 1) การเข้าถึงทางกายภาพซึ่งเป็นการเข้าถึงพื้นที่โดยการเคลื่อนที่ และ 2) การเข้าถึงจากการมองเห็น ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถ

Ref. code: 25615716300024JDM

นำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านการเข้าถึงต่างกัน สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

5.3.1.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: สนามกีฬาแห่งชาติ มีทางเข้าซึ่งรองรับการเข้าถึงทางกายภาพจำนวน 3 ทางเข้า-ออก หลัก คือ การเข้าจากถนนสุขุมวิทโดยตรง ทางเข้าด้านข้างอาคารนิมิบุตร และทางเข้าจากถนนซอยจุฬาลงกรณ์ 12 ส่วนการเข้าถึงจากการมองเห็นสามารถเข้าถึงด้วยการมองเห็นพื้นที่ได้ในระดับสายตา โดยมีรั้วโปร่งสูงกว่าระดับสายตาเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่และพรางการมองเห็นโดยพื้นที่โดยตรง นอกจากนี้ ด้านหน้าอาคารฝั่งถนนพระรามที่ 1 มีลักษณะเป็นกลุ่มอาคารขนาดใหญ่ ซึ่งมีความโดดเด่นด้านมุมมองโดยสารมารถมองเห็นได้จากจากถนนสายหลักได้อย่างชัดเจน ดังแสดงในภาพที่ 5.40

5.3.1.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นย่านพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์หลายชนิดที่มีขอบเขตติดกันรวมอยู่ในพื้นที่เดียวกันจึงสามารถเข้าถึงได้หลากหลายทางเข้าจากถนนที่อยู่โดยรอบทั้งถนนพระสุเมรุ ถนนดินสอ ถนนราชดำเนินกลาง และถนนตะนาว ซึ่งรวมการเข้าถึงทางกายภาพได้จำนวน 4 ทางเข้า-ออก หลัก ทั้งยังสามารถเดือนเชื่อมต่อกันระหว่างแต่ละพื้นที่ได้ ส่วนการเข้าถึงจากการมองเห็นสามารถเข้าถึงพื้นที่ด้วยการมองเห็นในระดับสายตาจากถนนโดยรอบได้ มีรั้วโปร่งสูงกว่าระดับสายตาและรั้วทึบเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่และพรางการมองเห็นภายในของพื้นที่ ทั้งนี้ ถึงแม้ว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีการเข้าถึงจำนวนมากและมีอาณาเขตของแต่ละพื้นที่เชื่อมต่อกัน แต่ในการเข้าถึงทางกายภาพยังคงถูกแบ่งออกเป็นแต่ละส่วนอย่างชัดเจนด้วยการใช้รั้วกั้น เช่น พื้นที่วัดกับอาคารที่อยู่อาศัย เป็นต้น ดังแสดงในภาพที่ 5.40

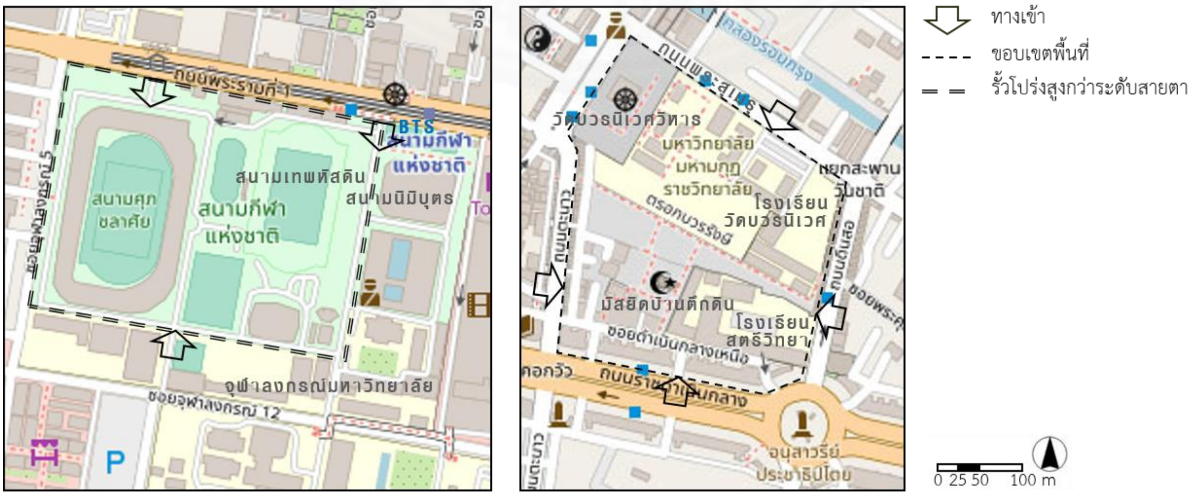

ภาพที่ 5.40 การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 (ซ้าย) และกลุ่มที่ 2 (ขวา)

5.3.1.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง มีทางเข้าซึ่งรองรับการเข้าถึงทางกายภาพจำนวน 5 ทางเข้า-ออก หลัก คือ การเข้าจากถนนราชดำเนินกลาง ถนนมหาไชย และซอยดำเนินกลางใต้ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีความโดดเด่นด้านการดึงดูดการมองเห็นมากกว่าพื้นที่กลุ่มอื่น โดยมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งริมถนนและบริเวณจุดตัดของถนนสำคัญคือแยกผ่านฟ้าลีลาศ ประกอบกับมีสิ่งปลูกสร้างที่มีความสวยงาม มีลักษณะการออกแบบและขนาดที่แตกต่างจากอาคารโดยรอบ เรียงสลับด้านหน้าและด้านหลัง ทั้งลานพลับพลมหาเจษฎาบดินทร์ ป้อมมหากาฬ โลหะปราสาทวัดราชนัดดารามวรวิหาร และบรมบรรพตวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ดังแสดงในภาพที่ 5.41

5.3.1.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: สวนรมณีนาถ มีทางเข้าซึ่งรองรับการเข้าถึงทางกายภาพจำนวน 3 ทางเข้า-ออก หลัก คือ การเข้าจากถนนศิริพงษ์ ถนนศิริพัฒน์ และถนนมหาไชย ส่วนการเข้าถึงจากการมองเห็นสามารถเข้าถึงด้วยการมองเห็นพื้นที่ได้ในระดับสายตา โดยมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งและพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ท่ามกลางพื้นที่อาคารที่หนาแน่น ประกอบกับมีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะแตกต่างจากอาคารโดยรอบ เช่น อาคารรูปร่างคล้ายหอคอย ประติมากรรมหอยสังข์ ซึ่งมีความโดดเด่นและสะดุดตา โดยมีรั้วโปร่งสูงกว่าระดับสายตาเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่และพรางการมองเห็นโดยพื้นที่โดยตรง ดังแสดงในภาพที่ 5.41

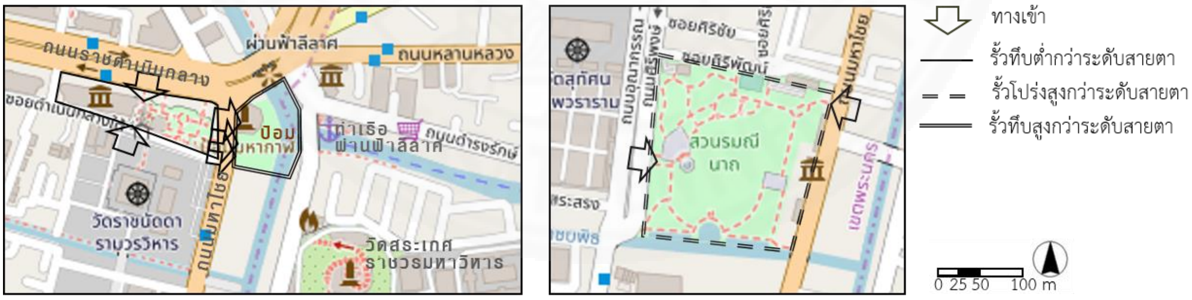

ภาพที่ 5.41 การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 (ซ้าย) และกลุ่มที่ 4 (ขวา)

5.3.1.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

ตัวแทนพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีทางเข้าซึ่งรองรับการเข้าถึงทางกายภาพจำนวน 3 ทางเข้า-ออก หลัก คือ การเข้าจากถนนเสรีไทย และถนนศรีบูรพา ส่วนการเข้าถึงจากการมองเห็นสามารถเข้าถึงด้วยการมองเห็นพื้นที่ได้ในระดับสายตา โดยมีรั้วโปร่งสูงกว่าระดับสายตาเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่และพรางการมองเห็นโดยพื้นที่โดยตรง ดังแสดงในภาพที่ 5.42

ภาพที่ 5.42 การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5

ผลจากการสำรวจลักษณะเฉพาะทางกายภาพภายในพื้นที่ด้านการเข้าถึงสามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่โดยผู้สำรวจ โดยเกณฑ์การให้คะแนนการเข้าถึงทางกายภาพพิจารณาจากจำนวนทางเข้า ส่วนการเข้าถึงทางการมองเห็นพิจารณาจากประเภทสิ่งกีดขวางทางการมองเห็นได้ โดยพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีการเข้าถึงรวมดีที่สุด คิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.9 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 3 คิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.7 และกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 4 และกลุ่มที่ 5 คิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.6 สามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ได้ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3

ค่าคะแนนด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม

พื้นที่สาธารณะ	**การเข้าถึง**		**รวม**	**ค่ามาตรฐาน**
	กายภาพ (0-5)*	**มองเห็น (0-5)****	**(10)**	**(0-1)**
1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: สนามกีฬาแห่งชาติ	3	3	6	0.6
2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง	4	5	10	0.9
3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง	5	2	7	0.7
4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: สวนรมณีนาถ	3	3	6	0.6
5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	3	3	6	0.6

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ค่าคะแนนด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม

หมายเหตุ * จำนวนทางเข้า 1 ทาง = 1 คะแนน
จำนวนทางเข้า 2 ทาง = 2 คะแนน
จำนวนทางเข้า 3 ทาง = 3 คะแนน
จำนวนทางเข้า 4 ทาง = 4 คะแนน
จำนวนทางเข้า 5 ทาง = 5 คะแนน

** สิ่งกีดขวางทางการมองเห็นได้ประเภทรั้วทึบสูงกว่าระดับสายตา = 1 คะแนน
สิ่งกีดขวางทางการมองเห็นได้ประเภทรั้วทึบต่ำกว่าระดับสายตา = 2 คะแนน
สิ่งกีดขวางทางการมองเห็นได้ประเภทรั้วโปร่งสูงกว่าระดับสายตา = 3 คะแนน
สิ่งกีดขวางทางการมองเห็นได้ประเภทรั้วโปร่งต่ำกว่าระดับสายตา = 4 คะแนน
ไม่มีสิ่งกีดขวางทางสายตาประเภทรั้ว = 5 คะแนน

5.3.2 สิ่งอำนวยความสะดวก

พื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่เพื่อรองรับการใช้งานที่ต่างกันตามลักษณะของพื้นที่ ทั้งที่นั่งพัก ป้ายให้ข้อมูล ห้องน้ำสาธารณะ จุดเติมน้ำดื่ม จุดรักษาความปลอดภัย ที่จอดจักรยาน ดวงไฟหรือเสาไฟ ถังขยะ สนามเด็กเล่น ลานกิจกรรมกลางแจ้ง และลานจอดรถรวม ผลจากการสำรวจลักษณะเฉพาะทางกายภาพภายในพื้นที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่โดยผู้สำรวจ โดยเกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาจากจำนวนประเภทสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปรากฏในพื้นที่สาธารณะที่ทำการสำรวจ

ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างกัน โดยพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ครบมากที่สุดตามบทบาทของพื้นที่ซึ่งเป็นสวนสาธารณะ คิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 1 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 โดยคิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.91 0.82 และ 0.73 ตามลำดับ สามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ได้ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 5.4

5.3.3 การรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่

พื้นที่ศึกษาทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ มีบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ที่ต่างกันตามลักษณะของพื้นที่ ทั้งรองรับการทำธุระ การพักผ่อน การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำกิจกรรมสังคม การเรียนรู้ การทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต การทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ การแลกเปลี่ยนสินค้า การทำกิจกรรมบันเทิงและศิลปวัฒนธรรม และการเป็นพื้นที่สร้างเสริมทัศนียภาพให้กับพื้นที่โดยรอบ

Ref. code: 25615716300024JDM

ผลจากการสำรวจลักษณะเฉพาะทางกายภาพภายในพื้นที่ด้านการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่สามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่โดยผู้สำรวจ โดยเกณฑ์การให้คะแนนพิจารณาจากจำนวนประเภทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ที่ปรากฏในพื้นที่สาธารณะที่ทำการสำรวจ

ทั้งนี้ ผลการสำรวจที่แปลงค่าให้อยู่ในรูปแบบทางสถิติสามารถนำไปวิเคราะห์ทางกายภาพพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่สาธารณะมีศักยภาพด้านการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ต่างกัน โดยพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่มากที่สุด คิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.8 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 1 โดยคิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.7 0.6 0.4 และ 0.3 ตามลำดับ สามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ได้ดังข้อมูลแสดงในตารางที่ 5.5

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.4

สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะ	สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม												
	ที่นั่งพัก	จุด/ป้ายให้ข้อมูล	ห้องน้ำสาธารณะ	จุดเติมน้ำดื่ม	จุดรักษาความปลอดภัย	ที่จอดจักรยาน	ดวงไฟ/เสาไฟ	ถังขยะ	สนามเด็กเล่น	ลานกิจกรรมกลางแจ้ง	ลานจอดรถรวม	รวม (11)	ค่ามาตรฐาน (0-1)
1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: สนามกีฬาแห่งชาติ	/		/	/	/	/	/	/	-	/	/	9	0.82
2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง	/	/	/	-	/	/	/	/	-	-	/	8	0.73
3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: ลานพลับพลามหา-เจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง	/	/	/	-	-	/	/	/	-	/	/	8	0.73
4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: สวนรมณีนาถ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11	1.00
5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: สถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์	/	/	/	/	/	/	/	/	-	/	/	10	0.91

หมายเหตุ / คือ ปรากฏสิ่งอำนวยความสะดวกชนิดที่ระบุในตาราง

- คือ ไม่ปรากฏสิ่งอำนวยความสะดวกชนิดที่ระบุในตาราง

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 5.5

การรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะ	บทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่ม											
	ทำธุระ	พักผ่อน/ชมสถานที่	ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	กิจกรรมสังคม	การเรียนรู้	สร้างเสริมคุณภาพชีวิต	ศาสนาและความเชื่อ	แลกเปลี่ยนสินค้า	บันเทิงและศิลปวัฒน-ธรรม	สร้างเสริมทัศนียภาพ	รวม (10)	ค่ามาตรฐาน (0-1)
1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: สนามกีฬาแห่งชาติ	-	-	-	/	-	/	-	-	/	-	3	0.30
2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง	/	-	-	-	/	-	/	/	-	-	4	0.40
3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: ลานพลับพลามหาเจษฎา-บดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง	-	/	/	-	/	/	/	-	/	/	7	0.70
4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: สวนรมณีนาถ	-	/	/	-	/	/	-	-	/	/	6	0.60
5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-ศาสตร์	/	/	/	/	/	/	-	/	/	-	8	0.80

หมายเหตุ / คือ ปรากฏสิ่งอำนวยความสะดวกชนิดที่ระบุในตาราง

- คือ ไม่ปรากฏสิ่งอำนวยความสะดวกชนิดที่ระบุในตาราง

Ref. code: 25615716300024JDM

5.3.4 ผลการรวมปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะ

ผลการรวมปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะด้านการเข้าถึงพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ของทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ โดยใช้ค่ามาตรฐานอันเป็นผลรวมด้านการเข้าถึงพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งอ้างอิงได้จากตารางที่ 5.3 – 5.5 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 (สวนรมณีนาถ) มีผลการรวมปัจจัยสูงที่สุด คิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.77 รองลงมาเป็นพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 (สนามกีฬาแห่งชาติ) และพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 (ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง) และพื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 (วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง) มีผลการรวมปัจจัยคิดเป็นค่ามาตรฐานเท่ากับ 0.74 0.61 และ 0.58 ตามลำลำดับ โดยสามารถระบุเป็นค่าคะแนนของแต่ละพื้นที่ได้ดังแสดงในตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6

ผลรวมปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะ

พื้นที่สาธารณะ	**ปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะ**			**รวม (3)**	**ค่ามาตรฐาน (0-1)**
	การเข้าถึง*	สิ่งอำนวยความสะดวก**	บทบาท/กิจกรรม***		
1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: สนามกีฬาแห่งชาติ	0.70	0.82	0.30	1.82	0.61
2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง	0.60	0.73	0.40	1.73	0.58
3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: ลานพลับพลามหาเจษฎา-บดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง	1.00	0.73	0.70	1.83	0.61
4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: สวนรมณีนาถ	0.70	1.00	0.60	2.30	0.77
5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: สถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์	0.50	0.91	0.80	2.21	0.74

หมายเหตุ * คือ ค่ามาตรฐานด้านการเข้าถึงของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มอ้างอิงจากตารางที่ 5.3

** คือ ค่ามาตรฐานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มอ้างอิงจากตารางที่ 5.4

*** คือ ค่ามาตรฐานด้านการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มอ้างอิงจากตารางที่ 5.5

Ref. code: 25615716300024JDM

การสรุปภาพรวมศักยภาพทางด้านกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่โดยการพิจารณาลักษณะทางกายภาพแต่ละด้านภายในกลุ่มพบว่า *พื้นที่กลุ่มที่ 1* (สนามกีฬาแห่งชาติ) มีความโดดเด่นของปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการเข้าถึง ซึ่งมีค่าผลรวมคิดเป็นร้อยละ 70 และบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งมีค่าผลรวมต่ำที่สุดคิดเป็นร้อยละ 30 ในขณะที่*พื้นที่กลุ่มที่ 2* (วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง) มีปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่ทั้ง 3 ปัจจัยใกล้เคียงกัน โดยมีปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกโดดเด่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการเข้าถึง และบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ โดยมีค่าผลรวมคิดเป็นร้อยละ 60 และ 40 ตามลำดับ ส่วน*พื้นที่กลุ่มที่ 3* (ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง) มีลักษณะทางกายภาพภายในพื้นที่ด้านการเข้าถึงโดดเด่นที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยด้านบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งมีค่าผลรวมใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 73 และ 70 ตามลำดับ และ*กลุ่มที่ 4* (สวนรมณีนาถ) มีค่าผลรวมปัจจัยทางกายภาพภายในพื้นที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการเข้าถึงและบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งมีค่าผลรวมคิดเป็นร้อยละ 70 และ 60 ตามลำดับ และพื้นที่กลุ่มที่ 5 (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) มีลักษณะทางกายภาพภายในพื้นที่ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดดเด่นที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่ ซึ่งมีค่าผลรวมคิดเป็นร้อยละ 80 และปัจจัยด้านการเข้าถึงซึ่งมีค่าผลรวมปัจจัยต่ำที่สุดที่ร้อยละ 50

ทั้งนี้ หากพิจารณาลักษณะทางกายภาพแต่ละด้านระหว่างกลุ่มพบว่า *กายภาพภายในของพื้นที่สาธารณะด้านการเข้าถึง*มีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 3 (ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 100 ต่างจากกลุ่มพื้นที่อื่นที่มีค่าค่อนข้างต่ำ โดยรองลงมาเป็นกลุ่มที่ 1 (สนามกีฬาแห่งชาติ) และ 4 (สวนรมณีนาถ) พื้นที่กลุ่มที่ 2 (วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง) และพื้นที่กลุ่มที่ 5 (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 70 60 และ 50 ตามลำดับ ในขณะที่*กายภาพภายในของพื้นที่สาธารณะด้านสิ่งอำนวยความสะดวก*มีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 4 (สวนรมณีนาถ) มากที่สุด มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 5 (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) กลุ่มที่ 1 (สนามกีฬาแห่งชาติ) และพื้นที่กลุ่มที่ 2 (วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง) และ 3 (ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง) มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 91 82 และ 73 ตามลำดับ ส่วน*กายภาพภายในของพื้นที่สาธารณะด้านบทบาทการรองรับการทำกิจกรรมในพื้นที่*มีค่ามาตรฐานมากที่สุดปรากฏอยู่ในพื้นที่กลุ่มที่ 5 (สถาบันบัณฑิตพัฒ

นบริหารศาสตร์) มากที่สุด มีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาเป็นพื้นที่กลุ่มที่ 3 (ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง) 4 (สวนรมณีนาถ) 2 (วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง) และ 1 (สนามกีฬาแห่งชาติ) โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานคิดเป็นร้อยละ 70 60 40 และ 30 ตามลำดับ

และหากพิจารณาผลรวมลักษณะทางกายภาพของแต่ละกลุ่มพบว่า พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 (สวนรมณีนาถ) สูงที่สุด คิดเป็นค่ามาตรฐานที่ 0.77 รองลงมาเป็นกลุ่มที่ 5 (สถาบันบัณฑิตพัฒน-บริหารศาสตร์) กลุ่มที่ 1 (สนามกีฬาแห่งชาติ) และ 3 (ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง) และกลุ่มที่ 2 (วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง) โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานที่ 0.74 0.61 และ 0.58 ตามลำดับ

5.4 ความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ

การศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบพิจารณาจากผลการสำรวจบริบทโดยรอบและภายในพื้นที่สาธารณะดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อที่ 5.2 และ 5.3 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มมีความโดดเด่นทางกายภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้แต่ละพื้นที่สาธารณะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพของบริบทโดยรอบและภายในพื้นที่สาธารณะตัวแทนทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ได้ดังนี้

5.4.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีลักษณะเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่สามารถรองรับผู้เข้าใช้จำนวนมาก โดยพื้นที่ตัวแทนของพื้นที่สาธารณะในกลุ่มนี้คือสนามกีฬาแห่งชาติ ตั้งอยู่ในย่านพื้นที่ศูนย์กลางเมืองที่มีความเจริญในทุกด้าน โดยเป็นย่านพาณิชยกรรมและการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมือง และใกล้กับสถานที่สำคัญของเมือง เช่น หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ศูนย์การค้าในเครือสยาม ศูนย์การค้ามาบุญครอง วังสระปทุม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่กระจุกตัวอยู่ในย่านพื้นที่อย่างหนาแน่น และมีกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ที่หลากหลาย ทั้งนี้ พื้นที่สนามกีฬาแห่งชาติมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งและอาคารขนาดใหญ่เพื่อใช้รองรับกิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก ทั้งยังเป็นพื้นที่สำหรับใช้จัดกิจกรรมสำคัญระดับประเทศ เช่น การแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ เช่นกีฬาเอเชียนเกมส์ การแข่งขันฟุตบอลทีมชาติ การแข่งขันฟุตบอลในกีฬามหาวิทยาลัยโลก เป็นต้น นอกจากนี้ สนามกีฬาแห่งชาติยังถูกใช้เพื่อกิจกรรมทางสังคม เช่น งานปีใหม่ งานรายการโทรทัศน์สัญจร งานวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

รวมทั้งใช้จัดคอนเสิร์ตของศิลปินสัญจรระดับโลก เป็นต้น ทั้งยังเปิดให้บริการสำหรับประชาชนในบริเวณใกล้เคียงได้ใช้สำหรับการทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิตด้วยออกกำลังกาย บริบทโดยรอบพื้นที่เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของเมืองในทุกด้าน มีความสะดวกสบายทั้งการเดินทาง การเชื่อมต่อกับพื้นที่อำนวยความสะดวกสบายด้านอื่น เช่น ศูนย์การค้า สถานศึกษา แหล่งงาน เป็นต้น ดังแสดงในภาพที่ 5.43

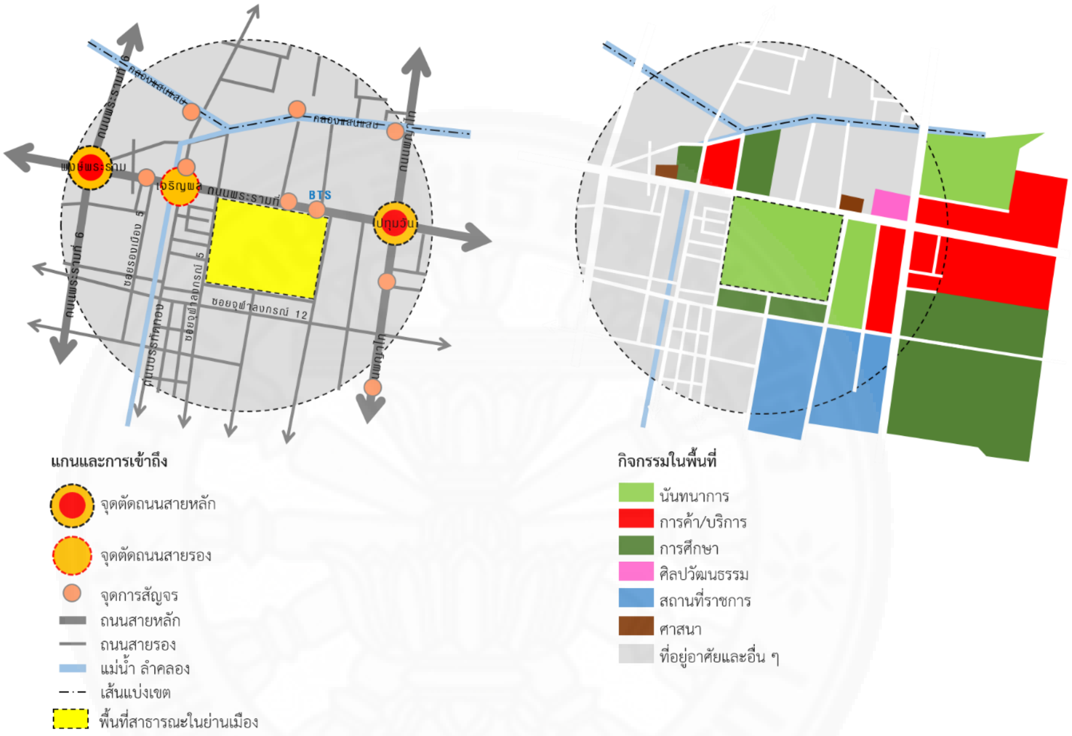

ภาพที่ 5.43 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 และบริบทโดยรอบ

5.4.2 .พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีลักษณะเป็นการกระจุกรวมกันของพื้นที่อยู่อาศัย สถานศึกษา และศาสนสถาน โดยตั้งอยู่ในย่านที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินหลากหลายกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่นในงานวิจัยนี้ ทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม การอยู่อาศัยหนาประเภทแน่นมาก สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และการอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยพื้นที่ตัวแทนของพื้นที่สาธารณะในกลุ่มนี้คือวัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งประกอบไปด้วย วัดบวรนิเวศวิหาร โรงเรียนวัดบวรนิเวศ มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย โรงเรียนสตรีวิทยา มัสยิดบ้านตึกดิน ชุมชน และอาคารพาณิชย์ริมถนนราชดำเนินกลาง ซึ่งล้วนตั้งอยู่ในละแวกเดียวกันและสามารถเดินเชื่อมต่อถึงกันได้ กลุ่มพื้นที่นี้ถูกล้อมรอบด้วยชุมชนการค้าและที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม ทั้งคือชาวไทยมุสลิมและไทยพุทธ ดังแสดงในภาพที่

5.44 ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะแห่งนี้มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดองค์ประกอบของชุมชนไทยอันประกอบด้วยที่“บวร” หรือ บ้าน วัด และโรงเรียน ซึ่งด้วยบทบาทของแต่ละหน่วยย่อยในพื้นที่สามารถสร้างกิจกรรมได้อย่างหลากหลายในลักษณะการพึ่งพาหรือการใช้พื้นที่ร่วมกัน

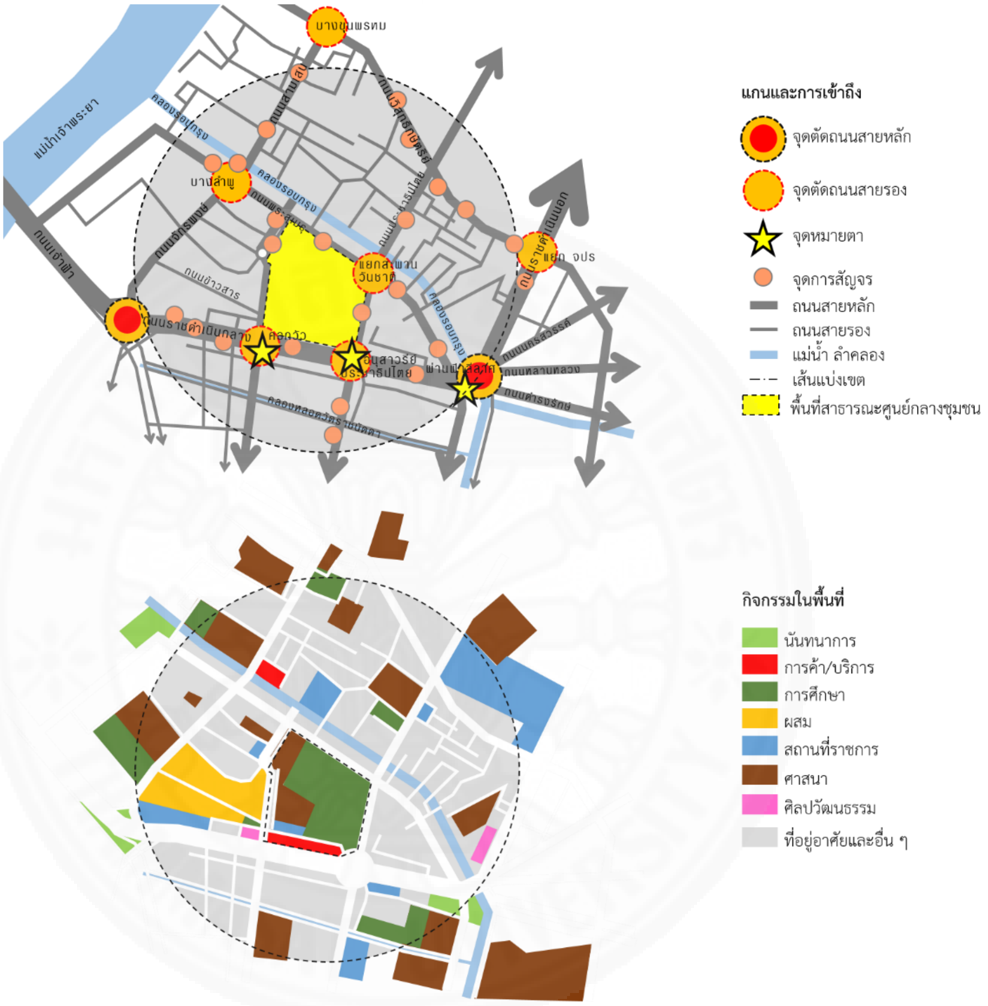

ภาพที่ 5.44 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 และบริบทโดยรอบ

5.4.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่ามีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งและมีสิ่งปลูกสร้างที่มีความโดดเด่น ตั้งอยู่บริเวณจุดตัดถนนสำคัญ สามารถมองเห็นได้จากตำแหน่งต่าง ๆ ของเมือง โดยนอกจากเป็นจุดหมายตาแล้วยังเป็นสิ่งสะท้อนและเป็นตัวแทนการบอกเล่าเรื่องราวอันเป็นประวัติความเป็นมาของพื้นที่ ทั้งนี้ พื้นที่ตัวแทนของพื้นที่สาธารณะในกลุ่มนี้คือลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งประกอบไปด้วยลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ ป้อมมหากาฬ เจดีย์วัดราชนัดดาราม และเจดีย์วัดภูเขาทอง โดยตั้งอยู่ในย่านที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม สถาบัน

ราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และการอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มีความสอดคล้องกับบริบทโดยรอบพื้นที่อันเป็นศูนย์กลางของย่านเมืองเก่าที่มีการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธ์ที่แตกต่างกันระหว่างชาวไทยพุทธ และไทยมุสลิม รวมทั้งเป็นพื้นที่ซึ่งได้รับการพัฒนาอย่างมากมาตั้งแต่อดีต โดยมีลักษณะการตัดถนนสายประธานของเมืองผ่านพื้นที่และมีถนนสายรองหลายสายเชื่อมต่อการเข้าถึงพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งยังมีอาคารและสถานที่สำคัญที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เมืองตั้งอยู่รวมกัน เป็นจุดหมายตาที่มีลักษณะโดดเด่นดึงดูดการมองเห็น ทั้งอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร เสาชิงช้า ศาลพราหมณ์ ตลาด และวัดต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 5.45

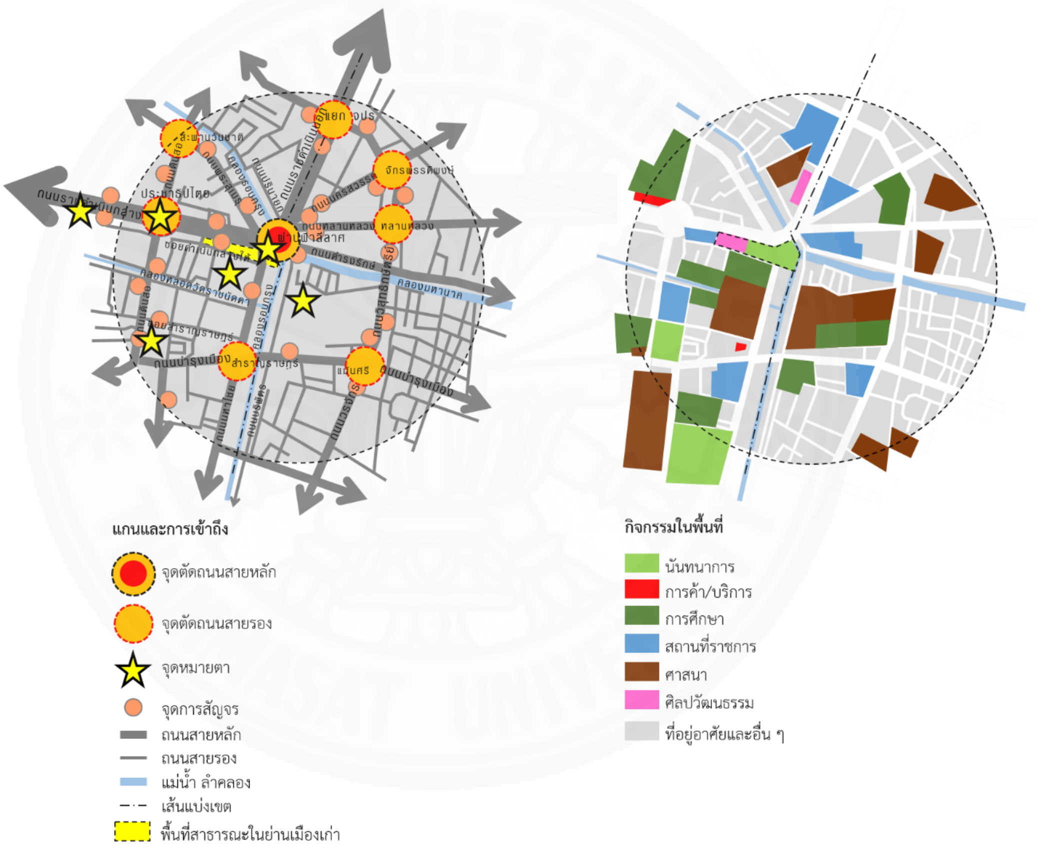

ภาพที่ 5.45 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 และบริบทโดยรอบ

5.4.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีลักษณะเป็นพื้นโล่งของชุมชนและเมือง โดยเป็นสวนสาธารณะของชุมชนที่รองรับการใช้งานของชาวบ้านโดยรอบและบุคคลที่ผ่านเข้ามาในพื้นที่ โดยพื้นที่ตัวแทนของพื้นที่สาธารณะในกลุ่มนี้คือสวนรมณีนาถ ตั้งอยู่ในย่านชุมชนที่มีกลุ่มผู้งานและมีกิจกรรมการใช้พื้นที่อย่างหลากหลายทั้งการอยู่อาศัย ธุรกิจการค้าโดยเป็นที่ตั้งของตลาดพาหุรัด และ

Ref. code: 25615716300024JDM

สาธารณูปโภคสาธารณูปการต่าง ๆ ของเมือง ทั้งนี้ สวนรมณีนาถเป็นพื้นที่โล่งขนาดใหญ่ของย่านที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมนันทนาการที่หลากหลายสำหรับคนทุกกลุ่มเช่นเดียวกับสวนสราญรมณ์ที่ตั้งอยู่ในละแวกพื้นที่เดียวกัน โดยเฉพาะการรองรับใช้พื้นที่ร่วมกันของของกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ในพื้นที่ คือ ชาวไทยพุทธ ไทยเชื้อสายจีน มอญ และไทยมุสลิม ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงได้สะดวกจากถนนหลายสาย ทั้งยังเป็นพื้นที่กันชนของพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ต่างกันระหว่างที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและพาณิชยกรรม และเป็นพื้นที่แบ่งเขตการปกครองระหว่างเขตพระนครและเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ดังแสดงในภาพที่ 5.46

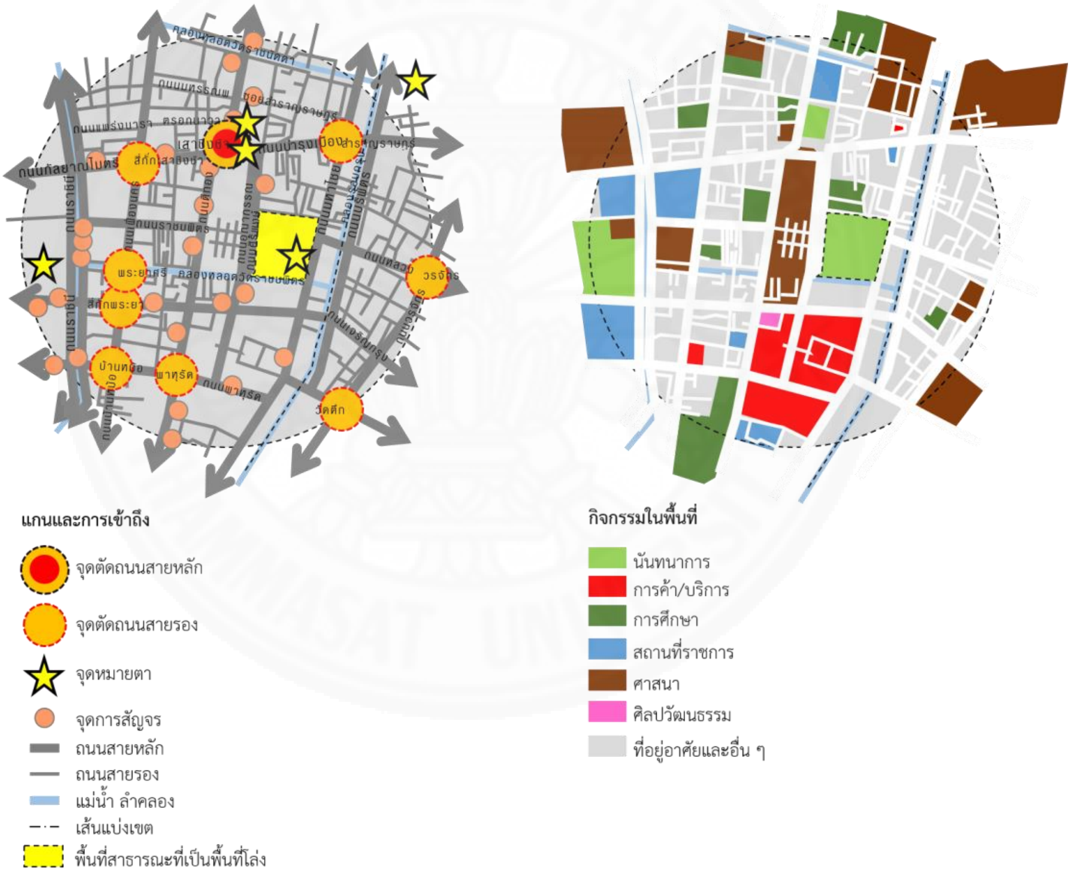

ภาพที่ 5.46 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 และบริบทโดยรอบ

5.4.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองเป็นพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกความสบายสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน โดยพื้นที่ตัวแทนของพื้นที่สาธารณะในกลุ่มนี้คือสถาบันบัณฑิตพัฒน-

บริหารศาสตร์ ซึ่งมีบทบาทเป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในย่านชุมชนที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นปานกลางถึงน้อย จึงมีสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ น้อยกว่าพื้นที่ศูนย์กลางเมืองด้วย ทั้งนี้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เปรียบเสมือนเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของพื้นที่ในละแวกใกล้เคียง ด้วยภายในพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกความสบายสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ร้านอาหาร ธนาคาร รวมทั้งพื้นที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ เช่น สวนหย่อม สนามกีฬา เป็นต้น โดยที่ผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบทั้งจากเขตบางกะปิและเขตบึงกุ่มซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมต่อสามารถเข้าใช้พื้นที่ร่วมกันได้ ดังแสดงในภาพที่ 5.47

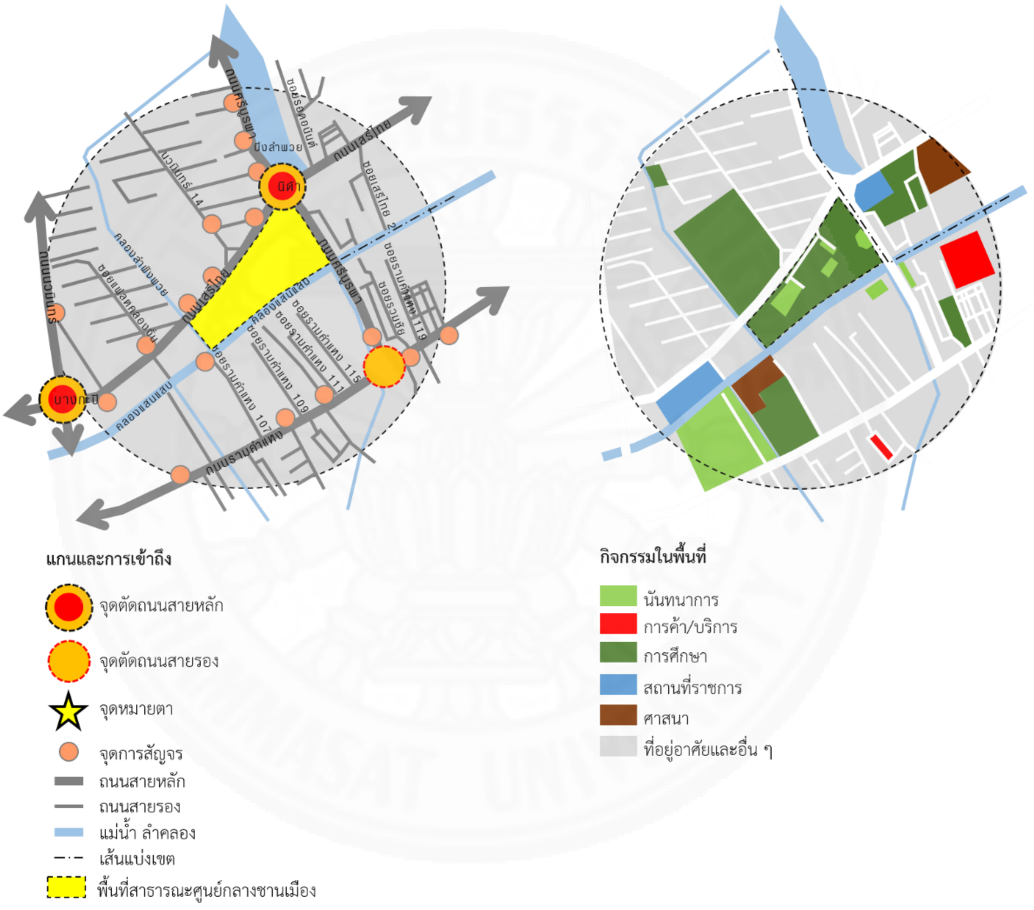

ภาพที่ 5.47 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 และบริบทโดยรอบ

พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มพื้นที่ คือ พื้นที่สาธารณะพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง มีลักษณะของพื้นที่และบริบทโดยรอบที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในบริบทแวดล้อมของประเทศไทย ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า นอกจากพื้นที่นันทนาการของเมืองอันได้แก่ สนามกีฬา และสวนสาธารณะ พื้นที่ที่มีบทบาทเป็นพื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

สาธารณะของไทยยังประกอบไปด้วยพื้นที่โล่งและอาคารของสถานศึกษาและศาสนสถาน และพื้นที่โล่งซึ่งเป็นจุดตัดของถนนสำคัญ ซึ่งมีทั้งความเหมือนและแตกต่างไปจากรูปแบบพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ ในระดับนานาชาติ หากแต่มีบทบาทการรองรับการเข้าใช้งานจากกลุ่มผู้ใช้งานและรองรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับนิยามของพื้นที่สาธารณะ โดยมีความสอดคล้องกับที่มาของการตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิต และลักษณะทางสังคมของไทยที่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อ มีความยึดมั่นและให้ความสำคัญกับศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยมีวัดหรือศาสนสถานเป็นศูนย์รวมทางจิตวิญญาณ มีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมของชุมชนทั้งกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การทำกิจกรรมสังคม การเรียนรู้ การทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ การแลกเปลี่ยนสินค้า การทำกิจกรรมบันเทิงและศิลปวัฒนธรรม เป็นพื้นที่กิจกรรมของชุมชน ทั้งนี้ เมื่อเมืองได้รับการขยับขยายและพัฒนาขึ้นจึงมีการกำหนดการใช้พื้นที่ออกเป็นพื้นที่ประเภทต่าง ๆ เช่น สถานศึกษา ตลาด สวนสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ รวมทั้งเป็นพื้นที่กันระหว่างพื้นที่ที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกัน รวมทั้งการเป็นพื้นที่บริเวณที่เป็นเส้นแบ่งขอบเขตการปกครอง

5.5 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย

ลักษณะทางกายภาพภายในพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยอันประกอบด้วยการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมในพื้นที่ และบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยอันประกอบด้วยรูปแบบการเข้าถึง การใช้ประโยชน์อาคาร การใช้ประโยชน์ที่ดิน มุมมองและจุดหมายตา ย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ ลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่และพื้นที่โล่ง เป็นองค์ประกอบสำคัญของพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 5 กลุ่ม มีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลให้แต่ละพื้นที่มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นต่างกัน ซึ่งได้มาจากการสำรวจพื้นที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มที่ได้จากการจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ในการวิเคราะห์ระดับผังมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ทั้งลักษณะทางกายภาพโดยรอบและภายในพื้นที่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้จะสะท้อนบทบาท อัตลักษณ์ และลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่สาธารณะ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติร่วมกับการวิเคราะห์พื้นที่โดยเครื่องมือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) ในการแปลงผลการสำรวจ รวมทั้งวิเคราะห์และแสดงผลอันนำไปสู่การออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่ (Sense of place) 7 ด้าน คือ 1) การเข้าถึง (Permeability) 2) ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) 3) องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจสภาพแวดล้อมของพื้นที่ (Legibility) 4) ความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) 5) มุมมองที่

ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) 6) การต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ อันได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การได้ลิ้มรส และการสัมผัส (Richness) และ 7) ความแตกต่างด้านความรู้สึกหรือการเปลี่ยนหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.5.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

5.5.1.1 องค์ประกอบทางกายภาพที่โดดเด่น

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่นในด้านการเข้าถึงมากกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ (หัวข้อ 5.2.1) โดยมีรูปแบบการเข้าถึง ได้แก่ การเดินเท้า จักรยาน รถจักรยานยนต์หรือรถยนต์ รถประจำทาง เรือ และรถไฟลอยฟ้า (BTS) เป็นจุดศูนย์รวมการเปลี่ยนผ่านการสัญจรของพื้นที่ในละแวกใกล้เคียง ส่งผลให้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สามารถดึงดูดกลุ่มคนให้เข้าสู่พื้นที่ได้จำนวนมาก นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีความโดดเด่นด้านมุมมองและจุดหมายตาอันเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เกิดจากการพัฒนาเมืองภายในบริบทโดยรอบพื้นที่ ได้แก่ จุดตัดถนนสำคัญ สะพาน อนุสาวรีย์ และอาคารใหญ่ (หัวข้อ 5.2.4)

5.5.1.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่

องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองสะท้อนศักยภาพด้านการเข้าถึง (Permeability) โดดเด่นมากกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) อันเกิดจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสูง รวมทั้งมีการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) จากมุมมองและจุดหมายตาในพื้นที่

5.5.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

5.5.2.1 องค์ประกอบทางกายภาพที่โดดเด่น

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่นในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินหลากหลายประเภทมากกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ (หัวข้อ 5.2.3) ได้แก่ พาณิชยกรรม ที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันมากที่สุดถึง 3 กลุ่มชาติ

พันธุ์ ได้แก่ ประกอบด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ เขมร อิสลาม และทวาย (หัวข้อ 5.2.5) ส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายในด้านการใช้งานมากที่สุด และสร้างกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการอยู่อาศัย กิจกรรมทางด้านสังคมวัฒนธรรม และการค้าบริการ ในขณะเดียวกัน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ทางสังคมจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์

5.5.2.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่

องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนสะท้อนศักยภาพด้านการรับรู้ความเป็นพื้นที่ด้านความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) จากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่และประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน นอกจากนี้ยังมีมุมมองที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) จากวิถีชีวิตของกลุ่มชาติที่อาศัยอยู่ในบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะ

5.5.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

5.5.3.1 องค์ประกอบทางกายภาพที่โดดเด่น

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่ามีลักษณะทางกายภาพที่โดดเด่นในด้านกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ โดยเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันมากที่สุดถึง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ เขมร อิสลาม และทวาย (หัวข้อ 5.2.5) เช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง ทั้งยังมีความสามารถในการถูกมองเห็นได้หรือการเข้าถึงทางสายตาดีกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ (หัวข้อ 5.3.1) โดยมีลักษณะการกำหนดขอบเขตพื้นที่เป็นรั้วโปร่งต่ำกว่าระดับสายตา รวมทั้งมีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์คือแหล่งน้ำหรือเส้นทางน้ำประกอบกับสิ่งปลูกสร้างคือถนน (หัวข้อ 5.2.6) ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกการรับรู้ความเป็นพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีความโดดเด่นด้านมุมมองและจุดหมายตาจากองค์ประกอบภายในพื้นที่และบริบทโดยรอบ ซึ่งมีความหมายและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้าง อนุสาวรีย์ ถนนสำคัญ และสะพาน (หัวข้อ 5.2.4)

5.5.3.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่

องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่าสะท้อนศักยภาพด้านความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) มุมมองที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อ

ความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) และการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) จากมุมมองและจุดหมายตา

5.5.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

5.5.4.1 องค์ประกอบทางกายภาพที่โดดเด่น

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีการเข้าถึงที่ดี โดยรองจากพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง (หัวข้อ 5.2.1) ทั้งยังมีความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานซึ่งมีข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมโดยเฉพาะเพศและวัยที่ต่างกันของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ นอกจากนี้ บริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีลักษณะการใช้ประโยชน์อาคารที่หลากหลาย ได้แก่ 4 ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม การใช้ประโยชน์แบบผสม และสาธารณูปการ (หัวข้อ 5.2.2) ทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมหลายประเภทภายในพื้นที่สาธารณะ (หัวข้อ 5.3.2 และ 5.3.3) ซึ่งล้วนส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายในด้านการใช้งานและสร้างกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการอยู่อาศัย กิจกรรมทางด้านสังคมวัฒนธรรม การค้าบริการ และกิจกรรมนันทนาการ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างจากพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่นคือเป็นพื้นที่โล่ง (หัวข้อ 5.2.7) ซึ่งช่วยลดความแออัดของย่านเมืองที่เต็มไปด้วยกลุ่มอาคาร

5.5.4.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่

องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งสะท้อนศักยภาพด้านการเข้าถึง (Permeability) ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจสภาพแวดล้อมของพื้นที่ (Legibility) ความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีในพื้นที่ รวมทั้งมีศักยภาพด้านการเปลี่ยนความรู้สึกหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) จากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

5.5.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะในย่านชานเมือง

5.5.5.1 องค์ประกอบทางกายภาพที่โดดเด่น

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในย่านชานเมืองอันมีโครงสร้างพื้นฐานและองค์ประกอบทางกายภาพน้อยกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนศักยภาพด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนิน

ชีวิตประจำวันของคนในชุมชน (หัวข้อ 5.3.2) ส่งผลให้เกิดกิจกรรมหลายประเภทภายในพื้นที่สาธารณะ (หัวข้อ 5.3.3) นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ภายในบริบทโดยรอบที่โดดเด่นด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์คือแหล่งน้ำหรือเส้นทางน้ำมากกว่าสิ่งปลูกสร้างคือถนน (หัวข้อ 5.2.6) ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกการรับรู้ความเป็นย่านชานเมือง ซึ่งมีบริบทที่ต่างจากพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ

5.5.5.2 องค์ประกอบด้านการออกแบบและสรรค์สร้างเมืองให้มีการรับรู้ความเป็นพื้นที่

องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะในย่านชานเมืองสะท้อนศักยภาพด้านความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) และการเปลี่ยนหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) จากบริบทเมืองและลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

บทที่ 6
พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล

การศึกษาบทที่ 6 เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้านการใช้พื้นที่สาธารณะ โดยใช้การสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มในประเด็นเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรม และทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ อันเป็นการสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับผู้ใช้งาน โดยใช้ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ที่ได้จากการสอบถามผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่ พื้นที่ละ 80 ชุด ทั้งนี้ แบบสอบถามการใช้งานแต่ละพื้นที่สาธารณะตัวแทนของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มจะถูกแปลงไปเป็นค่าทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่สาธารณะในประเด็นการใช้พื้นที่สาธารณะตัวแทนทั้ง 5 พื้นที่ ทั้งความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งาน ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะ (Sense of place) และความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) นอกจากนี้ แบบสอบถามการใช้งานพื้นที่สาธารณะตัวแทนของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่มจะถูกทำการวิเคราะห์ร่วมกันด้วยวิธีการจัดกลุ่ม (Classify) ด้วยวิธีที่เหมาะสมคือวิธีการจัดกลุ่มจากค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (K-Means clustering) โดยเลือกใช้ปัจจัยย่อยจากข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามทั้งสองส่วนจะถูกนำมาพิจารณาเพื่อทราบถึงแนวโน้มความต้องการพื้นที่สาธารณะอันนำไปสู่แนวทางการออกแบบและพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ใช้งานในบริบทของไทย ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการออกแบบวางผังเพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับการใช้งานในระดับบุคคล ย่านพื้นที่และเมือง ดังมีขั้นตอนการศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคลตามที่แสดงในภาพที่ 6.1

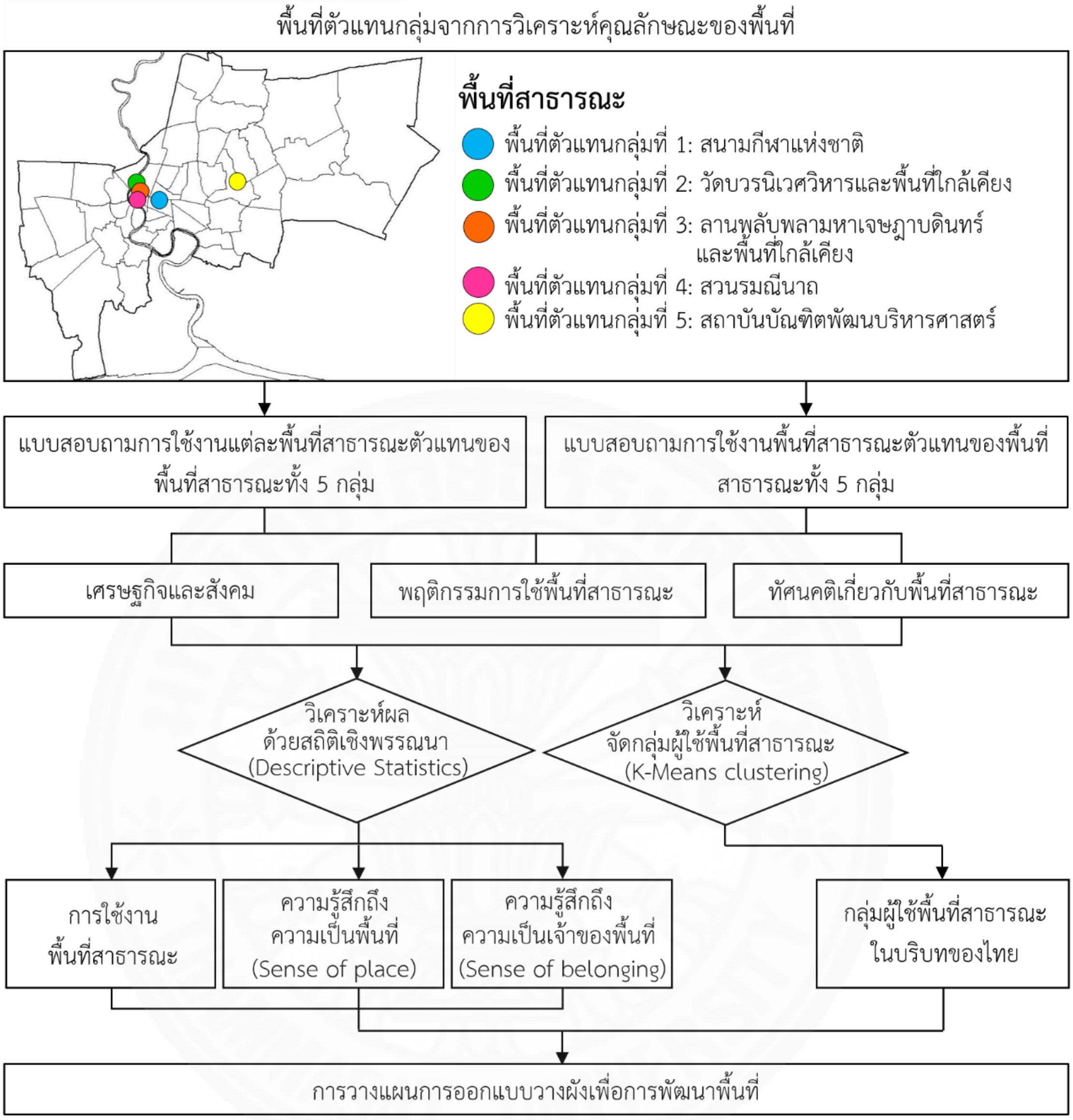

ภาพที่ 6.1 การศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล

6.1 การใช้พื้นที่สาธารณะ

6.1.1 การสำรวจการใช้พื้นที่สาธารณะ

การสำรวจการใช้พื้นที่สาธารณะใช้การสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะโดยการใช้แบบสอบถาม โดยมีประเด็นการสอบถาม 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม 2) การใช้พื้นที่สาธารณะ และ 3) ทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ โดยมีซึ่งมีประเด็นการการสอบถามและรายละเอียดดังนี้

6.1.1.1 ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม

เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ มุ่งเน้นข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละคน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลส่วนตัว และ 2) ที่อยู่อาศัยและลักษณะการอยู่อาศัย สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของผู้ใช้งานในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งยิ่งมีความแตกต่างมากยิ่งแสดงให้เห็นถึงระดับความเป็นสาธารณะของพื้นที่ที่มากขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 6.1

6.1.1.2 การใช้พื้นที่สาธารณะ

มุ่งเน้นข้อมูลการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย 1) การเข้าใช้พื้นที่ 2) เวลาในการใช้พื้นที่ และ 3) การเข้าถึงพื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 6.1

6.1.1.3 ทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ

มุ่งเน้นทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะของแต่ละบุคคล 1) ข้อมูลของพื้นที่ 2) บทบาท 3) ความหมายความสำคัญ 4) จินตนาการหรือภาพจำ 5) การปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่ 6) การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ 7) การสนับสนุนและประชาสัมพันธ์พื้นที่ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 6.1

6.1.2 การวิเคราะห์พื้นที่ที่สาธารณะในระดับบุคคล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยการแปลงผลแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด ที่ได้จากการสอบถามผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่ พื้นที่ละ 80 ชุด ให้เป็นค่าทางสถิติที่สามารถวัดค่าได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่สาธารณะ ประกอบด้วย 1) การใช้พื้นที่สาธารณะ 2) ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะ (Sense of place) ของผู้ใช้พื้นที่ 3) ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) และ 4) แนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ดังรายละเอียดในหัวข้อ 6.2

ตารางที่ 6.1

การสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	**รอง**			
1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ	ข้อมูลส่วนตัว	ข้อมูลเฉพาะบุคคลที่สามารถบ่งชี้และจัดกลุ่มประเภทบุคคลได้ ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ ศาสนา การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน	● ยิ่งมีความหลากหลายกลุ่มประเภทบุคคลมากยิ่งสะท้อนบทบาทและความเป็นพื้นที่สาธารณะมาก	Barton et al., 2010; Whyte, 1980; นิลุบล คล่องเวสสะ, 2544; Madanipour, 2010; Carmona et al., 2010
	ที่อยู่อาศัยและลักษณะการอยู่อาศัย	ที่พักอาศัยในช่วงที่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะ	● ยิ่งผู้ใช้งานมาจากพื้นที่ห่างไกลยิ่งสะท้อนความสำคัญของพื้นที่	Carr, 1992; Project for Public Spaces, 2008; ไขศรี ภักดิ์สุขเจริญ, 2552; Madanipour, 2010; Carmona et al., 2010
2. การใช้พื้นที่สาธารณะ	การเข้าใช้พื้นที่	จำนวนครั้ง เข้าใช้พื้นที่กับใคร และวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้พื้นที่	● ยิ่งเข้าใช้พื้นที่บ่อยยิ่งมีความผูกพันกับพื้นที่มาก ● ยิ่งเข้าใช้พื้นที่มากยิ่งสะท้อนความสำคัญของพื้นที่มาก ● ยิ่งมีการใช้พื้นที่กับผู้อื่นยิ่งสะท้อนบทบาทการรองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	Project for Public Spaces, 2012; Madanipour, 2010; Lynch, 1961; Whyte, 2001

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

การสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง			
2. การใช้พื้นที่สาธารณะ	เวลาในการใช้พื้นที่	ระยะเวลาที่ใช้ในพื้นที่ จำนวนการเข้าใช้พื้นที่ต่อหน่วย และช่วงเวลาที่ใช้ในพื้นที่	• ยิ่งใช้พื้นที่เป็นระยะเวลานานยิ่งมีความผูกพันกับพื้นที่มาก • ยิ่งใช้พื้นที่เป็นระยะเวลานานยิ่งสะท้อนความสำคัญของพื้นที่มาก • ยิ่งเข้าใช้พื้นที่บ่อยยิ่งมีความผูกพันกับพื้นที่มาก • ยิ่งเข้าใช้พื้นที่บ่อยยิ่งสะท้อนความสำคัญของพื้นที่มาก • ยิ่งเข้าใช้ได้พื้นที่หลากหลายช่วงเวลายิ่งสะท้อนบทบาทการรองรับการใช้งานของพื้นที่ได้มาก	Carr, 1992; Project for Public Spaces, 2008; ไขศรี ภักดิ์สุขเจริญ, 2552
	การเข้าถึงพื้นที่	วิธีการเคลื่อนย้ายจากพื้นที่ใด ๆ มาสู่พื้นที่สาธารณะ	• ยิ่งมีความหลากหลายประเภทการเข้าถึงพื้นที่มากยิ่งสะท้อนความสะดวกสบายของพื้นที่สาธารณะ	Project for Public Spaces, 2008; Madanipour, 2010; Barton et al., 2010; Carmona et al., 2010
3. ทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ	ข้อมูล/ความรู้จักสถานที่	การรู้จักพื้นที่ทั้งจากการค้นคว้าด้วยตัวเองหรือการได้ยินมา	• ยิ่งมีข้อมูล/รู้จักพื้นที่มากยิ่งสะท้อนความรู้สึกถึงพื้นที่ (Sense of place) ได้มาก	Tschumi, 1990; Gehl, 1987; Lynch, 1961; Madanipour, 2010; Whyte, 2001; Project for

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

การสอบถามกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

ประเด็นการสำรวจ		นิยาม	การชี้วัด	อ้างอิง
หลัก	รอง			
3. ทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ	บทบาท/ลักษณะเด่น	ความรู้สึกถึงบทบาทที่ชัดเจนของพื้นที่	• ยิ่งสามารถระบุบทบาท/ความโดดเด่นได้มากยิ่งสะท้อนความรู้สึกถึงพื้นที่ (Sense of place) ได้มาก	Tschumi, 1990; Gehl, 1987; Lynch, 1961; Madanipour, 2010; Whyte, 2001; Project for Public Spaces, 2008; Carmona et al., 2010
	ความหมาย/ความสำคัญ	ความรู้สึกผูกพัน/พิเศษของพื้นที่	• ยิ่งสามารถระบุความหมาย/ความสำคัญได้มากยิ่งสะท้อนความรู้สึกถึงพื้นที่ (Sense of place) ได้มาก	
	จินตนาการ/ภาพจำ	ภาพจำเมื่อจินตนาการถึงพื้นที่	• ยิ่งสามารถระบุจินตนาการ/ภาพจำได้มากยิ่งสะท้อนความรู้สึกถึงพื้นที่ (Sense of place) ได้มาก	
	การปรับ/พัฒนาพื้นที่	แนวทางการปรับ/พัฒนาพื้นที่	• แนวทางการพัฒนาพื้นที่และความเป็นเจ้าของ	
	การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา	รูปแบบความสมัครใจ/เสียสละในการดูแลรักษาพื้นที่	• ระดับความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)	
	การสนับสนุน/ประชาสัมพันธ์	ลักษณะการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์	• ระดับความเป็นเจ้าของ (Sense of belonging)	

Ref. code: 25615716300024JDM

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้านการใช้พื้นที่สาธารณะ

6.2.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่มีความแตกต่างทางด้าน เพศสภาพ สถานภาพ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน (บาท) และ ที่อยู่ปัจจุบัน สามารถสรุปได้ ดังนี้

6.2.1.1 เพศสภาพ

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.25 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.25 และเพศที่สาม คิดเป็นร้อยละ 1.50 ดังรายละเอียดเพศของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.2 สถานภาพ

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดหรือตัวคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 54.50 มีคู่หรือมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 42.75 และอย่าร้างหรือเคยมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 2.75 ดังรายละเอียดสถานภาพของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.3 อายุ

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 30-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 19-29 ปี ต่ำกว่า 18 ปี และ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36.75 8.25 และ 4.00 ตามลำดับ ดังรายละเอียดอายุของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.4 การนับถือศาสนา

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 91.00 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม และ คริสต์ คิดเป็นร้อยละ 5.00 และ 4.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ ในการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลแบบสอบถามพบว่าพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองและพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองสามารถพบเจอกับกลุ่มผู้นับถือศาสนาที่หลากหลายกว่าพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ ในขณะที่พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนอิสลามได้มากกว่าการลงพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ ดังรายละเอียดการนับถือศาสนาของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.5 ระดับการศึกษา

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาเป็นกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี คิด

Ref. code: 25615716300024JDM

เป็นร้อยละ 39.50 และ 7 ตามลำดับ ดังรายละเอียดระดับการศึกษาของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.6 อาชีพ

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.75 รองลงมามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว เป็นพนักงานของรัฐ พนักงานเอกชน อิสระ แม่บ้าน และว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 17.75 17.25 14.75 8.00 7.50 และ 1.00 ตามลำดับ โดยพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าและพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งเป็นพื้นที่ที่มีผู้เข้าใช้งานทุกกลุ่ม ดังรายละเอียดอาชีพของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.7 รายได้ต่อเดือน

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.25 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 15,001-30,000 บาท 30,001–50,000 บาท 50,000–80,000 บาท 80,000–100,000 บาท และมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.25 2.50 0.75 และ 0.25 ตามลำดับ โดยพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเป็นพื้นที่เดียวที่มีผู้เข้าใช้งานครบทุกกลุ่มรายได้ ดังรายละเอียดรายได้ต่อเดือนของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.1.8 ที่อยู่ปัจจุบัน

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่อาศัยต่างเขตกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 62.25 รองลงมาเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในเขตเดียวกันกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ ปริมณฑล และต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 29.25 5.75 และ 2.75 ตามลำดับ โดยทุกพื้นที่มีผู้เข้าใช้งานครบทุกกลุ่มที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนเป็นพื้นที่เดียวที่มีผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ต่างเขต ดังรายละเอียดที่อยูปัจจุบันของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2 การใช้พื้นที่สาธารณะ

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่มีการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ วิธีการเข้าถึงพื้นที่ และผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและบทบาทของพื้นที่สาธารณะในการการรองรับการใช้งานสำหรับการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถสรุปได้ ดังนี้

Ref. code: 25615716300024JDM

6.2.2.1 จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เข้าใช้พื้นที่บ่อยครั้ง (บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้) คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมาเป็นผู้ที่เข้าใช้พื้นที่ไม่เกิน 5 ครั้ง และใช้พื้นที่เป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 27.75 และ 7.25 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เข้าใช้พื้นที่บ่อยครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.50 63.75 และ 71.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนและพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เข้าใช้พื้นที่ไม่เกิน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อย 28.75 และ 48.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ดังรายละเอียดจำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2.2 ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่คนเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาเป็นกลุ่มที่เข้าใช้พื้นที่กับเพื่อน แฟน ครอบครัว และสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 28.50 15.00 12.75 และ 0.25 ตามลำดับ โดยผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองเข้าใช้พื้นที่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.75 56.25 36.25 และ 57.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนสาธารณะในศูนย์กลางชุมชนเข้าใช้พื้นที่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 36.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ดังรายละเอียดผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2.3 วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.00 รองลงมามีวัตถุประสงค์เพื่อทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต พักผ่อนโดยการเยี่ยมชมสถานที่ ทำงานหรือทำธุระต่าง ๆ พบปะเพื่อนฝูง ทำกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร ทำกิจกรรมทางความเชื่อ ทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า และทำกิจกรรมทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 16.25 14.25 9.25 8.50 8.00 6.75 6.00 และ 3.25 ตามลำดับ รวมทั้งมีกลุ่มผู้ใช้พื้นที่โดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนหรือมาโดยบังเอิญ คิดเป็นร้อยละ 9.75 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการใช้งานแต่ละพื้นที่พบว่า พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองถูกใช้เพื่อทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด ในขณะที่พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนถูกใช้เพื่อการพักผ่อนโดยการเยี่ยมชมสถานที่และทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้มากที่สุด ส่วนพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าถูกใช้เพื่อการพักผ่อนโดยการเยี่ยมชมสถานที่มากที่สุด พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งถูก

Ref. code: 25615716300024JDM

ใช้เพื่อทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด และ 5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองถูกใช้เพื่อการทำงานหรือทำธุระต่าง ๆ มากที่สุด ดังรายละเอียดวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะบางพื้นที่มีวัตถุประสงค์การใช้พื้นที่มากกว่า 1 วัตุประสงค์ สะท้อนถึงบทบาทการรองรับการใช้งานของแต่ละพื้นที่ โดยพบว่า กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ 2 วัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 40.17 รองลงมาเป็น 1 3 4 และ 5 วัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 32.41 18.01 8.03 และ 1.39 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการใช้งานแต่ละพื้นที่พบว่า พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองสามารถรองรับการใช้งานได้มากที่สุดถึง 5 วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าสามารถรองรับการใช้งานได้มากที่สุด 4 วัตถุประสงค์ และพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน สามารถรองรับการใช้งานได้มากที่สุด 3 วัตถุประสงค์ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองถูกใช้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 3 วัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนถูกใช้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 2 วัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าถูกใช้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 1 วัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งถูกใช้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 2 วัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองถูกใช้เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน 1 วัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ ดังรายละเอียดจำนวนวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2.4 ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่ใช้เวลาในพื้นที่สาธารณะเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในช่วงระยะเวลามากกว่า 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมาใช้เวลาในพื้นที่สาธารณะอยู่ในช่วงระยะเวลามากกว่า 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง มากกว่า 3 ชั่วโมงน้อยกว่า 15 นาที และมากกว่า 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 22 19.50 15.75 และ 13.50 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการใช้งานแต่ละพื้นที่พบว่า ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน และพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าใช้เวลาในพื้นที่อยู่ในช่วงมากกว่า 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 38.75 40 และ 27.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งใช้เวลาในพื้นที่อยู่ในช่วงมากกว่า 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ส่วนผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองใช้เวลาในพื้นที่อยู่ในช่วงมากกว่า 3 ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.75 ของผู้ใช้พื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

สาธารณะทั้งหมด ดังรายละเอียดระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2.5 ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่อยู่ในช่วง 3-5 วันต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 30.50 รองลงมาเป็นการเข้าใช้พื้นที่อยู่ในช่วง ทุกวัน ไม่สามารถระบุได้หากมีความจำเป็นต้องเข้ามาในพื้นที่ก็จะเข้ามา เดือนละครั้ง สัปดาห์ละครั้ง วันเว้นวัน เฉพาะวันหยุด และปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.25 19.50 11.25 9.25 3.75 3.25 และ 1.25 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการใช้งานแต่ละพื้นที่พบว่า ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองและพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีความถี่การเข้าใช้พื้นที่อยู่ในช่วง 3-5 วันต่อสัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55 และ 41.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีความถี่การเข้าใช้พื้นที่ทุกวันเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 71.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่ามีความถี่การเข้าใช้พื้นที่ที่ไม่สามารถระบุได้หรือเข้ามาถ้ามีความจำเป็นเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 28.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ในขณะที่ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีความถี่การเข้าใช้พื้นที่เดือนละครั้งเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 32.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ดังรายละเอียดความถี่การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2.6 ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลา 08.01-12.00 นาฬิกา เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 30.75 รองลงมาเป็นกลุ่มที่เข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลา 16.01-20.00 นาฬิกา ทั้งวัน (09.00 – 17.00 นาฬิกา) 12.01-16.00 นาฬิกา 05.00-08.00 นาฬิกา และ 20.01-24.00 นาฬิกา คิดเป็นร้อยละ 28.50 18.50 14.75 6.25 และ 1.25 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการใช้งานแต่ละพื้นที่พบว่า ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลา 16.01-20.00 นาฬิกา เป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง ส่วนผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนเข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลา ทั้งวัน (09.00 – 17.00 นาฬิกา) เป็นส่วนใหญ่ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าเข้าใช้พื้นที่ในช่วงเวลา 08.01-12.00 เป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับผู้ใช้พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง ดังรายละเอียดช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.2.7 วิธีการเข้าถึงพื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เข้าถึงพื้นที่โดยรถประจำทาง คิดเป็นร้อย 28.50 รองลงมาเป็นกลุ่มที่เข้าถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว จักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง) เดินเท้า

Ref. code: 25615716300024JDM

รถไฟลอยฟ้า (BTS) และ จักรยาน คิดเป็นร้อย 22 21.25 14.50 8 และ 5.75 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการเข้าถึงแต่ละพื้นที่พบว่า ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเข้าถึงพื้นที่โดยรถไฟลอยฟ้า (BTS) เป็นส่วนใหญ่ ส่วนผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนเข้าถึงพื้นที่โดยการเดินเท้าเป็นส่วนใหญ่ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าเข้าถึงพื้นที่โดยรถประจำทางเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งและพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง ดังรายละเอียดการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะบางพื้นที่มีการเข้าถึงพื้นที่มากกว่า 1 วิธีการ สะท้อนถึงศักยภาพการเข้าถึงของแต่ละพื้นที่ โดยพบว่า กลุ่มผู้ใช้พื้นที่พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีวิธีการเข้าถึงพื้นที่ 3 วิธีการเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของผู้ใช้พื้นที่ในกลุ่มทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มผู้ใช้พื้นที่พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีวิธีการเข้าถึงพื้นที่ 2 วิธีการเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 58.75 ของผู้ใช้พื้นที่ในกลุ่มทั้งหมด กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีวิธีการเข้าถึงพื้นที่ 1 วิธีการเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 98.75 68.50 และ 13.80 ของผู้ใช้พื้นที่ในกลุ่มทั้งหมด ตามลำดับ ดังรายละเอียดจำนวนวิธีการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3 ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ

6.2.3.1 ความรู้จักสถานที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความรู้จักสถานที่ที่เข้าใช้ โดยเคยไปพื้นที่ดังกล่าวหรือเคยค้นหาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 61.50 รองลงมาเป็นกลุ่มที่ไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อ คิดเป็นร้อยละ 36 และมีผู้ที่ไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อแต่ละพื้นที่สาธารณะมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองเป็นพื้นที่ที่ผู้เข้าใช้พื้นที่ส่วนใหญ่รู้จักและเคยเข้าใช้งานพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 100 77.50 และ 72.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนและพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่ามีผู้เข้าใช้พื้นที่ที่ไม่รู้จักหรือไม่เคยไปแต่เคยได้ยินชื่อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.50 และ 63.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ทั้งหมดรู้จักและเคยเข้าใช้งานพื้นที่ ดังรายละเอียดความรู้จักสถานที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

Ref. code: 25615716300024JDM

6.2.3.2 ลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของพื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่ได้ระบุลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกัน โดยผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีความคิดเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความโดดเด่นในการเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 จากแบบสอบถามทั้งหมด ในขณะที่ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีความคิดเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความโดดเด่นในการเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมทางความเชื่อหรือศาสนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 จากแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่ามีความคิดเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความโดดเด่นในการเป็นพื้นที่รองรับการพักผ่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 จากแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีความคิดเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความโดดเด่นในการเป็นพื้นที่รองรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 จากแบบสอบถามทั้งหมด และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีความคิดเห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีความโดดเด่นในการเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 จากแบบสอบถามทั้งหมด ดังรายละเอียดความรู้จักสถานที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่ มีความคิดเห็นว่าแต่ละพื้นที่สาธารณะมีลักษณะที่โดดเด่นมากกว่า 1 ลักษณะ หรือเป็นลักษณะเด่นรองจากที่กล่าวไปในตารางที่ 6.20 ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทการรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ของพื้นที่ที่สามารถใช้งานได้อย่างหลากหลาย โดยพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีลักษณะเด่นมากที่สุดถึง 5 ลักษณะ ในขณะที่พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนและพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า มีลักษณะเด่นมากที่สุดถึง 4 ลักษณะ ทั้งนี้ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีความรู้สึกถึงลักษณะเด่นที่ชัดเจนที่สุด 4 ลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของจำนวนลักษณะเด่นทั้งหมด ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีความรู้สึกถึงลักษณะเด่นที่ชัดเจนที่สุด 1 ลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 40.25 80 และ 48.75 ของจำนวนลักษณะเด่นทั้งหมด ตามลำดับ ส่วนผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีความรู้สึกถึงลักษณะเด่นที่ชัดเจนที่สุด 2 ลักษณะ คิดเป็นร้อยละ 45 ของจำนวนลักษณะเด่นทั้งหมด ดังรายละเอียดจำนวนวิธีการเข้าถึงพื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.3 ความผูกพันกับพื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะโดยเป็นพื้นที่เคยเข้าใช้บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะใน

Ref. code: 25615716300024JDM

ย่านเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง เป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้เข้าใช้พื้นที่ส่วนใหญ่มีความผูกพันในลักษณะเคยเข้าใช้บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.50 80 และ 52.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ส่วนพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าและพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้เข้าใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีมีความผูกพันกับพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 40 และ 52.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ดังรายละเอียดความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.4 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะที่แตกต่างกัน โดยผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองส่วนใหญ่มีภาพจำว่าเป็นย่านส่งเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ส่วนผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน และพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าส่วนใหญ่มีภาพจำว่าเป็นย่านเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 และ 48.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งส่วนใหญ่มีภาพจำว่าเป็นย่านตลาดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองส่วนใหญ่มีภาพจำว่าเป็นย่านที่พักอาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ดังรายละเอียดภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.5 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผู้ใช้งานในพื้นที่สาธารณะไม่มีการเฉพาะเจาะจง แต่มีความหลากหลายของผู้ใช้งาน ทั้งนี้ หากพิจารณาค่าคะแนนรองลงมาพบว่า ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีความเห็นว่ามีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาและคนทำงานหรือพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 23.75 ตามลำดับ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีความเห็นว่ามีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นผู้สูงอายุและเฉพาะกลุ่มชาติพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 32.50 และ 17.50 ตามลำดับ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่ามีความเห็นว่ามีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 43.75 ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีความเห็นว่าไม่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 67.50 นอกจากนั้น มีความเห็นบางส่วนตอบว่าเป็นผู้มีรายได้สูง

Ref. code: 25615716300024JDM

เฉพาะกลุ่มชาติพันธ์ และ ผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 12.50 11.25 และ 6.25 ตามลำดับ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีความเห็นว่ามีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 40 ดังรายละเอียดลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.6 บรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีความคิดเห็นว่าบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะมีความแตกต่างกัน โดยย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีบรรยากาศที่มีชีวิตชีวาเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 ในขณะที่ย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีบรรยากาศที่สงบสุขเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 92.50 42.50 และ 86.25 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีบรรยากาศที่วุ่นวายเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 35 ดังรายละเอียดบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.7 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีแนวทางในการร่วมดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะโดยการเสนอแนะแนวทางการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 63.50 ของทั้งหมด โดยเมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่พบว่ากลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีแนวทางในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองส่วนใหญ่มีแนวทางในการร่วมดูแลรักษาพื้นด้วยการเสนอแนะแนวทางการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 88.75 75 และ 91.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนและพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่าส่วนใหญ่มีแนวทางในการร่วมดูแลรักษาพื้นด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 47.50 และ 83.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ดังรายละเอียดการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.8 การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะกลับมาพื้นที่สาธารณะอีกในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 70.80 ของทั้งหมด โดยกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะกลับมาพื้นที่สาธารณะ คิด

Ref. code: 25615716300024JDM

เป็นร้อยละ 78.75 70 68.75 50.75 และ 78.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ดังรายละเอียดการกลับมาในพื้นที่อีกครั้งของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในแต่ละพื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.2.3.9 การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้ผู้อื่นรู้จัก

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะให้ผู้อื่นรู้จักถ้ามีคนถาม คิดเป็นร้อยละ 57.25 ของทั้งหมด โดยเมื่อพิจารณาในระดับพื้นที่พบว่ากลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละพื้นที่มีแนวโน้มที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะให้ผู้อื่นรู้จักแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองและพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ถ้ามีคนถาม คิดเป็นร้อยละ 95 และ 71.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ (โดยไม่ต้องถาม) คิดเป็นร้อยละ 68.75 56.25 และ 55 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดของแต่ละพื้นที่ ตามลำดับ ดังรายละเอียดการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะในภาคผนวก จ

6.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่สาธารณะ

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามแสดงให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่สาธารณะ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) บทบาทและการใช้พื้นที่สาธารณะ 2) ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะ (Sense of place) และ 3) ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

6.3.1 บทบาทและการใช้พื้นที่สาธารณะ

บทบาทและการใช้พื้นที่สาธารณะพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเด็นหลักที่ได้จากแบบสอบถามคือ1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม และ 2) พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ ตามคุณลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ดีในด้านการใช้ประโยชน์และกิจกรรม โดยพื้นที่สาธารณะนั้นจะต้องมีความยืดหยุ่น สามารถรองรับการใช้งานที่หลากหลายกิจกรรมหลายอย่างในเวลาที่แตกต่างกัน รวมทั้งรองรับการใช้งานจากผู้ใช้หลายกลุ่ม (Project for Public Spaces, 2008) หรืออาจกล่าวได้ว่า ยิ่งมีความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานทั้งในประเด็นของเพศ สถานภาพ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบันหรือแหล่งที่มา ยิ่งสะท้อนบทบาท

Ref. code: 25615716300024JDM

การรองรับการใช้งานที่หลากหลายของพื้นที่สาธารณะ เช่นเดียวกับบทบาทด้านการใช้งานของพื้นที่ยิ่งมีความหลากหลายทั้งในประเด็นของจำนวนวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ จำนวนวิธีการเข้าถึงพื้นที่ และผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังรายละเอียดการใช้พื้นที่สาธารณะในตารางที่ 6.2 แสดงให้เห็นว่าพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่ มีศักยภาพในการรองรับผู้ใช้งานที่มีความหลากหลายในด้าน ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนจากแบบสอบถามในประเด็นกลุ่มผู้ใช้พื้นที่และการใช้พื้นที่ของผู้ใช้งานแต่ละพื้นที่สาธารณะพบว่า พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองและพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีค่าคะแนนรวมสูงสุด อันเป็นการสะท้อนถึงความสามารถรองรับผู้ใช้งานและกิจกรรมในพื้นที่ได้หลากหลายกว่าพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ รองลงมาเป็น พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน และพื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า ดังรายละเอียดการใช้พื้นที่สาธารณะในตารางที่ 6.2 และภาพที่ 6.2

ตารางที่ 6.2

การใช้พื้นที่สาธารณะ

ปัจจัย	คะแนน		คะแนนของแต่ละพื้นที่									
	เกณฑ์	คะแนน	พื้นที่ 1	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 2	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 3	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 4	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 5	ค่ามาตรฐาน (0-1)
1. เพศ	1 เพศ	1	3	1.00	2	0.67	2	0.67	3	1.00	2	0.67
	2 เพศ	2										
	3 เพศ	3										
2. สถานภาพ	1 สถานภาพ	1	2	0.67	3	1.00	3	1.00	3	1.00	2	0.67
	2 สถานภาพ	2										
	3 สถานภาพ	3										
3. อายุ	1 อายุ	1	3	1.00	2	0.67	3	1.00	3	1.00	3	1.00
	2 อายุ	2										
	3-4 อายุ	3										
4. การนับถือศาสนา	1 ศาสนา	1	3	1.00	3	1.00	1	0.33	3	1.00	3	1.00
	2 ศาสนา	2										
	3 ศาสนา	3										
5. ระดับการศึกษา	1 ระดับ	1	3	1.00	2	0.67	3	1.00	3	1.00	3	1.00
	2 ระดับ	2										
	3 ระดับ	3										

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.2 (ต่อ)

การใช้พื้นที่สาธารณะ

ปัจจัย	คะแนน		คะแนนของแต่ละพื้นที่									
	เกณฑ์	คะแนน	พื้นที่ 1	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 2	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 3	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 4	ค่ามาตรฐาน (0-1)	พื้นที่ 5	ค่ามาตรฐาน (0-1)
6. อาชีพ	1-3 อาชีพ	1	2	0.67	2	0.67	3	1.00	3	1.00	2	0.67
	4-6 อาชีพ	2										
	7 อาชีพ	3										
7. รายได้ต่อเดือน	1-2 กลุ่มรายได้	1	3	1.00	2	0.67	2	0.67	2	0.67	2	0.67
	3-4 กลุ่มรายได้	2										
	5-6 กลุ่มรายได้	3										
8. ที่อยู่ปัจจุบัน	1 กลุ่มที่อยู่	1	3	1.00	2	0.67	3	1.00	3	1.00	3	1.00
	2-3 กลุ่มที่อยู่	2										
	4 กลุ่มที่อยู่	3										
9. จำนวนวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่	1-2 วัตถุประสงค์	1	3	1.00	2	0.67	2	0.67	3	1.00	3	1.00
	3-4 วัตถุประสงค์	2										
	5 วัตถุประสงค์	3										
10. ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่	1-2 ช่วงเวลา	1	3	1.00	2	0.67	2	0.67	2	0.67	3	1.00
	3-4 ช่วงเวลา	2										
	5-6 ช่วงเวลา	3										
11. จำนวนวิธีการเข้าถึงพื้นที่	1-2 วิธีการ	1	3	1.00	3	1.00	1	0.33	2	0.67	2	0.67
	3-4 วิธีการ	2										
	5 วิธีการ	3										
12. ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่	1-2 รูปแบบ	1	2	0.67	2	0.67	2	0.67	3	1.00	2	0.67
	3-4 รูปแบบ	2										
	5 รูปแบบ	3										
รวม		**36**	**33**	**0.92**	**27**	**0.75**	**27**	**0.75**	**33**	**0.92**	**30**	**0.83**

หมายเหตุ พื้นที่ 1 คือ สนามกีฬาแห่งชาติ, พื้นที่ 2 คือ วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง, พื้นที่ 3 คือ ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง, พื้นที่ 4 คือ สวนรมณีนาถ และพื้นที่ 5 คือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

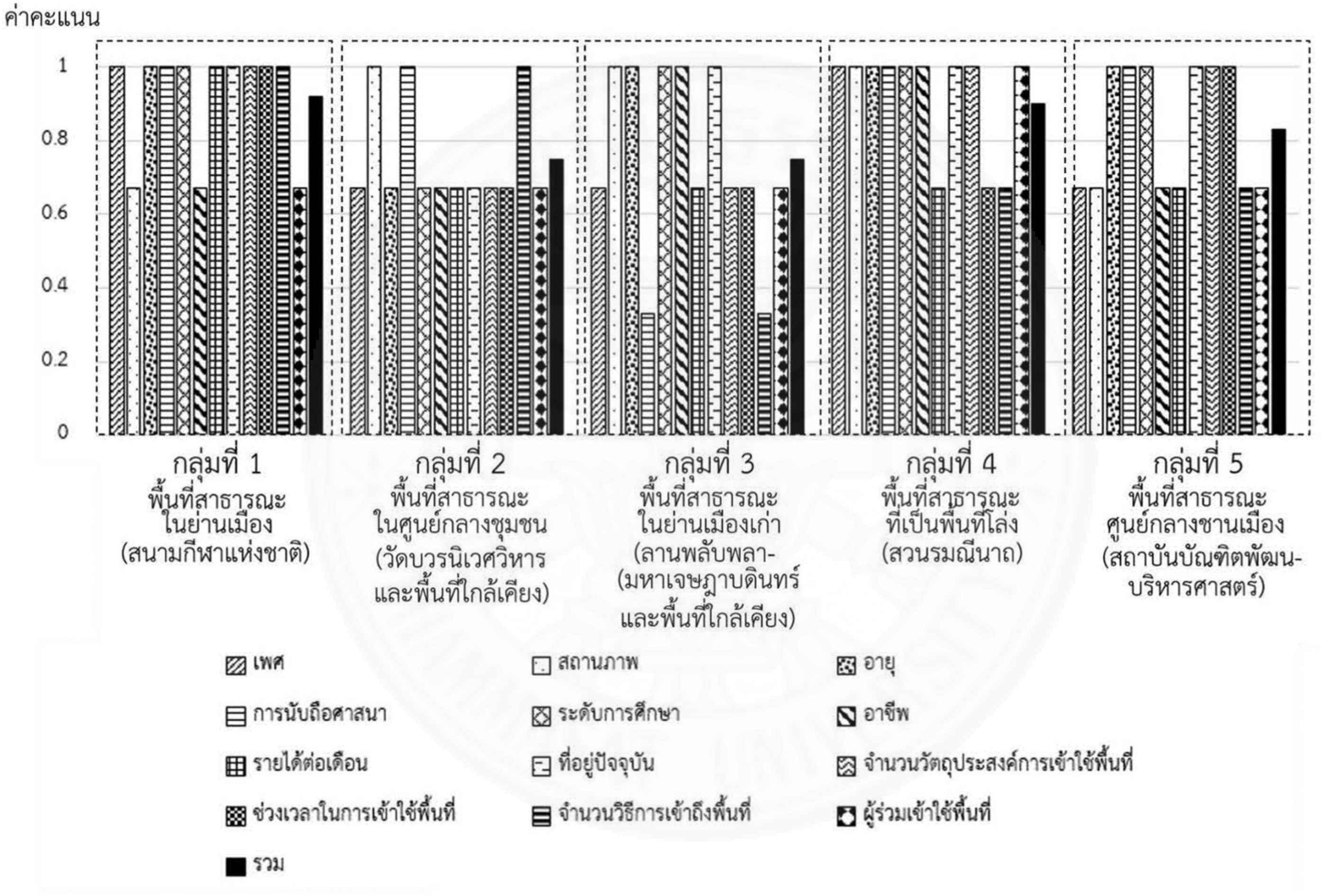

ภาพที่ 6.2 ความหลากหลายด้านบทบาทและการใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

Ref. code: 25615716300024JDM

6.3.2 ความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะ (Sense of place)

บทบาทและการใช้พื้นที่สาธารณะพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเด็นหลักที่ได้จากแบบสอบถามคือ1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม และ 2) พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ ตามคุณลักษณะของพื้นที่สาธารณะที่ดีในด้านการใช้ประโยชน์และกิจกรรม โดยพื้นที่สาธารณะนั้นจะต้องมีความยืดหยุ่น สามารถรองรับการใช้งานที่หลากหลายกิจกรรมหลายอย่างในเวลาที่แตกต่างกัน รวมทั้งรองรับการใช้งานจากผู้ใช้หลายกลุ่ม (Project for Public Spaces, 2008) หรืออาจกล่าวได้ว่า ยิ่งมีความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้งานทั้งในประเด็นของเพศ สถานภาพ อายุ การนับถือศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่อยู่ปัจจุบันหรือแหล่งที่มา ยิ่งสะท้อนบทบาทการรองรับการใช้งานที่หลากหลายของพื้นที่สาธารณะ เช่นเดียวกับบทบาทด้านการใช้งานของพื้นที่ยิ่งมีความหลากหลายทั้งในประเด็นของจำนวนวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ จำนวนวิธีการเข้าถึงพื้นที่ และผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดดังรายละเอียดการใช้พื้นที่สาธารณะในตารางที่ 6.3 แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่ มีความรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่ของพื้นที่สาธารณะ (Sense of place) แตกต่างกัน ทั้งความรู้สึกถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะและบริบทโดยรอบอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ และบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

6.3.2.1 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะและบริบทโดยรอบ

ลักษณะเฉพาะของพื้นที่สาธารณะและบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 6.3 และสามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการเป็นพื้นที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด รองลงมาเป็นการรองรับการพักผ่อนหรือผ่อนคลาย คิดเป็นร้อยละ 32.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการรองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมประจำปี

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมทางความเชื่อหรือศาสนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด รองลงมาเป็นการรองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 36.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะ

เฉพาะที่โดดเด่นในด้านการรองรับการพักผ่อนหรือผ่อนคลาย การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การเปลี่ยนผ่านการสัญจร และกิจกรรมทางการเมือง

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการเป็นพื้นที่รองรับการพักผ่อนหรือผ่อนคลายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด รองลงมาเป็นการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 20 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการรองรับกิจกรรมทางความเชื่อหรือศาสนา กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร กิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมทางการเมือง

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการเป็นพื้นที่รองรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน การพักผ่อนหรือผ่อนคลาย การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมบันเทิง

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านการเป็นพื้นที่รองรับรองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด รองลงมาเป็นการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 36.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นในด้านรองรับการพักผ่อนหรือผ่อนคลาย กิจกรรมทางสังคม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

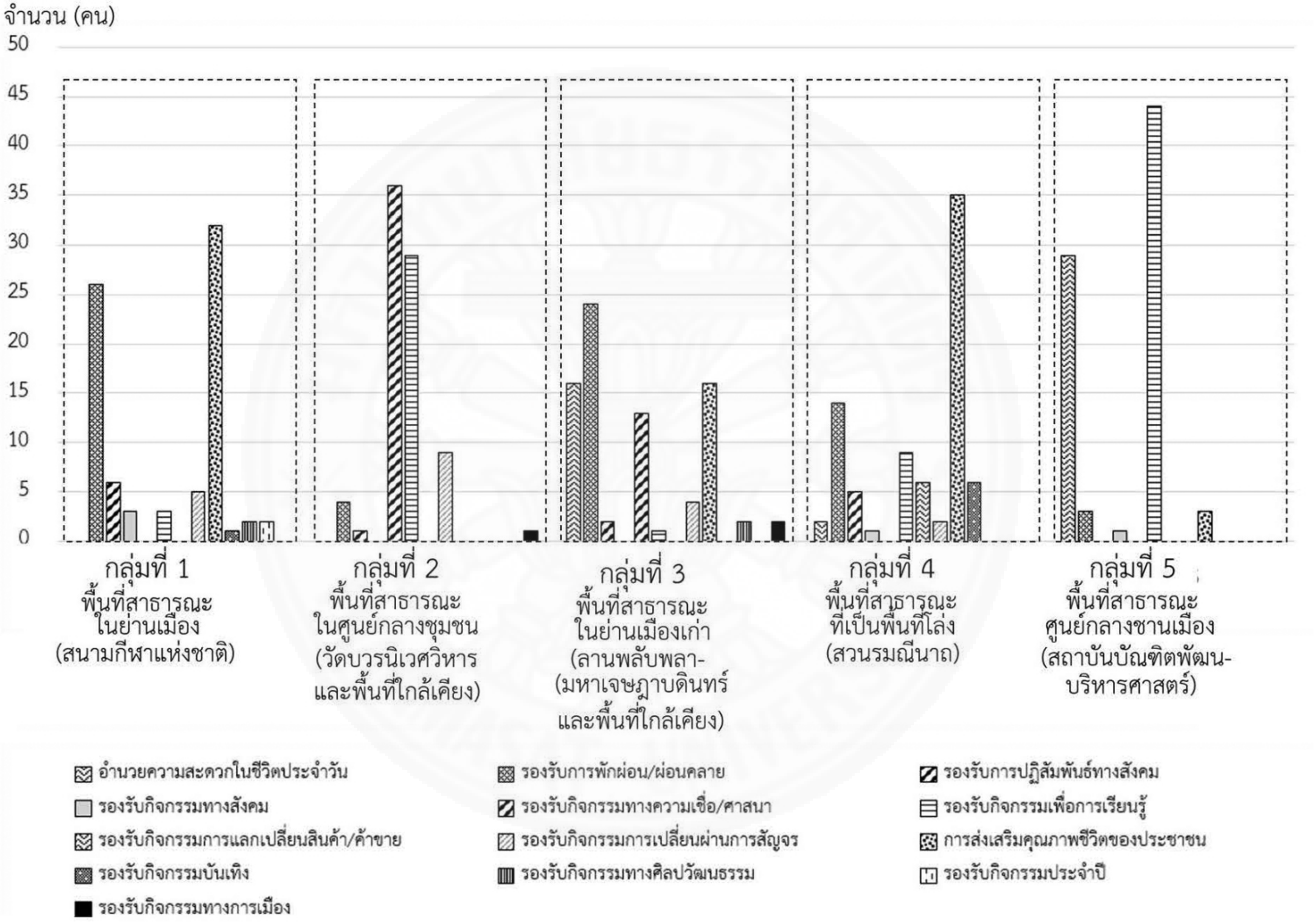

ภาพที่ 6.3 ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่สาธารณะของไทย

Ref. code: 25615716300024JDM

6.3.2.2 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 6.4 และสามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีภาพจำเป็นย่านส่งเสริมคุณภาพชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีภาพจำเป็นย่านที่พักอาศัย สำนักงาน การศึกษา ศาสนาหรือความเชื่อ ศูนย์การค้า ตลาด เมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์ และพื้นที่สีเขียว

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีภาพจำเป็นย่านเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด รองลงมาเป็นย่านศาสนาหรือความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 35 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีภาพจำเป็นย่านที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 18.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีภาพจำเป็นย่านเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีภาพจำเป็นย่านที่พักอาศัย สำนักงาน ศาสนาหรือความเชื่อ และศูนย์การค้า

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมี

มีภาพจำเป็นย่านตลาดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.75 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีภาพจำเป็นย่านการศึกษา ศาสนาหรือความเชื่อ ศูนย์การค้า เมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์ และพื้นที่สีเขียว

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีภาพจำเป็นย่านที่พักอาศัยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีภาพจำเป็นย่านสำนักงาน การศึกษา ศูนย์การค้า ตลาด และพื้นที่สีเขียว

Ref. code: 25615716300024JDM

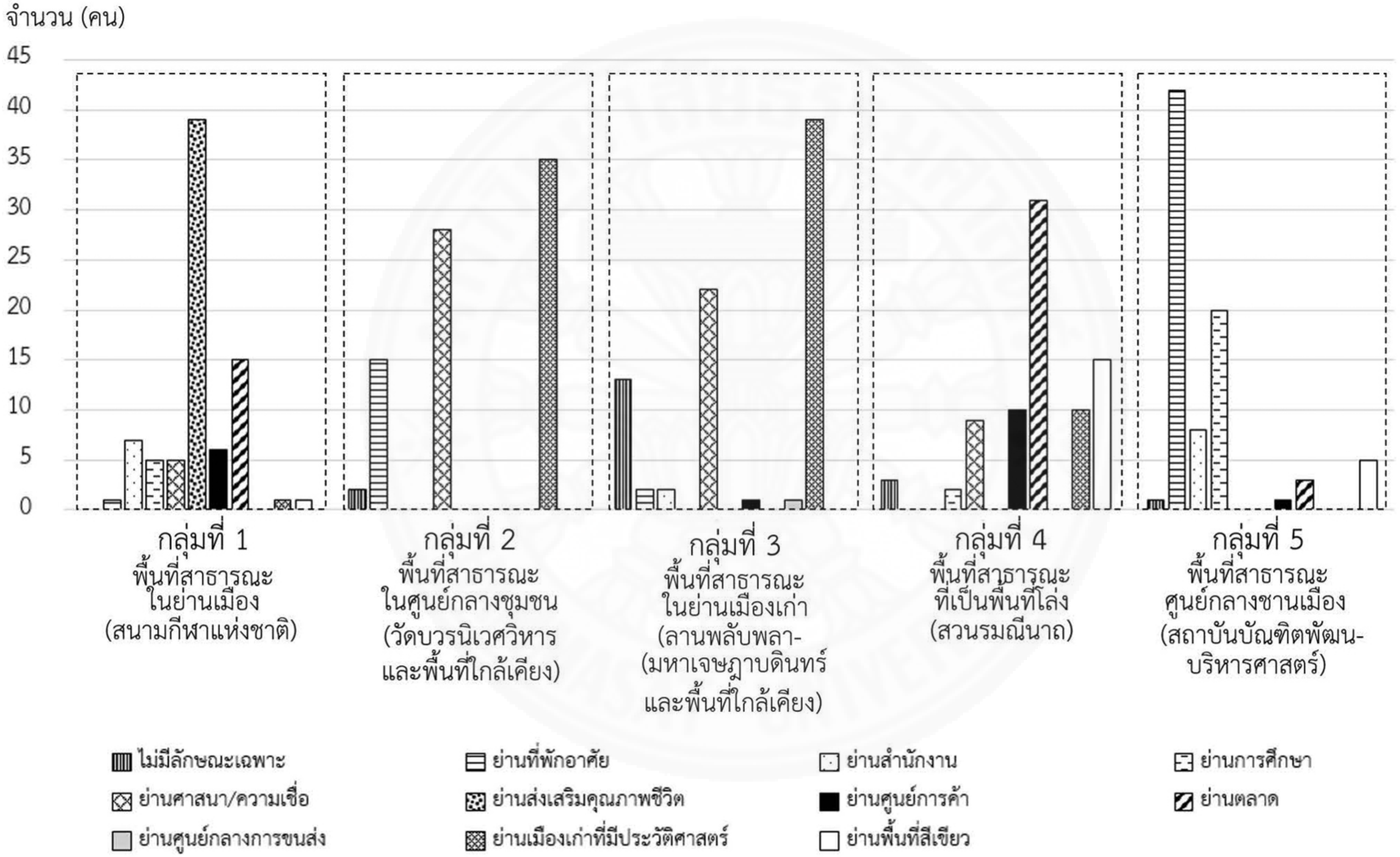

ภาพที่ 6.4 ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

Ref. code: 25615716300024JDM

6.3.2.3 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 6.5 และสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้น คิดเป็นร้อยละ 36.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา คนทำงานหรือพนักงาน และผู้มีรายได้สูง คิดเป็นร้อยละ 28.75 23.75 และ 11.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้น คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้สูง และผู้มีรายได้น้อย คิดเป็นร้อยละ 32.50 2.50 และ 7.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้น คิดเป็นร้อยละ 47.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้สูง ผู้มีรายได้น้อย และนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 43.75 3.75 2.50 และ 2.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมี

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้น คิดเป็นร้อยละ 67.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้สูง ผู้มีรายได้น้อย และคนทำงานหรือพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 6.25 12.50 1.25 และ 1.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่มีความเห็นว่าไม่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้น คิดเป็นร้อยละ 40 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้สูง ผู้มีรายได้น้อย และคนทำงานหรือพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 40.00 7.50 5.00 และ 7.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

Ref. code: 25615716300024JDM

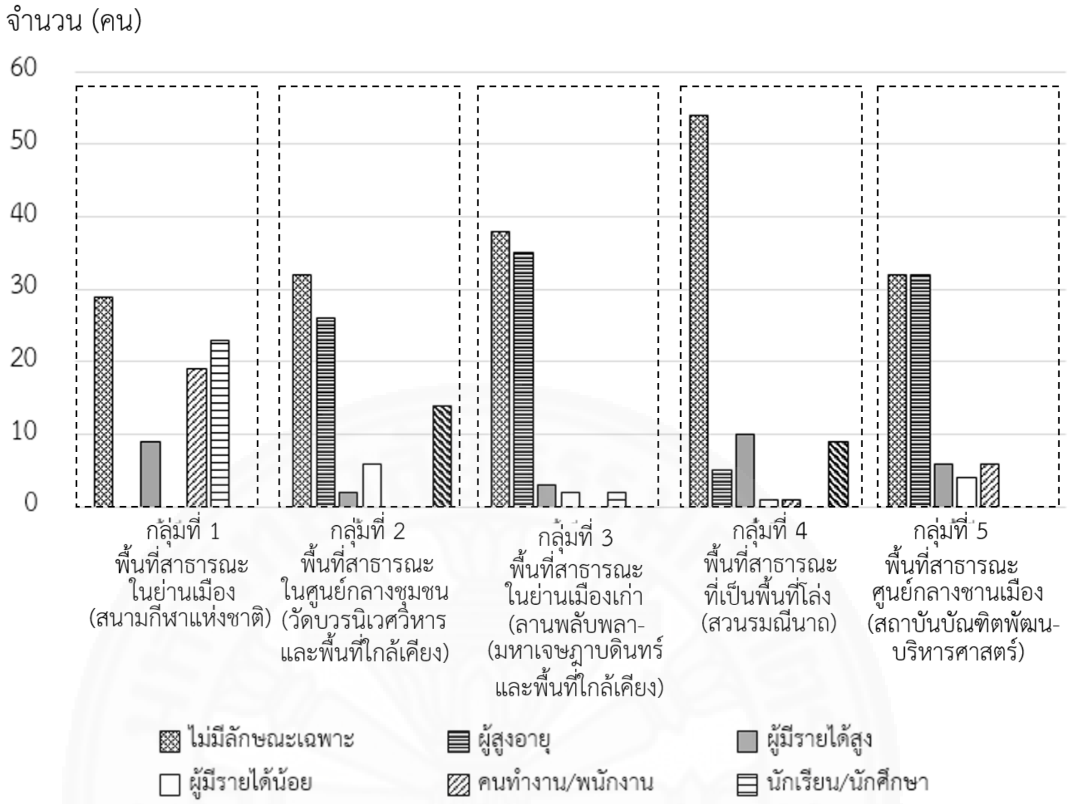

ภาพที่ 6.5 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

6.3.2.4 บรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

บรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของพื้นที่สาธารณะทั้ง 5 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 6.6 และสามารถสรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

มีบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นย่านที่มีชีวิตชีวามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศเป็นย่านที่สงบสุข และวุ่นวาย คิดเป็นร้อยละ 8.75 และ 25.00 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมดตามลำดับ

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

มีบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นย่านที่มีความสงบสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศเป็นย่านที่เงียบเหงา คิดเป็นร้อยละ 2.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

มีบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นย่านที่มีความสงบสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศเป็นย่านที่เงียบเหงา วุ่นวาย วุ่นวาย และมีชีวิตชีวา คิดเป็นร้อยละ 10.00 8.75 และ 26.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมี

มีบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นย่านที่มีความวุ่นวายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศเป็นย่านที่มีความเงียบเหงา สงบสุข วุ่นวาย และมีชีวิตชีวา คิดเป็นร้อยละ 1.25 25.00 และ 21.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

มีบรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเป็นย่านที่มีความสงบสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.25 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศเป็นย่านที่เงียบเหงา และมีชีวิตชีวา คิดเป็นร้อยละ 5.00 และ 7.50 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด ตามลำดับ

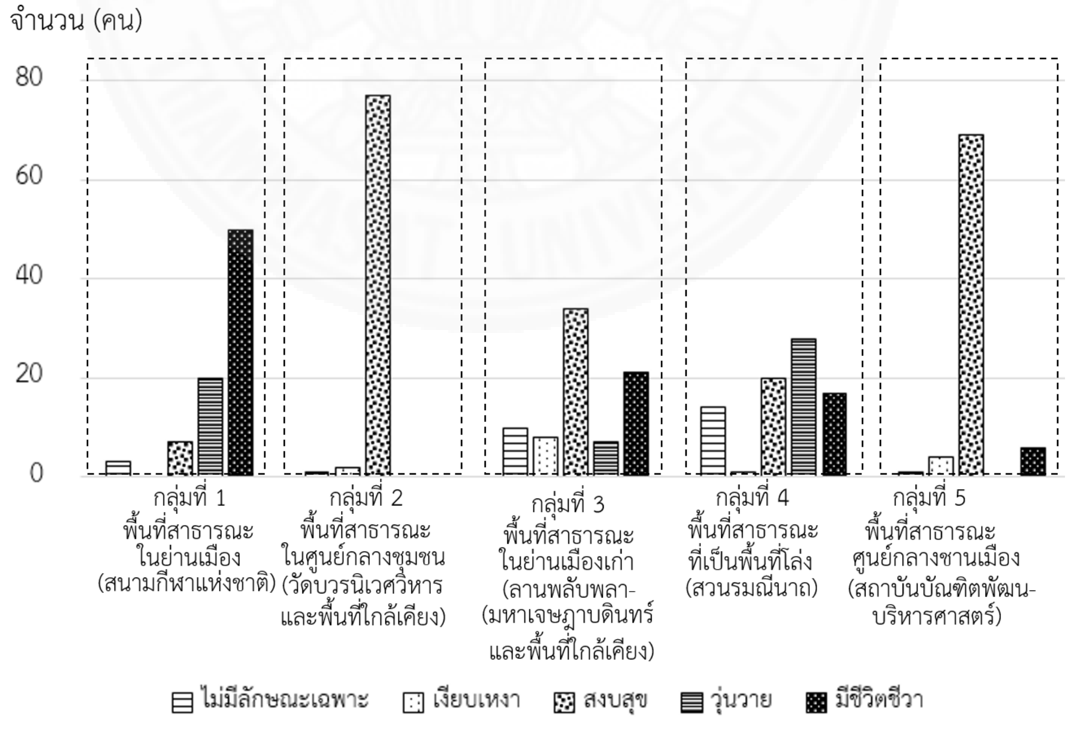

ภาพที่ 6.6 บรรยากาศของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

6.3.3 ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging)

ผลการวิเคราะห์ค่าคะแนนจากแบบสอบถามในประเด็นความรู้จักสถานที่ จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้ผู้อื่นรู้จัก ของผู้ใช้งานแต่ละพื้นที่พบว่า ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง พื้นที่สาธารณะที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ในย่านเมืองเก่า และพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน ดังรายละเอียดความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) ของแต่ละพื้นที่ในตารางที่ 6.3 และภาพที่ 6.7

6.3.3.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1 มีความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะมากกว่าพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานของปัจจัยด้านความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะเป็น 0.70 มีค่าปัจจัยด้านความสนใจหรือรู้จักพื้นที่ จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 100 93 64 38 84 39 89 และ 53 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

6.3.3.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2 มีความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะน้อยกว่าพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานของปัจจัยด้านความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะเป็น 0.64 มีค่าปัจจัยด้านความสนใจหรือรู้จักพื้นที่ จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 63 85 46 17 80 50 85 และ 84 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

6.3.3.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3 มีผลรวมค่ามาตรฐานของปัจจัยด้านความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะเป็น 0.65 มีค่าปัจจัยด้านความสนใจหรือรู้จักพื้นที่ จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ ความผูกพันกับ

Ref. code: 25615716300024JDM

พื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 61 79 51 41 60 65 84 และ 78 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

6.3.3.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4 มีความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะน้อยกว่าพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานของปัจจัยด้านความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะเป็น 0.64 มีค่าปัจจัยด้านความสนใจหรือรู้จักพื้นที่ จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 88 83 75 33 48 43 79 และ 64 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

6.3.3.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5 มีความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะมากกว่าพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ โดยมีผลรวมค่ามาตรฐานของปัจจัยด้านความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะเป็น 0.70 มีค่าปัจจัยด้านความสนใจหรือรู้จักพื้นที่ จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 86 90 80 46 58 37 89 และ 78 ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้งหมด

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.3

ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging)

ปัจจัย	คะแนน	สถานที่เก็บข้อมูล														
		พื้นที่ 1			พื้นที่ 2			พื้นที่ 3			พื้นที่ 4			พื้นที่ 5		
		จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)
1. ความสนใจหรือรู้จักพื้นที่	160	80	**160***	1	80	101	0.63	80	97	0.61	80	140	0.88	80	138	0.86
ไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อ	0	0	0	0	2	0	0	6	0	0	2	0	0	0	0	0
ไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อ	1	0	0	0	55	55	0.34	51	51	0.32	16	16	0.10	22	22	0.14
รู้จัก/เคยไปหรือเคยค้นหาข้อมูล	2	80	160	1	23	46	0.29	23	46	0.29	62	124	0.78	58	116	0.72
2. จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่	240	80	**223***	0.93	80	203	0.85	80	190	0.79	80	198	0.83	80	216	0.90
ครั้งแรก	1	3	3	0.01	7	7	0.03	4	4	0.02	13	13	0.05	1	1	0.01
ไม่เกิน 5	2	11	22	0.10	23	46	0.19	39	78	0.32	16	32	0.13	22	44	0.18
บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้	3	66	198	0.82	50	150	0.63	36	108	0.45	51	153	0.64	57	171	0.71
3. ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่	400	80	256	0.64	80	185	0.46	80	203	0.51	80	300	0.75	80	**320***	0.80
ไม่เกิน 15 นาที	1	7	7	0.02	29	29	0.07	21	21	0.05	4	4	0.01	2	2	0.01
เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที	2	14	28	0.07	8	16	0.04	17	34	0.09	6	12	0.03	9	18	0.05
เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง	3	31	93	0.23	32	96	0.24	22	66	0.17	17	51	0.13	15	45	0.11
เกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง	4	12	48	0.12	11	44	0.11	18	72	0.18	32	128	0.32	15	60	0.15
เกิน 3 ชั่วโมง	5	16	80	0.20	0	0	0	2	10	0.03	21	105	0.26	39	195	0.49

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging)

ปัจจัย	คะแนน	สถานที่เก็บข้อมูล														
		พื้นที่ 1			พื้นที่ 2			พื้นที่ 3			พื้นที่ 4			พื้นที่ 5		
		จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)
4. ความถี่การเข้าใช้พื้นที่	560	80	212	0.38	80	94	0.17	80	230	0.41	80	183	0.33	80	**256***	0.46
ทุกวัน	1	3	3	0.01	57	57	0.10	1	1	0.01	13	13	0.02	11	11	0.02
วันเว้นวัน	2	7	14	0.03	3	6	0.01	4	8	0.01	1	2	0.01	0	0	0
3-5 วัน/สัปดาห์	3	44	132	0.24	7	21	0.04	19	57	0.10	33	99	0.18	19	57	0.10
สัปดาห์ละครั้ง	4	3	12	0.02	0	0	0	17	68	0.12	4	16	0.03	13	52	0.09
เดือนละครั้ง	5	2	10	0.02	2	10	0.02	8	40	0.07	7	35	0.06	26	130	0.23
ปีละครั้ง	6	1	6	0.01	0	0	0	0	0	0	3	18	0.03	1	6	0.01
เฉพาะวันหยุด	7	5	35	0.63	0	0	0	8	56	0.10	0	0	0	0	0	0
ไม่สามารถระบุได้หรือเข้ามาถ้ามีความจำเป็น	0	15	0	0	11	0	0	23	0	0	19	0	0	10	0	0
5. ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ	80	80	**67***	0.84	80	64	0.80	80	48	0.60	80	38	0.48	80	46	0.58
ไม่มี	0	13	0	0	16	0	0	32	0	0	42	0	0	34	0	0
มี/เป็นพื้นที่ที่มาบ่อย ๆ	1	58	58	0.73	64	64	0.80	28	28	0.35	28	28	0.35	42	42	0.53
มี/เคยเห็นหรือผ่านตาบ่อย ๆ	1	1	1	0.01	0	0	0	19	19	0.24	10	10	0.13	2	2	0.03

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging)

ปัจจัย	คะแนน	สถานที่เก็บข้อมูล														
		พื้นที่ 1			พื้นที่ 2			พื้นที่ 3			พื้นที่ 4			พื้นที่ 5		
		จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)
มี/ มีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่	1	8	8	0.10	0	0	0	1	1	0.01	0	0	0	2	2	0.03
6. การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ	240	80	94	0.39	80	120	0.50	80	**155***	0.65	80	102	0.43	80	89	0.37
เสนอแนะแนวทางการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่	1	71	71	0.30	41	41	0.17	9	9	0.04	60	60	0.25	73	73	0.30
บริจาคเงิน/สิ่งของ	2	4	8	0.03	38	76	0.32	67	134	0.56	18	36	0.15	5	10	0.04
เป็นอาสาสมัครไปร่วมกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่	3	5	15	0.06	1	3	0.01	4	12	0.05	2	6	0.03	2	6	0.03
7. การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง	160	80	**143***	0.53	80	136	0.84	80	134	0.78	80	126	0.64	80	**143***	0.78
กลับมา	2	63	126	0.79	56	112	0.70	55	110	0.69	46	92	0.58	63	126	0.79
กลับมาถ้ามีความจำเป็น	1	17	17	0.11	24	24	0.15	24	24	0.15	34	34	0.21	17	17	0.11
ไม่กลับมา	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging)

ปัจจัย	คะแนน	**สถานที่เก็บข้อมูล**														
		พื้นที่ 1			พื้นที่ 2			พื้นที่ 3			พื้นที่ 4			พื้นที่ 5		
		จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)	จำนวน	คะแนน	ค่ามาตรฐาน (0-1)
8. การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ	160	80	84	0.70	80	**135***	0.64	80	125	0.65	80	103	0.64	80	124	**0.70**
แนะนำ/ชักชวน	2	4	8	0.05	55	110	0.69	45	90	0.56	23	46	0.29	44	88	0.55
แนะนำ/ชักชวน ถ้ามีคนถาม	1	76	76	0.48	25	25	0.16	35	35	0.22	57	57	0.36	36	36	0.23
ไม่แนะนำ/ชักชวน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	**2,000**	**640**	**1,239**	**0.70**	**640**	**1,038**	**0.64**	**640**	**1,182**	**0.65**	**640**	**1,190**	**0.64**	**640**	**1,332**	**0.70**

หมายเหตุ พื้นที่ 1 คือ สนามกีฬาแห่งชาติ พื้นที่ 2 คือ วัดบวรนิเวศวิหารและพื้นที่ใกล้เคียง พื้นที่ 3 คือ ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์และพื้นที่ใกล้เคียง พื้นที่ 4 คือ สวนรมณีนาถ และพื้นที่ 4 คือ สวนรมณีนาถ

* ค่าคะแนนรวมในแต่ละด้านสูงสุด

Ref. code: 25615716300024JDM

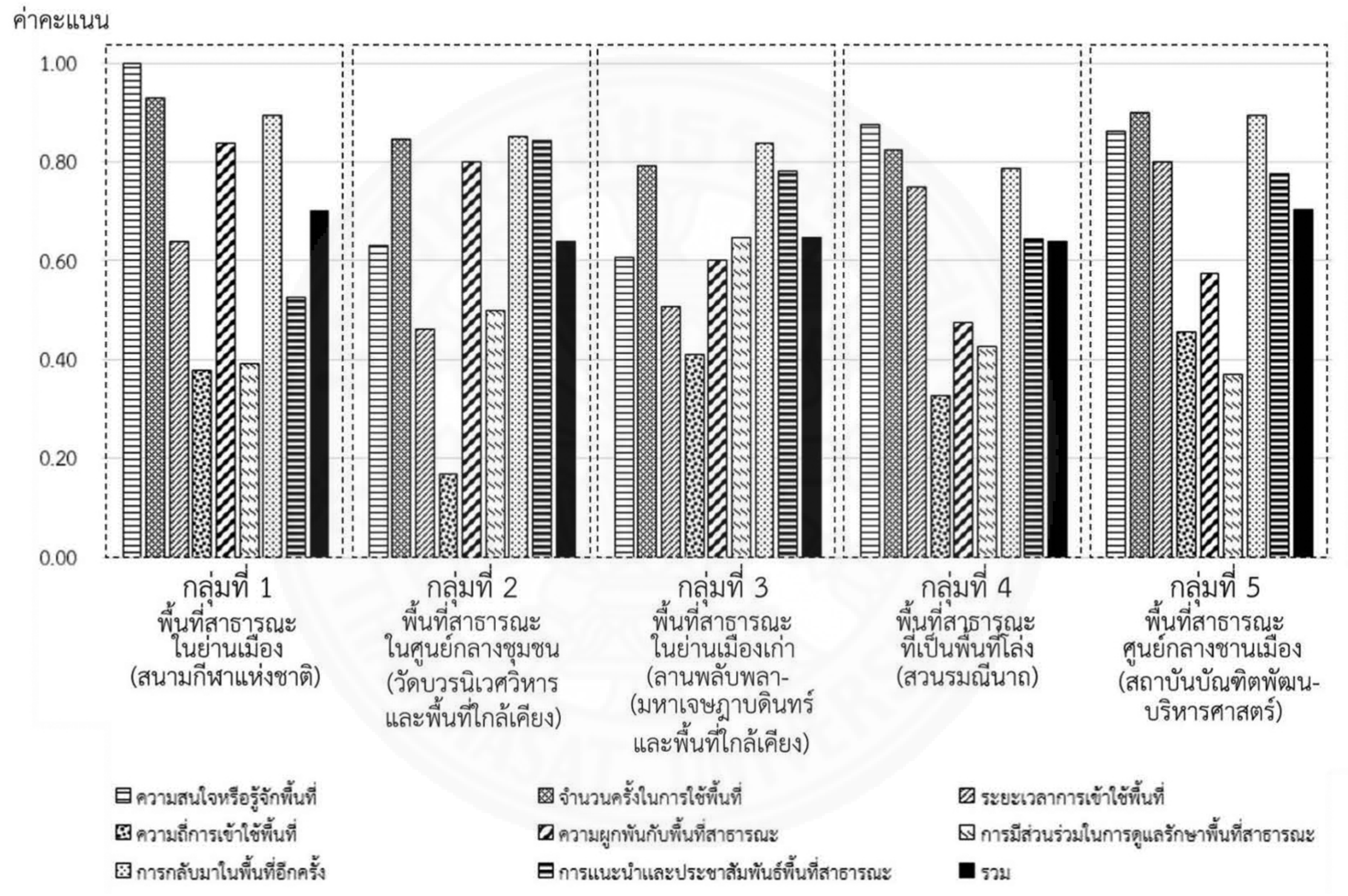

ภาพที่ 6.7 ความรู้สึกถึงความมีส่วนในการเป็นเจ้าของพื้นที่สาธารณะ (Sense of belonging) ของพื้นที่สาธารณะของไทย

Ref. code: 25615716300024JDM

6.4 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

กลุ่มตัวอย่างผู้ใช้พื้นที่สาธารณะทั้ง 5 พื้นที่ จำนวน 400 คน สามารถนำมาจัดเป็นกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยโดยวิธีการจัดกลุ่มจากค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (K-Means clustering) โดยเลือกใช้ปัจจัยย่อยจากข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ ที่มีความสำคัญต่อการจัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย และพิจารณาจำนวนกลุ่มจากการกระจายตัวของสมาชิก ซึ่งได้จำนวน 4 ผู้ใช้งานที่มีการกระจายตัวที่เหมาะสม โดยกลุ่มที่ 1 มีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 จากทั้งหมด กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 จากทั้งหมด และกลุ่มที่ 4 มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.25 จากทั้งหมด ทั้งนี้ ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 4 กลุ่ม มีความแตกต่างกันทั้งข้อมูลส่วนบุคคล การใช้พื้นที่ และทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ โดยมีปัจจัยที่สามารถนำไปใช้ระบุลักษณะของผู้ใช้งานที่พิจารณาจากปัจจัยที่มีค่านัยยะสำคัญที่สามารถนำมาใช้อธิบายความแตกต่างของแต่ละกลุ่มได้ (ค่า Sig. น้อยกว่า 0.05) ประกอบด้วยสถานภาพ อายุ อาชีพ ที่อยู่ปัจจุบัน ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ วัตุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ การเข้าถึงพื้นที่ ความรู้จักสถานที่ ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่ ภาพจำของพื้นที่ ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ บรรยากาศของพื้นที่ และการกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง ดังมีรายละเอียดในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4

ปัจจัยในการวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

กลุ่มปัจจัย	ปัจจัย	Cluster		Error		F	Sig.
		Mean Square	df	Mean Square	df		
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม	เพศ	.136	3	.277	394	.493	.687
	สถานภาพ	.704	3	.303	394	22.325	.042
	อายุ	.095	3	.076	394	41.254	.024
	ศาสนา	.902	3	.217	394	4.160	.063
	ระดับการศึกษา	.162	3	.240	394	.675	.568
	อาชีพ	.763	3	2.299	394	32.332	.029
	รายได้ต่อเดือน (บาท)	.246	3	.250	394	.985	.400
	ที่อยู่ปัจจุบัน	1.138	3	.330	394	23.451	.001

ตารางที่ 6.4 (ต่อ)

ปัจจัยในการวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

กลุ่มปัจจัย	ปัจจัย	Cluster		Error		F	Sig.
		Mean Square	df	Mean Square	df		
การใช้พื้นที่	จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่	1.433	3	.372	394	3.851	.010
	ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่	7.005	3	1.194	394	5.865	.001
	วัตุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่	3890.456	3	3.139	394	1239.418	.000
	ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่	19.758	3	1.615	394	12.232	.000
	ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่	2.200	3	6.405	394	.343	.794
	ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่	13.921	3	.632	394	22.018	.000
	การเข้าถึงพื้นที่	220.973	3	11.128	394	19.857	.000
ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ	ความรู้จักสถานที่	3.272	3	.223	394	14.658	.000
	ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่	4154.901	3	2.377	394	1748.251	.000
	ความผูกพันกับพื้นที่	3.980	3	.493	394	8.065	.000
	ภาพจำของพื้นที่	112.472	3	8.624	394	13.042	.000
	ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	6.822	3	.702	394	9.711	.000
	บรรยากาศของพื้นที่	6.176	3	1.186	394	5.209	.002
	การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่	.965	3	.306	394	3.152	.025
	การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง	1.028	3	.208	394	4.942	.002
	การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่	.689	3	.242	394	2.852	.037

6.4.1 ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

การระบุกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยพิจารณาจากข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะที่มีนัยยะสำคัญจากตารางที่ 6.4 ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพ อายุ อาชีพ ที่อยู่ปัจจุบัน จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ วัตุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ การเข้าถึงพื้นที่ ความรู้จักสถานที่ ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่ ความผูกพันกับพื้นที่ ภาพจำของพื้นที่ ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ บรรยากาศของพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง และการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.4.1.1 สถานภาพ

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีสถานภาพมีคู่หรือมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 61.25 รองลงมามีสถานภาพโสดหรือตัวคนเดียว และอย่าร้างหรือเคยมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 36.25 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดหรือตัวคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมามีสถานภาพมีคู่หรือมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 36.25 และ 18.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีสถานภาพมีคู่หรือมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 68.80 รองลงมามีสถานภาพโสดหรือตัวคนเดียว และอย่าร้างหรือเคยมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 30 และ 1.30 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดหรือตัวคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมามีสถานภาพมีคู่หรือมีครอบครัว และอย่าร้างหรือเคยมีครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 41.25 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.2 อายุ

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในกลุ่ม 30 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมามีอายุอยู่ในกลุ่ม 19-29 ปี ต่ำกว่า 18 ปี และ61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 36.25 6.25 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในกลุ่มต่ำกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมามีอายุอยู่ในกลุ่ม 19-29 ปี 30 - 60 ปี และ61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.00 1.25 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในกลุ่ม 30 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมามีอายุอยู่ในกลุ่ม 19-29 ปี ต่ำกว่า 18 ปี และ61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.00 10.00 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

Ref. code: 25615716300024JDM

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในกลุ่ม 19-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมามีอายุอยู่ในกลุ่ม 30 - 60 ปี ต่ำกว่า 18 ปี และ61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.75 20.00 และ 11.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.3 อาชีพ

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมามีอาชีพเป็นนักเรียนหรือศึกษา ธุรกิจส่วนตัว พนักงานของรัฐ อิสระ และแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.25 13.75 8.45 8.45 และ 7.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นนักเรียนหรือศึกษา คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมามีอาชีพเป็นพนักงานของรัฐ พนักงานเอกชน อิสระ แม่บ้าน และธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 23.75 11.25 8.75 8.75 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมามีอาชีพเป็นพนักงานของรัฐ นักเรียนหรือศึกษา ธุรกิจส่วนตัว อิสระ แม่บ้าน และว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 20.00 20.00 11.25 8.75 6.25 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว นักเรียนหรือศึกษา พนักงานของรัฐ อิสระ แม่บ้าน และว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 18.75 17.50 12.50 7.50 6.25 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.4 ที่อยู่ปัจจุบัน

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันอยู่ต่างเขตกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 73.75 รองลงมามีที่อยู่ปัจจุบันอยู่เขตเดียวกับที่ตั้งของ

Ref. code: 25615716300024JDM

พื้นที่สาธารณะ ต่างจังหวัด และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 20.00 3.75 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันอยู่ต่างเขตกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมามีที่อยู่ปัจจุบันอยู่เขตเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 43.75 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันอยู่ต่างเขตกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมามีที่อยู่ปัจจุบันอยู่เขตเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ ต่างจังหวัด และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 7.50 2.50 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีที่อยู่ปัจจุบันอยู่ต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมามีที่อยู่ปัจจุบันอยู่ต่างเขตกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ เขตเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 36.25 20.00 และ 3.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.5 จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่สาธารณะ

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะไม่เกิน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.50 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะจำนวนหลายครั้ง (บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้) และครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 13.75 และ 3.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะจำนวนหลายครั้ง (บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้) คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาเคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะไม่เกิน 5 ครั้ง และครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 8.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะจำนวนหลายครั้ง (บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้) คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมาเคยเข้าใช้พื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

สาธารณะไม่เกิน 5 ครั้ง และครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 45.00 และ 6.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 63.75 รองลงมาเคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะไม่เกิน 5 ครั้ง และเข้าใช้พื้นที่สาธารณะจำนวนหลายครั้ง (บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้) คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 16.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.6 ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยไม่มีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ มีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นแฟน และครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 26.25 16.25 และ 8.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นครอบครัว ไม่มีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ และมีแฟนเป็นผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 27.50 18.75 และ 17.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นเพื่อน แฟน และไม่มีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 30.00 7.50 และ 6.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยไม่มีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่เป็นเพื่อน แฟน ครอบครัว และสัตว์เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 32.50 16.25 13.75 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

Ref. code: 25615716300024JDM

6.4.1.7 วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำงานหรือทำธุระต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมทางความเชื่อหรือศาสนา เปลี่ยนผ่านการสัญจร และพบปะเพื่อนฝูงหรือนัดเจอกับเพื่อน ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.00 13.75 และ 7.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อพักผ่อนหรือเยี่ยมชมสถานที่และทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อพบปะเพื่อนฝูงหรือนัดเจอกับเพื่อน ๆ ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนสินค้า และเปลี่ยนผ่านการสัญจร คิดเป็นร้อยละ 23.75 7.50 และ 7.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต คิดเป็นร้อยละ 53.75 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อพักผ่อนหรือเยี่ยมชมสถานที่ และไม่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้พื้นที่หรือผ่านมาโดยบังเอิญ คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 27.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่เคยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อพักผ่อนหรือเยี่ยมชมสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 23.75 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะโดยมีวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่เพื่อพบปะเพื่อนฝูงหรือนัดเจอกับเพื่อน ๆ และทำกิจกรรมทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 13.75 และ 11.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.8 ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 3 ชั่วโมง เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที เกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง และไม่เกิน 15 นาที คิดเป็นร้อยละ 20.00 17.50 15.00 และ 8.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

Ref. code: 25615716300024JDM

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง ไม่เกิน 15 นาที และเกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที คิดเป็นร้อยละ 36.25 13.75 และ 10.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 27.50 รองลงมาใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะไม่เกิน 15 นาที เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที และเกิน 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 26.25 22.50 21.25 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาใช้เวลาอยู่ในพื้นที่สาธารณะเกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที และไม่เกิน 15 นาที คิดเป็นร้อยละ 26.25 21.25 7.50 และ 5.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.9 ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 09.00–17.00 คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 08.01-12.00 และ 12.01-16.00 20.01-24.00 และ 05.00-08.00 คิดเป็นร้อยละ 11.25 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 09.00–17.00 คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 08.01-12.00 12.01-16.00 และ 16.01-20.00 คิดเป็นร้อยละ 11.25 7.50 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 09.00–17.00 คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 08.01-

Ref. code: 25615716300024JDM

12.00 12.01-16.00 09.00–17.00 และ 05.00-08.00 คิดเป็นร้อยละ 30.00 11.25 3.75 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่เข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 16.01-20.00 คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาเข้าใช้พื้นที่สาธารณะในช่วงเวลา 05.00-08.00 12.01-16.00 และ 08.01-12.00 คิดเป็นร้อยละ 25.00 18.75 และ 17.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.10 การเข้าถึงพื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เข้าถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาเข้าถึงพื้นที่โดยจักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง) และรถยนต์ส่วนตัว และจักรยาน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และ 5.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่เข้าถึงพื้นที่โดยรถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมาเข้าถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว จักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง) จักรยาน และเดินเท้า คิดเป็นร้อยละ 20.00 20.00 11.25 และ 5.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่เข้าถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมาเข้าถึงพื้นที่โดยรถประจำทาง จักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง) จักรยาน และเดินเท้า คิดเป็นร้อยละ 17.50 11.25 7.50 และ 6.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่เข้าถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาเข้าถึงพื้นที่โดยรถประจำทาง จักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง) เดินเท้า และจักรยาน คิดเป็นร้อยละ 30.00 23.75 8.75 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.11 ความรู้จักสถานที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 รู้จักพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ทั้งหมด

Ref. code: 25615716300024JDM

คิดเป็นร้อยละ 100 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่รู้จักพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมาไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ และไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่รู้จักพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 63.45 รองลงมาไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ และไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 7.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่ไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมารู้จักพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ และไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.12 ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่รับรู้พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่ามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการอำนวยความสะดวกในประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการรองรับกิจกรรมทางความเชื่อหรือศาสนา และการรองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 32.50 และ 7.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่รับรู้พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่ามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการรองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 45 รองลงมามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการรองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการรองรับกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร คิดเป็นร้อยละ 36.25 และ 11.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่รับรู้พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่ามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการรองรับอำนวยความสะดวกในประจำวัน และรองรับการพักผ่อนหรือผ่อนคลาย คิดเป็นร้อยละ 20 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

Ref. code: 25615716300024JDM

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่รับรู้พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่ามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการรองรับการพักผ่อนหรือผ่อนคลายคิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมามีลักษณะที่โดดเด่นด้านการรองรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน และรองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 17.50 และ 11.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.13 ความผูกพันกับพื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ด้วยเป็นพื้นที่เข้าใช้บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมาไม่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ และมีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เนื่องจากมีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 16.25 และ 10.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เนื่องจากมีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาไม่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 20 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ด้วยเป็นพื้นที่เข้าใช้บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมาไม่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ และมีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เนื่องจากมีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 23.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่ไม่มีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 52.50 รองลงมามีความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ด้วยเป็นพื้นที่เข้าใช้บ่อยครั้ง และเคยเห็นหรือผ่านพื้นที่บ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 12.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.14 ภาพจำของพื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านศาสนาหรือความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมามีภาพจำของพื้นที่

สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านตลาด และย่านสำนักงาน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และ 8.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านศูนย์การค้า คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมามีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านศาสนาหรือความเชื่อ และย่านที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ 18.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมามีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านส่งเสริมคุณภาพชีวิต และไม่มีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 27.50 และ 16.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านพื้นที่สีเขียว คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมามีภาพจำของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้เป็นย่านตลาด และย่านศูนย์การค้า คิดเป็นร้อยละ 18.75 และ 12.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.15 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่รับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าไม่มีลักษณะเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมารับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าเป็นคนทำงานหรือพนักงาน และเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 23.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่รับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าไม่มีลักษณะเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมารับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา และเป็นคนทำงานหรือพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 32.50 และ 17.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

Ref. code: 25615716300024JDM

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่รับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าไม่มีลักษณะเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมารับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าเป็นผู้สูงอายุ และผู้มีรายได้สูง คิดเป็นร้อยละ 43.75 และ 3.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่รับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าไม่มีลักษณะเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมารับรู้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ว่าเป็นผู้มีรายได้สูง และเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ 11.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.16 บรรยากาศของพื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่รับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่สงบสุข คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมารับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่วุ่นวาย และมีชีวิตชีวา คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 8.75 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่รับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่มีชีวิตชีวา คิดเป็นร้อยละ 96.25 รองลงมารับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่วุ่นวาย และไม่มีบรรยากาศเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 2.50 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่รับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่สงบสุข คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมารับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่มีชีวิตชีวา และไม่มีบรรยากาศเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 26.25 และ 12.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่รับรู้บรรยากาศของพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่ไม่มีบรรยากาศเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมารับรู้บรรยากาศของ

Ref. code: 25615716300024JDM

พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ว่าเป็นย่านที่สงบสุข และมีชีวิตชีวา คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 21.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.17 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่ยินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อใช้ดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 88.75 รองลงมายินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการเป็นอาสาสมัครไปร่วมพัฒนาพื้นที่ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 6.25 และ 5.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่ยินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมายินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการเป็นอาสาสมัครไปร่วมพัฒนาพื้นที่ และบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อใช้ดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 47.50 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่ยินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อใช้ดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 83.75 รองลงมายินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการเป็นอาสาสมัครไปร่วมพัฒนาพื้นที่ และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 11.25 และ 5.00 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่ยินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมายินดีมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะด้วยการเป็นอาสาสมัครไปร่วมพัฒนาพื้นที่ และบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อใช้ดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 22.50 และ 2.50 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.18 การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีความต้องการกลับมาใน

Ref. code: 25615716300024JDM

พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 78.75 รองลงมามีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้งถ้ามีความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 21.25 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมามีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้งถ้ามีความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 30 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมามีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้งถ้ามีความจำเป็น และไม่ต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ 1.25 ตามลำดับ ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้งถ้ามีความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมามีความต้องการกลับมาในพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้อีกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.50 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

6.4.1.19 การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่

(1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นหากมีคนถาม คิดเป็นร้อยละ 95 รองลงมามีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 5.00 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมามีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นหากมีคนถาม คิดเป็นร้อยละ 31.25 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 3 ส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมามีความยินดีที่จะ

Ref. code: 25615716300024JDM

แนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นหากมีคนถาม คิดเป็นร้อยละ 43.75 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยกลุ่มที่ 4 ส่วนใหญ่มีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นหากมีคนถาม คิดเป็นร้อยละ 71.25 รองลงมามีความยินดีที่จะแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่น คิดเป็นร้อยละ 28.75 ดังข้อมูลในภาคผนวก จ

ทั้งนี้ สามารถสรุปการวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยจากปัจจัยในแต่ละด้านได้ดังแสดงในตารางที่ 6.5 และใช้ข้อมูลในการพิจารณาตั้งชื่อกลุ่มที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม พฤติกรรมการใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ ดังมีรายละเอียดในหัวถัดไป

ตารางที่ 6.5

การวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

กลุ่มปัจจัย	ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย				t (p)
		ผู้ใช้พื้นที่ กลุ่มที่ 1	ผู้ใช้พื้นที่ กลุ่มที่ 2	ผู้ใช้พื้นที่ กลุ่มที่ 3	ผู้ใช้พื้นที่ กลุ่มที่ 4	
ข้อมูลเศรษฐกิจสังคม	สถานภาพ	1.89	1.02	1.62	1.14	0.323
	อายุ	2.56	1.09	2.79	1.54	0.469
	อาชีพ	3.55	2.32	3.89	3.45	1.029
	ที่อยู่ปัจจุบัน	1.98	2.24	2.32	3.56	0.951
พฤติกรรมการใช้พื้นที่	จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่	2.96	1.96	2.88	1.24	0.924
	ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่	2.44	2.46	3.95	1.32	0.142
	วัตุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่	2.05	3.51	9.35	1.84	0.046
	ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่	5.44	5.35	3.44	5.92	0.044
	ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่	2.49	2.95	3.45	4.54	0.165
	การเข้าถึงพื้นที่	3.48	5.19	3.82	3.55	0.062
ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ	ความรู้จักสถานที่	2.84	2.56	2.94	1.45	0.039
	ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่	1.79	5.35	6.42	6.45	0.041
	ความผูกพันกับพื้นที่	2.22	2.89	2.42	1.01	0.224
	ภาพจำของพื้นที่	1.45	1.49	1.53	1.23	2.263
	ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	1.14	1.22	1.19	1.23	0.154

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

การวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

กลุ่มปัจจัย	ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย				Sig.
		ผู้ใช้พื้นที่กลุ่มที่ 1	ผู้ใช้พื้นที่กลุ่มที่ 2	ผู้ใช้พื้นที่กลุ่มที่ 3	ผู้ใช้พื้นที่กลุ่มที่ 4	
ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ	บรรยากาศของพื้นที่	2.92	3.53	2.95	2.46	3.554
	การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่	2.22	1.92	2.45	1.89	1.445
	การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง	1.15	1.14	1.14	2.24	0.249
	การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่	1.45	1.26	1.23	1.55	0.453

หมายเหตุ เกณฑ์การวิเคราะห์ปัจจัย

สถานภาพ: 1=โสด, 2=สมรส, 3=หย่าร้าง

อายุ (ปี): 1=ต่ำกว่า 18, 2=19-29, 3=30 – 60, 4=61 ขึ้นไป

อาชีพ: 1=แม่บ้าน, 2=นักเรียน/นักศึกษา, 3=พนักงานของรัฐ, 4=พนักงานเอกชน, 5=ธุรกิจส่วนตัว, 6=อิสระ, 7=ว่างงาน

ที่อยู่ปัจจุบัน: 1=เขตเดียวกับที่ตั้งพื้นที่สาธารณะ, 2=ต่างเขต, 3=ปริมณฑล, 4=ต่างจังหวัด

จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่: 1=ครั้งแรก, 2=ไม่เกิน 5 ครั้ง, 3=บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้

ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่: 1=คนเดียว, 2=แฟน, 3=เพื่อน, 4=ครอบครัว, 5=สัตว์เลี้ยง

วัตุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่: 1=ไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนหรือมาโดยบังเอิญ, 2=ทำงาน/ปฏิบัติภารกิจ/ทำธุระต่าง ๆ, 3=พักผ่อน/ท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่, 4=พบปะเพื่อนฝูง/นัดเจอกับเพื่อน ๆ, 5=ทำกิจกรรมทางสังคม, 6=ทำกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา, 7=ทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้, 8=ทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย, 9=ทำกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร, 10=ทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต, 11=ทำกิจกรรมบันเทิง, 12=ทำกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม, 13=ทำกิจกรรมประจำปี, 14=ทำกิจกรรมทางการเมือง

ระยะเวลาในการเข้าใช้พื้นที่: 1=ไม่เกิน 15 นาที, 2=เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที, 3=เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง, 4=เกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง, 5=เกิน 3 ชั่วโมง

ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่: 1=05.00-08.00 น., 2=08.01-12.00 น., 3=12.01-16.00 น., 4=16.01-20.00 น., 5=20.01-24.00 น., 6=24.01-04.59 น.

การเข้าถึงพื้นที่: 1=เดินเท้า, 2=จักรยาน, 3=จักรยานยนต์, 4=รถยนต์ส่วนตัว, 5=รถไฟลอยฟ้า (BTS), 6=รถไฟใต้ดิน (MRT), 7=รถไฟ, 8=เรือ, 9=รถประจำทาง

ความรู้จักสถานที่: 1=ไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อที่นี่มาก่อน, 2=ไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อ, 3=รู้จักเละเคยเข้าใช้พื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 6.5 (ต่อ)

การวิเคราะห์จัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

หมายเหตุ *ลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่:* 1=อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน, 2=รองรับการพักผ่อน/ผ่อนคลาย, 3=รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม, 4=รองรับกิจกรรมทางสังคม, 5=รองรับกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา, 6=รองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้, 7=รองรับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย, 8=รองรับกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร, 9=การส่งเสริมทัศนียภาพและความงามของเมือง, 10=การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน, 11=รองรับกิจกรรมบันเทิง, 12=รองรับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม, 13=รองรับกิจกรรมประจำปี, 14=รองรับกิจกรรมทางการเมือง

ความผูกพันกับพื้นที่: 1=ไม่มี, 2=มี/เป็นพื้นที่ที่มาบ่อยครั้ง, 3=มี/เคยเห็นหรือผ่านสถานที่นี้บ่อยครั้ง, 4=มี/ มีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่

ภาพจำของพื้นที่: 1=ไม่มีลักษณะเฉพาะ, 2=ย่านที่พักอาศัย, 3=ย่านสำนักงาน, 4=ย่านการศึกษา, 5=ย่านศาสนา/ความเชื่อ, 6=ย่านโรงพยาบาล/สุขภาพ, 7=ย่านศูนย์การค้า, 8=ย่านตลาด, 9=ย่านศูนย์กลางการขนส่ง, 10=ย่านเมืองเก่า/ประวัติศาสตร์/อนุรักษ์, 11=ย่านอุตสาหกรรม/โกดัง/โรงงาน, 12=ย่านพื้นที่สีเขียว

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่: 1=ไม่มีลักษณะเฉพาะ, 2=ผู้สูงอายุ, 3=ผู้มีรายได้สูง, 4=ผู้มีรายได้น้อย, 5=คนทำงาน, 6=ย่านเฉพาะของกลุ่มชาติพันธ์

บรรยากาศของพื้นที่: 1=ไม่มีลักษณะเฉพาะ, 2=เงียบเหงา, 3=สงบสุข, 4=วุ่นวาย, 5=มีชีวิตชีวา

การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่: 1=เสนอแนะแนวทางการดูแรรักษาและพัฒนาพื้นที่, 2=บริจาคเงิน/สิ่งของเพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่, 3=เป็นอาสาสมัครไปร่วมกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่

การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง: 1=กลับมา, 2=กลับมาถ้ามีความจำเป็น, 3=ไม่กลับมา

การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่: 1=แนะนำ/ชักชวน, 2=แนะนำ/ชักชวน ถ้ามีคนถาม, 3=ไม่แนะนำ/ชักชวน

6.4.2 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยในตารางที่ 6.4 และการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่สาธารณะ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ แสดงให้เห็นความแตกต่างในการใช้พื้นที่สาธารณะที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มอันเป็นสิ่งสะท้อนลักษณะของพื้นที่สาธารณะของแต่ละกลุ่ม ซึ่งสามารถระบุกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะและลักษณะของพื้นที่สาธารณะทั้ง 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน 2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการสร้างสรรค์ 3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการ

Ref. code: 25615716300024JDM

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพเมือง โดยสามารถอธิบายลักษณะของผู้ใช้งานแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

6.4.2.1 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนวัยทำงานหรือวัยกลางคนเป็นส่วนใหญ่ มีความต้องการในการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ทำงานหรือธุระต่าง ๆ กิจกรรมทางศาสนา และเปลี่ยนผ่านการสัญจร ฯลฯ โดยมีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้มากเนื่องจากเข้าใช้พื้นที่บ่อยครั้งเสมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน โดยมีผู้ร่วมใช้พื้นที่เป็นเพื่อน มีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมดูแลรักษาพื้นที่ด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และมีความเต็มใจในการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นทราบหากได้รับการสอบถาม

6.4.2.2 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเด็กและวัยรุ่นซึ่งเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ โดยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ กับเพื่อน เช่น พักผ่อนหรือเที่ยวชมสถานที่ พบปะเพื่อนฝูง และทำกิจกรรมการเรียนรู้ ฯลฯ มีลักษณะการใช้พื้นที่ไม่ซ้ำเดิมโดยเปลี่ยนแปลงไปตามความสนใจ เช่น ย่านศูนย์การค้าที่มีบรรยากาศมีชีวิตชีวา ทั้งนี้ ผู้ใช้พื้นที่กลุ่มนี้มีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมดูแลรักษาพื้นที่ด้วยการให้คำแนะนำในการพัฒนาพื้นที่ มีความเต็มใจแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นทราบ

6.4.2.3 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นคนที่อาศัยอยู่ในย่านพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะหรือละแวกใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะกับครอบครัวเพื่อทำกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยการออกกำลังกายและพักผ่อน มีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้มาก โดยมีลักษณะของกิจกรรม ระยะและช่วงเวลาในการเข้าใช้งานพื้นที่ในลักษณะซ้ำเดิมเสมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น เข้าใช้พื้นที่ประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อออกกำลังกายช่วงเช้าก่อนไปทำงาน เข้าใช้พื้นที่ประมาณ 30 นาที เพื่อพักผ่อนหลังเลิกทำงาน เป็นต้น มีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมดูแลรักษาพื้นที่ด้วยการบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และมีความเต็มใจในการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นทราบ

Ref. code: 25615716300024JDM

6.4.2.4 กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพเมือง

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นคนนอกพื้นที่หรือผู้ที่มาจากต่างถิ่นเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่มีหรือมีความรู้จักพื้นที่น้อย และไม่มีความผูกพันกับพื้นที่ มีลักษณะการเข้าใช้พื้นที่เนื่องจากความบังเอิญจากความน่าสนใจของพื้นที่หรือมีความจำเป็น โดยเข้าใช้พื้นที่สาธารณะเป็นระยะเวลามากกว่า 3 ชั่วโมงต่อครั้ง เพื่อทำกิจกรรมการพักผ่อนและทำงานหรือธุระต่าง ๆ มีความยินดีที่จะมีส่วนร่วมดูแลรักษาพื้นที่ด้วยการให้คำแนะนำเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ และมีความเต็มใจในการแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้ให้กับผู้อื่นทราบหากได้รับการสอบถาม

จากลักษณะความต้องการการใช้พื้นที่สาธารณะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 4 กลุ่ม สะท้อนให้เห็นความต้องการพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทต่าง ๆ ทั้งการเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน พื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ พื้นที่รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพื้นที่สร้างเสริมทัศนียภาพเมือง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการกำหนดรูปแบบและบทบาทของพื้นที่สาธารณะของไทยให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบันได้ ทั้งยังเป็นแนวทางการออกแบบพื้นที่ให้มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้ใช้งานแต่ละกลุ่มที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่ รวมถึงทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะที่ต่างกันให้สามารถเข้าใช้พื้นที่ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียม ทั้งบทบาทการเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการเรียนรู้และความสร้างสรรค์ สร้างเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และรองรับการชื่นชมทัศนียภาพเมืองของพื้นที่สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของผู้ใช้งานซึ่งเป็นคนไทย อันเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเป็นการสอบทวนการเป็นพื้นที่สาธารณะตามคำนิยามโดยเป็นพื้นที่สำหรับทุกคน

Ref. code: 25615716300024JDM

บทที่ 7
การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย

ผลการศึกษาพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับกว้าง (Macro level) อันเป็นมิติการวางผังหรือระดับเมือง ระดับกลาง (Meso level) อันเป็นมิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) อันเป็นมิติการใช้งานหรือระดับบุคคล ในบริบทของประเทศไทยโดยใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นกรณีศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษาโดยการระบุรูปแบบและบทบาทพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผังบริบทโดยรอบและผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้ยั่งยืนได้

การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกว้างเป็นการวิเคราะห์หาตำแหน่งที่ตั้งและประเภทของพื้นที่สาธารณะเมืองกับความสัมพันธ์ของบริบทเมืองจากอดีตถึงปัจจุบัน และโครงข่ายการใช้งานของพื้นที่ในลักษณะการเชื่อมต่อและการเข้าถึง โดยผลที่ได้จากการศึกษาในระดับนี้สามารถใช้เป็นแนวทางการกำหนดมาตรการและแผนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในการออกแบบและวางผังให้เหมาะสมกับบริบทเมืองในปัจจุบัน

การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกลางเป็นการวิเคราะห์คุณภาพของพื้นที่สาธารณะทั้งบริบทโดยรอบและภายในพื้นที่สาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบในพื้นที่ บทบาท และความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบทั้งกายภาพ ภูมิทัศน์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ที่สามารถสะท้อนลักษณะเฉพาะของความเป็นพื้นที่ (Sense of place) โดยผลที่ได้จากการศึกษาในระดับนี้สามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบและวางผังพื้นที่สาธารณะให้มีความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบทั้งด้านภูมิทัศน์เมือง และวิถีชีวิตผู้ใช้พื้นที่ รวมทั้งการสรรค์สร้างสภาพแวดล้อมโดยการส่งเสริมอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของเมือง

การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับย่อยเป็นการวิเคราะห์กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ในด้านเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมการใช้พื้นที่ และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ ที่สามารถสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของพื้นที่ (Sense of belonging) โดยผลที่ได้จากการศึกษาในระดับนี้สามารถใช้เป็นแนวทางการออกแบบและวางผังพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับการใช้งานของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ดึงดูดและส่งเสริมให้ทั้งคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น รวมทั้งมีความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่มากขึ้น

Ref. code: 25615716300024JDM

การบูรณาการความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะในระดับกว้าง ระดับกลาง และระดับย่อย เป็นการสรุปความสัมพันธ์กันในด้านการออกแบบและวางผังเมือง บทบาทของพื้นที่ และการใช้พื้นที่ ในประเด็นบทบาท ลักษณะของพื้นที่ และกลุ่มผู้ใช้งาน อันสะท้อนถึงความเป็นย่านการใช้ประโยชน์ที่ดิน องค์ประกอบในพื้นที่และบริบทโดยรอบที่เป็นเอกลักษณ์ และความสอดคล้องและความขัดแย้งระหว่างบทบาทของพื้นที่สาธารณะกับการใช้งานของผู้ใช้งาน สามารถใช้เป็นแนวทางการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน

7.1 แนวทางการพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับบริบทเมืองไทย

การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้สอดคล้องกับบริบทเมืองจำเป็นต้องทราบรูปแบบและบทบาทของพื้นที่สาธารณะเมืองแต่ละประเภท ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนลักษณะทางกายภาพของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะนั้น ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ผลจากการระบุกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะของไทยสะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทต่างกัน 5 รูปแบบ อันสามารถใช้เป็นแนวทางการกำหนดมาตรการและแผนนโยบายการพัฒนาพื้นที่ในการออกแบบและวางผังให้เหมาะสมกับบริบทเมืองในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1.1 รูปแบบและบทบาทของเมืองอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย

การศึกษาพื้นที่สาธารณะของไทยโดยใช้กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษา และใช้การระบุค่าน้ำหนักปัจจัยหลัก 4 ด้าน คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำมาใช้จัดกลุ่มประเภทพื้นที่สาธารณะของไทยออกเป็น 5 กลุ่มประเภทพื้นที่ซึ่งรูปแบบและบทบาทแตกต่างกัน คือ 1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง 2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน 3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า 4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และ 5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง โดยพื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มประเภทสะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองอันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทต่างกัน 5 รูปแบบ ดังนี้

7.1.1.1 พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีค่าผลชี้วัดด้านความเป็นเมืองและความหลากหลายสูงกว่ากลุ่มพื้นที่สาธารณะประเภทอื่น มีลักษณะที่ตั้งเป็นพื้นที่ซึ่งมีความเจริญและมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเมือง มีความหนาแน่นและความหลากหลายของผู้ใช้งานและกิจกรรม พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้กระจายตัวอยู่บริเวณใจกลางกรุงเทพมหานคร และศูนย์กลางชานเมืองอันเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับเขตปริมณฑลที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม มีลักษณะ

เด่นในด้านการอำนวยความสะดวกสบาย โดยเฉพาะการเข้าถึงและการเชื่อมต่อกับพื้นที่โดยรอบ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรและอาคารสูง มีสัดส่วนพื้นที่สูง รวมทั้งมีอัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดินสูง อันสามารถกล่าวได้ว่าเป็นย่านอาคารสูงหรืออาคารขนาดใหญ่ของเมือง ซึ่งสอดคล้องกับผลการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะ โดยที่พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีลักษณะกระจุกตัวอยู่ในย่านใจกลางเมืองอันเป็นย่านศูนย์กลางการค้าและบริการ

7.1.1.2 พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีค่าผลชี้วัดด้านความสร้างสรรค์ค่อนข้างสูง มีลักษณะที่ตั้งเป็นพื้นที่ซึ่งเป็นย่านชุมชนที่เกิดจากการกระจุกรวมกันขององค์ประกอบย่อยของชุมชนทั้งที่อยู่อาศัย สถานศึกษา ศาสนสถาน ตลาด และหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่และกิจกรรม พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้กระจายตัวอยู่บริเวณใจกลางกรุงเทพมหานครและเขตพื้นที่รอบนอกอันเป็นย่านชุมชน ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองที่มีลักษณะเป็นพื้นที่พื้นที่ชุมชนอันเป็นที่ตั้งขององค์ประกอบย่อยของชุมชน เป็นย่านชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารที่ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์และกิจกรรมทางสังคม เช่น ชุมชนที่อยู่อาศัย โรงเรียน ศาสนสถานทางความเชื่อต่าง ๆ ตลาด รวมทั้งสถานที่ราชการ

7.1.1.3 พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่ามีค่าผลชี้วัดด้านอัตลักษณ์และความเป็นเมืองค่อนข้างสูง มีลักษณะที่ตั้งเป็นพื้นที่เมืองเก่าอันเป็นพื้นที่ริเริ่มการตั้งถิ่นฐานของชุมชน มีความเจริญและมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเมือง พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพมหานครซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มีลักษณะเด่นในด้านการอำนวยความสะดวกสบาย โดยเฉพาะการเข้าถึงและการเชื่อมต่อกับพื้นที่โดยรอบ ทั้งยังมีองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของความยิ่งใหญ่ในการเป็นเมืองศูนย์กลาง เช่น ถนนขนาดใหญ่ อาคาร การเชื่อมต่อการสัญจรทางบกกับทางน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองที่มีลักษณะเป็นพื้นที่เมืองเก่า เป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีความสะดวกสบายด้วยเป็นที่ตั้งของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเมืองที่เกิดขึ้นพร้อมกับการพัฒนาเมือง ทั้งยังเป็นย่านที่มีการอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น เป็นที่ตั้งของอาคารและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ช่วยบอกเล่าเรื่องราวและความเป็นมาของเมือง

7.1.1.4 พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีค่าผลชี้วัดด้านความยั่งยืนและความเป็นเมืองค่อนข้างสูง โดยเป็นสาธารณูปการของเมืองที่มีลักษณะเป็นพื้นที่เปิดโล่งขนาดใหญ่ มีลักษณะ

ที่ตั้งเป็นพื้นที่ชุมชน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้กระจายอยู่บริเวณใจกลางกรุงเทพมหานครและชานเมือง มีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมอันเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของชุมชน รวมทั้งสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองที่มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งของเมือง มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งขนาดใหญ่ของเมือง ทั้งพื้นที่ซึ่งมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินแบบพิเศษโดยเป็นพื้นที่ของทหารและพื้นที่วังของกษัตริย์และราชวงศ์ และพื้นที่อันถูกกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่โล่ง ซึ่งมีบทบาทเป็นพื้นที่ส่งเสริมและรองรับการทำกิจกรรมนันทนาการของประชาชน รวมทั้งการเป็นพื้นที่สร้างเสริมสิ่งแวดล้อมเมือง

7.1.1.5 พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีค่าผลชี้วัดด้านความยั่งยืนค่อนข้างสูงและมีค่าผลชี้วัดด้านความเป็นเมืองต่ำ มีลักษณะที่ตั้งเป็นย่านชุมชนซึ่งอยู่นอกเมืองที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย มีความหนาแน่นของอาคารและปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่ำ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นรูปแบบเมืองที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ชานเมือง ซึ่งมีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีความหนาแน่นประชากรและอาคารต่ำ มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายหรือสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่สาธารณะทั้ง 4 กลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น

7.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผัง บริบทโดยรอบและผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

ย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ บริบทโดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยต่างก็มีอิทธิพลต่อกันในการกำหนดและถูกกำหนดให้มีบทบาทและรูปแบบการใช้งานในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ บริบทโดยรอบและผู้ใช้พื้นที่ต่างมีความสำคัญต่อพื้นที่สาธารณะโดยส่งผลให้พื้นที่มีลักษณะมีประเภทและบทบาทที่แตกต่างกันออกไป เช่นเดียวกับลักษณะขององค์ประกอบในพื้นที่ โดยสามารถใช้เป็นแนวทางการกำหนดรูปแบบและบทบาทของพื้นที่สาธารณะของไทยให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบันได้ ทั้งยังเป็นแนวทางการออกแบบพื้นที่ให้มีความน่าสนใจและดึงดูดผู้ใช้งานแต่ละกลุ่มที่มีพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคม การใช้พื้นที่ รวมถึงทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะที่ต่างกันให้สามารถเข้าใช้พื้นที่ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียม ทั้งบทบาทการเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการเรียนรู้และความสร้างสรรค์ สร้างเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และรองรับการชื่นชมทัศนียภาพมืองของพื้นที่สาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของผู้ใช้งานซึ่งเป็นคนไทย อันเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องลักษณะทาง

สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเป็นการสอบทวนการเป็นพื้นที่สาธารณะตามคำนิยามโดยเป็นพื้นที่สำหรับทุกคน ทั้งนี้ สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบวางผังบริบทโดยรอบ และผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ ที่ได้จากการวิจัยนี้ ดังนี้

7.1.2.1 พื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ

องค์ประกอบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเป็นพื้นที่ (Sense of place) 7 ด้าน คือ 1) การเข้าถึง (Permeability) 2) ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) 3) องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจสภาพแวดล้อมของพื้นที่ (Legibility) 4) ความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) 5) มุมมองที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) 6) การต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ อันได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การได้ลิ้มรส และการสัมผัส (Richness) และ 7) ความแตกต่างด้านความรู้สึกหรือการเปลี่ยนหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) ของแต่ละพื้นที่สาธารณะมีความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบทั้งด้านภูมิทัศน์เมือง และวิถีชีวิตผู้ใช้พื้นที่ รวมทั้งการสรรค์สร้างสภาพแวดล้อมโดยการส่งเสริมอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของเมืองที่ต่างกัน ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีบริบทโดยรอบที่โดดเด่นในด้านการเข้าถึงโดยสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้หลายรูปแบบ มีกิจกรรมที่หลากหลายจากการค้าและบริการ และมีอาคารขนาดใหญ่และจุดตัดถนนสำคัญเป็นจุดหมายตาหลักของพื้นที่ ในขณะที่องค์ประกอบภายในพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายโดยเฉพาะจุดพักที่เกิดจากการเชื่อมต่อกันของอาคารและสถานที่อันเป็นสิ่งดึงดูดให้กลุ่มคนมาทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทและที่ตั้งของพื้นที่ โดยเป็นย่านศูนย์กลางการค้าและบริการของเมืองที่มีลักษณะเด่นในด้านการเป็นพื้นที่ศูนย์กลางที่มีการรวมทุกความหลากหลายเข้าไว้ด้วยกันทั้งกลุ่มผู้ใช้งานและกิจกรรม ส่งผลให้พื้นที่มีความคึกคักตลอดเวลาทั้งยังช่วยสร้างความมีชีวิตให้กับเมือง

(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีบริบทโดยรอบที่โดดเด่นในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร รวมทั้งการเชื่อมต่อระหว่างอาคารกับสถานที่ต่าง ๆ โดยมีบทบาทเป็นอาคารและสถานที่ส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น สถานศึกษา ตลาด ศาสนสถาน ฯลฯ และเป็นย่านที่มีการอยู่อาศัยรวมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ในขณะที่องค์ประกอบภายในพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลายจากอาคารและสถานที่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ส่งเสริมให้พื้นที่

มีบรรยากาศการผสมผสานกันของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทและที่ตั้งของพื้นที่ โดยเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชน เป็นที่ตั้งของสถานที่ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสังคมเพื่อรองรับการทำกิจกรรมร่วมกัน และการสร้างเสริมการปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน

(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่ามีบริบทโดยรอบที่โดดเด่นในด้านมุมมองและจุดหมายตา โดยเฉพาะสถานที่และสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในขณะที่องค์ประกอบภายในพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลากหลาย ทั้งยังส่งเสริมกับบรรยากาศของพื้นที่ เช่น ป้ายให้ข้อมูลบอกเล่าเรื่องราวของพื้นที่ จุดชมวิวเพื่อพักผ่อนและชื่นชมทัศนียภาพเมือง รวมทั้งลานกิจกรรมกลางแจ้ง ซึ่งล้วนเป็นสิ่งดึงดูดให้ผู้ผ่านไปมาเข้าใช้พื้นที่ สอดคล้องกับบทบาทและที่ตั้งของพื้นที่ซึ่งเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกรุงเทพมหานครที่มีความเจริญมาแต่อดีต

(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีบริบทโดยรอบที่โดดเด่นในด้านการแบ่งขอบเขตพื้นที่และการใช้งานซึ่งมีความแตกต่างกับพื้นที่โดยรอบ ส่งผลต่อการรับรู้ความเป็นพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ประกอบกับมีองค์ประกอบภายในพื้นที่ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายที่หลากหลาย เช่น ลานกิจกรรมกลางแจ้ง สนามเด็กเล่น ห้องน้ำสาธารณะ จุดพักคอย ที่นั่งพัก ฯลฯ ส่งผลให้พื้นที่มีความยืดหยุ่นด้านการใช้งานสำหรับกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ทุกกลุ่มอายุ เพศ และวัย โดยสามารถดึงดูดคนให้เข้ามาใช้งานเพื่อทำกิจกรรมได้หลากหลายทั้งดนตรี กีฬา ศาสนาและความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทและที่ตั้งของพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่ในย่านชุมชน มีบทบาทหลักในการรองรับกิจกรรมนันทนาการของคนในชุมชนและละแวกใกล้เคียง รวมทั้งช่วยสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง

(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีบริบทโดยรอบที่โดดเด่นในด้านการการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งมีบทบาทเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม และการใช้ประโยชน์อาคารเพื่อการอยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งมีประเภทการเข้าถึงพื้นที่น้อย ในขณะที่องค์ประกอบภายในพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายน้อย ทั้งยังมีกิจกรรมเบาบาง ซึ่งสอดคล้องกับที่ตั้งของพื้นที่อันเป็นย่านชานเมือง มีลักษณะเป็นย่านที่อยู่อาศัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ความหนาแน่นของประชากรและอาคารต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่สาธารณะทั้ง 4 ประเภท ดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีบทบาทในการช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้กับผู้ที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียง

7.1.2.2 พื้นที่สาธารณะกับผู้ใช้พื้นที่

ข้อมูลของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ 3 ด้าน คือ 1) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม 2) การใช้พื้นที่สาธารณะ และ 3) ทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ สามารถจัดกลุ่มผู้ใช้งานพื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

สาธารณะที่แตกต่างกัน อันเป็นสิ่งสะท้อนลักษณะของพื้นที่สาธารณะของแต่ละกลุ่ม ซึ่งสามารถระบุกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะและลักษณะของพื้นที่สาธารณะทั้ง 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน 2) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการสร้างสรรค์ 3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพมือง ซึ่งสะท้อนให้เห็นความต้องการพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

(1)กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนวัยทำงานหรือวัยกลางคนเป็นส่วนใหญ่ มีความต้องการในการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ทำงานหรือธุระต่าง ๆ กิจกรรมทางศาสนา และเปลี่ยนผ่านการสัญจร ฯลฯ มีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้มากเนื่องจากเข้าใช้พื้นที่บ่อยครั้งเสมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นความต้องการพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน

(2)กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเด็กและวัยรุ่นซึ่งเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาเป็นส่วนใหญ่ มีความต้องการในการใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ กับเพื่อน เช่น พักผ่อนหรือเที่ยวชมสถานที่ พบปะเพื่อนฝูง และทำกิจกรรมการเรียนรู้ ฯลฯ มีลักษณะการใช้พื้นที่ไม่ซ้ำเดิมโดยเปลี่ยนแปลงไปตามความสนใจ เช่น ย่านศูนย์การค้าที่มีบรรยากาศมีชีวิตชีวา สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นความต้องการพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทเป็นพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์

(3) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นคนที่อาศัยอยู่ในย่านพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะหรือละแวกใกล้เคียงเป็นส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะกับครอบครัวเพื่อทำกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพชีวิตด้วยการออกกำลังกายและพักผ่อน มีความผูกพันและคุ้นเคยกับพื้นที่สาธารณะที่เข้าใช้มาก โดยมีลักษณะของกิจกรรม ระยะและช่วงเวลาในการเข้าใช้งานพื้นที่ในลักษณะซ้ำเดิมเสมือนเป็นกิจวัตรประจำวัน ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นความต้องการพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

(4) กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพมือง

ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นคนนอกพื้นที่หรือผู้ที่มาจากต่างถิ่นเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่เคยรู้จักพื้นที่หรือมีความรู้จักพื้นที่น้อย และไม่มีความผูกพันกับพื้นที่ มีลักษณะการเข้าใช้

พื้นที่เนื่องจากความบังเอิญจากความน่าสนใจของพื้นที่หรือมีความจำเป็นเพื่อทำกิจกรรมการพักผ่อน และทำงานหรือธุระต่าง ๆ ทั้งนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นความต้องการพื้นที่สาธารณะที่มีบทบาทเป็นพื้นที่สร้างเสริมทัศนียภาพเมือง

7.1.3 การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาครอบคลุมด้านสังคม เศรษกิจ และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทและวิถีชีวิตของคนไทยเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยสร้างเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมของพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืน เนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่กลางในการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ที่สะท้อนลักษณะทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่และกลุ่มผู้ใช้งาน ทั้งนี้ การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมของพื้นที่และสอดคล้องกับกลุ่มผู้ใช้งานของแต่ละพื้นที่สาธารณะจึงเป็นการตอบโจทย์ความต้องการในทุกองค์ประกอบของพื้นที่สาธารณะ อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อกันอย่างยั่งยืนทั้งคน พื้นที่ และเมือง โดยพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภทที่ตั้งอยู่ในบริบทพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง มีบทบาทที่สำคัญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังนี้

7.1.3.1 พื้นที่สาธารณะกับบทบาทด้านสังคม

พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยมีบทบาทเป็นพื้นที่ศูนย์กลางสำหรับรองรับกิจกรรมของชุมชน ทำหน้าที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ โดยมีที่ตั้งอยู่ในย่านพื้นที่ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับการทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน ทั้งยังสร้างเสริมให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในละแวกพื้นที่สาธารณะกับผู้ที่แวะเวียนผ่านมาในพื้นที่ สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีบทบาทสำคัญในการรองรับกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ช่วยสร้างเสริมการปฏิสัมพันธ์กันของกลุ่มคนแปลกหน้าที่ผ่านไปมาในพื้นที่ ทำให้เกิดความสร้างสรรค์ในพื้นที่อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางสังคมระหว่างกลุ่มคนซึ่งมีความหลากหลาย

(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีบทบาทเป็นพื้นที่ศูนย์กลางสำหรับรองรับกิจกรรมทางสังคม และสร้างเสริมให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะด้วยกันเองและระหว่างกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในละแวกพื้นที่สาธารณะกับผู้ที่แวะเวียนผ่านมาในพื้นที่ ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ช่วยสร้างเสริมอัตลักษณ์ทางสังคมให้มีความชัดเจนขึ้นจากบทบาทและความสำคัญในการเป็นพื้นที่ศูนย์รวมของชุมชนเพื่อการรองรับกิจกรรมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มคน

(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่าที่มีบทบาทในการถ่ายทอดประวัติความเป็นมาของพื้นที่จากสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ โดยทำหน้าที่เชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับบริบทโดยรอบ เป็นพื้นที่ซึ่งช่วยแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมของไทยมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน อันเป็นสิ่งสะท้อนวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ และภูมิปัญญาของคนไทย

(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะประเภทที่โล่งมีบทบาทสำคัญในสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนในชุมชน โดยเป็นพื้นที่รองรับกิจกรรมนันทนาการของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายโดยเฉพาะความแตกต่างทางด้านเพศและวัยของกลุ่มผู้ใช้งาน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้จึงช่วยสร้างเสริมการปฏิสัมพันธ์กันของกลุ่มคนที่หลากหลาย ทำให้เกิดความสร้างสรรค์ในพื้นที่ อันเกิดจากการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

ในขณะที่พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชานเมืองช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการดำเนินชีวิตประจำวันของของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้พบเจอและมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมต่อกัน ช่วยสร้างเสริมอัตลักษณ์ทางสังคมให้มีความชัดเจนขึ้นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มคนในชุมชน ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ใกล้เคียงกัน

7.1.3.2 พื้นที่สาธารณะกับบทบาทด้านเศรษฐกิจ

พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยมีบทบาทในการช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจของย่านพื้นที่โดยรอบดีขึ้น โดยพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ศูนย์กลางในการดึงดูดคนหลากหลายกลุ่มให้เข้าใช้พื้นที่ด้วยกัน โดยเฉพาะกิจกรรมทางด้านการค้าและบริการ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะของไทยทุกกลุ่มประเภทมีบริบทโดยรอบพื้นที่เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนสินค้าทั้งรูปแบบตลาดและศูนย์การค้าซึ่งสะท้อนถึงบริบทและความต้องการของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ สามารถสรุปได้ดังนี้

Ref. code: 25615716300024JDM

(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางการค้าและบริการของเมือง มีความหลากหลายในด้านการเดินทางและการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ใกล้เคียง มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อกิจกรรมระหว่างอาคารและสถานที่โดยรอบ รวมทั้งส่งเสริมการหมุนเวียนทางด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ด้วยการเป็นพื้นที่ดึงดูดผู้คนซึ่งผ่านไปมาในพื้นที่ให้เข้าใช้พื้นที่ รวมทั้งรองรับการเปลี่ยนผ่านของกลุ่มผู้ใช้งานจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่ซึ่งเชื่อมต่อกันหรืออยู่ในละแวกเดียวกัน

(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนตั้งอยู่ในย่านชุมชนซึ่งมีตลาดของชุมชนเป็นพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีความหมายและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ช่วยดึงดูดกลุ่มคนให้เข้าใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่าง ๆ มีบทบาทในการเชื่อมต่อกิจกรรมทางการค้าและกิจกรรมทางสังคมรวมกัน อันเป็นการส่งเสริมการไหลเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่

(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่าตั้งอยู่ในย่านชุมชนซึ่งมีตลาดของชุมชนเป็นพื้นที่ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่มีความหมายและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน สามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ตลาดของชุมชนที่มีความหมายและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งช่วยดึงดูดกลุ่มคนให้เข้าใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่าง ๆ มีบทบาทในการเชื่อมต่อกิจกรรมทางการค้าและกิจกรรมทางสังคมรวมกัน อันเป็นการส่งเสริมการไหลเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีองค์ประกอบภายในพื้นที่ซึ่งมีคุณค่าและสวยงาม ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ รวมทั้งช่วยดึงดูดคนที่ผ่านไปมาให้แวะเข้าชมและใช้จ่ายภายในพื้นที่ อันเป็นการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชน

(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งเป็นพื้นที่สาธารณะเมืองที่มีบทบาทในการช่วยดึงดูดกลุ่มคนให้เข้าใช้พื้นที่จากกิจกรรมต่าง ๆ ปรากฏกิจกรรมทางการค้าและให้บริการภายในพื้นที่แบบชั่วคราว เช่น ร้านขายของฝาก ร้านค้าขนาดเล็ก รถเข็น ฯลฯ อันเป็นการส่งเสริมการไหลเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีองค์ประกอบภายในพื้นที่ซึ่งได้รับการออกแบบและตกแต่งให้มีความสวยงามและมีความปลอดภัย ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ใกล้เคียง

Ref. code: 25615716300024JDM

(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชานเมืองเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวันให้กับคนในชุมชน เปรียบเสมือนเป็นย่านการค้าและการให้บริการของชุมชน ซึ่งช่วยส่งเสริมกิจกรรมและการไหลเวียนทางเศรษฐกิจในพื้นที่ ทั้งยังเป็นพื้นที่ดึงดูดผู้คนซึ่งผ่านไปมาในพื้นที่ให้เข้าใช้พื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังเป็นพื้นที่ศูนย์กลางความเจริญของชุมชนชานเมืองที่มีการให้บริการครบทุกด้าน เสมือนเป็นศูนย์รวมสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมือง ส่งผลให้เป็นพื้นที่ซึ่งมีความเจริญ ซึ่งส่งเสริมให้พื้นที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ใกล้เคียงมีมูลค่าสูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ

7.1.3.3 พื้นที่สาธารณะกับบทบาทด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยมีบทบาทสำคัญในการช่วยสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง โดยเฉพาะการออกแบบวางผังและภูมิสถาปัตยกรรมในพื้นที่ให้มีความสวยงามและมีประโยชน์ต่อการใช้งาน สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองมีตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางเมืองซึ่งมีความแออัดของกิจกรรมและผู้ใช้งาน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง ช่วยลดความแออัดของเมืองโดยการเป็นพื้นที่ช่วยการเชื่อมต่อและไหลเวียนของคนและกิจกรรมในพื้นที่ รวมทั้งเป็นพื้นที่พักคอยของผู้ใช้พื้นที่และผู้ที่ผ่านไปมา นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ช่วยเสริมสร้างทัศนียภาพที่ดีให้กับเมือง โดยเฉพาะการเสริมสร้างทัศนียภาพที่ดีให้กับเมืองจากองค์ประกอบภายในพื้นที่ เช่น อาคารที่ได้รับการออกแบบทางสถาปัตยกรรมให้แปลกใหม่และสวยงาม สิ่งปลูกสร้างอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างพื้นฐานเมืองที่มีความโดดเด่น ฯลฯ ซึ่งช่วยสร้างเสริมจิตภาพเมืองและกระตุ้นการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับผู้ที่ผ่านไปมา

(2) พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนช่วยสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้กับเมืองด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สวยงามและสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้ใช้งานในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะการออกแบบและตกแต่งทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ความวิจิตรงดงามของวัดไทย อาคารทางความเชื่อของศาสนาอิสลาม ฯลฯ ซึ่งช่วยสร้างเสริมจิตภาพเมืองและกระตุ้นการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับผู้ที่ผ่านไปมา

(3) พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเก่าเมืองมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมืองทั้งในด้านทัศนียภาพและสิ่งแวดล้อม โดยภายในพื้นที่มีองค์ประกอบทาง

สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างที่มีความโดดเด่น ดึงดูดสายตา เช่น อาคารประวัติศาสตร์ สิ่งปลูกสร้างตามความเชื่อ อนุสาวรีย์ ฯลฯ ซึ่งช่วยสร้างเสริมจิตภาพเมืองและกระตุ้นการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับผู้ที่ผ่านไปมา นอกจากนี้ ภายในพื้นที่สาธารณะประเภทนี้ยังมีองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งได้รับการออกแบบแบบวางผังและการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงาม เช่น ไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ องค์ประกอบถนน ประติมากรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนมีส่วนช่วยส่งเสริมทัศนียภาพที่ดีให้กับเมือง รวมทั้งช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมเมือง

(4) พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับคนและเมือง ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง ซึ่งช่วยการระบายอากาศและลดความแออัดของเมือง ทั้งยังมีต้นไม้เป็นองค์ประกอบสำคัญภายในพื้นที่ ซึ่งช่วยกรองมลพิษต่าง ๆ ของเมือง ทั้งการดักจับฝุ่นควัน เสียงดังรบกวน และดูดซับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ นอกจากนี้ พื้นที่โล่งยังช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและลดความขัดแย้งระหว่างพื้นที่ใกล้เคียง ด้วยการเป็นพื้นที่กันชนของพื้นที่ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกัน

(5) พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีบริบทเป็นชายเมืองซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างดีเป็นทุนเดิม ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับพื้นที่อันเป็นพื้นที่ตั้งและบริบทโดยรอบ โดยเป็นพื้นที่ศูนย์กลางการให้บริการของชุมชนในการอำนวยความสะดวกสบาย ซึ่งช่วยลดการบุกรุกหรือทำลายพื้นที่ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทางสภาพแวดล้อมอื่น ๆ นอกจากนี้ ภายในพื้นที่สาธารณะประเภทนี้ยังมีพื้นที่โล่งเพื่อการพักผ่อนและทำกิจกรรมนันทนาการของชุมชน ซึ่งได้รับการออกแบบแบบวางผังและการจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามซึ่งช่วยสร้างเสริมจิตภาพเมืองและกระตุ้นการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับผู้ที่ผ่านไปมา

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าบทบาททางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยช่วยสร้างเสริมให้เมือง พื้นที่ และคนมีคุณภาพที่ดีขึ้น โดยพื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภท ทั้งพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง ต่างช่วยเน้นย้ำคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ให้มีความชัดเจนขึ้น ช่วยให้พื้นที่และเมืองมีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับบทบาทและการพัฒนาของเมือง ทั้งยังมีส่วนช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนให้ดีขึ้นด้วยการช่วยอำนวยความสะดวกสบายและการส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีต่อกัน ทั้งระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนด้วยกันและระหว่างผู้อยู่อาศัยในชุมชนกับผู้มาเยือน ในขณะเดียวกัน ลักษณะทางกายภาพและกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะแต่ละกลุ่มประเภทสามารถสะท้อน

ความเป็นพื้นที่ (Sense of place) อันเป็นการช่วยสร้างเสริมการรับรู้ การสร้างภาพจำของพื้นที่ให้กับคนทั่วไปที่แวะเวียนเข้ามาในพื้นที่ ทั้งยังส่งเสริมให้คนในพื้นที่ได้รู้สึกถึงความมีตัวตนและการเป็นส่วนหนึ่งหรือการเป็นเจ้าของพื้นที่ (Sense of belonging) ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้คนในพื้นที่ได้เกิดการคิดทบทวนถึงรากเหง้าทางสังคมและวัฒนธรรม ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของตนเอง ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้คนในพื้นที่เกิดความรักและหวงแหนวิถีชีวิต วัฒนธรรม และชุมชนของตนเอง ทำให้พื้นที่และวิถีชีวิตได้รับการสืบทอดและดูแลรักษาอย่างเข้าใจจากผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เอง นอกจากนี้พื้นที่สาธารณะยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่ตัวแทนในการถ่ายทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้ใช้พื้นที่ให้มีความโดดเด่นขึ้น โดยการสะท้อนภาพลักษณ์ที่ดีทางสังคมวัฒนธรรม บอกเล่าเรื่องราวและความเป็นมาของพื้นที่ กระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุน รวมทั้งพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน สังคม และเมือง

7.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยค้นพบประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในบริบทของประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาที่ผ่านมา โดยสามารถอภิปรายผลการศึกษาใน 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ 1) พื้นที่สาธารณะกับพัฒนาการความเป็นเมืองของไทย 2) พื้นที่สาธารณะกับอัตลักษณ์ทางสังคมไทย 3) กรุงเทพมหานครกับบทบาทการเป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย และ 4) การบูรณาการองค์ความรู้ในการศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

7.2.1 พื้นที่สาธารณะกับพัฒนาการความเป็นเมืองของไทย

พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภท มีบทบาทการใช้งานที่หลากหลาย ทั้งลักษณะที่สืบทอดมาจากอดีตและเกิดขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เมื่อเมืองขยายตัวและพัฒนาขึ้นส่งผลให้กลุ่มผู้ใช้พื้นที่มีวิถีชีวิตและการใช้พื้นที่สาธารณะเปลี่ยนแปลงไป ทำให้บทบาทของพื้นที่สาธารณะเปลี่ยนแปลงไปตามความเหมาะสมของการใช้งาน สอดคล้องกับการศึกษาของ Irvin (1989) และ WHO (2015) โดยจะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะในปัจจุบันมีบทบาทหลักเพื่อการรองรับกิจกรรมทางสังคมเฉกเช่นเดิม หากแต่มีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการพื้นที่สาธารณะของเมืองที่มากขึ้น อันเป็นรูปแบบการให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองที่เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน ตามที่กรรณิการ์ กาญจนวัฏศรี (2545) และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2557) ได้คาดการณ์ไว้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นพื้นที่

สาธารณะเมืองของไทยมีลักษณะการกระจายตัวอยู่ทั่วไปในพื้นที่กรุงเทพมหานคร (พื้นที่ศึกษา) มีพื้นที่ซึ่งมีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุดกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ใจกลางกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเป็นเมืองสูง มีประชากร กิจกรรม และอาคารหนาแน่น ส่งผลให้มีความต้องการพื้นที่สาธารณะสูงมากตามไปด้วย พื้นที่สาธารณะจึงควรได้รับการจัดสรรให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้งานในแต่ละพื้นที่ เช่นเดียวกับสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ของเมือง ทั้งนี้ การศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยค้นพบประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นในบริบทของประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้บริบทโดยรอบและบรรยากาศของพื้นที่สาธารณะมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันเช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะสากล ทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีความสัมพันธ์กับพลวัตของเมืองทั้งในมิติเชิงสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่สัมพันธ์กับการศึกษาในระดับกว้าง (Macro level) คือ มิติการวางผังหรือระดับเมือง ระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) คือ มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล ซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

7.2.1.1 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางความเจริญของเมือง สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเมืองที่เกิดจากการพัฒนาและการขยายตัวของเมือง ทั้งนี้ พื้นที่ซึ่งเป็นศูนย์กลางของเมืองมีความหนาแน่นของประชากรและอาคารสูง มีความต้องการใช้พื้นที่จำนวนมาก จนเกิดเป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีลักษณะอาคารขยายในแนวดิ่งหรืออาคารสูง รวมทั้งมีโครงสร้างพื้นฐานของเมืองจำนวนมาก ทั้งการคมนาคมขนส่ง ทั้งนี้ ความเจริญของพื้นที่ส่งผลให้เกิดกลุ่มทางสังคมที่หลากหลาย มีความแตกต่างทางเศรษฐกิจสูง รวมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมจากมลพิษด้านต่าง ๆ เช่น อากาศ น้ำ เสียง ฯลฯ

(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน

องค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองสะท้อนให้เห็นความก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ อันสามารถสรรค์สร้างพื้นที่ให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีทั้งกับคนและเมือง โดยเฉพาะการเข้าถึงพื้นที่และการเชื่อมต่อหว่างอาคารและสถานที่ใกล้เคียง (หัวข้อ 5.2.1) สะท้อนศักยภาพด้านการเข้าถึง (Permeability) โดดเด่นมากกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีลักษณะเด่นในด้านการออกแบบวางผังพื้นที่และสถาปัตยกรรมในพื้นที่ให้มีความทันสมัยและแปลกใหม่ ซึ่งช่วยส่งเสริมการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) จากมุมมองและจุดหมายตาในพื้นที่ (หัวข้อ 5.2.4) รวมทั้ง มีความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) อันเกิดจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสูง

Ref. code: 25615716300024JDM

(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล

ย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะเมืองเป็นพื้นที่ดึงดูดกลุ่มคนจำนวนมากที่มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสูงให้เข้าสู่พื้นที่ ความแตกต่างของกลุ่มผู้ใช้งานส่งเสริมให้พื้นที่มีความสร้างสรรค์อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้งาน ทั้งยังดึงดูดกลุ่มผู้ใช้งานพื้นที่สาธารณะเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ (อ้างอิงจากผลการศึกษาในหัวข้อ 6.4.2)

7.2.1.2 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองซึ่งเกิดจากการขยายตัวของเมือง โดยมีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองอย่างหลากหลาย ประกอบกับเป็นย่านที่อยู่อาศัยซึ่งมีลักษณะเป็นย่านชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้อยู่ระหว่างการเปลี่ยนผ่านของการพัฒนากับการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมของพื้นที่

(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีย่านที่ตั้งซึ่งมีความชัดเจนของอัตลักษณ์เชิงสังคมอันเกิดจากวิถีชีวิตและกิจกรรมของคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของไทย ได้แก่ เขมร ทวาย และอิสลาม (หัวข้อ 5.2.5) รวมทั้งมีสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์สะท้อนตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น มัสยิดและโรงเรียนของแขกอิสลาม วัดพุทธและโรงเรียนของคนไทย ฯลฯ (หัวข้อ 5.2.4) ซึ่งช่วยต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังคงทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการยึดเหนี่ยวทางสังคมระหว่างพื้นที่ชุมชนเดิมและการพัฒนาของเมือง ส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายในด้านการใช้งานและสร้างกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการอยู่อาศัย กิจกรรมทางด้านสังคมวัฒนธรรม และการค้าบริการ ซึ่งสะท้อนศักยภาพด้านการรับรู้ความเป็นพื้นที่ด้านความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) ในขณะเดียวกัน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ทางสังคมจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งช่วยส่งเสริมการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness)

(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันภายในกลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของไทย ได้แก่ เขมร ทวาย และอิสลาม มีลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น รวมทั้งกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สามารถรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของพื้นที่ได้ดี นอกจากนี้ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ซึ่งเป็นผู้มาเยือนยังสามารถรับรู้ความเป็นพื้นที่ได้จาก

บริบทความเป็นย่านที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นพื้นที่ซึ่งดึงดูดกลุ่มผู้ใช้งานพื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (หัวข้อ 6.4.2)

7.2.1.3 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่านับเป็นพื้นที่สาธารณะอีกประเภทหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนผ่านของพื้นที่ระหว่างการพัฒนากับการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมของพื้นที่ เช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน ทั้งนี้ พลวัตของเมืองส่งผลให้พื้นที่โดยรอบเกิดการเปลี่ยนแปลงไป โดยพื้นที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเมือง ในขณะเดียวกัน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังคงมีบทบาทในการเป็นย่านตัวแทนซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของพื้นที่

(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน

องค์ประกอบภายในพื้นที่สาธารณะประเภทนี้เป็นตัวแทนในการบอกเล่าประวัติความเป็นมาของพื้นที่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองในอดีต ซึ่งเป็นย่านเมืองเก่าที่เป็นพื้นที่ตั้งรกรากก่อนที่เมืองจะได้รับการพัฒนาและแผ่ขยายความเจริญไปอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ อาคารที่มีประวัติศาสตร์ สิ่งปลูกสร้างทางความเชื่อ ฯลฯ ที่มีอยู่ภายในพื้นที่และบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะประเภทนี้ เป็นองค์ประกอบทางจินตภาพเมืองที่มีความโดดเด่นด้านมุมมองและจุดหมายตา (หัวข้อ 5.2.4) ซึ่งช่วยให้ส่งเสริมการรับรู้และการต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ด้วยประสาทสัมผัสด้านการรับรู้ของมนุษย์ (Richness) ทั้งยังมีความสามารถในการถูกมองเห็นได้หรือการเข้าถึงทางสายตาดีกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ (หัวข้อ 5.3.1) ซึ่งช่วยสร้างเสริมการรับรู้ในการการตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness)

(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล

กลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะประเภทนี้เป็นกลุ่มคนในพื้นที่และคนนอกพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ คนในพื้นที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของไทย ได้แก่ เขมร ทวาย และอิสลาม เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน ซึ่งมีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์สะท้อนอัตลักษณ์เชิงสังคม ในขณะเดียวกัน พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังดึงดูดกลุ่มผู้ใช้งานพื้นที่สาธารณะเพื่อชื่นชมทัศนียภาพเมือง (หัวข้อ 6.4.2) ซึ่งเป็นคนต่างถิ่นที่มาชื่นชมหรือเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ทั้งนี้การใช้พื้นที่ร่วมกันในพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สร้างเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคมต่อกัน รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน

7.2.1.4 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับการพัฒนาของเมือง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าขนาดพื้นที่สาธารณะประเภทนี้แปรผกผันกับการพัฒนาของเมือง โดยย่านพื้นที่ซึ่งมีความเป็นเมืองสูงจะปรากฏพื้นที่โล่งน้อย ในทางกลับกันย่านพื้นที่ในชนบทชานเมือง หรือพื้นที่ในอดีตที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาจนเป็นเมืองจะปรากฏพื้นที่โล่งมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ในย่านเมืองมีมูลค่าของที่ดินสูงและมีความต้องการการใช้พื้นที่เพื่อรองรับการอยู่อาศัยและการใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเมืองสูง ทั้งนี้ พื้นที่โล่งเป็นตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเมืองและบ่งชี้คุณภาพชีวิตของประชากรเมือง ในขณะเดียวกันพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่นันทนาการของเมืองประเภทนี้ยังเป็นพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง โดยเฉพาะการถูกบุกรุกเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือพื้นที่ทำกิน ซึ่งส่งผลต่อขนาดและจำนวนของพื้นที่สาธารณะในอนาคต

(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง โดยองค์ประกอบภายในพื้นที่ เช่น พืชพรรณ ประติมากรรม บ่อน้ำ และองค์ประกอบถนนต่าง ๆ ช่วยสร้างการดูดซับมลพิษอันเป็นผลมาจากการพัฒนาเมือง เช่น ฝุ่นควัน เสียง ฯลฯ รวมทั้งสร้างทัศนียภาพที่ดีให้กับเมือง และช่วยลดความแออัดของย่านเมืองที่เต็มไปด้วยกลุ่มอาคารด้วยลักษณะทางกายภาพที่แตกต่างจากพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่นคือเป็นพื้นที่โล่ง (หัวข้อ 5.2.7) อันเป็นสิ่งที่ช่วยการส่งเสริมให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจสภาพแวดล้อมของพื้นที่ (Legibility) นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมหลายประเภทภายในพื้นที่สาธารณะ (หัวข้อ 5.3.2 และ 5.3.3) ซึ่งล้วนส่งผลให้พื้นที่มีความหลากหลายในด้านการใช้งานและสร้างกิจกรรมที่หลากหลายทั้งการอยู่อาศัย กิจกรรมทางด้านสังคมวัฒนธรรม การค้าบริการ และกิจกรรมนันทนาการ อันเป็นศักยภาพด้านความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) และความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness)

(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ดึงดูดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (หัวข้อ 6.4.2) มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชากรเมือง ช่วยบรรเทาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของคนเมืองที่เสื่อมโทรมจากได้รับมลพิษการพัฒนาเมือง ทั้งนี้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังเป็นพื้นที่เสริมสร้างความเท่าเทียมทางสังคม โดยเป็นพื้นที่รองรับการใช้งาน

Ref. code: 25615716300024JDM

ของทุกคนที่มีความแตกต่างด้านเศรษฐกิจสังคม โดยเฉพาะเพศและวัยที่ต่างกัน ช่วยสร้างเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคนในชุมชนและคนในละแวกใกล้เคียง

7.2.1.5 พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

(1) มิติการวางผังหรือระดับเมือง

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองเป็นพื้นที่สาธารณะซึ่งตั้งอยู่ในย่านชานเมือง อันเป็นพื้นที่ซึ่งมีลักษณะความเป็นเมืองต่ำ มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของเมืองน้อยกว่าพื้นที่ในย่านเมือง มีลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรและที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการพัฒนาของเมือง ซึ่งมีการขยายขอบเขตออกไปตามลักษณะการขยายตัวของเมืองและมีน้อยลงในพื้นที่ชานเมือง ส่งผลให้สภาพแวดล้อม เมือง และคน มีการการปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงไปเพื่อความอยู่รอด ดังเห็นได้จากการใช้พื้นที่ของหน่วยงานหรือองค์กรทำกิจกรรมที่หลากหลายร่วมกันระหว่างบุคคลากรของหน่วยงานหรือองค์กรนั้นกับคนในชุมชนหรือชาวบ้านละแวกใกล้เคียง ในการช่วยอำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจกล่าวได้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีบทบาทในการช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคและสาธารณูปการในพื้นที่ชานเมือง ในขณะที่การพัฒนาของเมืองยังเข้าไม่ถึง

(2) มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน

องค์ประกอบภายในและบริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศของความเป็นชานเมือง ซึ่งมีโครงสร้างพื้นฐานและองค์ประกอบทางกายภาพน้อยกว่าพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ มีสิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นบางตา มีสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย มีกิจกรรมในพื้นที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัย ทั้งนี้ องค์ประกอบทางกายภาพภายในและบริบทโดยรอบพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้สะท้อนศักยภาพด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชน (หัวข้อ 5.3.2) ส่งผลให้เกิดกิจกรรมหลายประเภทภายในพื้นที่สาธารณะ (หัวข้อ 5.3.3) ซึ่งสะท้อนศักยภาพด้านความยืดหยุ่นของการใช้งานหรือการรองรับการประยุกต์การใช้งานได้หลากหลายของพื้นที่ (Robustness) นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ภายในบริบทโดยรอบที่โดดเด่นด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์คือแหล่งน้ำหรือเส้นทางน้ำมากกว่าสิ่งปลูกสร้างคือถนน (หัวข้อ 5.2.6) ซึ่งสร้างเสริมการรับรู้การเปลี่ยนหรือแบ่งแยกระดับความรู้สึกจากรูปแบบหนึ่งไปอีกรูปแบบหนึ่ง (Personalisation) จากบริบทเมืองและลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกการรับรู้ความเป็นย่านชานเมือง ซึ่งมีบริบทที่ต่างจากพื้นที่สาธารณะกลุ่มอื่น ๆ

(3) มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองเป็นศูนย์รวมกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ซึ่งดึงดูดกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันให้เข้ามาใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน คล้ายกับพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง หากแต่มีความแตกต่างของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่น้อยกว่าด้วยเป็นศูนย์กลางในระดับชุมชนและมีลักษณะเป็นย่านชานเมือง ทั้งนี้ ความแตกต่างของกลุ่มผู้ใช้งานส่งเสริมให้พื้นที่มีความสร้างสรรค์อันเกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้งาน

7.2.2 พื้นที่สาธารณะกับอัตลักษณ์ทางสังคมไทย

การใช้พื้นที่สาธารณะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีความเป็นไทยอันเกิดจากการดำเนินชีวิตที่สืบทอดมาแต่อดีต โดยจะเห็นได้จากผลจากการจัดกลุ่มพื้นที่สาธารณะของไทยสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนกับพื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชนไทย โดยมีลักษณะพื้นที่หลากหลาย มีบทบาทรองรับการทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกันของคนหลายกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการใช้พื้นที่ของไทยของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) (2558) และ ประยุทธ สิทธิพันธ์ (2527) ที่อธิบายว่าคนไทยมีรูปแบบการปฏิสัมพันธ์กันแบบกลุ่ม ทำกิจกรรมร่วมกันโดยบนพื้นที่ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญทางสังคมคือบ้าน วัด และโรงเรียน รวมทั้งพื้นที่ของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งพื้นที่โล่งของเมือง ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยประเภทพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า และพื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะเป็นทั้งสถานศึกษาและศาสนสถาน มีการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างผู้ใช้งานซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่และชาวบ้านที่เป็นผู้อาศัยอยู่โดยรอบพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความหลากหลายของผู้ใช้งานและกิจกรรมในพื้นที่ สะท้อนวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมของคนในพื้นที่จนเกิดเป็นย่านที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งทำให้ผู้ใช้พื้นที่สาธารณะสามารถเข้าถึงการรู้สึกถึงความเป็นพื้นที่และความเป็นเจ้าของพื้นที่ได้อย่างลึกซึ้ง พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้เป็นพื้นที่ช่วยสร้างเสริมคุณค่าให้กับพื้นที่โดยรอบช่วยสะท้อนวิถีชีวิตและบอกเล่าประวัติศาสตร์ความสำคัญของเมืองผ่านองค์ประกอบที่มีในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น เป็นจุดหมายตา และช่วยสร้างทัศนียภาพที่ดีให้กับเมือง สอดคล้องกับแนวคิดการใช้พื้นที่ของไทยตามที่เดวิด เค วัยอาจ (2556) คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2557) ได้รวบรวมไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยทุกประเภท ยกเว้นพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง มีที่ตั้ง องค์ประกอบภายใน และบริบทโดยรอบพื้นที่เป็นแหล่งน้ำ ทั้งรูปแบบคูคลอง และแม่น้ำตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ่อ สระ ฯลฯ โดยมีบทบาทเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตพื้นที่ ช่วยสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อการใช้งานในการ

ดำรงชีวิต อันเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความผูกพันกับแหล่งน้ำของคนไทย ซึ่งสืบทอดมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน สอดคล้องกับข้อมูลการใช้พื้นที่ของไทยตามที่กรมโยธาธิการและผังเมือง (2542) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) ได้รวบรวมไว้ เช่นเดียวกับรูปแบบและองค์ประกอบที่พบในพื้นที่สาธารณะของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งมีบทบาทและการใช้งานที่เป็นตัวแทนในการสะท้อนวิถีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมีที่มีต่อพื้นที่สาธารณะ หากแต่มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและพลวัตของเมือง ดังปรากฏให้เห็นในพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยประเภทพื้นที่สาธารณะในย่านเมือง ซึ่งมีบทบาทในการรองรับกิจกรรมและผู้คนที่มีความแตกต่างและหลากหลายเฉกเช่นเดิม หากแต่มีรูปแบบพื้นที่ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นที่โล่งและอาคาร รวมทั้งพื้นที่พักคอยระหว่างการเปลี่ยนผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สถานีเปลี่ยนผ่านการสัญจร ป้ายรอรถประจำทาง ฯลฯ พื้นที่การค้าและบริการ เช่น ศูนย์การค้า ร้านค้า สำนักงาน ฯลฯ โดยพื้นที่สาธารณะมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันให้กับกลุ่มผู้ใช้งาน รวมทั้งเป็นพื้นที่เชื่อมต่อการเข้าถึงและกิจกรรมระหว่างอาคารและสถานที่โดยรอบ ทำให้เกิดเป็นย่านที่มีความสร้างสรรค์และหลากหลาย สร้างความมีชีวิตให้กับเมืองตลอดทั้งเวลากลางวันและกลางคืน นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะเมืองของไทยยังเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางสังคมอันเกิดจากกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ซึ่งมีวิถีการดำรงชีวิต และการถ่ายทอดภูมิปัญญาออกมาเป็นสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะเฉพาะ มีความหมายและความสำคัญต่อพื้นที่ เช่น การแสดงออกถึงความยิ่งใหญ่ ความศรัทธาและความเชื่อ ฯลฯ สร้างความโดดเด่นและเกิดเป็นภาพจำในพื้นที่ สอดคล้องข้อมูลด้านอัตลักษณ์เชิงสังคมเมืองของ Carmona et al. (2010) Donnell (2008) Lynch (1960) และ Rapoport (1990) ดังปรากฏให้เห็นในพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยประเภทพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่าที่มีองค์ประกอบภายในพื้นที่และบริบทโดยรอบเป็นสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นจุดหมายตาของเมือง เช่น ป้อม ถนนขนาดใหญ่ ลานโล่ง วัด ฯลฯ ซึ่งเป็นมรดกเมืองที่สามารถจับต้องได้ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะพื้นที่สาธารณะของไทยมีอัตลักษณ์เชิงสังคมในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) กิจกรรมและบทบาท 2) ความหมายและสัญลักษณ์ 3) จินตภาพเมือง และ 4) วัฒนธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

7.2.2.1 กิจกรรมและบทบาท

พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภท มีกิจกรรมและบทบาทของที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากผลการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกว้าง (Macro level) คือ มิติการวางผังหรือระดับเมือง ระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) คือ มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองตั้งอยู่ในย่านพื้นที่ศูนย์กลางเมืองที่มีความเจริญในทุกด้าน มีกิจกรรมและบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการค้าและการบริการเป็นหลัก สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานประเภทพาณิชยกรรมและการใช้ประโยชน์แบบผสม รวมทั้งมีรูปแบบการเข้าถึงพื้นที่ได้หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดให้มีกลุ่มผู้ใช้งานที่หลากหลายเข้าสู่พื้นที่ รวมทั้งส่งผลให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายจากกลุ่มผู้ใช้งาน ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่เมืองอันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีกิจกรรมและบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชน สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานประเภทที่อยู่อาศัย สถาบันราชการและการสาธารณูปโภคสาธารณูปการ โดยมีกลุ่มอาคารและสถานที่ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยของชุมชนตั้งอยู่รวมกัน ทั้งพื้นที่อยู่อาศัย สถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานที่ราชการ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ทวาย และอิสลาม อยู่ในละแวกเดียวกัน ส่งผลให้พื้นที่มีบทบาทสำคัญในการรองรับการทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งยังสร้างความหลากหลายของกิจกรรมจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่เมืองอันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีกิจกรรมและบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ทั้งการชื่นชมและการเรียนรู้ สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยมีกลุ่มอาคารและสถานที่ซึ่งมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์อยู่ในพื้นที่ รวมทั้งมีพื้นที่โล่งเพื่อรองรับการทำกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มผู้ใช้งานในละแวกพื้นที่ และคนต่างถิ่นที่เข้ามาเยี่ยมชมพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังเป็นย่านการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์เขมร ทวาย และอิสลาม อยู่ในละแวกเดียวกัน ส่งผลให้พื้นที่มีบทบาทสำคัญในการรองรับการทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งยังสร้างความหลากหลายของกิจกรรมจากกลุ่มผู้ใช้พื้นที่เช่นเดียวกับพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่เมืองอันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีกิจกรรมและบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเป็นพื้นที่รองรับการทำกิจกรรมนันทนาการ รวมทั้งมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง ด้วยมี

ลักษณะเป็นพื้นที่โล่งถ่ายเทอากาศและลดความแออัดของเมือง ทั้งมีพืชพรรณที่ช่วยกรองมลพิษต่าง ๆ อันเกิดจากการพัฒนาเมือง สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานประเภทที่อยู่อาศัย สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ และพื้นที่โล่ง ทั้งนี้ ด้วยลักษณะและบทบาทของพื้นที่ซึ่งรองรับการใช้งานของกลุ่มคนในชุมชนและละแวกใกล้เคียง ส่งผลให้พื้นที่มีกิจกรรมที่หลากหลายตามกลุ่มผู้ใช้งาน ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านเพศและวัย

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีกิจกรรมและบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวันของคนในชุมชน เช่น ร้านค้า พื้นที่กิจกรรม พื้นที่ทำธุรกรรมต่าง ฯลฯ ซึ่งเป็นการใช้พื้นที่สาธารณะเสมือนเป็นพื้นที่ให้บริการด้านการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เนื่องจากย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในย่านชานเมืองทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการบริการโครงสร้างพื้นฐานเมืองได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะการใช้งานประเภทที่อยู่อาศัย การใช้ประโยชน์แบบผสม และเกษตรกรรม ในขณะที่มีพื้นที่และอาคารประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการค่อนข้างน้อย

7.2.2.2 ความหมายและสัญลักษณ์

พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภทพื้นที่มีความหมายและสัญลักษณ์ที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากผลการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) คือ มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ตั้งอยู่ในย่านศูนย์กลางเมืองซึ่งมีความหนาแน่นประชากรสูง มีปริมาณความต้องการใช้ที่ดินมาก มูลค่าที่ดินจึงสูงกว่าพื้นที่ย่านอื่น ลักษณะอาคารในพื้นที่จึงมีขนาดใหญ่และสูง อันเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ และเป็นพื้นที่ที่มีความหมายในด้านการเป็นย่านศูนย์รวมความเจริญของเมืองในทุกด้านทั้งการศึกษา แหล่งงาน การค้าและบริการ รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางความหลากหลายของกิจกรรมและกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชนมีลักษณะปรากฏทางกายภาพที่มีความหมายในด้านการเป็นพื้นที่ศูนย์รวมของชุมชนในด้านสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อของกลุ่มผู้

อยู่อาศัยในพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีอาคารทางศาสนาและสถานที่ราชการเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ ซึ่งได้รับการออกแบบและตกแต่งให้มีลักษณะเฉพาะ อันสะท้อนถึงตัวตนของผู้ใช้งานซึ่งมีชาติพันธุ์เฉพาะ เช่น มัสยิดและโรงเรียนของแขกอิสลาม วัดพุทธและโรงเรียนของคนไทย ฯลฯ อันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของพื้นที่ซึ่งช่วยสร้างเสริมจินตภาพที่ดีให้กับย่าน ส่งเสริมการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และผู้ที่ผ่านไปมา

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีความหมายในด้านการเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ ซึ่งมีคุณค่าและความสำคัญในการบอกเล่าเรื่องราวและความเป็นมาของพื้นที่ ชุมชน และเมือง สะท้อนความเจริญในอดีต ภูมิปัญญา และความเชื่อของคนในพื้นที่ โดยมีอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และสถานที่สำคัญเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีความหมายและความสำคัญในด้านการเป็นพื้นที่นันทนาการของเมือง โดยการรองรับการทำกิจกรรมของคนและช่วยเสริมสร้างเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเมือง ทั้งนี้ ลักษณะทางกายภาพคือการเป็นพื้นที่โล่งเป็นลักษณะเฉพาะของพื้นที่ นอกจากนี้ องค์ประกอบต่าง ๆ ในพื้นที่อันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก และการออกแบบภูมิทัศน์ เป็นการสร้างสัญลักษณ์ให้กับพื้นที่ เช่น พืชพรรณ ประติมากรรม และองค์ประกอบถนนต่าง ๆ ซึ่งช่วยสร้างเสริมจินตภาพพื้นที่

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมืองมีความหมายและความสำคัญในการเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชน อันเป็นพื้นที่ศูนย์รวมของอาคารและสถานที่ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันของคนในชุมชนเป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ นอกจากนี้ องค์ประกอบภายในพื้นที่สะท้อนบริบทและบรรยากาศความเป็นชานเมือง ซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นบางตา บริบทของพื้นที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้มีการออกแบบอย่างเรียบง่ายเน้นการใช้งาน จึงไม่มีความโดดเด่นทางด้านมุมมองและจินตภาพของเมือง

7.2.2.3 จินตภาพเมือง

พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภทพื้นที่มีจินตภาพเมืองที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากผลการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ประกอบด้วยจินตภาพเมืองที่เป็นรูปธรรมอันเกิดจากสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งทางสัญจรและการแบ่งขอบเขตพื้นที่ มีลักษณะความเป็นย่านอันเกิดจากการกระจุกรวมกันของอาคารและสถานที่ประเภทพาณิชยกรรม และการใช้ประโยชน์แบบผสม ทำให้เกิดเป็นจุดศูนย์รวมของเมือง ทั้งในด้านการเป็นพื้นที่เปลี่ยนผ่านการสัญจร แหล่งงาน การศึกษา ฯลฯ มีอาคารซึ่งมีขนาดใหญ่และสูงเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ทั้งสิ่งปลูกสร้างบนดินและสิ่งปลูกสร้างเหนือระดับสายตา เช่น เส้นทางรถไฟลอยฟ้า สถานีรถไฟฟ้า ทางข้าม และทางเดินลอยฟ้าเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มอาคารขนาดใหญ่เป็นจุดหมายตาของพื้นที่ นอกจากนี้ บริบทโดยรอบของพื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ได้รับการออกแบบและตกแต่งอย่างทันสมัย มีลักษณะที่โฉบเฉี่ยวและแปลกตา สอดคล้องกับบทบาทของพื้นที่ ซึ่งช่วยสร้างเสริมจินตภาพที่ดีให้กับเมือง และเป็นสิ่งช่วยดึงดูดกลุ่มคนที่ผ่านไปมาให้แวะทำกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ประกอบด้วยจินตภาพเมืองที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ทั้งนี้ จินตภาพเมืองที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วยเส้นทางสัญจร และสถาปัตยกรรมในพื้นที่ซึ่งเป็นจุดหมายตาและล้วนได้รับการออกแบบและตกแต่งให้มีเอกลักษณ์ เช่น มัสยิดและโรงเรียนของแขกอิสลาม วัดพุทธและโรงเรียนของคนไทย ฯลฯ ส่วนจินตภาพเมืองที่เป็นนามธรรมเกิดจากกิจกรรมของคนในชุมชนที่สะท้อนผ่านวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มชาติพันธ์และสะท้อนถึงตัวตนของผู้ใช้งาน เช่น อาหาร ภาษาพูด เครื่องแต่งกาย ฯลฯ ทำให้เกิดเป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีบรรยากาศเป็นที่มีลักษณะเฉพาะ โดยซึ่งมีชาติพันธุ์เฉพาะ อันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของพื้นที่ซึ่งช่วยสร้างเสริมจินตภาพที่ดีให้กับย่าน ส่งเสริมการรับรู้ความเป็นพื้นที่ให้กับคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และผู้ที่ผ่านไปมา

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่าประกอบด้วยจินตภาพเมืองจำนวนมากทั้งเส้นทางการสัญจรที่มีถนนหลายหลายและมีขนาดใหญ่ สะท้อนความเป็นเมืองเก่าที่มีความเจริญในอดีต มีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยองค์ประกอบที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ถนนและอาคาร รวมทั้งลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่คือแหล่งน้ำ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังเป็นจุดศูนย์รวมของอาคารและสถานที่ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นย่านเมืองเก่าที่มีความเจริญมาแต่อดีต รวมทั้งมีสิ่งปลูกสร้างที่เป็นจุดหมายตาซึ่งมีความโดดเด่นทางด้านมุมมองสามารถมองเห็นได้จากตำแหน่งต่าง ๆ ของเมือง เช่น อนุสาวรีย์ เจดีย์ กำแพงเมือง ฯลฯ

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งประกอบด้วยจินตภาพเมืองทั้งองค์ประกอบทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะประเภทนี้มักได้รับการออกแบบสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศให้มีความสวยงาม โดยเฉพาะการออกแบบทางภูมิสถาปัตยกรรม การจัดองค์ประกอบและมุมมองในพื้นที่ เช่น พืชพรรณ ประติมากรรม บ่อน้ำ และองค์ประกอบถนนต่าง ๆ ซึ่งช่วยสร้างการรับรู้ถึงความเป็นย่านพื้นที่ในการเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ของทุกคน และองค์ประกอบซึ่งเป็นจุดหมายตาของพื้นที่ อันเป็นสิ่งช่วยดึงดูดกลุ่มคนที่ผ่านไปมาให้เข้าใช้พื้นที่

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ประกอบด้วยจินตภาพเมืองที่สะท้อนบริบทและบรรยากาศความเป็นชานเมือง โดยมีเส้นทางสัญจรน้อย มีลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่คือแหล่งน้ำ มีบรรยากาศความเป็นย่านชานเมืองด้วยลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในย่านพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่โล่งเพื่อทำการเกษตรประกอบกับมีสิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้นบางตา มีจุดศูนย์รวมของพื้นที่ขนาดเล็กอันเป็นพื้นที่อำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชน เช่น บริเวณจุดตัดถนนและห้างสรรพสินค้าชุมชน นอกจากนี้พื้นที่สาธารณะกลุ่มนี้ยังมีจุดหมายตาของเมืองน้อย ซึ่งปรากฏในพื้นที่ซึ่งเป็นจุดศูนย์รวมของชุมชนดังเช่นห้างสรรพสินค้าชุมชน

7.2.2.4 วัฒนธรรม

พื้นที่สาธารณะของไทยทั้ง 5 กลุ่มประเภทพื้นที่มีบทบาทการใช้งานและลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ต่างกัน โดยพิจารณาจากผลการศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกว้าง (Macro level) คือ มิติการวางผังหรือระดับเมือง ระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) คือ มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมการใช้พื้นที่ที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์เชิงสังคมในแต่ละพื้นที่ สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 1: พื้นที่สาธารณะในย่านเมือง

พื้นที่สาธารณะประเภทนี้เป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสืบเนื่องมาจากบทบาทของพื้นที่ซึ่งเป็นศูนย์รวมความเจริญในทุกด้าน และเป็นศูนย์กลางการเปลี่ยนผ่านการสัญจร จึงดึงดูดให้มีกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเข้ามาใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการผสมผสานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ก่อให้เกิดเป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายและสร้างสรรค์

Ref. code: 25615716300024JDM

(2) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 2: พื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน

พื้นที่สาธารณะประเภทนี้ยังเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มคนในพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านชาติพันธุ์ ทั้งนี้ วิถีชีวิตและกิจกรรมของคนในพื้นที่ส่งเสริมให้เกิดเป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีความเข้มข้นและชัดเจนทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานซึ่งสืบทอดเชื้อสายกันมาแต่อดีต และมีความชัดเจนทางด้านอัตลักษณ์เชิงสังคม

(3) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 3: พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า

พื้นที่สาธารณะประเภทนี้เป็นพื้นที่ส่งเสริมวัฒนธรรมเดิมของพื้นที่ให้มีความเด่นชัดขึ้น ด้วยเป็นพื้นที่ตัวแทนในการบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของเมืองผ่านทางสิ่งปลูกสร้างและองค์ประกอบที่มีในพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่สาธารณะประเภทนี้ยังเป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกันเนื่องจากเป็นย่านพื้นที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มคนดั้งเดิมในพื้นที่กับกลุ่มผู้เข้ามาชื่นชมหรือศึกษาประวัติศาสตร์ในพื้นที่

(4) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 4: พื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่ง

พื้นที่สาธารณะประเภทนี้เป็นศูนย์รวมของวัฒนธรรมทางสังคมที่แตกต่างกันของกลุ่มผู้ใช้งาน เนื่องจากเป็นพื้นที่รองรับกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพศ และวัย ทั้งยังเป็นพื้นที่สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นพื้นที่เสริมสร้างวัฒนธรรมที่ดีทางสังคมด้วยการเป็นพื้นที่ศูนย์กลางสำหรับทุกคนอันเป็นการส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคม

(5) พื้นที่สาธารณะกลุ่มที่ 5: พื้นที่สาธารณะศูนย์กลางชานเมือง

พื้นที่สาธารณะประเภทนี้เป็นศูนย์รวมกิจกรรมในชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ซึ่งดึงดูดให้กลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพศ และวัย เข้ามาใช้พื้นที่เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน คล้ายกับพื้นที่สาธารณะในย่านเมืองหากแต่มีความแตกต่างน้อยกว่าด้วยเป็นศูนย์กลางในระดับชุมชน ซึ่งส่งผลให้เกิดการผสมผสานทางด้านสังคมและวัฒนธรรมก่อให้เกิดเป็นย่านพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายและสร้างสรรค์

7.2.3 กรุงเทพมหานครกับบทบาทการเป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย

การศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยโดยใช้พื้นที่สาธารณะเป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ปรากฏให้เห็นว่ากรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ซึ่งมีความหลากหลายและสร้างสรรค์โดยเป็นเมืองศูนย์กลางที่เป็นที่รวมกันของคนจำนวนมาก ทั้งชาวต่างชาติและคนไทยที่มาจากภูมิภาคต่าง ๆ จนเกิดการผสมผสานทางสังคมและวัฒนธรรมทำให้เกิดเป็นความสร้างสรรค์และแปลกใหม่และมีความเป็นเมืองพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกสบายสูง สอดคล้องกับข้อมูลของลักษณา สัมมา

นิธิ (2550) และสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร (2561) ในขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งสังคมและวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ดังเห็นได้จากพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยที่ตั้งอยู่ในย่านพื้นที่เดียวกัน หากแต่มีบทบาทและประเภทต่างกัน โดยพื้นที่สาธารณะในศูนย์กลางชุมชน พื้นที่สาธารณะในย่านเมืองเก่า และพื้นที่สาธารณะที่เป็นพื้นที่โล่งล้วนตั้งอยู่ในใจกลางเมืองเก่าของกรุงเทพมหานคร หากแต่มีลักษณะของพื้นที่ องค์ประกอบ และกลุ่มผู้ใช้งานที่ต่างกัน ทำให้บทบาทของพื้นที่และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดเป็นย่านพื้นที่ขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกัน เป็นย่านมีความหลากหลายบทบาทและกิจกรรม

7.2.4 การบูรณาการองค์ความรู้ในการศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทย

พื้นที่สาธารณะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของเมืองในประเด็นประเด็นหลักทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับประเด็นย่อยอื่น ๆ ทางสังคม เช่น ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความรู้สึกของผู้ใช้งานต่อพื้นที่ ฯลฯ โดยอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาพื้นที่สาธารณะเป็นการศึกษาที่ค่อนข้างกว้างและไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน การศึกษาพื้นที่สาธารณะจึงเกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ที่หลากหลายครอบครอบคลุมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและวางผังเมืองทั้งนักผังเมือง นักออกแบบเมือง ภูมิสถาปนิก และสถาปนิก การบูรณาการความรู้จากทุกองค์ความรู้เข้าด้วยกันเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้สามารถศึกษาพื้นที่สาธารณะได้ครบทุกมิติ ทั้งในด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนาพื้นที่ การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม การออกแบบอาคารและสถานที่ รวมทั้งการเลือกใช้วัสดุ และองค์ประกอบตกแต่งต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เหมาะสมกับเมือง บริบทพื้นที่ และกลุ่มผู้ใช้งาน

7.3 ข้อเสนอแนะ

1. พื้นที่สาธารณะในงานวิจัยนี้ถูกคัดกรองจากปัจจัยหลักด้านความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการทำวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองของไทยโดยใช้กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษา โดยแนวทางการศึกษาและผลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ หากแต่การศึกษาพื้นที่สาธารณะในประเด็นที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยนี้ ควรมีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการศึกษานั้น ๆ
2. การศึกษานี้ได้เลือกใช้พื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ตัวแทนของประเทศไทยในการศึกษา หากมีการศึกษาต่อไปในอนาคตที่เกี่ยวข้องควรเลือกใช้พื้นที่ศึกษาที่เป็นพื้นที่ตัวแทนจาก

Ref. code: 25615716300024JDM

ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อครอบคลุมการศึกษาพื้นที่สาธารณะในบริบทของไทยได้ครบถ้วน และสามารถเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของผลการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ในประเทศไทยเหมือนกัน หากแต่มีปัจจัยทางกายภาพอื่น ๆ แตกต่างกัน เช่น ที่ตั้ง ลักษณะทางภูมิศาสตร์ กลุ่มผู้ใช้พื้นที่ ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

3. พื้นที่สาธารณะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคมและพลวัตของเมืองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การศึกษาพื้นที่สาธารณะในอนาคตจึงควรพิจารณาปัจจัยและตัวแปรสอดคล้องและเหมาะสมกับช่วงเวลาในการทำวิจัย เช่น จำนวนประชากร ประเภทอาคาร ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ฯลฯ

ทั้งนี้ การศึกษาพื้นที่สาธารณะในงานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการศึกษาพื้นที่สาธารณะเมืองหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะในพื้นที่อื่น ๆ โดยใช้การศึกษาพื้นที่สาธารณะในระดับกว้าง (Macro level) คือ มิติการวางผังหรือระดับเมือง ระดับกลาง (Meso level) คือ มิติเชิงพื้นที่หรือระดับย่าน และระดับย่อย (Micro level) คือ มิติการใช้งานหรือระดับบุคคล พิจารณาร่วมกับมิติเชิงสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ดังแสดงในภาพที่ 7.1

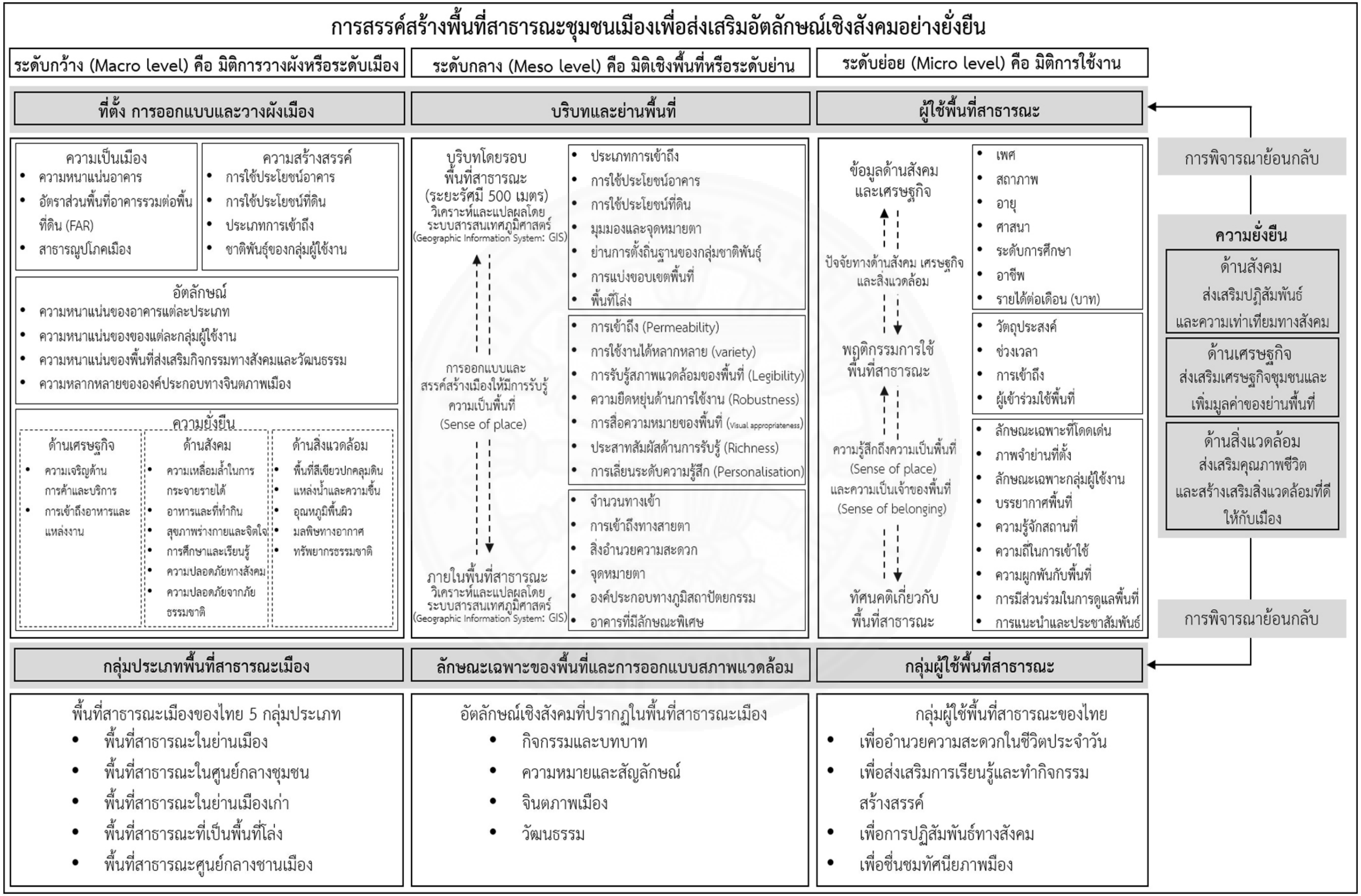

ภาพที่ 7.1 การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

1. กรมโยธาธิการและผังเมือง. (2542). *การผังเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช.* 23กุมภาพันธ์ 2560. http://www.dpt.go.th/ITCitdb/txt/intro.pdf

2. กรรณิการ์ กาญจนวัฏศรี. (2548). *ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์.* 24 กุมภาพันธ์ 2560. http://pws.npru.ac.th/kannika/data/files/

3. กาญจน์ นทีวุฒิกุล. (2550). *ความงดงามของสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม เมือง การเดินทาง ผู้คน และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา.* 24 กุมภาพันธ์ 2560. http://oknation.nationtv.tv/blog/ LannaArchitect

4. กาญจนา แก้วเทพ, กิตติ กันภัย และปาริชาต สถาปิตานนท์ สโรบล. (2543). *มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่.* กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โพรดักส์.

5. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2557). *แนวโน้มโลก 2050 ตอนที่ 3 : สังคมโลก สังคมผู้สูงอายุ.* 24 กุมภาพันธ์ 2560. http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/611956

6. กรุงเทพมหานคร. (2556). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 20 ปี (พ.ศ 2556 - 2575) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.* 23 เมษายน 2561. http://www.bangkok.go.th/upload/user/00000130/Logo /Document/1_1PlanDevelopBangkok20Year2556-2575_THAI.pdf

7. กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

8. กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). *สถิติสำหรับงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

9. ไขศรี ภักดิ์สุขเจริญ.(2552). *แนวความคิดพื้นที่ว่างสาธารณะขนาดเล็ก-พื้นที่ทางสังคมชุมชนไทย.* 16 มีนาคม 2561. http://www.cuurp.org/B_resource/B_data/articles/KP_ESC_251108[1].pdf

10. คริส เบเคอร์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2557). *ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

11. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). *เอกสารประกอบการบรรยายกิจกรรมสรุปเข้มฯ ครั้งที่ 7 “เปิดคลับ ขยับสเตปฝัน คนพันธุ์แอดฯ” วิชาสังคมศึกษา.* 17 เมษายน 2561. file:///C:/Users/Win8. 1PRO /Downloads/sk7-so.pdf

Ref. code: 25615716300024JDM

12. ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). *วาทกรรมการพัฒนา อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่น* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา.

13. ฐาปนา บุณยประวิตร. (2557). การพัฒนาเมืองตามแนวคิดการเติบโตอยางชาญฉลาด (Smart Growth). *เอกสารประกอบการบรรยายการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีขนส่งมวลชนตามแนวคิดการเติบโตอย่างชาญฉลาด,* 4 พฤศจิกายน 2557 ณ ภูผาผึ้งรีสอร์ท อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.

14. ดุลยภาค ปรีชารัชช. (2561). *กรุงเทพมหานคร ตลาดพหุวัฒนธรรมอาเซียน คอลัมน์ ASEAN SECRET.* 14 มกราคม 2562. https://www.prachachat.net/columns/news-108065

15. เดวิด เค.วัยอาจ. (2556). *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป.* กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

16. ไทยรัฐ. (2558). *5 แลนด์มาร์คใหม่กรุงเทพฯ.* รายงานข่าวประจำวันที่ 8 พฤศจิกายน 2558. https://www.youtube.com/watch?v=wa7PgXjhuHQ

17. นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). แนวโน้มการวิจัยในยุคสังคมความรู้. *วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1*(2), 9-18.

18. นันทา โชติกะพุกกณะ และนิออน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. (2515). *ประวัติศาสตร์โลกฉบับสมบูณ์. โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.* 17 เมษายน 2561. http://www.openbase.in.th/files/tbpj154.pdf

19. นิพันธ์ วิเชียรน้อย. (2552). การผังเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดินในประเทศไทย (Urban and Land use planning in Thailand). *วารสารกรมโยธาธิการและผังเมือง, 29*(2552), 27-38.

20. นิลุบล คล่องเวสสะ. (2544). *การวางแผนและออกแบบสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

21. บุญอ้อม โฉมที. (2550). *การวิเคราะห์ปัจจัย (FACTOR ANALYSIS).* เอกสารประกอบการสอน ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

22. ประยุทธ สิทธิพันธ์. (2527). *ประวัติศาสตร์ มหาอาณาจักรไทย.* สมุทรปราการ: แก้วบรรณกิจ.

23. พนิต ภู่จินดา และ ยศพล บุญสม. (2558). แนวคิดการพัฒนาเมืองต้นแบบ Urban Design Guideline for Specific Purposed Towns. *เจ-ดี : วารสารวิชาการ การออกแบบสภาพแวดล้อม, 3*(1), 21-43.

24. ระวิวรรณ โอฬารรัตน์มณี. (2555). การใช้พื้นที่สาธารณะเป็นถนนคนเดินแบบตลาดนัดในเมืองของไทย. *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 8*(3), 121-142.

25. ลักษณา สัมมานิธิ. (2545). *ทฤษฎีการวางผังเมืองและผังภาค.* 15 มีนาคม 2560: http://coursewares.mju.ac.th:81/e-learning50/la471/course_chapt_menu.html

26. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2541). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบและวางแผน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

27. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, บุษกร เสรฐวรกิจ และศิวาพร กลิ่นมาลัย. (2556). *จิตวิทยาสภาพแวดล้อม มูลฐานการสร้างสรรค์และจัดการสภาพแวดล้อมน่าอยู่อาศัย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท จี.บี.พี. เซ็นเตอร์ จำกัด.

28. วีรบูรณ์ วิสารทสกุล และสุมนา สุวรรณอำภา. (2555*). แนวทางการสร้างความมีชีวิตชีวาให้กับเมือง ตอนที่ 1.* 15 มีนาคม 2560.
https://www.bloggang.com/viewblog.php?id=rattanakosin &date=22-09-2012&group=2&gblog=57

29. สันต์ สุวัจฉราภินันท์. (2557). *ว่าด้วยทฤษฎีทางสถาปัตยกรรม พื้นที่ สาธารณะ สังคม.* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

30. สิงหนาท แสงสีหนาท. (2545). *หลักการทางแนวคิดชุมชนเมืองที่ยั่งยืนในบริบทของไทย.* ปริญญานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

31. สุธาริน คูณผล. (2541). บทสำรวจพื้นที่สาธารณะ. *รัฐศาสตร์สาร, 20*(3), 167–214.

32. สุภาวดี เชื้อพราหมณ์. (2556). “การอ่าน” ความเปลี่ยนแปลงและหลากหลายของชุมชนและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. *วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 9*(1), 131-154.

33. สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2558). *เล่ม ๑ ประวัติศาสตร์ไทย : เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์.* กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.

34. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2552). *Gateway Green Good life: แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 – 2563) กรุงเทพฯ มหานครแห่งความน่าอยู่อย่างยั่งยืน.* กรุงเทพฯ: บริษัท ดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด.

35. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). *การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย,* เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2546, 30 มิถุนายน 2546 ณ ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้า อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.

36. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี Sustainable Development Goals และแผนฯ 12 ของประเทศ,* เอกสารประกอบการบรรยายเวทีสาธารณะนโยบายน้ำ สกว. ครั้งที่ 7 เรื่องการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำากับยุทธศาสตร์ชาติ, 23 มีนาคม 2559 ณ โรงแรมเอทัส ลุมพินี กรุงเทพฯ.

37. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม.* 22 มีนาคม 2560.
http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=develop_issue

38. สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้. (2558). *Now Urbanized วิถีชีวิต เมือง โอกาส.* 14 มีนาคม 2561.
http://www.okmd.or.th/upload/pdf/2560/the%20opportunity%20by%20okmd/Booklet_now-urbanized.pdf

39. สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. (2561). *กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2556*. 28 สิงหาคม 2561.
http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/kitja56/kitja56.html

40. อดิศร ศรีเสาวนันท์ และวีระ อินพันทัง. (2559). แนวความคิดเรื่องสถานที่ และปรากฏการณ์วิทยากับการศึกษางานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 15*(1), 1-20.

41. อริยา อรุณินท์. (2553). *จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ:สาหรับนักบริหารเมือง.* กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

42. อริยา อรุณินท์. (2549) การจัดการกิจกรรมสาธารณะบนถนนสาธารณะ : บทวิพากษ์ถนนคนเดินและนโยบายการใช้พื้นที่ถนน กรณีศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 6*(2), 108-128.

43. เอกรินทร อนุกูลยุทธธน. (2560). *มองเมืองจากมุมมองนักผังเมือง.* กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษามหานครและเมือง วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต.

44. Adler, P. S., & Kwon, S.-W. (2002). Social Capital: Prospects For A New Concept. *Academy of Management Review, 27*(1), 17-40.

45. Arendt, H. (2006). *On revolution.* New York: Penguin Books.

46. Arendt, H. (1998). *The Human Condition.* Chicago: The University of Chicago Press.

47. Aurigi, A. and Graham, S. (1997). Virtual cities, social polarisation and the crisis in urban public space. *Journal of Urban Technology, 4*(1), 166-169.

48. Barbara, M. B. (2010). *Structural equation modeling with Mplus: basic concepts, and programming.* New York: Taylor & Francis Group.

Ref. code: 25615716300024JDM

49. Barton, H., Grant, M., and Guise, R. (2010). *Shaping Neighbourhoods: For Local Health and Global Sustainability* (2nd Edition). New York: Routledge.

50. Ben, S. I. and Gaus, G. F. (1983). *Public and Private in Social Life.* London: Croom Helm.

51. Bently, I. (1998). *Responsive environment.* Cornwall: MPG Books Ltd.

52. Blackmar, E. (2006). *Appropriating the commons: The tragedy of property rights discourse. In The politics of public space,* edited by S. Low and N. Smith. New York: Routledge.

53. Bolstad, P. (2005). *GIS Fundamentals: A first text on Geographic Information Systems* (2nd Edition). White Bear Lake, MN: Eider Press.

54. Burrough, P. A. and McDonnell, R. A. (1998). *Principles of geographical information systems.* Oxford: Oxford University Press.

55. CABE (2005). The Value of Public Space: How high quality parks and public spaces create economic, social and environmental value. London: CABE.

56. Carmona, M., Tiesdell, S., Heath, T. and Oc, T. (2010). *Public Place Urban Space.* Oxford: Architectural Press.

57. Carr, S. (1992). *Public space.* New York: Cambridge University Press.

58. Choi. H. S. (2016). How are public spaces sustaining cultural identities in the context of China’ s increasingly globally focused urban developments: using a case study of Putuo in Shanghai. *Journal of Architecture and Urbanism, 40*(3), 198–205.

59. Choi, N. G., & Kim, J. (2011). The effect of time volunteering and charitable donations in later life on psychological wellbeing. *Ageing and Society, 31*(4), 590-610.

60. Clare Cooper, M. and Francis, C. (1998). *PEOPLE PLACES: Design Guidelines for Urban Open Space.* New York: Van Nostrand Reinhold.

61. Crawford and Margaret. (1999). *Blurringthe Boundaries: Public Space and Private Life*. New York: Monacelli Press.

62. Gehl, J. (2001). *Life between Buildings. Using Public Spaces* (4th Edition). Copenhagen: The Danish Architectural Press.

63. Gencel & Velibeyoglu. (2006). *Reconsidering the Planning and Design of Urban Public Spaces in the Information Age: Opportunities & Challenges.* Public Spaces in the Information Age, 42nd ISoCaRP Congress 2006.

64. Gill, J. A., Ken, N., Sutherland, W. A. (2001). Why behavioural responses may not reflect the population consequences of human disturbance. *Biological Conservation 97*(2001). 265-268.

65. Graham and Marvin. (2001). *Splintering Urbanism.* 15 January 2018. http://www1.caminos.upm.es/sic/files/04_seminarios/1_Sem/05/descargas/6_Splintering%20urbanismGraham%20and%20Marvin.pdf

66. Habermas, J. (1989). *The Structural Transformation of the Public Sphere.* 15 January 2018. https://suegreenwood.wordpress.com/2013/08/02/habermas-j-structural-transformation-of-the-public-sphere/

67. Hall, E.T. (1966). *The Hidden Dimension, Garden City.* New York: Doubleday.

68. Haughton & Hunter. (1994). *Sustainable Cities Regional Development and Public Policy Series.* 22 April 2017. http://www.stellenboschheritage.co.za/wp-content /uploads /Sustainable-Cities.pdf

69. Health Effects Institute. (2018). STATE OF GLOBAL AIR/2018. A special report on global exposure to air pollution and disease burden. 2 January 2018. https://www.stateofglobalair.org/sites/default/files/soga-2018-report.pdf

70. Jacobs, J. (1961). *The Death and Life of Great American Cities.* 24 March 2017. https://www.buurtwijs.nl/sites/default/files/buurtwijs/bestanden/jane_jacobs_the_death_and_life_of_great_american.pdf

71. Joss, S. (2015). *Sustainable Cities: Governing for Urban Innovation.* London: Palgrave Macmillan.

72. Kallus, R. (2001). From Abstract to Concrete: Subjective Reading of Urban Space. *Journal of Urban Design, 6*(2), 129-150.

73. Kaplan, S. & Kaplan, R. (1982). *Cognition and Environment: Functioning in An Uncertain World* (6 th edition). New York: Preager.

74. Kayden, J. S. (2000). *Privately Owned Public Space: The New York City Experience.* New York: John Wiley & Sons.

75. Lynch, K. (1960). *The Image of the City.* London: The MIT Press.

76. Lynch, K. (1981). *Good City Form.* London: The MIT Press.

77. Lewis. (1970). *The Culture of cities.* 16 August 2018. https://monoskop.org/images/5/5a/Mumford_Lewis_The_Culture_of_Cities.pdf

78. Madanipour, A. (2010). *WHOSE PUBLIC SPACE?.* New York: Routledge.

79. Manuel, F. J. And Mendoza. (2014**).** *Environmental optimization of the public space of cities: Action on urban pavement and elements to support sustainable mobility.* The doctoral thesis of the department of education, Basque government universities.

80. Madanipour, A. (2003). *Public and Private Spaces of the City.* London: Routledge.

81. Malczewski, J. (1999). *GIS and multi-criteria decision analysis.* Ontario, Canada: University of Western Ontario Press.

82. Manzo, L. C. (2003). Beyond house and haven: Toward a revisioning of emotional relationships with places. *Journal of Environmental Psychology, 23*(1). 145-149.

83. Mensch, J. (2007). Public Space. *Continental Philosophy Review, 40*(1). 31-47.

84. Marcouliders, G. A. and Schumacker, R. E. (2001). *New developments and techniques in structural equation modeling.* New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

85. Marcus, C., and Francis, C. (1998). PEOPLE PLACES Design Guidelines for Urban Open Space. New York, Van Nostrand Reinhold.

86. Maslow, A. H. (1987). *Motivation and personality* (3rd edition). Boston, MA: Addison-Wesley.

87. Messey. (2005). *For space.* 29 June 2017. https://selforganizedseminar.files.wordpress.com/2011/07/massey-for_space.pdf

88. Mitchell, D. (1995). The End of Public Space? People's Park, Definitions of the Public, and Democracy. *Annals of the Association of American Geographers, 85***.** 108-133.

89. Mitchell, D. (1996). Introduction: Public Space and The City. *Urban Geography, 17*. 127-131.

90. Moudon, A. V. (1987). *Public Street for Public Use.* New York: Columbia University Press.

91. Neal, Z. (2009). Seeking Commom: Three Perspectives on Public Space. *Urban Design and Planning, 6*(1)*,* 1-8.

92. Olanescu, O. S. and Agachi, M.I. (2015). Public Space as a Sustainable Built Environment Feature. *Acta Technica Napocensis: Civil Engineering & Architecture, 58*(4). 154-159.

93. Paul, J., Liam, M., Andy, S., and Manfred, B. S. (2015). *Urban Sustainability in Theory and Practice: Circles of Sustainability.* London: Routledge.

94. Project for Public Spaces. (2008). *WHAT MAKES A SUCCESSFUL PLACE?.* 29 May 2018. https://www.pps.org/article/grplacefeat

95. Project for Public Spaces. (2012). *Placemaking with Project for Public Spaces.* 29 May 2018. https://www.pps.org/pdf/pps_brochure.pdf

96. Putnam, R. D. (1995). Bowling alone: America's declining social capital. *Journal of Democracy, 6*(1)*,* 65-78.

97. Rogers. (1997). Vulnerability, health and health care. *Journal of Advanced Nursing, 26*(1), 65–72.

98. Roszkowska, E. (2013). Rank ordering criteria weighting methods-a comparative overview: optimum. *Studia Ekonomiczne, NR 5*(56), 14-33.

99. School of change makers. (2015). *Building a Sense of Neighbourhood in Urban Living.* 5 October 2016. https://www.schoolofchangemakers.com/knowledge/9972

100. Schumacker, R. E. and Lomax, R. G. (2015). *A beginner' s guide to structural equation modeling* (3rd edition). New York: Guiford Publications.

101. Shaftoe, H. (2008). *Convival Urban Spaces Creating Effective Public Places***.** London: Earthscan.

102. Shamai, S. and Ilatov, Z. (2005). *Measuring Sense of Place: Methodological aspects.* 16 November 2017. http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-9663.2005.00479.x/epdf.

103. Sennett, R. (1971). *The Uses of Disorder: Personal Identity and City Life.* London: Allen Lane.

104. Sennett, R. (1990). *The Conscience of the Eye: The Design and Social Life of Cities.* New York: Alfred A. Knopf.

105. Silaci, I. and Vitkova, L. (2017). *Public Spaces as the Reflection of Society and its Culture.* IOP Conference. Series: Materials Science and Engineering 245 (2017).

106. Sorkin, S. (1992). *Variations on a park: the new American city and the end of public space.* 23 June 2018. https://www.ffst.unist.hr/_download/repository/Mike-Davis-Fortress-Los-Angeles-the-Militarization-of-Urban-Space.pdf

107. Speiregen, P. D. (1965). *The Architecture of Towns and Cities.* McGraw-Hill.

108. Tajfel, H., and Turner, J. C. (1979). *An integrative theory of intergroup conflict. The social psychology of intergroup relations?* 16 April 2018. https://www.researchgate.net/ publication/226768898_An_Integrative_Theory_of_Intergroup_Conflict

109. Tiesdell, S. and T. Oc. (1998). Beyond ‘fortress’ and ‘panoptic’ cities – towards a safer urban public realm. *Environment Planning and Design, 25*(1), 639–655.

110. Toffler, A. (2012). Knowledge, Technology and Change in Future Society. *International Journal of Islamic Thought, 1*(2012), 29-36.

111. Tonnelat, S. (2010). *The sociology of urban public spaces.* 14 July 2016. https://www.academia.edu/313641/The_Sociology_of_Urban_Public_Spaces

112. Tschumi, B. (1990). *Questions of Space.* Lectures on Architecture, Architectural Association Publications.

113. United Nations. (2014). *World Urbanization Prospects* (2014 revision). 26 August 2017. https://esa.un.org/unpd/wup/Publications/Files/WUP2014-Report.pdf

114. UN-Habitat. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.* 26 August 2017. http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol =A/RES/70/1&Lang=E

Ref. code: 25615716300024JDM

115. UN-Habitat. (2017). *2018 Revision of World Urbanization Prospects.* 26 August 2017. https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018-revision-of-world-urbanization-prospects.html

116. Wang, X., Liu, C., Mao, W. and Fang, Z. (2015). The open access advantage considering citation, article usage and social media attention. *Scientometrics, 4*(1), 19-29.

117. WHO. (2010). *Urban Planning, Environment and Health: From Evidence to Policy Action.* 22 April 2016.
http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0004/114448/ E93987.pdf?ua=1

118. WHO. (2015). *Health Indicators of sustainable cities in the Context of the Rio+20 UN Conference on Sustainable Development.* 28 September 2018.
http://origin.who.int/ hia/green_economy/indicators_cities.pdf

119. Whyte, W.H. (2001) *The Social Life of Small Urban Spaces.* New York: Project for Public Spaces.

120. Wingo, L. (1969). *Transportation and Urban Land.* New York: Practer.

121. World Bank. (2016). *The “human scale” in public urban areas.* World Bank Urbanscapes Group. 4 September 2016.
http://blogs.worldbank.org/sustainablecities/human-scale-public-urban-areas

122. Ye, Y. and Nes, A. (2014). Qualitative tools in urban morphology: conbining space syntax, spacematrix and mixed-use index in a GIS framework. *Urban Morphology 18*(2), 97-118.

123. Zukin, S. (1995). *The Cultures of Cities.* Oxford: Blackwell.

Ref. code: 25615716300024JDM

ภาคผนวก

Ref. code: 25615716300024JDM

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามปัจจัยการคัดเลือกพื้นที่ในการวิจัย

วันที่ทำแบบสอบถาม ..../.................../................... แบบสอบถามชุดที่..........

แบบสอบถามปัจจัยการคัดเลือกพื้นที่ในการวิจัย

หัวข้อวิจัย: การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน
An Approach to Promote Creative Urban Public Space for Sustaining Social Identity

ผู้ทำวิจัย: นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน นักศึกษาปริญญาเอก สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โทรศัพท์: 094 894 1424, E-mail: chompooploy2012@gmail.com

<u>คำชี้แจง</u> งานวิจัยการสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน เกิดจากแนวคิดที่ว่าพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่สำหรับทุกคนสามารถเข้าใช้พื้นที่ได้ พื้นที่สาธารณะจึงเป็นพื้นที่ศูนย์กลางทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของเมือง เป็นพื้นที่ตัวแทนของชุมชนและเมืองอันสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ทั้งในด้านวิถีชีวิต สภาพทางสังคม รวมทั้งคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ โดยการศึกษานี้ได้มุ่งเน้นการศึกษาเชิงลึกของพื้นที่สาธารณะในบริบทของไทยเทียบเคียงกับการศึกษาพื้นที่สาธารณะของนานาชาติ เพื่อให้ทราบถึงประเภทและรูปแบบพื้นที่สาธารณะที่มีลักษณะเฉพาะของไทย ซึ่งสามารถนำไปสู่แนวทางการออกแบบและพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เหมาะสมกับบริบทของไทยได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ พื้นที่สาธารณะมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างเมืองในครอบคลุมทุกมิติตั้งแต่ภาพกว้างคือระดับผังเมือง มิติระดับย่านพื้นที่กับบริบทแวดล้อมโดยรอบ และมิติย่อยที่สุดคือมิติระดับบุคคลอันประกอบด้วยทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ โดยในกระบวนและวิธีการศึกษาได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับเมือง (Macro level) 2) ระดับพื้นที่ (Meso level) และ 3) ระดับบุคคล (Micro level) แล้วจึงนำแต่ละชั้นข้อมูลมาซ้อนทับกันอีกครั้งเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในแต่ละระดับ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมในทุกระดับตั้งแต่วิถีการใช้พื้นที่ของประชากรเมือง ความสอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่สาธารณะ และความเหมาะสมกับการออกแบบวางผังเมือง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนการสอบถามปัจจัยการคัดเลือกพื้นที่ในการวิจัย ซึ่งอยู่ในระดับเมือง (Macro level) มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสมในระดับผัง โดยใช้วิธีการให้ค่าน้ำหนักปัจจัยหลักและปัจจัยรองขององค์ประกอบด้านความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงวิเคราะห์ผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geography Information: GIS) และนำไปสู่การศึกษาเชิงลึกระดับพื้นที่ต่อไปในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ **<u>ส่วนที่ 1:</u>** ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และ **<u>ส่วนที่ 2:</u>** การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย และปัจจัยรองในแต่ละด้านของปัจจัยหลัก

<u>ส่วนที่ 1:</u> ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.1 ชื่อหน่วยงานที่สังกัด: .... **ฝ่ายงาน/แผนกที่ประจำอยู่:** ....

1.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ( ) น้อยกว่า 10 ปี ( ) 10 - 20 ปี ( ) 20 - 30 ปี ( ) 30 ปีขึ้นไป

1.3. หน่วยงานของท่านเกี่ยวข้องกับการทำงานด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) การออกแบบและวางผังเมือง ( ) การออกแบบสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม

( ) การออกแบบสถาปัตยกรรม ( ) การออกแบบและวางผังภูมิสถาปัตยกรรม

( ) การออกแบบวัสดุภัณฑ์/องค์ประกอบในพื้นที่สาธารณะ เช่น ประติมากรรม ที่นั่งพัก เป็นต้น

ส่วนที่ 2: การเรียงลำดับความสำคัญปัจจัย

2.1 ปัจจัยหลัก ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน **จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวจาก 1 ถึง 4 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 4 มีความสำคัญน้อยที่สุด**

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยหลัก	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 4
U_1	2.1.1	ความเป็นเมือง (Urban)	เป็นศูนย์กลางความเจริญในทุกด้าน และเป็นที่รวมกันของคนที่หลากหลาย	....
C_1	2.1.2	ความสร้างสรรค์ (Creative)	มีความผสมผสานด้านบทบาท กิจกรรม และกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	....
I_1	2.1.3	อัตลักษณ์ (Identity)	มีลักษณะเฉพาะที่ช่วยให้ผู้ใช้พื้นที่สามารถรับรู้ได้ถึงคุณค่าและความสำคัญ ที่ต่างจากพื้นที่อื่น	....
S_1	2.1.4	ความยั่งยืน (Sustain)	มีลักษณะการส่งเสริมกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม	....

2.2 ปัจจัยรอง เป็นปัจจัยย่อยในแต่ละด้านของปัจจัยหลัก โดยที่ปัจจัยรองด้านความเป็นเมือง มี 4 ปัจจัยย่อย ปัจจัยรองด้านความสร้างสรรค์ มี 4 ปัจจัยย่อย ปัจจัยรองด้านอัตลักษณ์ มี 4 ปัจจัยย่อย และปัจจัยรองด้านความยั่งยืน มี 13 ปัจจัยย่อย

2.2.1 ปัจจัยรองด้านความเป็นเมือง มี 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ความหนาแน่นอาคาร อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) สาธารณูปโภคของเมือง และสาธารณูปการของเมือง **จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวจาก 1 ถึง 4 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 4 มีความสำคัญน้อยที่สุด**

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยรองด้านความเป็นเมือง	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 - 4
U_1.1	2.2.1.1	ความหนาแน่นอาคาร (% หลังต่อหน่วย)	เป็นที่กระจุกตัวของอาคารจำนวนมาก แปรผันตามจำนวนประชากร	....
U_1.2	2.2.1.2	อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) (%ต่อหน่วย)	มีพื้นที่อาคารรวมมาก ทั้งอาคารขนาดใหญ่ และอาคารที่มีจำนวนชั้นมาก	....
U_1.3	2.2.1.3	สาธารณูปโภคของเมือง เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น	เป็นศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก สบาย ในชีวิตประจำวัน	....
U_1.4	2.2.1.4	สาธารณูปการของเมือง เช่น สถานศึกษา โรงพยาบาล ศาสนสถาน พื้นที่นันทนาการเมือง เป็นต้น	เป็นศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวก สบาย ในชีวิตประจำวัน	....

Ref. code: 25615716300024JDM

2.2.2 ปัจจัยรองด้านความสร้างสรรค์ มี 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ความหลากหลายของประเภทอาคาร ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง และความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน **จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวจาก 1 ถึง 4 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 4 มีความสำคัญน้อยที่สุด**

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยรองด้านความสร้างสรรค์	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 4
C_1.1	2.2.2.1	1) ความหลากหลายของประเภทอาคาร	มีอาคารหลายประเภทอยู่ในละแวกใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดการใช้งานที่หลากหลาย	....
C_1.2	2.2.2.2	2) ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	มีการใช้ประโยชน์ที่ดินหลายประเภทอยู่ในละแวกใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย	....
C_1.3	2.2.2.3	3) ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง	มีการเข้าถึงและการเชื่อมต่อสูง เกิดการหมุนเวียนของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	....
C_1.4	2.2.2.4	4) ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน เช่น คนไทย คนไทยเชื้อสายจีน คนมอญ คนต่างชาติตะวันตก เป็นต้น	มีความผสมผสานกันทางด้านสังคมและวัฒนธรรม	....

2.2.3 ปัจจัยรองด้านอัตลักษณ์ มี 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม และความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินต-ภาพเมือง **จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยดังกล่าวจาก 1 ถึง 4 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 4 มีความสำคัญน้อยที่สุด**

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยรองด้านอัตลักษณ์	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 4
I_1.1	2.2.3.1	1) ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร	มีความเข้มข้นของกิจกรรมด้านใดด้านหนึ่งสูง สามารถระบุถึงความเป็นย่านที่มีลักษณะเฉพาะ	....
I_1.2	2.2.3.2	2) ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน	มีวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ สะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละย่านพื้นที่	....
I_1.3	2.2.3.3	3) ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	เป็นพื้นที่ศูนย์กลางของชุมชนที่คนกลุ่มเดียวกันมาทำกิจกรรมร่วมกัน	....
I_1.4	2.2.3.4	4) ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินต-ภาพเมือง	เป็นจุดสังเกต พื้นที่รวมตัว หรือจุดหมายตา ที่ช่วยให้ผู้ใช้พื้นที่มีภาพจำ	....

2.2.4 ปัจจัยรองด้านความยั่งยืน มี 13 ปัจจัยย่อย ครอบคลุม**ด้านสังคม 6 ปัจจัย** (ได้แก่ ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ อาหารและพื้นที่ทำกิน สุขภาพร่างกายและจิตใจ การศึกษาและการเรียนรู้ ความปลอดภัยทางสังคม และความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ) **ด้านเศรษฐกิจ 2 ปัจจัย** (ได้แก่ ความเจริญด้านการค้าและบริการ และมูลค่าที่ดิน) และ**ด้านสิ่งแวดล้อม 5 ปัจจัย** (ได้แก่ พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน แหล่งน้ำและความชื้น อุณหภูมิพื้นผิว มลพิษทางอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ)

1) **จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยหลักด้านความยั่งยืน จาก 1 ถึง 13 <u>โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 3 มีความสำคัญน้อยที่สุด</u>**

รหัส	ปัจจัยรองด้านความยั่งยืน	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 3
S_Ec	ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ	พื้นที่สาธารณะช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งยังเป็นพื้นที่ดึงดูดคนเข้ามาสู่พื้นที่ ทำให้เกิดการกระจายรายได้ การค้า และการลงทุน ทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่พัฒนา	....
S_So	ความยั่งยืนทางสังคม	พื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่สำหรับทุกคนสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างเท่าเทียมกัน เป็นพื้นที่ส่งเสริมการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ใช้งานหลากหลายกลุ่ม รวมทั้งสร้างเสริมคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้ ฯลฯ เป็นต้น	....
S_En	ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม	พื้นที่สาธารณะส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เปิดโล่งของเมืองเพื่อประโยชน์ในการถ่ายเทอากาศ บางพื้นที่สาธารณะมีลักษณะเป็นพื้นที่สีเขียวของเมือง ช่วยดูดซับมลภาวะต่าง ๆ ของเมือง รวมทั้งบางพื้นที่ยังเป็นพื้นที่รองรับภัยพิบัติ เช่นพื้นที่โล่งรองรับน้ำ เป็นต้น	....

2) **จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยย่อยความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ <u>จาก 1 ถึง 2 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 2 มีความสำคัญน้อยที่สุด</u>**

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยรองด้านความยั่งยืน	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 2
		ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ		
S_1.1	2.2.4.1	7) ความเจริญด้านการค้าและบริการ	เป็นความสามารถในการจัดการระบบเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่	....
S_1.2	2.2.4.2	8) มูลค่าที่ดิน	เป็นระดับความเจริญที่เข้าถึงในแต่ละพื้นที่	....

3) จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยย่อยด้านความยั่งยืนทางสังคม <u>จาก 1 ถึง 6 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 6 มีความสำคัญน้อยที่สุด</u>

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยรองด้านความยั่งยืน	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 6
		ความยั่งยืนทางสังคม		
S_1.3	2.2.4.3	1) ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้	เป็นตัวชี้วัดระดับความเท่าเทียมทางสังคม และความสามารถในการพัฒนาทุกภาคส่วนไปด้วยกัน	....
S_1.4	2.2.4.4	2) อาหารและพื้นที่ทำกิน	เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคน ซึ่งเป็นหน่วยย่อยในสังคม	....
S_1.5	2.2.4.5	3) สุขภาพร่างกายและจิตใจ	เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในแต่ละพื้นที่	....
S_1.6	2.2.4.6	4) การศึกษาและการเรียนรู้	เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละพื้นที่	....
S_1.7	2.2.4.7	5) ความปลอดภัยทางสังคม เช่น อาชญากรรม ชิงทรัพย์ เป็นต้น	เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์	....
S_1.8	2.2.4.8	6) ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย แผ่นดินไหว ภัยแล้ง เป็นต้น	เป็นตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	....

4) จงเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยย่อยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม <u>จาก 1 ถึง 5 โดยที่ 1 มีความสำคัญมากที่สุด และ 5 มีความสำคัญน้อยที่สุด</u>

รหัส	ข้อที่	ปัจจัยรองด้านความยั่งยืน	ความหมาย/ความสำคัญ	เรียงลำดับ ความสำคัญ 1 – 5
		ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม		
S_1.9	2.2.4.9	9) พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงทรัพยากรทางธรรมชาติด้านป่าไม้	....
S_1.10	2.2.4.10	10) แหล่งน้ำและความชื้น	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการมีน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค และภัยแล้ง	....
S_1.11	2.2.4.11	11) อุณหภูมิพื้นผิว	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสมดุล/ไม่สมดุลของภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อน	....
S_1.12	2.2.4.12	12) มลพิษทางอากาศ	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพอากาศ	....
S_1.13	2.2.4.13	13) ทรัพยากรธรรมชาติ	เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะสมดุล/ไม่สมดุลของทรัพยากรทางธรรมชาติ	....

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ทางสถิติของการคัดกรองพื้นที่

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 1

การคัดกรองพื้นที่เหมาะสมเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ (ค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปร)

Criterion	Straight Rank (rj)				Rank sum								Rank Reciprocal								Rank Exponent							
					weight (n-rj+1)				Normalized weight				Reciprocal weight (1/rj)				Normalized weight				Exponent weight (n-rj+1)^p, p=2				Normalized weight			
	ก	ข	ค	ง	ก	ข	ค	ง	ก	ข	ค	ง	ก	ข	ค	ง	ก	ข	ค	ง	ก	ข	ค	ง	ก	ข	ค	ง
U	4	4	2	3	1	1	3	2	0.125	0.143	0.300	0.200	0.250	0.250	0.500	0.333	0.176	0.188	0.240	0.160	16	1	9	4	0.421	0.067	0.300	0.133
C	2	3	1	1	3	2	4	4	0.375	0.286	0.400	0.400	0.500	0.333	1.000	1.000	0.353	0.250	0.480	0.480	4	4	16	16	0.105	0.267	0.533	0.533
I	3	2	3	2	2	3	2	3	0.250	0.429	0.200	0.300	0.333	0.500	0.333	0.500	0.235	0.375	0.160	0.240	9	9	4	9	0.237	0.600	0.133	0.300
S	3	4	4	4	2	1	1	1	0.250	0.143	0.100	0.100	0.333	0.250	0.250	0.250	0.235	0.188	0.120	0.120	9	1	1	1	0.237	0.067	0.033	0.033
					8	7	10	10	1.000	1.000	1.000	1.000	1.417	1.333	2.083	2.083	1.000	1.000	1.000	1.000	38	15	30	30	1.000	1.000	1.000	1.000
U1	4	4	2	4	1	1	3	1	0.100	0.125	0.300	0.100	0.250	0.250	0.500	0.250	0.120	0.176	0.286	0.120	1	1	9	1	0.033	0.056	0.321	0.033
U2	3	3	2	1	2	2	3	4	0.200	0.250	0.300	0.400	0.333	0.333	0.500	1.000	0.160	0.235	0.286	0.480	4	4	9	16	0.133	0.222	0.321	0.533
U3	2	2	4	2	3	3	1	3	0.300	0.375	0.100	0.300	0.500	0.500	0.250	0.500	0.240	0.353	0.143	0.240	9	9	1	9	0.300	0.500	0.036	0.300
U4	1	3	2	3	4	2	3	2	0.400	0.250	0.300	0.200	1.000	0.333	0.500	0.333	0.480	0.235	0.286	0.160	16	4	9	4	0.533	0.222	0.321	0.133
					10	8	10	10	1.000	1.000	1.000	1.000	2.083	1.417	1.750	2.083	1.000	1.000	1.000	1.000	30	18	28	30	1.000	1.000	1.000	1.000
C1	3	1	1	3	2	4	4	2	0.222	0.400	0.400	0.200	0.333	1.000	1.000	0.333	0.211	0.480	0.480	0.160	4	16	16	4	0.174	0.533	0.533	0.133
C2	4	4	4	2	1	1	1	3	0.111	0.100	0.100	0.300	0.250	0.250	0.250	0.500	0.158	0.120	0.120	0.240	1	1	1	9	0.043	0.033	0.033	0.300
C3	2	3	3	1	3	2	2	4	0.333	0.200	0.200	0.400	0.500	0.333	0.333	1.000	0.316	0.160	0.160	0.480	9	4	4	16	0.391	0.133	0.133	0.533
C4	2	2	2	4	3	3	3	1	0.333	0.300	0.300	0.100	0.500	0.500	0.500	0.250	0.316	0.240	0.240	0.120	9	9	9	1	0.391	0.300	0.300	0.033
					9	10	10	10	1	1.000	1.000	1.000	1.583	2.083	2.083	2.083	1.000	1.000	1.000	1.000	23	30	30	30	1.000	1.000	1.000	1.000

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การคัดกรองพื้นที่เหมาะสมเป็นพื้นที่สาธารณะของไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ (ค่าน้ำหนักปัจจัยของตัวแปร)

Criterion	Straight Rank (r_j)				Rank sum: weight ($n-r_j+1$)				Rank sum: Normalized weight			
I2	2	2	4	4	3	3	1	1	0.333	0.333	0.100	0.143
I3	3	4	2	3	2	1	3	2	0.222	0.111	0.300	0.286
I4	4	2	3	4	1	3	2	1	0.111	0.333	0.200	0.143
					9	9	10	7	1.000	1.000	1.000	1.000
S1	2	2	2	2	1	1	1	1	0.333	0.333	0.333	0.333
S2	1	1	1	1	2	2	2	2	0.667	0.667	0.667	0.667
S3	6	6	6	3	1	1	1	4	0.053	0.083	0.077	0.190
S4	5	6	5	2	2	1	2	5	0.105	0.083	0.154	0.238
S5	4	4	6	4	3	3	1	3	0.158	0.250	0.077	0.143
S6	3	5	5	6	4	2	2	1	0.211	0.167	0.154	0.048

Criterion	Rank Reciprocal: Reciprocal weight ($1/r_j$)				Rank Reciprocal: Normalized weight			
I2	0.500	0.500	0.250	0.250	0.316	0.316	0.120	0.188
I3	0.333	0.250	0.500	0.333	0.211	0.158	0.240	0.250
I4	0.250	0.500	0.333	0.250	0.158	0.316	0.160	0.188
	1.583	1.583	2.083	1.333	1.000	1.000	1.000	1.000
S1	0.500	0.500	0.500	0.500	0.333	0.333	0.333	0.333
S2	1.000	1.000	1.000	1.000	0.667	0.667	0.667	0.667
S3	0.167	0.167	0.167	0.333	0.093	0.135	0.127	0.136
S4	0.200	0.167	0.200	0.500	0.112	0.135	0.152	0.204
S5	0.250	0.250	0.167	0.250	0.140	0.203	0.127	0.102
S6	0.333	0.200	0.200	0.167	0.187	0.162	0.152	0.068

Criterion	Rank Exponent: Exponent weight $(n-r_j+1)^p$, p=2				Rank Exponent: Normalized weight			
I2	9	9	1	1	0.391	0.391	0.033	0.067
I3	4	1	9	4	0.174	0.043	0.300	0.267
I4	1	9	4	1	0.043	0.391	0.133	0.067
	23	23	30	15	1.000	1.000	1.000	1.000
S1	1	1	1	1	0.200	0.200	0.200	0.200
S2	4	4	4	4	0.800	0.800	0.800	0.800
S3	1	1	1	16	0.014	0.036	0.029	0.176
S4	4	1	4	25	0.056	0.036	0.114	0.275
S5	9	9	1	9	0.127	0.321	0.029	0.099
S6	16	4	4	1	0.225	0.143	0.114	0.011

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 2

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	ความหลากหลายกลุ่มผู้ใช้งาน	การอำนวยความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	ปริมาณด้านการค้าและบริการ	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง
C1 ความหลากหลายของประเภทอาคาร	**.681**	.082	.571	.035	-.152	.014	.031	.141	.088	.100	.192	.081	.100
C2 ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	**.679**	.080	.572	.040	-.158	.001	.029	.144	.091	.105	.187	.094	.099
S9 พื้นที่สีเขียวปกคลุมดิน	**-.888**	-.202	-.084	-.195	-.146	-.025	.081	-.052	-.097	.009	.042	.095	-.022
S10 แหล่งน้ำและความชื้น	**.890**	.207	.089	.156	.167	.019	-.072	.072	.108	.001	-.078	-.088	.008
C1 ความหลากหลายของประเภทอาคารในรัศมี 500 เมตร	**.611**	.110	.233	-.068	.177	.234	.503	.138	-.194	.060	.098	.178	.010
C2 ความหลากหลายของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในรัศมี 500 เมตร	**.611**	.110	.233	-.068	.177	.234	.503	.138	-.194	.060	.098	.178	.010
S9 พื้นที่สีเขียวปกคลุมดินในรัศมี 500 เมตร	**-.879**	-.257	-.198	-.104	-.076	-.053	.128	-.013	-.141	-.025	-.021	-.012	-.021

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดิน และอาคาร	ความหลากหลายกลุ่ม ผู้ใช้งาน	การอำนวย ความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทาง สังคมและวัฒนธรรม	ปริมาณด้านการค้าและ บริการ	ความเหลื่อมล้ำ ทางสังคม	การเข้าถึงอาหาร และพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากพิบัติ ทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทาง จินตภาพเมือง
S8 ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติในรัศมี 500 เมตร	**.861**	.264	.194	.084	.083	.046	-.144	.020	.150	.027	-.004	.005	.011
S12 มลพิษทางอากาศในรัศมี 500 เมตร	**.594**	.213	.173	.110	-.083	.075	.485	.059	-.114	.064	-.234	.065	.108
S12 มลพิษทางอากาศ	.231	**.502**	-.094	-.085	-.277	-.457	.067	-.127	.008	-.072	.073	-.048	-.186
U1 ความหนาแน่นอาคารในรัศมี 500 เมตร	.405	**.666**	.317	.262	.057	-.067	.143	.202	-.087	.022	-.108	.084	.174
U4 ความหนาแน่นสาธารณูปการของเมืองในรัศมี 500 เมตร	.309	**.571**	.518	.171	.218	.167	.077	-.072	-.056	-.047	-.061	-.005	.146
C4 ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งานในรัศมี 500 เมตร	.136	**.738**	.322	.045	.000	.064	-.027	.166	.069	.302	-.023	.102	-.049
I1 ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคารในรัศมี 500 เมตร	.307	**.721**	-.168	.406	.025	-.051	.146	.022	-.068	-.035	-.150	.070	.068

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	ความหลากหลายกลุ่มผู้ใช้งาน	การอำนวยความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	ปริมาณด้านการค้าและบริการ	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง
I2 ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานในรัศมี 500 เมตร	.107	**.855**	-.104	.230	.056	.182	-.017	-.052	.139	.070	-.007	.065	.007
S1 ความเจริญด้านการค้าและบริการในรัศมี 500 เมตร	.367	**.481**	.300	.091	.028	.309	.067	.320	.069	-.354	-.153	.045	.076
S5 สุขภาพร่างกายและจิตใจในรัศมี 500 เมตร	.143	**.863**	.194	.228	.120	.147	-.005	-.032	.037	.032	-.021	.029	.024
S6 การศึกษาและการเรียนรู้ในรัศมี 500 เมตร	.235	**.736**	.298	.207	.142	.107	.061	-.027	-.043	-.202	-.106	-.023	.108
U2 อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR)	.115	.106	**.879**	-.003	.003	-.054	-.022	.111	-.032	.111	.228	.000	-.017
C3 ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง	.202	-.018	**.624**	-.093	-.112	.062	.071	.058	.233	.472	.026	-.286	.142
C4 ความหลากหลายของกลุ่มเชื้อชาติผู้ใช้งาน	.040	.163	**.698**	.578	-.029	-.008	.069	.009	-.037	.027	.035	-.065	-.124

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	ความหลากหลายกลุ่มผู้ใช้งาน	การอำนวยความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	บริบทด้านการค้าและบริการ	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง
S7 ความปลอดภัยทางสังคม	.191	-.051	**.568**	-.138	-.037	.128	.040	-.142	.416	.005	-.186	.261	.291
U2 อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมต่อพื้นที่ดิน (FAR) ในรัศมี 500 เมตร	.231	.215	**.851**	-.033	.034	-.047	.108	.107	-.098	.144	.090	.029	.070
C3 ความหลากหลายของประเภทการเดินทางในรัศมี 500 เมตร	.340	.373	**.500**	.063	.183	.217	-.097	.317	.040	-.126	.025	-.051	-.078
S2 มูลค่าที่ดินในรัศมี 500 เมตร	.142	-.001	**.623**	-.017	-.029	.015	-.309	.131	-.131	-.147	-.111	.101	-.373
S7 ความปลอดภัยทางสังคมในรัศมี 500 เมตร	.256	.086	**.709**	.050	.034	.103	.018	-.096	.152	-.186	-.231	.138	.251
U4 ความหนาแน่นสาธารณูปการของเมือง	.244	.150	.157	**.672**	-.016	-.053	-.222	-.069	.037	-.258	.195	.058	.206
U1 ความหนาแน่นอาคาร	.325	.421	-.013	**.529**	-.183	-.149	-.280	.102	.288	-.040	.244	.130	.088
I1 ความหนาแน่นของแต่ละประเภทอาคาร	.247	.389	-.235	**.588**	-.211	-.094	-.251	-.080	.281	-.071	.219	.120	-.080

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	ความหลากหลายกลุ่มผู้ใช้งาน	การอำนวยความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	บริบทด้านการค้าและบริการ	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง
I2 ความหนาแน่นของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน	.016	.114	-.038	**.886**	-.091	.132	.110	-.028	.031	.165	-.144	-.079	-.042
S3 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้	.128	.249	.023	**.551**	.167	.003	-.432	.029	-.333	.281	-.056	.186	.213
S5 สุขภาพร่างกายและจิตใจ	.089	.281	.067	**.821**	-.150	-.014	.086	-.047	.162	.152	-.094	-.062	-.071
S6 การศึกษาและการเรียนรู้	.087	.202	.035	**.640**	.133	.134	-.196	-.111	-.204	-.291	.143	-.119	.095
U3 ความหนาแน่นสาธารณูปโภคของเมืองในรัศมี 500 เมตร	.183	.073	-.001	-.118	**.767**	-.034	.068	-.090	.038	.104	-.041	-.043	-.078
I4 ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมืองในรัศมี 500 เมตร	-.013	-.021	.171	.069	**.421**	-.178	.056	-.056	-.157	-.191	-.139	.219	-.408
S4 อาหารและพื้นที่ทำกินในรัศมี 500 เมตร	.048	.108	-.078	-.059	**.733**	.014	.004	.094	.029	-.022	.003	.040	.065

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	ความหลากหลายกลุ่มผู้ใช้งาน	การอำนวยความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	ปริบทด้านการค้าและบริการ	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง
S11 อุณหภูมิพื้นผิว	.127	.221	-.001	.135	-.099	**.832**	.013	.024	.076	.024	-.065	.066	-.138
S11 อุณหภูมิพื้นผิวในรัศมี 500 เมตร	.169	.555	.119	-.050	-.076	**.669**	.110	-.065	-.133	.116	.041	.015	-.110
S2 มูลค่าที่ดิน	.176	-.089	.071	.095	-.067	.037	**-.813**	-.021	-.109	-.046	.006	.110	.061
I3 ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	.038	.053	.003	-.009	-.037	-.049	.022	**.906**	.041	.040	.062	.014	.060
I3 ความหนาแน่นของพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมทางในรัศมี 500 เมตร	.260	-.065	.256	-.193	.049	.092	.057	**.791**	.040	-.065	-.029	-.002	-.130
U3 ความหนาแน่นสาธารณูปโภคของเมือง	.186	-.090	.082	-.028	.417	.111	.046	-.037	**.571**	.235	.072	-.043	-.005
S1 ความเจริญด้านการค้าและบริการ	.296	.294	.006	.280	-.078	-.103	.050	.273	**.696**	-.137	.029	.037	-.028

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การจัดกลุ่มปัจจัย

ปัจจัย	กลุ่มปัจจัยใหม่												
	การใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร	ความหลากหลายกลุ่มผู้ใช้งาน	การอำนวยความสะดวกสบาย	การส่งเสริมคุณภาพชีวิต	ความหนาแน่นของพื้นที่สาธารณูปโภคสาธารณูปการ	โครงข่ายพื้นที่สีเขียว	มูลค่าที่ดิน	พื้นที่รองรับกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม	บริบทด้านการค้าและบริการ	ความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การเข้าถึงอาหารและพื้นที่ทำกิน	ความปลอดภัยจากพิบัติทางธรรมชาติ	องค์ประกอบทางจินตภาพเมือง
S3 ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ในรัศมี 500 เมตร	.284	.224	.290	.169	.289	.100	.130	-.075	-.020	**.593**	-.127	-.021	-.086
S4 อาหารและพื้นที่ทำกิน	.006	-.160	.116	.034	-.049	-.027	.005	.034	.032	-.044	**.877**	.082	.024
S8 ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ	-.055	-.164	-.056	.136	-.101	-.119	.074	-.017	-.019	.095	-.127	**-.819**	.007
S8 ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติในรัศมี 500 เมตร	.148	.019	-.073	-.190	.268	.470	-.003	-.013	-.015	-.246	.087	**-.525**	-.045
I4 ความหลากหลายขององค์ประกอบทางจินตภาพเมือง	.113	.082	.155	.064	-.003	-.184	-.055	-.022	-.050	-.072	-.008	.044	**.774**

Rotated Component Matrix[a]

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 13 iterations.

ภาคผนวก ค
แบบสำรวจพื้นที่สาธารณะ

วันที่ทำสำรวจ ..../..................../.................... พื้นที่สำรวจ..

แบบสำรวจพื้นที่สาธารณะ

การเก็บข้อมูลในระดับพื้นที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) สำรวจภายนอกพื้นที่สาธารณะ และ 2) การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเป็นพื้นที่ (Sense of place) 7 ด้าน คือ 1) การเข้าถึง (Permeability) 2) ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety) 3) ความไม่ซับซ้อนของพื้นที่ (Legibility) 4) ความยืดหยุ่นของการใช้งาน (Robustness) 5) การตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness) 6) การต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ (Richness) 7) การสะท้อนการมีส่วนร่วมหรือตัวตนของผู้ใช้งาน (Personalization)

1) **<u>แบบสำรวจภายนอกพื้นที่สาธารณะ</u>** ใช้สำรวจภายนอกพื้นที่สาธารณะในรัศมีโดยรอบพื้นนที่ 500 เมตร มุ่งเน้นข้อมูลลักษณะทางกายภาพพื้นที่ โดยมีรายการสำรวจ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ตำแหน่งที่ตั้ง 2) ลักษณะการเข้าถึง 3) รูปแบบและองค์ประกอบสถาปัตยกรรม 4) องค์ประกอบพื้นถิ่นเฉพาะหรือมีความหมายและความสำคัญ 5) ประเภทกิจกรรม 6) ลานโล่งสาธารณะประโยชน์ 7) สิ่งอำนวยความสะดวก และ 8) จุดหมายตา

2) **<u>แบบสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ</u>** มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภายในพื้นที่ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ประเภทพื้นที่สาธารณะ 2) ลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่ 3) ลักษณะการเข้าถึง และ 4) องค์ประกอบในพื้นที่

<u>ส่วนที่ 1:</u> การสำรวจภายนอกพื้นที่สาธารณะ

รายการการสำรวจ							การนำไปวิเคราะห์
1. ตำแหน่งที่ตั้ง							P5
1.1 ที่ตั้ง							
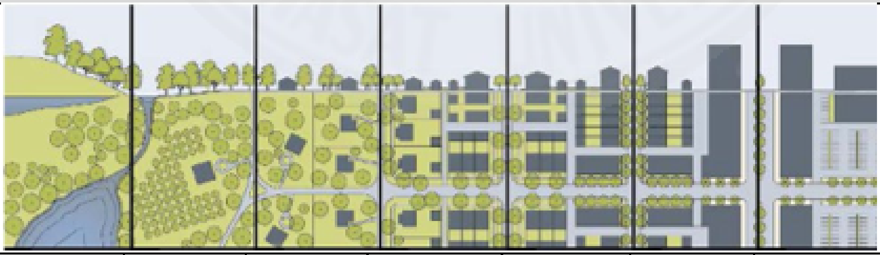							
( ) ธรรมชาติ	( ) ชนบท	( ) ชานเมือง	( ) เขตเมือง	( ) ศูนย์กลางเมือง	( ) ใจกลางเมือง	( ) ย่านพิเศษ (จงเลือกประเภทย่าน)	

1.2 ลักษณะความเป็นย่าน	
( ) ที่พักอาศัย	( ) สำนักงาน/หน่วยงาน
( ) การศึกษา	( ) ศาสนา/ความเชื่อ
( ) โรงพยาบาล/สุขภาพ	( ) ธุรกิจ (ศูนย์การค้า)
( ) ธุรกิจ (ตลาด)	( ) ย่านศูนย์กลางการขนส่ง
( ) เมืองเก่า/ประวัติศาสตร์/อนุรักษ์	( ) อุตสาหกรรม/โกดัง/โรงงาน
( ) พื้นที่สีเขียว	( ) อื่น ๆ ระบุ..

<table>
<tr><td colspan="9">รายการการสำรวจ</td><td>การนำไปวิเคราะห์</td></tr>
<tr><td colspan="9">2. ลักษณะการเข้าถึง</td><td>P1</td></tr>
<tr><td colspan="9">2.1 ประเภทถนน</td><td>P1</td></tr>
<tr><td>ถนน/สาย</td><td>ชื่อถนน</td><td>ความกว้าง (เมตร)</td><td colspan="5">วัสดุผิวถนน</td><td>ภาพ (รหัส)</td><td rowspan="9"></td></tr>
<tr><td>( ) ประธาน</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td>( ) หลัก</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td>( ) รอง</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td>( ) ชุมชน</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td>( ) หมู่บ้าน</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td>( ) ซอย</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td>( ) ตรอก</td><td></td><td></td><td>( ) คอนกรีต</td><td>( ) ลาดยาง</td><td>( ) ดิน</td><td>( ) หิน</td><td>( ) อื่น ๆ คือ ....</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="9">2.2 ความหลากหลายของประเภทการเดินทาง</td><td>P1</td></tr>
<tr><td rowspan="4">ทางบก</td><td colspan="8">( ) รถประจำทาง (รถเมล์) จำนวน...............สาย</td><td rowspan="8"></td></tr>
<tr><td colspan="8">( ) รถตู้ จำนวน...............สาย</td></tr>
<tr><td colspan="8">( ) รถจักรยานยนต์รับจ้าง จำนวน...............วิน</td></tr>
<tr><td colspan="8">( ) อื่น ๆ คือ..จำนวน...............สาย</td></tr>
<tr><td>ทางน้ำ</td><td colspan="8">( ) ท่าเรือ จำนวน...............ท่า</td></tr>
<tr><td rowspan="3">ทางราง</td><td colspan="8">( ) รถไฟ จำนวน...............สถานี</td></tr>
<tr><td colspan="8">( ) รถไฟฟ้า BTS จำนวน...............สถานี</td></tr>
<tr><td colspan="8">( ) รถไฟฟ้าใต้ดิน MRT จำนวน...............สถานี</td></tr>
<tr><td colspan="9">3. รูปแบบและองค์ประกอบสถาปัตยกรรม</td><td>P7</td></tr>
<tr><td colspan="9">3.1 ประเภทอาคารที่มีในพื้นที่</td><td>P7</td></tr>
<tr><td colspan="9">( ) อาคารที่อยู่อาศัย</td><td rowspan="13"></td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td colspan="2">( ) บ้านเดี่ยว</td><td colspan="2">( ) บ้านแฝด</td><td colspan="2">( ) ทาว์นเฮาส์</td><td colspan="2">( ) ห้องแถว</td></tr>
<tr><td colspan="2">( ) หอพัก</td><td colspan="2">( ) คอนโดมิเนียม</td><td colspan="2">( ) โรงแรม</td><td colspan="2">( ) อื่น ๆ คือ ....</td></tr>
<tr><td colspan="9">( ) อาคารพาณิชย์</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">( ) ห้างสรรพสินค้า</td><td colspan="2">( ) ร้านสะดวกซื้อ</td><td colspan="2">( ) ร้านค้า</td><td colspan="2">( ) อื่น ๆ คือ....................</td></tr>
<tr><td colspan="9">( ) สถานศึกษา</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">( ) สถานรับเลี้ยงเด็กอ่อน</td><td colspan="2">( ) โรงเรียน</td><td colspan="2">( ) มหาวิทยาลัย</td><td colspan="2">( ) อื่น ๆ คือ....................</td></tr>
<tr><td colspan="9">( ) อาคารทางศาสนา</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td colspan="2">( ) วัด</td><td colspan="2">( ) โบสถ์</td><td colspan="2">( ) มัสยิด</td><td colspan="2">( ) ศาลเจ้า</td></tr>
<tr><td colspan="2">( ) อื่น ๆ คือ....................</td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
3.2 องค์ประกอบเฉพาะพื้นที่ที่สะท้อนถึงตัวตนของผู้ใช้งาน					P7
( ) ร้านขายของ ประเภทใดต่อไปนี้					
	( ) อาหาร	( ) เครื่องมือ ของใช้	( ) พืชพรรณ	( ) อื่น ๆ คือ	
( ) ร้านอาหารพื้นถิ่น โดยมีประเภทอาหารพื้นถิ่น ดังนี้					
	( ) เหนือ	( ) ใต้	( ) อีสาน	( ) อื่น ๆ คือ.....................	
( ) ร้านอาหารต่างชาติ โดยมีประเภทอาหารต่างชาติ ดังนี้					
	( ) เวียดนาม	( ) ญี่ปุ่น	( ) จีน	( ) แขก เช่น อินเดีย	
รายการการสำรวจ					**การนำไปวิเคราะห์**
3. รูปแบบและองค์ประกอบสถาปัตยกรรม					**P7**
3.2 องค์ประกอบเฉพาะพื้นที่ที่สะท้อนถึงตัวตนของผู้ใช้งาน					P7
	( ) อิตาเลียน	( ) อื่น ๆ คือ			
( ) เรือนไทยพื้นถิ่น โดยมีประเภทเรือนไทยพื้นถิ่น ดังนี้					
	( ) เหนือ	( ) กลาง	( ) ใต้	( ) อีสาน	
( ) อาคารที่มีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมประยุกต์กับต่างชาติ โดยมีประเภทอาคาร ดังนี้					
	( ) จีน	(..) อิสลาม	( ) ตะวันตก	( ) อื่น ๆ คือ.....................	
3.3 รูปแบบความเหมือนกันของกลุ่มอาคาร					P7
ความสูงอาคาร ส่วนใหญ่มีความสูง					
	( ) 1 ชั้น	( ) 2 ชั้น	( ) 3-5 ชั้น	( ) 6-10 ชั้น	
	( ) 11 ชั้นขึ้นไป				
<u>ระดับ</u>ความเกาะกลุ่มของอาคารที่มีความสูงใกล้เคียงกัน					
	( ) มีจำนวนชั้นใกล้เคียงกันแทบทั้งหมด ดูกลมกลืนเป็นอาคารกลุ่มเดียวกัน				
	( ) จำนวนชั้นต่างกัน มีลักษณะการเกาะกลุ่มกันของอาคารประเภทเดียวกัน สามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ ได้				
	( ) จำนวนชั้นแตกต่างกัน ปะปนกันอย่างสะเปะสะปะ ไม่สามารถจัดกลุ่มได้				
<u>รูปแบบ</u>การเกาะกลุ่มของอาคารที่มีความสูงใกล้เคียงกัน					
	( ) ต่อเนื่องเป็นแนวยาว	( ) กระจุกกันเป็นกลุ่ม	( ) ประกอบสองฝั่งถนน		
วัสดุอาคาร ส่วนใหญ่ใช้วัสดุ					
	( ) ไม้	( ) ปูน	( ) อิฐ	( ) กระจก	
	( ) อื่น ๆ คือ				
<u>ระดับ</u>ความเกาะกลุ่มของอาคารที่มีวัสดุชนิดเดียวกัน					
	( ) วัสดุเดียวกันแทบทั้งหมด ดูกลมกลืนเป็นอาคารกลุ่มเดียวกัน				
	( ) วัสดุต่างกัน มีลักษณะการเกาะกลุ่มกันของอาคารประเภทเดียวกัน สามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ ได้				
	( ) วัสดุมีแตกต่างกัน ปะปนกันอย่างสะเปะสะปะ ไม่สามารถจัดกลุ่มได้				
<u>รูปแบบ</u>การเกาะกลุ่มของอาคารที่มีวัสดุชนิดเดียวกัน					
	( ) ต่อเนื่องเป็นแนวยาว	( ) กระจุกกันเป็นกลุ่ม	( ) ประกอบสองฝั่งถนน		
<u>ระดับ</u>ความเกาะกลุ่มของอาคารที่มีหน้าตาคล้ายกัน (หน้าตาอาคาร คือ ขนาดและจำนวนการเจาะช่องหน้าต่าง ประตู)					
	( ) ขนาดและจำนวนช่องเปิดเท่า ๆ กัน แทบทั้งหมด (คลุมโทน) ดูกลมกลืนเป็นอาคารกลุ่มเดียวกัน				
	( ) ขนาดและจำนวนช่องเปิดต่างกัน มีลักษณะการเกาะกลุ่มของอาคารประเภทเดียวกัน สามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ				
	( ) ขนาดและจำนวนช่องเปิดแตกต่างกัน ปะปนกันอย่างสะเปะสะปะ ไม่สามารถจัดกลุ่มได้				

Ref. code: 25615716300024JDM

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
3.3 รูปแบบความเหมือนกันของกลุ่มอาคาร					P7
รูปแบบการเกาะกลุ่มของอาคารที่มีหน้าตาคล้ายกัน					
	( ) ต่อเนื่องเป็นแนวยาว	( ) กระจุกกันเป็นกลุ่ม	( ) ประกอบสองฝั่งถนน		
ระดับความเกาะกลุ่มของอาคารที่มีสีคล้ายกัน					
	( ) สีเดียวกันแทบทั้งหมด (คลุมโทน) ดูกลมกลืนเป็นอาคารกลุ่มเดียวกัน				
	( ) สีต่างกัน มีลักษณะการเกาะกลุ่มกันของอาคารประเภทเดียวกัน สามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ ได้				
	( ) สีแตกต่างกัน ปะปนกันอย่างสะเปะสะปะ ไม่สามารถจัดกลุ่มได้				
รูปแบบการเกาะกลุ่มของอาคารที่มีสีคล้ายกัน					
	( ) ต่อเนื่องเป็นแนวยาว	( ) กระจุกกันเป็นกลุ่ม	( ) ประกอบสองฝั่งถนน		
4. องค์ประกอบพื้นถิ่นเฉพาะหรือมีความหมายและความสำคัญ					P6
( ) พืชพรรณ คือ..					
( ) สัตว์ คือ..					
( ) อาคาร/สิ่งปลูกสร้าง คือ..					
( ) สถานที่ คือ..					
( ) บุคคล คือ..					
( ) อื่น ๆ คือ..					
5. จุดหมายตา					P3
	( ) น้ำพุ	( ) อนุสาวรีย์	( ) อาคาร/สิ่งปลูกสร้าง	( ) ประติมากรรม	
	( ) สะพาน	( ) ต้นไม้ใหญ่	( ) อื่น ๆ คือ....................................		

----------จบรายการการสำรวจภายนอกพื้นที่สาธารณะ----------

Ref. code: 25615716300024JDM

ส่วนที่ 2: การสำรวจภายในพื้นที่สาธารณะ

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
1. ประเภทพื้นที่สาธารณะ					P2
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ประเภทพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ	ชื่อสถานที่ (ระบุลงใน...)	เจ้าของพื้นที่ ( ) รัฐ (ระบุชื่อหน่วยงาน/องค์กรลงใน...)	เจ้าของพื้นที่ ( ) เอกชน (ระบุชื่อหน่วยงาน/บุคคลลงใน...)	ขนาด กว้าง x ยาว (เมตร)	
( ) สวนสาธารณะ	....	....	....	....	
( ) ลานกิจกรรมหรือพลาซา (Plaza)	....	....	....	....	
( ) พื้นที่โล่งรอการพัฒนา (รกร้าง)	....	....	....	....	
( ) ถนนและทางเท้า	....	....	....	....	
( ) พื้นที่โล่งในองค์กร/หน่วยงาน	....	....	....	....	
( ) พื้นที่สถานศึกษา	....	....	....	....	
( ) พื้นที่ศาสนสถาน	....	....	....	....	
( ) พื้นที่ริมน้ำ	....	....	....	....	
( ) ห้างสรรพสินค้า	....	....	....	....	
( ) ตลาด	....	....	....	....	
( ) สถานบริการ เช่น ร้านตัดผม	....	....	....	....	
( ) อื่น ๆ คือ................................	....	....	....	....	
2. ลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่					P5
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) รูปแบบการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ	จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ที่เป็นรายละเอียดของการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ		ความสูง (เมตร)	ภาพ (รหัส)	
( ) ที่โล่ง	ลักษณะพื้นผิว	( ) หญ้า			
		( ) คอนกรีต			
		( ) ลาดยาง			
		( ) ดิน หินผุ			
		( ) อื่น ๆ คือ..			

Ref. code: 25615716300024JDM

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
2. ลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่					**P5**
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) รูปแบบการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ	จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ที่เป็นรายละเอียดของการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ		ความสูง (เมตร)	ภาพ (รหัส)	
( ) ถนน	ประเภท	( ) ถนนสายประธาน กว้าง..........เมตร	-		
		( ) ถนนสายหลัก กว้าง..........เมตร	-		
		( ) ถนนสายรอง กว้าง..........เมตร	-		
		( ) ถนนชุมชน กว้าง..........เมตร	-		
		( ) ถนนเข้าหมู่บ้าน กว้าง..........เมตร	-		
		( ) ถนนซอย/ตรอก กว้าง..........เมตร	-		
	ลักษณะพื้นผิว	( ) คอนกรีต	-		
		( ) ลาดยาง	-		
		( ) ดิน หินผุ	-		
		( ) อื่น ๆ คือ..	-		
( ) แหล่งน้ำ	ประเภท	( ) แม่น้ำ ชื่อ.................กว้าง..........เมตร	-		
		( ) คลอง ชื่อ.................กว้าง..........เมตร	-		
		( ) คูน้ำ กว้าง..........เมตร	-		
		( ) บึง/บ่อ กว้าง..........เมตร	-		
( ) รั้ว	รูปแบบ	( ) ช่องเว้นช่อง			
		( ) ผนังทึบ			
	วัสดุ	( ) พืชพรรณ			
		( ) ไม้			
		( ) ปูน/คอนกรีต			
		( ) ดิน			
		( ) อิฐ			
		( ) อื่น ๆ คือ..			
( ) อาคาร	ประเภท	( ) บ้านพักอาศัย			
		( ) อาคารสำหรับอยู่อาศัย เช่น หอพัก โรงแรม คอนโดมีเนียม ชื่อ..............................			

Ref. code: 25615716300024JDM

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
2. ลักษณะการแบ่งขอบเขตพื้นที่					**P5**
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) รูปแบบการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ	จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ที่เป็นรายละเอียดของการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ		ความสูง (เมตร)	ภาพ (รหัส)	
( ) อาคาร	ประเภท	( ) หน่วยงาน/องค์กร ของรัฐหรือเอกชน ชื่อ			
		( ) ตลาด ชื่อ..			
		( ) ห้างสรรพสินค้า ชื่อ..................................			
		( ) สถานศึกษา ชื่อ			
		( ) ศาสนสถาน ชื่อ..			
		( ) อื่น ๆ ชื่อ			
( ) ต้นไม้	ประเภท	( ) ไม้ยืนต้น			
		( ) ไม้ดอก			
		( ) ไม้ประดับ			
( ) อื่น ๆ คือ......................................	ระบุ......................	ระบุ..			
3. ลักษณะการเข้าถึง					**P1**
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) รูปแบบการแบ่งขอบเขตพื้นที่สาธารณะที่สำรวจ และทำเครื่องหมาย X ทับประเภทรูปแบบทางเข้าพื้นที่สาธารณะ หรือ แสดงภาพประกอบเพิ่มเติมในช่องว่าง					

( ) 1 ทาง			
กลาง	ด้านข้าง	มุมข้าง	เบี่ยง

( ) 2 ทาง			
กลาง	ด้านข้าง	มุมข้าง	เบี่ยง

( ) 3 ทาง			
กลาง	ด้านข้าง	มุมข้าง	เบี่ยง

( ) 4 ทาง			
กลาง	ด้านข้าง	มุมข้าง	เบี่ยง

( ) อื่น ๆ คือ.................... (แสดงภาพประกอบในตาราง)			
กลาง	ด้านข้าง	มุมข้าง	เบี่ยง

Ref. code: 25615716300024JDM

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
4. องค์ประกอบในพื้นที่					
4.1 สิ่งอำนวยความสะดวก					P5
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ประเภทพื้นที่ใช้สอยที่มีในพื้นที่สำรวจ	จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) และกรอกข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของพื้นที่ใช้สอยแต่ละประเภทลงใน ...		จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง <u>ไม่มี</u> หรือ <u>มี</u> การออกแบบที่สื่อถึงความหมาย/ความสำคัญของพื้นที่		
			ไม่มี	มี (ทำเครื่องหมาย √ ใน ( ) ลักษณะที่มี และระบุข้อมูลที่จำเป็นลงใน ...)	
( ) ที่นั่งพัก	ประเภท	( ) เคลื่อนย้ายได้		( ) ใช้วัสดุพื้นถิ่นที่มีในพื้นที่ ( ) ตำแหน่ง/รูปแบบการจัดวางที่นั่งพักมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนที่นั่งมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ( ) ขนาดที่นั่งพักมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่พิเศษ เช่น สูง-ต่ำ ตามสัดส่วนคนในพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ..	
		( ) ไม่สามารเคลื่อนย้ายได้			
	การจัดเรียง	( ) เดี่ยว/กระจาย			
		( ) กลุ่ม			
	วัสดุ	( ) วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ หวาย			
		( ) อิฐ หิน ปูน คอนกรีต			
		( ) วัสดุสังเคราะห์ เช่น ไม้เทียม			
		( ) พลาสติก			
( ) จุด/ป้ายให้ข้อมูล	จำนวน..........จุด			( ) การออกแบบตกแต่งจุด/ป้ายให้ข้อมูลให้มีลวดลายสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความหมายของพื้นที่ ( ) ข้อมูลบนป้ายมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ..	
( ) ห้องน้ำสาธารณะ	จำนวน.......หลัง			( ) ที่ตั้งอาคารสื่อถึงความหมายความสำคัญของพื้นที่ ( ) ที่ตั้งอาคารนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) ลักษณะอาคารรวมทั้งองค์ประกอบของอาคารถูกออกแบบหรือตกแต่งสื่อถึงความสำคัญของพื้นที่ เช่น ทรงหลังคา เสา ขอบประตู หน้าต่าง วัสดุ สีอาคาร เป็นต้น ( ) จำนวนอาคารสื่อถึงความหมายความสำคัญของพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ..	

Ref. code: 25615716300024JDM

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
4. สิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่					P5
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ประเภท พื้นที่ใช้สอยที่มีในพื้นที่สำรวจ	จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) และกรอกข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของพื้นที่ใช้สอยแต่ละประเภทลงใน ...		จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง ไม่มี หรือ มี การออกแบบที่สื่อถึงความหมาย/ความสำคัญของพื้นที่		
			ไม่มี	มี (ทำเครื่องหมาย √ ใน ( ) ลักษณะที่มี และระบุข้อมูลที่จำเป็นลงใน ...)	
( ) จุดเติมน้ำดื่ม	จำนวน..........จุด			( ) การออกแบบตกแต่งสื่อถึงความหมายของพื้นที่ ( ) ตำแหน่งวางมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ( ) ตำแหน่งวางนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ...	
( ) จุดรักษาความปลอดภัย	จำนวน..........จุด			( ) การออกแบบตกแต่งสื่อถึงความหมายของพื้นที่ ( ) ตำแหน่งที่ตั้งมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ ( ) ตำแหน่งที่ตั้งนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของ พื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ...	
( ) ที่จอดจักรยาน	จำนวน.........คัน			( ) ตำแหน่งที่ตั้งมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น บุคคลสำคัญสร้าง ( ) การตกแต่ง เช่น วัสดุ/ลวดลาย/สัญลักษณ์	
( ) ดวงไฟ/เสาไฟ	จำนวน..........จุด			( ) การออกแบบตกแต่งสื่อถึงความหมายของพื้นที่ ( ) ตำแหน่ง/รูปแบบการจัดวางดวงไฟ/เสาไฟ ( ) อื่น ๆ คือ...	
( ) ถังขยะ	จำนวน..........ถัง	( ) มากจนไม่สามารถระบุจำนวนได้		( ) ตำแหน่ง/รูปแบบการจัดวางถังขยะ ( ) รูปแบบ/ลวดลาย/สัญลักษณ์ของถังขยะ เช่น สีประจำย่าน ( ) อื่น ๆ คือ...	
	ประเภท	( ) แยกประเภทขยะ ( ) ไม่แยกประเภทขยะ			

Ref. code: 25615716300024JDM

รายการการสำรวจ					การนำไปวิเคราะห์
4. องค์ประกอบในพื้นที่					
จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) ประเภทพื้นที่ใช้สอยที่มีในพื้นที่สำรวจ	จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ( ) และกรอกข้อมูลที่เป็นรายละเอียดของพื้นที่ใช้สอยแต่ละประเภทลงใน ...		จงทำเครื่องหมาย √ ลงใน ช่อง <u>ไม่มี</u> หรือ <u>มี</u> การออกแบบที่สื่อถึงความหมาย/ความสำคัญของพื้นที่		
			ไม่มี	มี (ทำเครื่องหมาย √ ใน ( ) ลักษณะที่มี และระบุข้อมูลที่จำเป็นลงใน ...)	
( ) ลานจอดรถรวม	จำนวน.....หน่วย			( ) ตำแหน่งลานจอดมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น บุคคลสำคัญสร้าง ( ) การตกแต่ง เช่น วัสดุ/ลวดลาย/สัญลักษณ์	
	ขนาด	กว้าง.......... เมตร x ยาว.......... เมตร			
( ) สนามเด็กเล่น	ขนาด	กว้าง.......... เมตร x ยาว.......... เมตร		( ) ตำแหน่งสนามมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น บุคคลสำคัญสร้าง ( ) ตำแหน่งสนามนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนพื้นสนาม ( ) รูปแบบ/ลักษณะของเครื่องเล่น ( ) อื่น ๆ คือ..	
	ลักษณะพื้นผิว	( ) ลานดิน/ทราย/กรวด			
		( ) เทพื้นปูน/คอนกรีต			
		( ) สนามหญ้า			
( ) ลานกิจกรรมกลางแจ้ง	ขนาด	กว้าง.......... เมตร x ยาว.......... เมตร		( ) ตำแหน่งลานกิจกรรมมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น บุคคลสำคัญสร้าง ( ) ตำแหน่งลานกิจกรรมนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนพื้นลานกิจกรรม ( ) อื่น ๆ คือ..	
	ลักษณะกิจกรรม	( ) ดนตรี			
		( ) กีฬา			
		( ) ศิลปะ			
		( ) ความเชื่อและศาสนา			
		( ) การศึกษาและเรียนรู้			
		( ) การพักผ่อน/พักคอย			
		( ) แลกเปลี่ยนสินค้า			
		( ) เป็นจุดหมายตา/ชมวิว			
		( ) การเมืองเพื่อการแสดงพลังประชาชน			
		( ) กิจกรรมหมุนเวียน เช่น การจัดงานประจำปี			

Ref. code: 25615716300024JDM

( ) สนามกีฬากลางแจ้ง	ขนาด	กว้าง......... เมตร x ยาว......... เมตร		( ) ตำแหน่ง/การก่อสร้างสนามมีความหมายความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น บุคคลสำคัญสร้าง ( ) ตำแหน่งสนามนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญ ( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนพื้นสนามสื่อถึงความหมายของพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ...	
	ประเภทกีฬา	( ) ตะกร้อ			
		( ) วอลเลย์บอล			
		( ) ฟุตบอล			
		( ) เทนนิส			
		( ) เปตอง			
		( ) อื่น ๆ คือ..			
( ) สวนหย่อม	ขนาด	กว้าง......... เมตร x ยาว......... เมตร		( ) ตำแหน่งสวนมีความหมาย/ความสำคัญเกี่ยวกับที่มาหรือประวัติศาสตร์ของพื้นที่ เช่น บุคคลสำคัญสร้าง ( ) ตำแหน่งสวนนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) รูปแบบการจัดสวนสื่อถึงความหมาย/ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ( ) พืชพรรณ/องค์ประกอบตกแต่งสื่อถึงความหมาย/ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เช่น พรรณไม้ท้องถิ่น ประติมากรรมรูปปั้นบุคคลสำคัญในพื้นที่ เป็นต้น ( ) อื่น ๆ คือ...	
	องค์ประกอบตกแต่ง	( ) ไม้ดอก			
		( ) ไม้ประดับ			
		( ) ไม้ยืนต้น			
		( ) น้ำตก			
		( ) บ่อน้ำ			
		( ) ประติมากรรม			
		( ) อื่น ๆ คือ			
( ) อาคาร..	การใช้ประโยชน์	( ) ห้องสมุด		( ) ตำแหน่งที่ตั้งอาคารสื่อถึงความหมาย/สำคัญของพื้นที่ ( ) ตำแหน่งที่ตั้งอาคารนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) ลักษณะอาคารรวมทั้งองค์ประกอบของอาคารถูกออกแบบหรือตกแต่งสื่อถึงความสำคัญของพื้นที่ เช่น ทรงหลังคา เสา ขอบประตู หน้าต่าง วัสดุ สี เป็นต้น ( ) จำนวนอาคารสื่อถึงความหมายความสำคัญของพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ...	
		( ) พิพิธภัณฑ์			
		( ) ศูนย์การศึกษา/เรียนรู้			
		( ) ร้านค้า			
		( ) ร้านขายของฝาก			
		( ) อาคารกีฬา			
		( ) อาคารที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์			
		( ) อื่น ๆ คือ..			
( ) สถานที่..	การใช้ประโยชน์	( ) พักผ่อน		( ) ตำแหน่งที่ตั้งสื่อถึงความหมายความสำคัญของพื้นที่ ( ) ตำแหน่งที่ตั้งนำสายตาไปสู่มุมมองที่สำคัญของพื้นที่ ( ) พื้นที่ถูกออกแบบ/ตกแต่งสื่อถึงความสำคัญของพื้นที่ ( ) จำนวนอาคารสื่อถึงความหมายความสำคัญของพื้นที่ ( ) อื่น ๆ คือ...	
		( ) การศึกษา/เรียนรู้			
		( ) การค้า			
		( ) ทัศนียภาพและความงาม			
		( ) กีฬา			
		( ) คุณค่าทางประวัติศาสตร์			

Ref. code: 25615716300024JDM

4.5 ทางสัญจรในพื้นที่							P1
( ) ทางเดินเท้า	ขนาดทาง	กว้าง......... เมตร				( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนผิวทาง	
	ประเภท	( ) เฉพาะสำหรับเดินเท้า				( ) ความกว้าง/ยาว สื่อถึงความสำคัญของพื้นที่	
		( ) รวมกับการสัญจรประเภทอื่น				( ) การใช้วัสดุ/สี บนผิวทาง	
	วัสดุผิวทาง	( ) คอนกรีต	( ) ลาดยาง	( ) ดิน หินผุ		( ) อื่น ๆ คือ..	
		( ) อื่น ๆ คือ...					
( ) ทางจักรยาน	ขนาดทาง	กว้าง......... เมตร				( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนผิวทาง	
	ประเภท	( ) เฉพาะสำหรับจักรยาน				( ) ความกว้าง/ยาว สื่อถึงความสำคัญของพื้นที่	
		( ) รวมกับการสัญจรประเภทอื่น				( ) การใช้วัสดุ/สี บนผิวทาง	
	วัสดุผิวทาง	( ) คอนกรีต	( ) ลาดยาง	( ) ดิน หินผุ		( ) อื่น ๆ คือ..	
		( ) อื่น ๆ คือ...					
( ) ทางยานยนต์	ขนาดทาง	กว้าง......... เมตร				ลวดลาย/สัญลักษณ์บนผิวทาง	
	ประเภท	( ) เฉพาะสำหรับเครื่องยนต์				( ) ความกว้าง/ยาว สื่อถึงความสำคัญของพื้นที่	
		( ) รวมกับการสัญจรประเภทอื่น				( ) การใช้วัสดุ/สี บนผิวทาง	
	วัสดุผิวทาง	( ) คอนกรีต	( ) ลาดยาง	( ) ดิน หินผุ		( ) อื่น ๆ คือ..	
( ) ทางคนพิการ	ขนาดทาง	กว้าง......... เมตร				( ) ลวดลาย/สัญลักษณ์บนผิวทาง	
	ประเภท	( ) เฉพาะสำหรับคนพิการ				( ) ความกว้าง/ยาว สื่อถึงความสำคัญของพื้นที่ เช่น จำนวนบุคคลสำคัญในพื้นที่ เป็นต้น	
		( ) รวมกับการสัญจรประเภทอื่น					
	วัสดุผิวทาง	( ) คอนกรีต	( ) ลาดยาง	( ) ดิน หินผุ		( ) การใช้วัสดุ/สี บนผิวทาง ( ) อื่น ๆ คือ..	
		( ) อื่น ๆ คือ...					

คำอธิบายรหัสการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความเป็นพื้นที่ (Sense of place)

P1 คือ การเข้าถึง (Permeability)

P2 คือ ความหลากหลายในด้านการใช้งาน (variety)

P3 คือ ความไม่ซับซ้อนของพื้นที่ (Legibility)

P4 คือ ความยืดหยุ่นของการใช้งาน (Robustness)

P5 คือ การตีความการสื่อความหมายของพื้นที่ (Visual appropriateness)

P6 คือ การต่อยอดการมีความรู้สึกร่วมในพื้นที่ (Richness)

P7 คือ การสะท้อนการมีส่วนร่วมหรือตัวตนของผู้ใช้งาน (Personalisation)

Ref. code: 25615716300024JDM

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามการใช้พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล

วันที่ทำแบบสอบถาม ..../................../.................. พื้นที่สำรวจ..............................

แบบสอบถามการใช้พื้นที่สาธารณะในระดับบุคคล

หัวข้อวิจัย: การสรรค์สร้างพื้นที่สาธารณะชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์เชิงสังคมอย่างยั่งยืน

An Approach to Promote Creative Urban Public Space for Sustaining Social Identity

ผู้ทำวิจัย: นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน นักศึกษาปริญญาเอก สหวิทยาการสภาพแวดล้อมสรรค์สร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ติดต่อ: E-mail: chompooploy2012@gmail.com

พื้นที่สาธารณะในงานวิจัยนี้เป็นพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน เป็นพื้นที่สาธารณะในบริบทของไทย โดยใช้กรุงเทพมหานครเป็นพื้นที่ศึกษา และแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับผัง ระดับพื้นที่ และระดับบุคคล

1) ระดับผัง (Macro level): ศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับการออกแบบและวางผังในระบบเมือง และคัด-กรองพื้นที่สาธารณะที่มีคุณสมบัติทั้ง 4 ด้าน (ความเป็นเมือง ความสร้างสรรค์ อัตลักษณ์ และความยั่งยืน) รวมถึงจัดกลุ่มประเภทพื้นที่ โดยการวิเคราะห์พื้นที่ผ่านเครื่องมือสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS)

2) ระดับพื้นที่ (Meso level): ศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับบริบทแวดล้อมโดยรอบ อันเป็นพื้นที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ และบริบทภายในพื้นที่สาธารณะเอง โดยการสำรวจลักษณะทางกายภาพของแต่ละพื้นที่ ที่ได้มาจาก การคัด-กรองในระดับผัง (ในข้อ 1)

3) ระดับบุคคล (Micro level): ศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่สาธารณะกับผู้ใช้พื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่ ในแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความหลากหลาย จากพื้นที่ซึ่งได้คัดกรองในข้อ 2

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษานี้จะถูกนำเสนอ (หรือเสนอแนะ) เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมไทยให้เกิดความยั่งยืน โดยพิจารณาตั้งแต่วิถีชีวิตและการใช้พื้นที่ของประชากรเมือง รวมถึงความสอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมเมือง และความเหมาะสมกับการออกแบบและวางผังเมืองของไทย

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับบุคคล (Micro level) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะที่สะท้อนถึงการมีความรู้สึกถึงการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Sense of belonging) ของผู้ใช้งาน ทั้งนี้ แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ *ส่วนที่ 1:* ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และ *ส่วนที่ 2:* ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ

กรุณาตอบทั้งสองส่วนและครบทุกข้อ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม *(ข้อมูลของท่านจะถูกใช้ในงานวิจัยนี้เท่านั้น)*

1.1 ข้อมูลส่วนตัว

1.1.1 เพศ	( ) ชาย	( ) หญิง	( ) อื่น ๆ ระบุ...	
1.1.2 สถานภาพ	( ) โสด	( ) สมรส	( ) หย่าร้าง	
1.1.3 อายุ	( ) ต่ำกว่า 18 ปี	( ) 19-29 ปี	( ) 30 - 60 ปี	( ) 61 ปีขึ้นไป
1.1.4 ศาสนา	( ) พุทธ	( ) คริสต์	( ) อิสลาม	( ) อื่น ๆ ระบุ..........
1.1.5 การศึกษา	( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี	( ) ปริญญาตรี	( ) สูงกว่าปริญญาตรี	
1.1.6 อาชีพ	( ) แม่บ้าน	( ) นักเรียน/นักศึกษา	( ) พนักงานของรัฐ	( ) พนักงานเอกชน
	( ) ธุรกิจส่วนตัว	( ) อิสระ	( ) ว่างงาน	

1.1.7 รายได้ต่อเดือน (บาท)

( ) ต่ำกว่า 15,000 ( ) 15,001 - 30,000 ( ) 30,001 – 50,000 ( ) 50,000 – 80,000

( ) 80,000 – 100,000 ( ) มากกว่า 100,000

1.2 ที่อยู่อาศัยและลักษณะการอยู่อาศัย

1.2.1 ที่อยู่ปัจจุบันของท่านคือเขต/อำเภอ...จังหวัด...

1.2.2 ท่านอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยในข้อ 1.2.1 มาแล้วเป็นระยะเวลาเท่าไร

( ) ไม่เกิน 1 ปี ( ) เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี

( ) เกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี ( ) เกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 20 ปี

( ) เกิน 20 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี ( ) เกิน 30 ปี

1.2.3 ท่านมีแนวโน้มที่จะย้ายที่อยู่อาศัยในข้อ 1.2.1 หรือไม่

( ) ไม่มี ( ) มีแนวโน้มที่จะย้ายภายใน 1 ปีนี้

( ) มีแนวโน้มที่จะย้ายภายในเกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปีนี้ ( ) มีแนวโน้มที่จะย้ายภายในเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปีนี้

( ) มีแนวโน้มที่จะย้ายภายในเกิน 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปีนี้ ( ) มีแนวโน้มที่จะย้ายแต่ยังไม่สามารถระบุช่วงเวลาได้

1.2.4 หากท่านจะต้องย้ายที่อยู่อาศัยในข้อ 1.2.1 ท่านคิดว่าเนื่องมาจากสาเหตุใดต่อไปนี้ (เลือกตอบ 1 ข้อ ที่สำคัญที่สุด)

( ) สภาพสังคมโดยรอบ เช่น กลุ่มคนที่อยู่อาศัยในละแวกบ้านปัจจุบันรบกวนหรือสร้างความรำคาญ เป็นต้น

( ) สภาพเศรษฐกิจ เช่น มูลค่าที่ดินที่อยู่ปัจจุบันไม่ขึ้นราคา ทำเลที่ตั้งไม่สามารถต่อยอดทำธุรกิจใด ๆ ได้ เป็นต้น

( ) สิ่งแวดล้อม เช่น มีฝุ่น กลิ่น เสียง ที่สร้างความคาญและอาจเกิดผลเสียต่อสุขภาพในอนาคตได้ เป็นต้น

( ) ความสะดวกสบายด้านการเดินทาง เช่น ที่อยู่ปัจจุบันเดินทาง/เข้าถึงยาก ไกลจากถนนหลักหรือท่ารถ เป็นต้น

( ) ความสะดวกด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ห่างไกลจากตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น

( ) ความสะดวกจากการทำงาน เช่น ที่อยู่ปัจจุบันไกลจากที่ทำงาน เป็นต้น

( ) ความสะดวกสบายของครอบครัว เช่น ที่อยู่ปัจจุบันไกลจากบ้านพ่อแม่ โรงเรียนลูก เป็นต้น

( ) อื่น ๆ ระบุ...

1.2.5 ท่านพิจารณาส่วนประกอบใดต่อไปนี้ในการเลือกที่อยู่อาศัยใหม่ของท่านมี (เลือกตอบ 1 ข้อ ที่สำคัญที่สุด)

( ) สภาพสังคมโดยรอบ เช่น มีกลุ่มคนที่อยู่อาศัยในละแวกบ้าน เป็นต้น

( ) สภาพเศรษฐกิจ เช่น มูลค่าที่ดิน การค้าหรือลงทุนได้ในอนาคต เป็นต้น

( ) สิ่งแวดล้อม เช่น มีสวนสาธารณะ มีพื้นที่สีเขียว เป็นต้น

( ) ความสะดวกสบายด้านการเดินทาง เช่น อยู่ใกล้สถานีรถไฟฟ้า เป็นต้น

( ) ความสะดวกด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เช่น ใกล้โรงเรียน ตลาด โรงพยาบาล เป็นต้น

( ) ความสะดวกจากการทำงาน เช่น ใกล้ที่ทำงาน เป็นต้น

( ) ความสะดวกสบายของครอบครัว เช่น ใกล้บ้านพ่อแม่ โรงเรียนลูก เป็นต้น

( ) อื่น ๆ ระบุ...

ส่วนที่ 2: พฤติกรรมการใช้พื้นที่สาธารณะ

2.1 การเข้าใช้พื้นที่

2.1.1 ท่านมาพื้นที่แห่งนี้เป็นครั้งที่ (ระบุจำนวนครั้ง)...

2.1.2 โดยปกติท่านเข้าใช้พื้นที่แห่งนี้กับใคร

( ) คนเดียว ( ) แฟน

( ) เพื่อน จำนวน..............คน ( ) ครอบครัว จำนวน..............คน

( ) สัตว์เลี้ยง จำนวน..............ตัว ( ) อื่น ๆ ระบุ..

2.1.3 โดยปกติท่านจึงมาที่พื้นที่แห่งนี้เพื่อวัตุประสงค์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) ไม่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนหรือมาโดยบังเอิญ เช่น มีคนชวนมา แวะพักระหว่างทางที่ไปที่อื่น เป็นต้น

( ) ทำงาน/ปฏิบัติภารกิจ/ทำธุระต่าง ๆ เช่นทำธุรกรรมทางการเงิน จ่ายค่าน้ำ – ไฟฟ้า เป็นต้น

( ) พักผ่อน/ท่องเที่ยว/เยี่ยมชมสถานที่

( ) พบปะเพื่อนฝูง/นัดเจอกับเพื่อน ๆ

( ) ทำกิจกรรมทางสังคม เช่น กีฬากระชับความสัมพันธ์ของหน่วยงาน/ชุมชน ที่จัดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

( ) ทำกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา เช่น สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นที่ ทำบุญครบรอบปี ที่จัดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

( ) ทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ เช่น ร่วมจัดนิทรรศการหมุนเวียน อบรมงานฝีมือ ที่จัดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

( ) ทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย เช่น ถนนคนเดิน ตลาดนัด มหกรรมสินค้าราคาถูก ที่จัดขึ้นในพื้นที่

( ) ทำกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร เช่น รอรถโดยสารประจำทาง

( ) ทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต เช่น ออกกำลังกาย

( ) ทำกิจกรรมบันเทิง เช่น ร่วมแสดงดนตรีสด เกมร่วมสนุกชิงรางวัล ที่จัดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

( ) ทำกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม เช่น ปฏิบัติธรรม ทำการแสดงดนตรี/เครื่องแต่งกาย ที่จัดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

( ) ทำกิจกรรมประจำปี เช่น ร่วมงานปีใหม่ สงกรานต์ ที่จัดขึ้นในพื้นที่แห่งนี้

( ) ทำกิจกรรมทางการเมือง เช่น การใช้เป็นพื้นที่ลงคะแนนเลือกตั้ง การลงประชามติของชุมชน ที่จัดขึ้นในพื้นที่

( ) อื่น ๆ ระบุ..

2.2 เวลาในการใช้พื้นที่

2.2.1 ท่านใช้เวลาในพื้นที่แห่งนี้ (ถ้าเคยมาหลายครั้งให้พิจารณาที่ระยะเวลาที่ใช้ส่วนใหญ่) นานเท่าไร

( ) ไม่เกิน 15 นาที ( ) เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที

( ) เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง ( ) เกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง

( ) เกิน 3 ชั่วโมง

2.2.2 ความถี่ในการเข้าใช้พื้นที่แห่งนี้

( ) ทุกวัน ( ) วันเว้นวัน ( ) 3-5 วัน/สัปดาห์ ( ) สัปดาห์ละครั้ง

( ) เดือนละครั้ง ( ) ปีละครั้ง ( ) เฉพาะวันหยุด เช่น สุดสัปดาห์ วันหยุดนักขัตฤกษ์

( ) ไม่สามารถระบุได้ หากมีความจำเป็นต้องเข้ามาในพื้นที่ก็จะเข้ามา

2.2.3 ท่านเข้ามาใช้พื้นที่แห่งนี้ในช่วงเวลาใดต่อไปนี้ (ถ้าเคยมาหลายครั้งให้พิจารณาที่ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่เข้าใช้)

( ) 05.00-08.00 น. ( ) 08.01-12.00 น. ( ) 12.01-16.00 น. ( ) 16.01-20.00 น.

( ) 20.01-24.00 น. ( ) 24.01-04.59 น.

2.3 ท่านเข้าถึงพื้นที่แห่งนี้ด้วยวิธีการใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) เดินเท้า ( ) จักรยาน ( ) จักรยานยนต์ ( ) รถยนต์ส่วนตัว

( ) รถไฟลอยฟ้า (BTS) ( ) รถไฟใต้ดิน (MRT) ( ) รถไฟ ( ) เรือ

( ) รถประจำทาง ( ) อื่น ๆ ระบุ..

***ส่วนที่ 3*:** ทัศนคติเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ

3.1 ท่านทราบข้อมูล/รู้จักสถานที่แห่งนี้ได้อย่างไร

( ) ไม่รู้จักและไม่เคยได้ยินชื่อที่นี่มาก่อน

( ) ไม่รู้จักแต่เคยได้ยินชื่อ/คำบอกเล่าจากบุคคล วิทยุ โทรทัศน์ อินเตอร์เน็ต

( ) รู้จัก/เคยค้นหาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น อินเตอร์เน็ต หนังสือ นิตยสาร เป็นต้น

3.2 ท่านคิดว่าพื้นที่แห่งนี้มีบทบาท/ลักษณะที่โดดเด่นตรงข้อใดต่อไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เช่น ทำธุระต่าง ๆ

( ) รองรับการพักผ่อน/ผ่อนคลาย เช่น การเดินเที่ยวเล่น ท่องเที่ยว

( ) รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การพบปะพูดคุย/นัดเจอผู้คน

( ) รองรับกิจกรรมทางสังคม เช่น กีฬากระชับความสัมพันธ์ของหน่วยงาน/ชุมชน

( ) รองรับกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา เช่น สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพื้นที่ ทำบุญครบรอบปี

( ) รองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ เช่น จัดนิทรรศการหมุนเวียน อบรมงานฝีมือ

( ) รองรับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย เช่น ถนนคนเดิน ตลาดนัด มหกรรมสินค้าราคาถูก

( ) รองรับกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร เช่น ถูกใช้เป็นจุดนัดพบ/พักคอย ด้านการเดินทาง

( ) การส่งเสริมทัศนียภาพและความงามของเมือง เช่น ถูกใช้เป็นจุดหมายตา (Landmark) ของเมือง

( ) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น ออกกำลังกาย

( ) รองรับกิจกรรมบันเทิง เช่น การแสดงดนตรีสด เกมร่วมสนุกชิงรางวัล

( ) รองรับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม เช่น ทำการแสดงดนตรี/เครื่องแต่งกาย/อาหาร พื้นถิ่น

( ) รองรับกิจกรรมประจำปี เช่น งานปีใหม่ สงกรานต์

( ) รองรับกิจกรรมทางการเมือง เช่น การใช้เป็นพื้นที่ลงคะแนนเลือกตั้ง การลงประชามติของชุมชน

( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.3 ความหมาย/ความสำคัญของพื้นที่

3.3.1 ท่านมีความผูกผันใดกับพื้นที่แห่งนี้ (เลือกตอบ 1 ข้อ)

( ) ไม่มี

( ) มี/เป็นพื้นที่ที่มาบ่อย ๆ เช่น เป็นที่เรียน/ทำงาน/พักผ่อน เป็นต้น

( ) มี/เคยเห็นหรือผ่านสถานที่นี้บ่อย ๆ เช่น เดินทางผ่านไปเรียนหรือทำงาน เป็นต้น

( ) มี/ มีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่ เช่น เป็นสถานที่มาฉลองวันได้งานใหม่ เป็นสถานที่พบรัก เป็นต้น

( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.4 หากท่านได้ยินชื่อพื้นที่นี้ขึ้นมา ท่านจะมีจินตนาการหรือภาพจำอย่างไร *ยกตัวอย่าง เมื่อได้ยินชื่อ “ย่านเยาวราช” จะปรากฏภาพจำเป็นย่านคนจีน อาหารหลากหลาย ความคึกคัก เป็นต้น*

3.4.1 ลักษณะเฉพาะย่านของพื้นที่ (เลือกตอบ 1 ข้อ ที่มีลักษณะชัดเจนที่สุด)

( ) ไม่มีลักษณะเฉพาะ ( ) ย่านที่พักอาศัย

( ) ย่านสำนักงาน ( ) ย่านการศึกษา

( ) ย่านศาสนา/ความเชื่อ ( ) ย่านโรงพยาบาล/สุขภาพ

( ) ย่านศูนย์การค้า ( ) ย่านตลาด

( ) ย่านศูนย์กลางการขนส่ง ( ) ย่านเมืองเก่า/ประวัติศาสตร์/อนุรักษ์

( ) ย่านอุตสาหกรรม/โกดัง/โรงงาน ( ) ย่านพื้นที่สีเขียว

( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.4.2 ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้งาน (เลือกตอบ 1 ข้อ ที่มีลักษณะชัดเจนที่สุด)

( ) ไม่มีลักษณะเฉพาะ ( ) ผู้สูงอายุ ( ) ผู้มีรายได้สูง

( ) ผู้มีรายได้น้อย ( ) คนทำงาน

( ) ย่านเฉพาะของกลุ่มชาติพันธ์ เช่น จีน แขก เป็นต้น ( ) อื่น ๆ ระบุ....................................

3.4.3 บรรยากาศของพื้นที่ (เลือกตอบ 1 ข้อ ที่มีลักษณะชัดเจนที่สุด)

( ) ไม่มีลักษณะเฉพาะ ( ) เงียบเหงา ( ) สงบสุข ( ) วุ่นวาย

( ) มีชีวิตชีวา ( ) อื่น ๆ ระบุ..

3.5 ท่านคิดว่าพื้นที่แห่งนี้มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่เพิ่มเติม

3.5.1 พืชพรรณ (เลือกตอบ 1 ข้อ)

( ) ไม่ควรมีพืชพรรณใด ๆ/เอาพืชพรรณเดิมออกไป ( ) ไม่ควรปลูกเพิ่มแต่ควรดูแลพืชพรรณเดิมให้ดี

( ) ปลูกไม้ยืนต้นขนาดใหญ่เพิ่ม ( ) ปลูกไม้ดอกเพิ่ม

( ) ปลูกไม้ประดับเพิ่ม ( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.5.2 การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก (เลือกตอบ 1 ข้อ)

( ) บูรณะ/ซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิม ( ) เพิ่มทางเดินเท้า

( ) เพิ่มหลังคาคลุมทางเดินเท้า ( ) เพิ่มป้ายให้ข้อมูล

( ) เพิ่มที่จอดรถสาธารณะ ( ) เพิ่มทางจักรยาน

( ) เพิ่มทางสัญจรสำหรับคนพิการ ( ) เพิ่มจุดจอดจักรยาน

( ) เพิ่มที่นั่งพัก ( ) เพิ่มดวงไฟให้แสงสว่าง

( ) เพิ่มรถรางให้บริการฟรี ( ) เพิ่มห้องน้ำสาธารณะ

( ) เพิ่มจุดรอรถโดยสาร/รถประจำทาง ( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.5.3 อาคาร/สถานที่ (เลือกตอบ 1 ข้อ)

( ) บูรณะ/ซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิม ( ) เพิ่มอาคารพิพิธภัณฑ์

( ) เพิ่มอาคารจัดแสดง/นิทรรศการ ( ) เพิ่มลานกิจกรรมกลางแจ้ง/นิทรรศการ

( ) เพิ่มสวนหย่อม ( ) เพิ่มสนามกีฬากลางแจ้ง

( ) เพิ่มสนามกีฬาในร่ม ( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.5.4 การรักษาความปลอดภัย

( ) จุดรวมพล ( ) เจ้าหน้าที่ลาดตระเวน/เดินตรวจการ

( ) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำจุดต่าง ๆ ( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.5.5 ทัศนียภาพและมุมมอง

( ) จุดหมายตา เช่น ประติมากรรมลอยตัว อนุสาวรีย์ ( ) อาคารประวัติศาสตร์

( ) อาคารที่มีรูปร่างหน้าตาแปลกใหม่ ( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.6 การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่

3.6.1 ท่านมีวิธีการการช่วยเหลือพื้นที่ดังกล่าวอย่างไรต่อไปนี้

( ) เสนอแนะแนวทางการดูแรรักษาและพัฒนาพื้นที่

( ) บริจาคเงิน/สิ่งของเพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาและพัฒนาพื้นที่

( ) เป็นอาสาสมัครไปร่วมกิจกรรมการพัฒนาพื้นที่ ( ) อื่น ๆ ระบุ...

3.7 การสนับสนุนและประชาสัมพันธ์พื้นที่

3.7.1 ท่านจะกลับมาที่แห่งนี้อีกหรือไม่

( ) กลับมา ( ) กลับมาถ้ามีความจำเป็น ( ) ไม่กลับมา

3.7.2 ท่านจะแนะนำหรือชักชวนเพื่อน/คนรู้จักมาพื้นที่แห่งนี้หรือไม่

( ) แนะนำ/ชักชวน ( ) แนะนำ/ชักชวน ถ้ามีคนถาม ( ) ไม่แนะนำ/ชักชวน

ขอบคุณค่ะ

Ref. code: 25615716300024JDM

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการใช้พื้นที่สาธารณะ

ตารางที่ 1

เพศของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

เพศ	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ชาย	35	43.75	38	47.50	25	31.25	35	43.75	44	44.00	177	44.25
หญิง	40	50.00	42	52.50	55	68.75	44	55.00	36	36.00	217	54.25
อื่น ๆ	5	6.25	0	0	0	0	1	1.25	0	0	6	1.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 2

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

สถานภาพ	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
โสดหรือตัวคนเดียว	54	67.50	29	36.25	36	45.00	54	67.50	45	56.25	218	54.50
มีคู่หรือมีครอบครัว	26	32.50	50	62.50	36	45.00	24	30.00	35	43.75	171	42.75
อย่าร้างหรือเคยมีครอบครัว	0	0	1	1.25	8	10.00	2	2.50	0	0	11	2.75
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 6.3

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

อายุ	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ต่ำกว่า 18 ปี	5	6.25	0	0	8	10.00	16	20.00	4	5.00	33	8.25
19-29 ปี	41	51.25	27	33.75	30	37.50	23	28.75	26	32.50	147	36.75
30 - 60 ปี	33	41.25	53	66.25	40	50.00	32	40.00	46	57.50	204	51.00
61 ปีขึ้นไป	1	1.25	0	0	2	2.50	9	11.25	4	5.00	16	4.00
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 4

การนับถือศาสนาของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ศาสนา	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
พุทธ	70	87.50	69	86.25	80	100.00	72	90.00	73	91.25	364	91.00
คริสต์	9	11.25	2	2.50	0	0	1	1.25	4	5.00	16	4.00
อิสลาม	1	1.25	9	11.25	0	0	7	8.75	3	3.75	20	5.00
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 5

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ระดับการศึกษา	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ต่ำกว่าปริญญาตรี	37	46.25	20	25.00	40	50.00	29	36.25	32	40.00	158	39.50
ปริญญาตรี	37	46.25	60	75.00	39	48.75	46	57.50	32	40.00	214	53.50
สูงกว่าปริญญาตรี	6	7.50	0	0	1	1.25	5	6.25	16	20.00	28	7.00
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 6

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

อาชีพ	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
แม่บ้าน	6	7.50	7	8.75	5	6.25	5	6.25	7	8.75	30	7.50
นักเรียน/ศึกษา	32	40.00	25	31.25	25	31.25	28	35.00	25	31.25	135	33.75
พนักงานของรัฐ	7	8.45	19	023.75	16	20.00	10	12.50	17	21.25	69	17.25
พนักงานเอกชน	17	21.25	9	11.25	9	11.25	14	17.50	10	12.50	59	14.75
ธุรกิจส่วนตัว	11	13.75	13	16.25	16	20.00	15	18.75	16	20.00	71	17.75

ตารางที่ 6 (ต่อ)

อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

อาชีพ	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
อิสระ	7	8.75	7	8.75	7	8.75	6	7.50	5	6.25	32	8.00
ว่างงาน	0	0	0	0	2	2.50	2	2.50	0	0	4	1.00
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 7

รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

รายได้ต่อเดือน	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ต่ำกว่า 15,000	31	38.75	33	41.25	37	46.25	48	60.00	40	50.00	189	47.25
15,001-30,000	31	38.75	44	55.00	38	47.50	23	28.75	36	45.00	172	43.00
30,001–50,000	7	8.75	3	3.75	4	5.00	8	10.00	3	3.75	25	6.25
50,000–80,000	7	8.75	0	0	1	1.25	1	1.25	1	1.25	10	2.50
80,000–100,000	3	3.75	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0.75
มากกว่า 100,000	1	1.25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0.25
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 8

ที่อยู่ปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ที่อยู่ปัจจุบัน	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
เขตเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ	16	20.00	45	56.25	6	7.50	29	36.25	21	26.25	117	29.25
ต่างเขต	59	73.75	35	43.75	70	87.50	32	40.00	53	66.25	249	62.25
ปริมณฑล	2	2.50	0	0	2	2.50	3	3.75	4	5.00	11	2.75
ต่างจังหวัด	3	3.75	0	0	2	2.50	16	20.00	2	2.50	23	5.75
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 9

จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

จำนวนครั้ง	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ครั้งแรก	3	3.75	7	8.75	5	6.25	13	16.25	1	1.25	29	7.25
ไม่เกิน 5 ครั้ง	11	13.75	23	28.75	39	48.75	16	20.00	22	27.50	111	27.75
บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้	66	82.50	50	62.50	36	45.00	51	63.75	57	71.25	260	65.00
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 10

ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ไม่มี (คนเดียว)	39	48.75	15	18.75	45	56.25	29	36.25	46	57.50	174	43.50
แฟน	13	16.25	14	17.50	6	7.50	13	16.25	14	17.50	60	15.00
เพื่อน	21	26.25	29	36.25	24	30.00	26	32.50	14	17.50	114	28.50
ครอบครัว	7	8.75	22	27.50	5	6.25	11	13.75	6	7.50	51	12.75
สัตว์เลี้ยง	0	0	0	0	0	0	1	1.25	0	0	1	0.25
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 11

วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

วัตถุประสงค์/กิจกรรม	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ไม่มี/มาโดยบังเอิญ	5	6.25	1	1.25	22	27.50	5	6.25	6	7.50	39	9.75
ทำงาน//ทำธุระต่าง ๆ	0	0	0	0	5	6.25	6	7.50	26	32.50	37	9.25
พักผ่อน/เยี่ยมชมสถานที่	3	3.75	24	30.00	23	28.75	5	6.25	2	2.50	57	14.25
พบปะเพื่อนฝูง/นัดเจอกับเพื่อน ๆ	11	13.75	0	0	3	3.75	11	13.75	9	11.25	34	8.50
ทำกิจกรรมทางสังคม	2	2.50	0	0	0	0	9	11.25	2	2.50	13	3.25

ตารางที่ 11 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

วัตถุประสงค์/กิจกรรม	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ทำกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา	0	0	19	23.75	6	7.50	2	2.50	0	0	27	6.75
ทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้	6	7.50	24	30.00	4	5.00	15	18.75	23	28.75	72	18.00
ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนสินค้า	5	6.25	6	7.50	3	3.75	6	7.50	4	5.00	24	6.00
เปลี่ยนผ่านการสัญจร	16	20.00	6	7.50	5	6.25	2	2.50	3	3.75	32	8.00
ทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต	32	40.00	0	0	9	11.25	19	23.75	5	6.25	65	16.25
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 12

จำนวนวัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

จำนวนวัตถุประสงค์	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
1	2	2.67	24	30.38	35	60.34	20	26.67	32	48.65	113	32.41
2	18	24.00	53	67.09	15	25.86	30	40.00	27	39.19	143	40.17
3	35	46.67	2	2.53	4	6.90	21	28.00	3	4.05	65	18.01
4	17	22.67	0	0	4	6.90	3	4.00	5	6.76	29	8.03
รวม	**75**	**100**	**79**	**100**	**58**	**100**	**75**	**100**	**74**	**100**	**361**	**100**

ตารางที่ 13

ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ระยะเวลา	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ไม่เกิน 15 นาที	7	8.75	29	36.25	21	26.25	4	5.00	2	2.50	63	15.75
เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที	14	17.50	8	10.00	17	21.25	6	7.50	9	11.25	54	13.50
เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง	31	38.75	32	40.00	22	27.50	17	21.25	15	18.75	117	29.25
เกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง	12	15.00	11	13.75	18	22.50	32	40.00	15	18.75	88	22.00
เกิน 3 ชั่วโมง	16	20.00	0	0	2	2.50	21	26.25	39	48.75	78	19.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 14

ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ความถี่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ทุกวัน	3	3.75	57	71.25	1	1.25	13	16.25	11	13.75	85	21.25
วันเว้นวัน	7	8.75	3	3.75	4	5.00	1	1.25	0	0	15	3.75
3-5 วัน/สัปดาห์	44	55.00	7	8.75	19	23.75	33	41.25	19	23.75	122	30.50

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ความถี่การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ความถี่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
สัปดาห์ละครั้ง	3	3.75	0	0	17	21.25	4	5.00	13	16.25	37	9.25
เดือนละครั้ง	2	2.50	2	2.50	8	10.00	7	8.75	26	32.50	45	11.25
ปีละครั้ง	1	1.25	0	0	0	0	3	3.25	1	1.25	5	1.25
เฉพาะวันหยุด	5	6.25	0	0	8	10.00	0	0	0	0	13	3.25
ไม่สามารถระบุได้หรือเข้ามาถ้ามีความจำเป็น	15	18.75	11	13.75	23	28.75	19	23.75	10	12.50	78	19.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 15

ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ช่วงเวลา	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
05.00-08.00	2	2.50	0	0	2	2.50	20	25.00	1	1.25	25	6.25
08.01-12.00	9	11.25	9	11.25	42	52.50	14	17.50	49	61.25	123	30.75
12.01-16.00	9	11.25	6	7.50	9	11.25	15	18.75	20	25.00	59	14.75
16.01-20.00	54	67.50	1	1.25	24	30.00	31	38.75	4	5.00	114	28.50
20.01-24.00	4	5.00	0	0	0	0	0	0	1	1.25	5	1.25

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ช่วงเวลา	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ทั้งวัน 09.00–17.00	2	2.50	64	80.00	3	3.75	0	0	5	6.25	74	18.50
รวม	**75**	**100**	**79**	**100**	**58**	**100**	**75**	**100**	**74**	**100**	**361**	**100**

ตารางที่ 16

การเข้าถึงพื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

การเข้าถึง	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
เดินเท้า	6	7.50	35	43.75	5	6.25	7	8.75	5	6.25	58	14.50
จักรยาน	4	5.00	9	11.25	6	7.50	1	1.25	3	3.75	23	5.75
จักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง)	19	23.75	16	20.00	9	11.25	19	23.75	22	27.50	85	21.25
รถยนต์ส่วนตัว	19	23.75	16	20.00	14	17.50	24	30.00	15	18.75	88	22.00
รถไฟลอยฟ้า (BTS)	32	40.00	0	0	0	0	0	0	0	0	32	8.00
รถประจำทาง	0	0	4	5.00	46	57.50	29	36.25	35	43.75	114	28.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 17

จำนวนวิธีการเข้าถึงพื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

จำนวนวิธีการเข้าถึง	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
1	11	13.75	17	21.25	79	98.75	55	68.75	69	86.25	231	57.75
2	23	28.75	47	58.75	1	1.25	16	20.00	8	10.00	95	23.75
3	30	37.50	14	17.50	0	0	4	5.00	3	3.75	51	12.75
4	11	13.75	1	1.25	0	0	5	6.25	0	0	17	4.25
5	5	6.25	1	1.25	0	0	0	0	0	0	6	1.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 18

ความรู้จักสถานที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ความรู้จักสถานที่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ไม่รู้จัก/ไม่เคยได้ยินชื่อ	0	0	2	2.50	6	7.50	2	2.50	0	0	10	2.50
ไม่รู้จัก/เคยได้ยินชื่อ	0	0	55	68.75	51	63.75	16	20.00	22	27.50	144	36.00
รู้จัก/เคยเข้าใช้	80	100	23	28.75	23	28.75	62	77.50	58	72.50	246	61.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 19

ลักษณะที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่สาธารณะ

บทบาท/ลักษณะเด่นของพื้นที่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
อำนวยความสะดวกในประจำวัน	0	0	0	0	16	20.00	2	2.50	29	36.25	47	11.75
รองรับการพักผ่อน/ผ่อนคลาย	26	32.50	4	5.00	24	30.00	14	17.50	3	3.75	71	17.75
รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	6	7.50	1	1.25	2	2.50	5	6.25	0	0	14	3.50
รองรับกิจกรรมทางสังคม	3	3.75	0	0	0	0	1	1.25	1	1.25	5	1.25
รองรับกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา	0	0	36	45.00	13	16.25	0	0	0	0	49	12.25
รองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้	3	3.75	29	36.25	1	1.25	9	11.25	44	55.00	86	21.50
รองรับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย	0	0	0	0	0	0	6	7.50	0	0	6	1.50
รองรับกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร	5	6.25	9	11.25	4	5.00	2	2.50	0	0	20	5.00

Ref. code: 25615716300024JDM

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลักษณะที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่สาธารณะ

บทบาท/ลักษณะเด่นของพื้นที่	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
การส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน	32	40.00	0	0	16	20.00	35	43.75	3	3.75	86	21.50
รองรับกิจกรรมบันเทิง	1	1.25	0	0	0	0	6	7.50	0	0	7	1.75
รองรับกิจกรรมทางศิลปวัฒน-ธรรม	2	2.50	0	0	2	2.50	0	0	0	0	4	1.00
รองรับกิจกรรมประจำปี	2	2.50	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.50
รองรับกิจกรรมทางการเมือง	0	0	1	1.25	2	2.50	0	0	0	0	3	0.75
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 20

จำนวนลักษณะเด่นของพื้นที่สาธารณะ

จำนวนบทบาท/ลักษณะเด่น	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1	11	13.75	37	46.25	64	80.00	15	18.75	39	48.75	166	41.50
2	6	7.50	36	45.00	12	15.00	36	45.00	25	31.25	115	28.75
3	19	23.75	6	7.50	3	3.75	18	22.50	10	12.50	56	14.00
4	30	37.50	1	1.25	1	1.25	7	8.75	5	6.25	44	11.00

ตารางที่ 20 (ต่อ)

จำนวนลักษณะเด่นของพื้นที่สาธารณะ

จำนวนบทบาท/ลักษณะเด่น	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
5	14	17.50	0	0	0	0	4	5.00	1	1.25	19	4.75
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 21

ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ	สถานที่เก็บข้อมูล					รวม
	พื้นที่ 1	พื้นที่ 2	พื้นที่ 3	พื้นที่ 4	พื้นที่ 5	
ไม่มี	13	16	32	42	34	**137**
มี/เป็นพื้นที่ที่มาบ่อย ๆ	58	64	28	28	42	**220**
มี/เคยเห็นหรือผ่านสถานที่นี้บ่อย ๆ	1	0	19	10	2	**32**
มี/มีความทรงจำหรือประสบการณ์	8	0	1	0	2	**11**
รวม	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**	**400**

ตารางที่ 22

ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพจำของย่านที่ตั้งพื้นที่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	0	0	2	2.50	13	16.25	3	3.75	1	1.25	19	4.75
ที่พักอาศัย	1	1.25	15	18.75	2	2.50	0	0	42	52.50	60	15.00
สำนักงาน	7	8.75	0	0	2	2.50	0	0	8	10.00	17	4.25
การศึกษา	5	6.25	0	0	0	0	2	2.50	20	25.00	27	6.75
ศาสนา/ความเชื่อ	5	6.25	28	35.00	22	27.50	9	11.25	0	0	64	16.00

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพจำของย่านที่ตั้งพื้นที่	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ส่งเสริมคุณภาพชีวิต	39	48.75	0	0	0	0	0	0	0	0	39	9.75
ศูนย์การค้า	6	7.50	0	0	1	1.25	10	12.50	1	1.25	18	4.50
ตลาด	15	18.75	0	0	0	0	31	38.75	3	3.75	49	12.25
ศูนย์กลางการขนส่ง	0	0	0	0	1	1.25	0	0	0	0	1	0.25
เมืองเก่าที่มีประวัติ-ศาสตร์	1	1.25	35	43.75	39	48.75	10	12.50	0	0	85	21.25
พื้นที่สีเขียว	1	1.25	0	0	0	0	15	18.75	5	6.25	21	5.25
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 23

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	**สถานที่เก็บข้อมูล**										**รวม**	
	พื้นที่ 1		**พื้นที่ 2**		**พื้นที่ 3**		**พื้นที่ 4**		**พื้นที่ 5**			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ไม่มี	29	36.25	32	40.00	38	47.50	54	67.50	32	40.00	185	46.25
ผู้สูงอายุ	0	0	26	32.50	35	43.75	5	6.25	32	40.00	98	24.50
ผู้มีรายได้สูง	9	11.25	2	2.50	3	3.75	10	12.50	6	7.50	30	7.50
ผู้มีรายได้น้อย	0	0	6	7.50	2	2.50	1	1.25	4	5.00	13	3.25

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะ

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
คนทำงาน/พนักงาน	19	23.75	0	00	0	00	1	1.25	6	7.50	26	6.50
นักเรียน/นักศึกษา	23	28.75	0	0	2	2.50	0	0	0	0	25	6.25
เฉพาะกลุ่มชาติพันธ์	0	0	14	17.50	0	0	9	11.25	0	0	23	5.75
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 24

บรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ

บรรยากาศพื้นที่	สถานที่เก็บข้อมูล										รวม	
	พื้นที่ 1		พื้นที่ 2		พื้นที่ 3		พื้นที่ 4		พื้นที่ 5			
	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)	จำนวน(คน)	ร้อยละ(%)
ไม่มี	3	3.75	1	1.25	10	12.50	14	17.50	1	1.25	29	7.25
เงียบเหงา	0	0	2	2.50	8	10.00	1	1.25	4	5.00	15	3.75
สงบสุข	7	8.75	77	96.25	34	42.50	20	25.00	69	86.25	207	51.75
วุ่นวาย	20	25.00	0	0	7	8.75	28	35.00	0	0	55	13.75
มีชีวิตชีวา	50	62.50	0	0	21	26.25	17	21.25	6	7.50	94	23.50
รวม	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**80**	**100**	**400**	**100**

ตารางที่ 25

การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ	สถานที่เก็บข้อมูล					รวม
	พื้นที่ 1	พื้นที่ 2	พื้นที่ 3	พื้นที่ 4	พื้นที่ 5	
เสนอแนะแนวทางการดูแลและพัฒนาพื้นที่	71	41	9	60	73	**254**
บริจาคเงิน/สิ่งของ	4	38	67	18	5	**132**
เป็นอาสาสมัครไปร่วมกิจกรรมพัฒนาพื้นที่	5	1	4	2	2	**14**
รวม	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**	**400**

ตารางที่ 26

การกลับมาในพื้นที่อีกครั้งของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง	สถานที่เก็บข้อมูล					รวม
	พื้นที่ 1	พื้นที่ 2	พื้นที่ 3	พื้นที่ 4	พื้นที่ 5	
กลับมา	63	56	55	46	63	**283**
กลับมาถ้ามีความจำเป็น	17	24	24	34	17	**116**
ไม่กลับมา	0	0	1	0	0	**1**
รวม	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**	**400**

ตารางที่ 27

การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะให้ผู้อื่นรู้จัก

การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะ	สถานที่เก็บข้อมูล					รวม
	พื้นที่ 1	พื้นที่ 2	พื้นที่ 3	พื้นที่ 4	พื้นที่ 5	
แนะนำ/ชักชวน	4	55	45	23	44	**171**
แนะนำ/ชักชวน ถ้ามีคนถาม	76	25	35	57	36	**229**
ไม่แนะนำ/ชักชวน	0	0	0	0	0	**0**
รวม	**80**	**80**	**80**	**80**	**80**	**400**

ตารางที่ 28

สถานภาพของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

สถานภาพ	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
โสดหรือตัวคนเดียว	71	36.25	61	81.25	23	30.00	30	56.25
มีคู่หรือมีครอบครัว	121	61.25	14	18.75	52	68.80	22	41.25
อย่าร้างหรือเคยมีครอบครัว	5	2.50	0	0	1	1.30	2	2.50
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 29

อายุของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

อายุ	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 18 ปี	12	6.25	51	67.50	8	10.00	11	20.00
19-29 ปี	71	36.25	23	30.00	26	35.00	21	40.00
30-60 ปี	111	56.25	1	1.25	39	52.50	15	28.75
61 ปีขึ้นไป	2	1.25	1	1.25	2	2.50	6	11.25
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 30

อาชีพของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

อาชีพ	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
แม่บ้าน	15	7.50	7	8.75	5	6.25	3	6.25
นักเรียน/ศึกษา	42	21.25	61	81.25	15	20.00	9	17.50
พนักงานของรัฐ	17	8.45	18	23.75	15	20.00	7	12.50
พนักงานเอกชน	79	40.00	8	11.25	23	31.25	19	35.00
ธุรกิจส่วนตัว	27	13.75	2	2.50	8	11.25	10	18.75
อิสระ	17	8.45	7	8.75	7	8.75	4	7.50
ว่างงาน	0	0	0	0	2	2.50	1	2.50
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 31

ที่อยู่ปัจจุบันของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ที่อยู่ปัจจุบัน	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เขตเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะ	39	20.00	33	43.75	6	7.50	11	20.00
ต่างเขต	145	73.75	42	56.25	66	87.50	19	36.25
ปริมณฑล	5	2.50	0	0	2	2.50	2	3.75
ต่างจังหวัด	7	3.75	0	0	2	2.50	21	40.00
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 32

จำนวนครั้งในการใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

จำนวนครั้ง	ผู้ใช้พื้นที่							
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ครั้งแรก	7	3.75	7	8.75	5	6.25	34	63.75
ไม่เกิน 5 ครั้ง	27	13.75	47	62.50	34	45.00	11	20.00
บ่อยมากจนไม่สามารถระบุได้	163	82.50	22	28.75	37	48.75	9	16.25
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 33

ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ผู้ร่วมเข้าใช้พื้นที่	ผู้ใช้พื้นที่							
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี (คนเดียว)	52	26.25	14	18.75	5	6.25	19	36.25
แฟน	32	16.25	13	17.50	6	7.50	9	16.25
เพื่อน	96	48.75	27	36.25	23	30.00	17	32.50
ครอบครัว	17	8.75	21	27.50	42	56.25	7	13.75
สัตว์เลี้ยง	0	0	0	0	0	0	1	1.25
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 34

วัตถุประสงค์การเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

วัตถุประสงค์/กิจกรรม	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี/มาโดยบังเอิญ	12	6.25	1	1.25	21	27.50	3	6.25
ทำงาน/ทำธุระต่าง ๆ	79	40.00	0	0	5	6.25	4	7.50
พักผ่อน/เยี่ยมชมสถานที่	7	3.75	23	30.00	22	28.75	13	23.75
พบปะเพื่อนฝูง/นัดเจอกับเพื่อน ๆ	15	7.50	18	23.75	3	3.75	7	13.75
ทำกิจกรรมทางสังคม	0	0	0	0	0	0	6	11.25
ทำกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา	39	20.00	0	0	6	7.50	1	2.50
ทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้	0	0	23	30.00	4	5.00	10	18.75
ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนสินค้า	12	6.25	6	7.50	3	3.75	4	7.50
เปลี่ยนผ่านการสัญจร	27	13.75	6	7.50	5	6.25	1	2.50
ทำกิจกรรมสร้างเสริมคุณภาพชีวิต	5	2.50	0	0	40	53.75	3	6.25
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 35

ระยะเวลาการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ระยะเวลา	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่เกิน 15 นาที	17	8.75	10	13.75	20	26.25	3	5.00
เกิน 15 นาที แต่ไม่เกิน 30 นาที	34	17.50	8	10.00	16	21.25	4	7.50
เกิน 30 นาที แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง	76	38.75	27	36.25	17	22.50	11	21.25
เกิน 1 ชั่วโมง แต่ไม่เกิน 3 ชั่วโมง	30	15.00	30	40.00	21	27.50	14	26.25
เกิน 3 ชั่วโมง	39	20.00	0	0	2	2.50	21	40.00
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 36

ช่วงเวลาในการเข้าใช้พื้นที่ของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่สาธารณะ

ช่วงเวลา	ผู้ใช้พื้นที่							
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
05.00-08.00	5	2.50	0	0	2	2.50	13	25.00
08.01-12.00	22	11.25	8	11.25	23	30.00	9	17.50
12.01-16.00	22	11.25	6	7.50	8	11.25	10	18.75
16.01-20.00	5	2.50	1	1.25	39	52.50	0	0
20.01-24.00	10	5.00	0	0	0	0	0	0
ทั้งวัน 09.00–17.00	133	67.50	60	80.00	3	3.75	21	38.75
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 37

การเข้าถึงพื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

การเข้าถึง	ผู้ใช้พื้นที่							
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เดินเท้า	15	7.50	4	5.00	5	6.25	5	8.75
จักรยาน	10	5.00	8	11.25	6	7.50	1	1.25
จักรยานยนต์ (ส่วนตัวหรือรับจ้าง)	47	23.75	15	20.00	8	11.25	13	23.75
รถยนต์ส่วนตัว	79	40.00	15	20.00	43	57.50	19	36.25
รถไฟลอยฟ้า (BTS)	47	23.75	0	0	0	0	0	0
รถประจำทาง	0	0	33	43.75	13	17.50	16	30.00
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 38

ความรู้จักสถานที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ความรู้จักสถานที่	ผู้ใช้พื้นที่							
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่รู้จัก/ไม่เคยได้ยินชื่อ	0	0	2	2.50	6	7.50	1	2.50
ไม่รู้จัก/เคยได้ยินชื่อ	0	0	22	28.75	22	28.75	41	77.50
รู้จัก/เคยเข้าใช้	197	100	52	68.75	48	63.75	11	20.00
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 39

ทัศนคติด้านลักษณะที่โดดเด่นของพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

บทบาท/ลักษณะเด่นของพื้นที่	ผู้ใช้พื้นที่							
	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2		กลุ่มที่ 3		กลุ่มที่ 4	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
อำนวยความสะดวกในประจำวัน	79	40.00	0	0	15	20.00	1	2.50
รองรับการพักผ่อน/ผ่อนคลาย	0	0	4	5.00	15	20.00	23	43.75
รองรับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	15	7.50	27	36.25	2	2.50	3	6.25
รองรับกิจกรรมทางสังคม	7	3.75	1	1.25	0	0	1	1.25
รองรับกิจกรรมทางความเชื่อ/ศาสนา	64	32.50	0	0	12	16.25	0	0
รองรับกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้	7	3.75	34	45.00	1	1.25	6	11.25
รองรับกิจกรรมการแลกเปลี่ยนสินค้า/ค้าขาย	0	0	0	0	0	0	4	7.50
รองรับกิจกรรมการเปลี่ยนผ่านการสัญจร	12	6.25	8	11.25	4	5.00	1	2.50
การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน	0	0	0	0	23	30.00	9	17.50
รองรับกิจกรรมบันเทิง	2	1.25	0	0	0	0	4	7.50
รองรับกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรม	5	2.50	0	0	2	2.50	0	0
รองรับกิจกรรมประจำปี	5	2.50	0	0	0	0	0	0
รองรับกิจกรรมทางการเมือง	0	0	1	1.25	2	2.50	0	0
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 40

ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ความผูกพันกับพื้นที่สาธารณะ	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	32	16.25	15	20.00	26	35.00	28	52.50
มี/เป็นพื้นที่ที่มาบ่อย ๆ	143	72.50	0	0	30	40.00	19	35.00
มี/เคยเห็นหรือผ่านสถานที่นี้บ่อย ๆ	2	1.25	0	0	18	23.75	7	12.50
มี/มีความทรงจำหรือประสบการณ์ในพื้นที่	20	10.00	60	80.00	1	1.25	0	0
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 41

ภาพจำของย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ภาพจำของย่านที่ตั้งพื้นที่	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	0	0	2	2.50	12	16.25	2	3.75
ที่พักอาศัย	2	1.25	14	18.75	37	48.75	0	0
สำนักงาน	17	8.75	0	0	2	2.50	0	0
การศึกษา	12	6.25	0	0	0	0	1	2.50
ศาสนา/ความเชื่อ	96	48.75	26	35.00	0	0	6	11.25
ส่งเสริมคุณภาพชีวิต	12	6.25	0	0	21	27.50	0	0
ศูนย์การค้า	15	7.50	33	43.75	1	1.25	7	12.50
ตลาด	37	18.75	0	0	0	0	10	18.75
ศูนย์กลางการขนส่ง	0	0	0	0	1	1.25	0	0
เมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์	2	1.25	0	0	2	2.50	7	12.50
พื้นที่สีเขียว	2	1.25	0	0	0	0	21	38.75
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 42

ทัศนคติด้านลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้ใช้พื้นที่	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	71	36.25	30	40.00	36	47.50	36	67.50
ผู้สูงอายุ	0	0	0	0	33	43.75	3	6.25
ผู้มีรายได้สูง	22	11.25	2	2.50	3	3.75	7	12.50
ผู้มีรายได้น้อย	0	0	6	7.50	2	2.50	1	1.25
คนทำงาน/พนักงาน	57	28.75	13	17.50	0	00	1	1.25
นักเรียน/นักศึกษา	47	23.75	24	32.50	2	2.50	6	11.25
เฉพาะกลุ่มชาติพันธ์	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 43

บรรยากาศของพื้นที่อันเป็นย่านที่ตั้งของพื้นที่สาธารณะของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

บรรยากาศพื้นที่	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	7	3.75	1	1.25	9	12.50	19	35.00
เงียบเหงา	0	0	0	0	8	10.00	1	1.25
สงบสุข	123	62.50	0	0	32	42.50	13	25.00
วุ่นวาย	49	25.00	2	2.50	7	8.75	9	17.50
มีชีวิตชีวา	17	8.75	72	96.25	20	26.25	11	21.25
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 44

การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่ของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่	10	5.00	38	51.25	8	11.25	40	75.00
บริจาคเงิน/สิ่งของ	175	88.75	36	47.50	63	83.75	12	22.50
เป็นอาสาสมัครไปร่วมพัฒนาพื้นที่	12	6.25	1	1.25	4	5.00	1	2.50
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 45

การกลับมาในพื้นที่อีกครั้งของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

การกลับมาในพื้นที่อีกครั้ง	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
กลับมา	155	78.75	53	70.00	52	68.75	23	42.50
กลับมาถ้ามีความจำเป็น	42	21.25	23	30.00	23	30.00	30	57.50
ไม่กลับมา	0	0	0	0	1	1.25	0	0.00
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ตารางที่ 46

การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่สาธารณะให้ผู้อื่นรู้จักของผู้ใช้พื้นที่สาธารณะของไทยแต่ละกลุ่ม

การแนะนำและประชาสัมพันธ์พื้นที่	**ผู้ใช้พื้นที่**							
	กลุ่มที่ 1		**กลุ่มที่ 2**		**กลุ่มที่ 3**		**กลุ่มที่ 4**	
แนะนำ/ชักชวน	10	5.00	52	68.75	42	56.25	15	28.75
แนะนำ/ชักชวน ถ้ามีคนถาม	187	95.00	23	31.25	33	43.75	38	71.25
ไม่แนะนำ/ชักชวน	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	**197**	**100**	**75**	**100**	**75**	**100**	**53**	**100**

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวชมพูนุท คงพุนพิน
วันเดือนปีเกิด	17 เมษายน 2531
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2555 : สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สถาปัตยกรรม) (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2557: สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (สถาปัตยกรรม) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ทุนการศึกษา	2557 : ทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (Royal Golden Jubilee PhD.: RGJPHD) สาขามนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ 2555 : ทุนวิจัยมหาบัณฑิตสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (TRF MASTER RESEARCH GRANTS: TRF-MAG) ด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์

ผลงานทางวิชาการ

- Chompoonut Kongphunphin, Pawinee Iamtrakul and Manat Srivanit, 2018. The attitude in Urban Planning of Thai Urban Public Space. International Journal of Building, Urban, Interior and Landscape Technology. Vol 12 (November – December 2018)

- ชมพูนุท คงพุนพิน และภาวิณี เอี่ยมตระกูล, 2561. การเปลี่ยนผ่านบทบาทพื้นที่สาธารณะของประเทศไทย. วารสารคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปีที่ 26 ฉบับที่ 20 (มกราคม – มิถุนายน 2561).

- ชมพูนุท คงพุนพิน และ ดวงพร กาซาสบิ, 2561. การประเมินศักยภาพการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสีเขียวเพื่อการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครนายก.

Ref. code: 25615716300024JDM

วารสารจันทรเกษมสาร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ปีที่ 24 ฉบับที่ 47 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2561).

- ดวงพร กาซาสบิ และ ชมพูนุท คงพุนพิน, 2561. การสำรวจความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยโดยรอบพื้นที่รกร้างในด้านผลกระทบต่อความยั่งยืนของเมือง: กรณีศึกษาเขตลาดพร้าว, Built Environment Research Associates Conferences, BERAC 9. 15 มิถุนายน 2561. ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย.

- ชมพูนุท คงพุนพิน, มานัส ศรีวณิช และภาวิณี เอี่ยมตระกูล, 2560. การประเมินศักยภาพพื้นที่สีเขียวเพื่อการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครนายก. การประชุมทางวิชาการ “ทรัพยากรธรรมชาติ สารสนเทศภูมิศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม นเรศวร ครั้งที่ 2”. วันที่ 15 ธันวาคม 2560. ห้องประชุม Main Conference อาคารศูนย์บริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย.

- ชมพูนุท คงพุนพิน และ ภาวิณี เอี่ยมตระกูล, ตลาดกับบทบาทการเป็นพื้นที่สาธารณะของไทย, Built Environment Research Associates Conferences, BERAC 7 – 15 กรกฎาคม 2559. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย.

- ชมพูนุท คงพุนพิน, ไอศูรย์ เรืองรัตนอัมพร และ ภาวิณี เอี่ยมตระกูล, 2558. การพัฒนาชุมชนมหาวิทยาลัยให้เกิดความปลอดภัยทางถนนอย่างยั่งยืน. การประชุมวิชาการขนส่งแห่งชาติ ครั้งที่ 10. วันที่ 18 ธันวาคม 2558. ศูนย์ประชุมนานาชาติดิเอ็มเพลส โรงแรมดิเอ็มเพลส จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย.

- ชมพูนุท คงพุนพิน, ภาวิณี เอี่ยมตระกูล และวิมลสิทธิ์ หรยางกูร, 2557. กรอบการประเมินการพัฒนาอย่างยั่งยืน: ความท้าทายของนักวางแผนต่อการพัฒนาเมือง. วารสารวิจัยและสาระสถาปัตยกรรมการผังเมือง ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 หน้า 85 - 106 ประจำปี 2556.

- ชมพูนุท คงพุนพิน, 2557. การพัฒนาพิพิธภัณฑ์มีชีวิตในย่านหน้าทอน เกาะสมุย. วารสารวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ปีที่ 13 ประจำปี 2557.

- ชมพูนุท คงพุนพิน และ รวิวรรณ โอฬารรัตนมณี, 2557. การพัฒนาพิพิธภัณฑ์มีชีวิตในย่านหน้าทอน เกาะสมุย. งานประชุมวิชาการปอยปัญญา หนึ่งทศวรรษมหาบัณฑิต สกว. ด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์. วันที่ 18 – 19 ธันวาคม 2557 ณ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย.

Ref. code: 25615716300024JDM